

Moira Martingalová

Kanibalové vraždící monstra

překlad Kamil Petrák

Poděkování: Během získávání materiálu pro tuto knihu mi pomohlo několik lidí, kterým jsem zavázána. Nejprve bych ráda poděkovala oddělení FBI pro styk s veřejností, seržantu Rayi Biondimu ze sacramento policejního oddělení, profesoru Herschelu Prinsovi z loughboroughské univerzity, Grahamu Nownovi, Poppymu Martinovi, profesoru Davidu Dolphunovi - a zvláště pak mému dobrému příteli Alanu Bottovi, který za mě leccos odnesl a nechtěl za to víc než jen láhev whisky a večeři. Díky také patří Chris za to, že se mnou sdílela jak korektury, tak i mé noční múry, Báseň Vysoká okna od Philipa Larkina otištěna s laskavým svolením nakladatelství Faber a Faber Ltd.

Obsah:

MOCNÝ INSTINKT
KRUTOST UPROSTŘED CHAOSU
NEWYORSKÝ KANIBAL
O MUŽI, KTERÝ SBÍRAL PANENKY
POLIBEK UPÍRA
MOHOU MATKY STVOŘIT BESTIE ?
KRÁTKÉ A ZLÉ BYLY ROKY MÉHO ŽIVOTA
JE KANIBALSTVÍ UMĚNÍ
ČIŇ TAK, JAKO BYS BYL SÁM ZÁKON
NĚKDE UVNITŘ MĚ SE SKRÝVÁ ZVÍŘE
PROČ ?
SYSTEMATICKÉ ŠÍLENSTVÍ
A CO BUDOUCNOST ?

Fantazie zbavená rozumu má na svědomí neuvěřitelná monstra, ve spojení s ním je však matkou všech umění a je původkyní všech jeho krás. Francisco Goya: Grafiky, 1970

třetí rybář: Udivuje mě, jak mohou žít ryby v moři.
první rybář: Proč? Přece stejně jako lidé na zemi.
Ty větší pojídají ty menší.
William Shakespeare: Perikles, druhé dějství

Nejprve přinesli useknuté hlavy. Na zlatých podnosech. Sice ztuhlé ve smrtelné křeči, ale i tak byly tváře mladých otrokyň stále krásné a jakoby živé, s mandlovýma očima bez života. Mužům kolem se začaly sbíhat sliny při pomýšlení, jak sladké a jemné musí jejich maso být, a za chvíli už jim bylo, jako váženým hostům, podáváno. Jak šly týdny, stovky, snad tisíce hostů na dvoře císaře Š'Chua, jenž vládl Hunům na severu Číny v letech 334-349, poznaly chuť masa mladých dívek, zabitých a uvařených jen pro jejich potěšení. Součástí rituálu před jídlem bylo také kolování podnosu mezi hosty podobným způsobem, jako to dnes činíme my v rybích restauracích, když si vybíráme živého humra, kterého chceme připravit.

Neexistuje důkaz o tom, že by se některý z hostů této hostiny z lidského masa nechtěl zúčastnit. A nejen to. Ještě na začátku devatenáctého století běžně v Číně fungovaly restaurace, v nichž se podávalo lidské maso. Proč? Jak mohly střídající se dynastie v Číně - zemi, která byla v mnoha směrech civilizovanou a spořádanou společností - dopustit, že mohlo být konzumováno lidské maso? Jak si mohli hosté banketu u Š'Chua pochutnávat na mase nešťastných dívek, které byly zabity jen proto, že vypadaly k snědku?

Samozřejmě to byla mimo jiné hrůzná demonstrace moci. Otroci nebyli pro vznešené rodiny ničím jiným než chovným dobytkem. Ale co je důležitější a jasnější, dobytkem, který jim chutnal.

Vždyť když pomíneme jakékoliv morální výhrady, i my máme důvody, proč jíme zvířata: máme na to nezadatelné právo a také nám chutnají.

Vznešení Číňané čtvrtého století nebyli zdaleka sami, neboť kanibalismus prochází celou historií lidstva jako červená nit. Člověk odjakživa jedl člověka a našim předkům bylo celkem jedno, zda měla oběť, kterou přitáhli do jeskyně, čtyři nebo dvě nohy.

Jsme lidojedstvím fascinováni, jak nás o tom geniálním způsobem zpravil oscarový film Mlčení jehňátek natočený podle literární předlohy Thomase Harrise. A tato fascinace je důkazem, že tyto prastaré touhy leží ještě stále někde hluboko uvnitř nás. Pro některé z nás pak mnohá civilizační tabu jako by neexistovala a prastaré touhy získávají reálnou podobu. Tito jedinci zabíjejí ostatní, aby mohli jíst jejich maso a pít jejich krev.

Tato kniha se zabývá současnými kanibaly jako zástupci západní kultury, kterým jedno sousto lidského masa či jedna kapka lidské krve nestačí. Čemu ale podléhají, když se nechávají podmanit nejtemnějšími stránkami svého myšlení? Abychom je mohli pochopit, musíme se nejprve vrhnout do víru historie.

MOCNÝ INSTINKT

Obyvatelé horního světa kdysi možná byli privilegovanou aristokracií a morlokové jejich sluhy, ale tento stav dávno pominul. Oba druhy, potomci lidí, upadaly nebo dokonce již upadly do úplně nových vzájemných vztahů. A během těch mnoha let přestala existovat práce, všechny tradice, různé organizace, národy, jazyky, literatury, aspirace, ba i pouhá vzpomínka na člověka, jakého jsem znával já. Místo něho žili tito křehcí tvorové, kteří zapomněli na své vznešené předky, a bílí netvoří, od nichž jsem zděšeně prohl. Dále jsem myslel na velký strach, který oběma těmto druhům vládl, a poprvé jsem jasnozřivě pochopil, co to asi bylo za maso, jež jsem viděl. Bylo to strašlivé poznání!... Patrně kdysi dávno, v počátcích lidského úpadku došla morlokům potrava. Možná se živili krysami a podobnou havětí. Už dnes je člověk daleko méně vybíravý a náročný, co se potravy týče, než byl kdysi. Kterákoliv opice je mlsnější, jeho předsudky proti lidskému masu nejsou příliš hluboko zakořeněné. A tak tito nelidští synové lidí ... Snažil jsem se všechno nazírat z vědeckého hlediska. Konečně, morlokové byli méně lidmi a byli nám vzdálenější než naši kanibalští předkové před třemi či čtyřmi tisíci lety. Proč bych se měl znepokojovat. Tito eliové byli pouze jakési krmné stádo, které si předvídaví morlokové chovali, aby ho mohli využívat.

H. G. Wells: Stroj času

Učenými slovy se skutečnosti, že někdo konzumuje lidské maso, říká antropofagie. Ano, je to právě kanibalismus, co - jakožto zločin - děsí mnohé ze všeho nejvíc. Je však také třeba říci, že stejnou měrou, jakou vzbuzuje antipatie a hrůzu, jsou jím lidé fascinováni. Proč je tomu tak? Může to být zapříčiněno něčím, co má člověk vrozené a co poukazuje na doby dávno minulé? Má snad i dnešní člověk schopnost probouzet v sobě ono zvířecí, které je známkou dávného minula, jako toho byli schopni morlokové z románu spisovatele H. G. Wellse? Samozřejmě, že z dnešního hlediska "moderního člověka" jíst lidské maso není etické, ale dávná minulost tohle slovo neznala. Archeologové a antropologové již shromáždili obrovské množství důkazů o tom, že v momentě, kdy byl člověk schopen postavit se "na zadní", byl schopen v rámci své masožravosti pochutnat si i na vlastním druhu. A kanibalismus byl na světě.

Důvody k tomu měl člověk různé. Kanibalismus se šířil v dobách hladomoru a byl jistě zdrojem cenných bílkovin. Provozoval se také z magických, mystických či náboženských důvodů. Také to mohla být odplata nepřátelům a konečně stejně tak v minulosti jako dnes existovali jedinci, jimž sadismus nebo konzumace lidského masa přinášely sexuální uspokojení. K pochopení takových pohnutek je nutné vyzkoumat zdroj oné podmanivé podvědomé síly, která lidské pokolení v minulosti nepochybně ovládala, pochopit tehdejší zvyky jak v závislosti na době, tak i na čase, kdy působila.

Kanibalismus existoval všude bez výjimky. Jeden nedávný britský archeologický výzkum v jeskyni Cheddar v Somersetu, který měl za úkol zjistit, jestli i lidé doby Stonehenge byli kanibalové, dokázal, že i v Anglii sedmého století lze doložit stopy lidojedství z důvodu hladomoru; a ze stejných důvodů i ve Skotsku o celých sto let později. Ve skutečnosti musí být jasné, že jen málokterá místa na Zemi byla kanibalismu ušetřena. Zdá se, že prošel celým světem a nevyhnul se ani Evropě. Začneme-li zkoumat historické záznamy, s hrůzou zjistíme, že naši předkové v průběhu staletí vymysleli a vyzkoušeli stovky nejrůznějších krutostí, jež byly nemilosrdně namířeny proti stejnému druhu - kanibalismus samozřejmě nevyjímaje.

Existují zmínky o tom, že v Číně ve čtvrtém století existovala zvláštní záliba v pojídání masa otrokyň, nicméně byl to až Marco Pólo, kdo o tisíc let později podal důkazy v podobě hrůzy plných příběhů z Číny a Tibetu. Stejně tak misionáři a cestovatelé devatenáctého a dvacátého století, tedy ti, kteří měli to štěstí a přežili, podali již přesvědčivé důkazy o tom, že v Africe i dnes ještě stále existuje něco jako kmenový kanibalismus. Člověčí nelidskost ke všem ostatním tvorům, člověka nevyjímaje, nezná mezí a je jasné, že člověku je soucit s utrpením druhého neznámým pojmem. V některých částech Afriky byli otroci určení k prodeji shromažďováni na tržištích, a jak opět dokládá H. G. Wells, doslova vykrmování jako dobytek, jedli se i protivníci pobití v bitvách či členové rodin zemřelí přirozenou smrtí. Cizoložné ženy často potkával podobný osud. Africké kmeny, které chovaly dobytek, jako například kmen

Zulu, lidské maso nejedly, nicméně kanibalské kmeny byly rozpoznatelné podle zubů, které si jejich členové piloali do podoby ostrých jehliček. Také existuje vážné podezření, že tyto praktiky se rozšířily ještě mnohem dál, do Konga, Ugandy nebo Keni. Není to ostatně tak dávno, co tyranští afričtí vládcí jako Idi Amin či Bokassa byli shledáni vinnými z konzumace lidského masa.

V Papui Nové Guineji byl kanibalismus široce rozšířen ještě před padesáti lety a během druhé světové války prý byli místními domorodci zajímáni a konzumováni vojáci japonské okupační armády. Jeden jihoamerický kmen je dokonce znám tím, že otrokyně byly přiváděny do jiného stavu jen proto, aby si na jejich potomcích mohli pochutnat jejich vězňitelé. V jiných případech docházelo i k situacím, že obětím byly uřezávány kusy masa a ty pak byly vařeny a konzumovány za jejich přítomnosti, jako důkaz nejvyššího opovržení bylo dokonce maso nabízeno samotným obětím. Na Fidži bylo dokonce zvykem, že lidské maso bylo žádanější než zvířecí. Bylo ceněno do takové míry, že mělo i své jméno "puaka balava", což znamená něco jako "dlouhé prase". V tomto lidském společenství byla dominance muže tak velká, že pokud by si přál, mohl beztrestně zabít a poté sníst svou manželku.

Podle svědectví kronikáře Johna Nicholsona, který žil v šestnáctém století, byl jedním z největších kanibalů v historii Británie muž jménem Sawney Beán, který se svou podobně zaměřenou ženou a potomky žil v jeskyni Galloway ve Skotsku. Zanechal práce zahradníka a kopáče a pustil se do loupežnické činnosti. Jeskyně ležela nedaleko moře, a tak živnost vynášela. Nejprve si na oběť počíhat, okrást ji, zabít ji a... sníst ji. Všechny části těl obětí, které "rodinka" nebyla schopna sníst najednou, byly nakládány do solného roztoku nebo sušeny. Důvodem jejich konání nebyly sexuální ani mystické motivy. Těla svých obětí jednoduše jedli, stejně tak jako jejich majetek schovávali, a pak stejně jednoduše prodávali.

Za celých pětadvacet let jejich činnosti se odhaduje, že Beán se svou rodinou, která se za tu dobu rozrostla na čtyřicet šest lidí a která neznala jiný způsob obživy než právě prostřednictvím lidského masa, zabil a zkonsumoval více než tisíc lidí. Protože nikdo útok nepřežil, nebylo ani nikoho, kdo by o nebezpečí mohl podat jakoukoliv zprávu. Vše vyšlo najevo až Beánovou lehkovážností; když začal části lidských těl vyhazovat do moře. To však neušlo místním, kteří samozřejmě propadli panice. Nicméně ani poté nebyli viníci obviněni. Stalo se tak až poté, když Beán přepadl dva cestující a celý incident sledovali očití svědkové. Teprve poté byla skupinou ozbrojenců se psy Beánova jeskyně objevena a dobytá. Vojáci byli přímo zděšeni částmi konzervovaných lidských těl či těch, které byly ve fázi přípravy na ohni. Celá rodina byla okamžitě zajata a převezena do Leithu, kde byli všichni bez soudu rozsekáni na kusy a upáleni. To se psal rok 1700.

Existují však i tací, jako například spisovatel Ronald Holmes, kteří si myslí, že Sawney Beán ve skutečnosti vůbec neexistoval, ale že spíše ztělesňoval jakýsi mýtus upíra či vlkodlaka, či jak Holmes doslova říká, "jakousi odvěkou přítomnost temné minulosti v lidské mysli". Na druhou stranu je však třeba dodat, že příběh byl nejen do detailu zdokumentován, ale pro jeho skutečnost hovoří i fakt, že na rozdíl od mytologických a magických nočních monster, na něž poukazuje Holmes, na něm ve skutečnosti není vůbec nic ďábelského. Problém bude asi v tom, že takové nepředstavitelné a šokující zlo natolik překračuje hranice lidskosti, že jen těžko připouštíme jeho reálnou existenci. V historii však můžeme najít doložené příklady podobných krutostí. Jedním může být předobraz slavného Stokerova Draculy, krvavý rumunský kníže Vlád Tepeš (1431 - 1476), který za sebou nechal hromady mrtvých a jehož koníčkem bylo sbírání hlav poražených. Jeho vzdálená příbuzná, maďarská hraběnka Alžběta Báthoryová, si zase chtěla uchovat věčné mládí tím, že se koupala v krvi stovek zavražděných panen. Na základě těchto doložených případů musíme uznat, že opravdu není důvod takové jedince, jako byl Sawney Beán, z historické "knihy hororů" vyškrtávat.

O půl století později, a je zvláštní souhrou náhod, že v téže části Skotska, byl obviněn a později odsouzen za snědení vlastní ženy jakýsi Nichol Brown. Během procesu vyšlo najevo, že Brownovi na konzumaci lidského masa nepřišlo nic divného. Bylo také zjištěno, že se v hostinci v Leithu s ostatními kumpány vsadil, že z šibeničního vrchu, kde byl pár dní před tím oběšen jakýsi Norman Ross, přinese kus masa z jeho stehna, opeče si ho a před ostatními ho sní. Jak slíbil, tak také učinil.

Je také dokázáno, že pro záchranu vlastního života je v krajních situacích člověk okamžitě schopen pozřít cokoliv, co obsahuje protein. Z devatenáctého století existuje několik takových případů, ačkoli během procesu následujícího případu pocházejícího z Ameriky došlo k dohadům, co smrt lidí způsobilo. Jistý Lewis Keseberg, německý rodák, byl se svou ženou a dvěma dětmi mezi těmi, kteří v roce 1846 cestou přes Sierru Nevadu hodlali osídlit Kalifornii. Špatné počasí a hlad výpravu nejprve donutil porazit všechna zvířata a poté došlo i na samotné členy. Někteří z nich již mrazu nebo útrapám strasti plné cesty podlehli, a zbylí proto jejich těla zkonsumovali. Tím údajně začalo záměrné vraždění. Sám Keseberg prý jednoho večera šel spát s malým chlapcem a ráno jeho tělo ostatním nabídl k snědku.

Všichni byli přesvědčeni, že ho Keseberg zabil.

Někteří z poutníků, jako byla například rodina Donnerova, se od ostatních cestou oddělili (byl mezi nimi i Keseberg), a poté, co bylo čtyřicet lidí z hlavní osmdesátičlenné skupiny již zachráněno, záchranná akce měla konečně zachránit i je. Když k Donnerovým pomoc dorazila, zachránci s hrůzou zjistili, že ze skupinky zůstal naživu

jen Keseberg. V krvavém tábořišti trůnil u ohně zdravím překypující tloušťk, vedle nějž se v kotlíku ještě vařila lidská játra a plíce. "Játra náležela paní Donnerové," oznámil zděšeným zachráncům Keseberg a dodal: "Byla nejlepší z toho, co jsem kdy ochutnal." Zachránci samozřejmě pojali podezření, protože jen týden před tím byla paní Donnerova ještě zdravá, ale Keseberg tvrdil, že ze všech zůstali naživu jen oni dva a že zemřela přirozenou smrtí. I když byl Keseberg přeživšími souputníky považován za vraždícího kanibala, u soudu se bránil, že se ke konzumaci "lidského" uchýlil jen ze zoufalství způsobeného hladem. Nakonec byl porotou osvobozen a za několik let už prosperoval jako úspěšný obchodník... Otevřel si steak-house.

Takové štěstí už neměl jistý Alfred Packer o třicet let později. V roce 1873 se navzdory varování indiánů vydal hledat zlato do oblasti s velmi nepříznivým klimatem a jako průvodce si najal pět mužů. Vše skončilo tak, že je snědl. Po návratu z hor dostal dobře zapláceno, ale když byl otázan, proč se vrátil sám, odpověděl, že ho průvodci cestou opustili. V ostatních rostlo podezření, že na člověka, který musel trpět v horách, je až příliš tlustý. A navíc měl u sebe zbraně a nože těch, kteří ho cestou doprovázeli. Když byla těla pohřešovaných nalezena, čtyři z nich měli pravděpodobně ve spánku, proraženou lebku a pátý byl zastřelen. Všem čtyřem na těle nezbylo téměř žádné maso a poslední byl sněden jen částečně. Když se Packer dostal před soud, byl odsouzen ke čtyřiceti letům nucených prací, ale na svobodu se dostal už po sedmnácti. Během procesu s Packerem pronesl soudce Melville Grey nechvalně známou poznámku, která vstoupila do dějin nejen amerického soudnictví. Doslova řekl: "V Hinsdalu bylo jenom sedm demokratů a ty jsi pět z nich snědl, ty zvrácená republikánská svině!" Můžeme se pouze domnívat, jestli pozůstali oběti Packerovy hostiny bezděčný humor této poznámky docenili...

Přibližně ve stejnou dobu zažila i Anglie svůj kanibalský příběh, který, jak jinak, vyděsil tisíce lidí. V roce 1884 ztroskotala loď kapitána Thomase Dudleye několik set kilometrů od západního pobřeží Afriky a z posádky zůstalo naživu jen pět námořníků, kteří se zachránili na malé loďce. Všichni měli k jídlu pouze tuřín, a tak když jeden z nich onemocněl po vypití mořské vody, kapitán ho zabil a zachránil tak zbývající muže. Když byli zachráněni, kapitán vše otevřeně přiznal. Nicméně všichni muži byli odsouzeni k smrti. Rozsudek byl později změněn na pouhých šest měsíců.

Jeden z nedávných případů kanibalismu tohoto druhu se odehrál v roce 1972, kdy se letadlo letící ve výšce osmi kilometrů na lince z Argentiny do Chile zřítilo nad Andami, do možná nejvíce nehostinné oblasti Země s celodenními teplotami hluboko pod bodem mrazu a beze zbytků jakékoliv vegetace. Mnoho cestujících zahynulo už při samotné nehodě nebo brzo po ní, ale i tak z pětáctičlenné posádky celých třicet dva lidí zůstalo naživu. V nehostinném klimatu, bez vysílačky či naděje na brzkou záchranu. S ubíhajícími týdny všechny naděje pomalu mizely a poté, co se dostavil hlad, bylo všem jasné, že pokud lidé chtějí přežít, mají pouze jedinou možnost. Překonali svůj odpor a sníst těla těch pasažérů, kteří nepřežili. Někteří z nich toho schopni nebyli, a proto odmítli. Ti také zemřeli. Ostatní drželo při životě lidské maso dalších sedmdesát dní. Když konečně dorazila záchrana, z dvaatřiceti pasažérů žilo jen šestnáct. Tento příběh byl v roce 1993 pod názvem Přežít! také zfilmován.

Nicméně důvody konzumace lidského masa nemusejí být jen ty výživné. Doklady o kanibalismu jako formě odplaty se to v historii hemží až do dob nedávno minulých. Zde je jeden příklad za všechny z roku 1880. Týká se jistého Johna Johnsona, který žil jako zálesák v horách amerického státu Montana a vedl soukromou válku s místním indiánským kmenem. Jeho členové totiž zabili jeho indiánskou manželku a jejich dítě. Pokaždé, když ve své odplatě zaútočil na indiánskou vesnici, indiány zabíjel, jejich těla čtvřil a pak, z nějakého těžko vysvětlitelného důvodu, pojídal pouze jejich játra. Není proto divu, že si Johnson brzy vysloužil přezdívku "Ten, který jí játra". K překvapení všech si později díky svému hrůznému počínání, které mu mělo přinést spíš izolaci od lidí v podobě žaláře než svobodu, vysloužil šerifské křeslo v montanském Coulsonu. A tak kanibal tvořil po několik let zákony a udržoval pořádek.

Kanibalské zvyky v podobě pití krve a pojídání lidského masa však v historii měly nejrůznější důvody. Při těchto praktikách jednotlivých kmenových kultů Afriky či Austrálie nešlo vždy jen o nasycení nebo odplatu. Šlo také o víru, že vypitím krve se do příjemce transformují kvality zemřelého. Snědení zavražděného bylo nejen aktem odplaty, ale znamenalo i přenesení jeho síly a odvahy na ty, kteří jeho maso konzumují. Ne vždy přitom bylo nutné rozčtvrcení člověka. Pozření zesnulých příbuzných byla spíš pocta, a tak hostina z těla staršího zemřelého umožňovala strážníkovi či strážníkům osvojit si moudrost staršího. Australští domorodci například věří, že pokud dítě pozře maso ze svého zesnulého otce, zdědí po něm jeho lovecké umění.

O krvi vždy panoval názor, že obsahuje jakousi mystickou energii, sílu, duchovní esenci, či dokonce život sám. U původních australských obyvatel byla krev nezbytná už při iniciačních obřadech, kdy dospívající muži museli pít lidskou krev kvůli tajemným silám, které obsahuje a které tím pádem vstoupí do nich. Ve východním Prusku přinášela prý krev mrtvého štěstí a i v ostatních částech Evropy byla rozšířena pověra, že vypitím čerstvé krve se člověk ochrání proti nemocím. Ostatní kultury zase věřily, že pozření krve člověka, který by, jak se domnívali, později mohl pozůstalé strašit jako například upír, je od této eventuality ochráněný. Tato víra je prý dodnes rozšířena mezi kanadskými indiány. Ať již pověra, nebo skutečnost, krev má svoji vlastní symbolickou důležitost i v našem

takzvaně civilizovaném světě. Vždyť ještě minulé století věřilo tomu, že přikládání pijavic na tělo nemocného je univerzálním lékem na mnoho chorob, a to včetně šílenství. A dokonce i někteří současní Angličané, kteří nacházejí uspokojení v zábavách typu honu na lišku či jelena, by dnes mohli vyprávět o symbolické důležitosti krve, když byli jako děti při svém prvním honu krví z těla rozpáraného zvířete pasováni na lovce.

Ruku v ruce s tím, jak se člověk vyvíjel, rostla také jeho představivost. A od ní je to jen krůček k nejrůznějším druhům mystické víry, jíž je velmi snadné podlehnout. Člověk si sám přisoudil Bohem seslané duchovní kvality a výhody, které z této situace nastaly, nějak zapomněl přiřknout i ostatním tvorům. Bozi, jež si vymyslel, byli samozřejmě k jeho agresivním sklonům shovívaví a ostatně také ke všemu, co kdy dělal. A to se týká i mučení, zabíjení a způsobování nelidské bolesti ostatním lidským bytostem, pití jejich krve a konzumace jejich masa. S touto nálepkou božskosti pak lidé nadále pokračovali v ukájení svých brutálních a kanibalských choutek. K pouhému lidojedství či pití krve se tak v rámci obětovacích obřadů přidaly také krutosti či čtvrcení lidského těla. A co víc, tyto aktivity se u mnoha kmenů staly základním kamenem systému jejich víry.

Mnoho kultur obětovalo svým bohům za účelem plodnosti země či svých členů nejslabší bytosti společenství. Na Krétě se dosahovalo plodnosti Matky Země tak, že se jí přinesla krev jejich obětí, a podobné rituály je možné nalézt i jinde na světě. Mexičtí Aztékové například uctívali tolik krvežízlivých božstev, že neuplynul ani týden, aby z jejich řad nebylo prostřednictvím kněží obětováno alespoň jediné nemluvně, jediný mladík či jediná panna. Bůh Slunce či Měsíce zodpovědný za bohatou úrodu Aztéků například vyžadoval srdce vyjmuté z těla oběti a to se mu předkládalo na oltář ještě tlukoucí. Tělo oběti pak bylo poskytnuto davu, který je s chtivostí sobě vlastní rozčtvrtil a snědl. Takové zvyky bylo jen velice těžké měnit, a to i v situaci, kdy se aztécká civilizace postavila tváří v tvář prvním Evropanům. Důkazem toho je skutečnost, že k podobným ceremoniálům docházelo ještě kolem roku 1838. Součástí víry v bezpočet bohů a duchů u severoamerických indiánů byl také kanibalismus. Jak je známo z jejich bohatých legend, indiáni věřili tomu, že jakýsi "duch kanibalismu" byl schopen nad člověkem převzít kontrolu, a tak mu umožnit jíst lidské maso. To se týkalo jak jeho obětí, tak i jeho mrtvých příbuzných. Jak do indiánské kultury vstupovala stále větší měrou civilizace, víra sama se postupně směřovala s nejrůznějšími interpretacemi a vše vyústilo v pouhou symboliku vyjádřenou pomocí rituálních tanců. Naopak v Laponsku měl ceremoniál při úmrtí takovou podobu, že jméno zesnulého bylo přisouzeno sobu (jehož věk i pohlaví korespondovaly s věkem a pohlavím zesnulého) a ten byl posléze rituálně zabit a sněden. Ještě před tím, než se my, "civilizovaní" představitelé západního světa, začneme nad takovými atavistickými impulsy povyšovat, mohli bychom se nejprve v krátkosti podívat na hlavní světová náboženství a jejich podíl ať už na pravdě, nebo mýtech o kanibalismu. Židovská náboženská tradice je založena na písmu Starého zákona, v němž Bůh dal člověku moc ovládat ostatní tvory, a tím i jíst, co ho napadne. I v biblických dobách hrál krvavý obětní rituál svoji roli a na stránkách Starého zákona se lze dočíst, jaké že instrukce byly v souvislosti s obětováním zvířat Jemu vyžadovány. V první knize Mojžíšově, kapitole 22, verši 2 si Abraháma k sobě volá Bůh a nakazuje mu, aby obětoval svého jediného a milovaného syna. Ten byl nakonec po jedenácti hodinách zachráněn s tím, že Bůh si chtěl jen ověřit, jak hluboká je Abrahámová víra. Duchovní a mystická esence krve byla velice silná už tehdy a stopy její síly jsou patrné ještě dnes, v židovské víře - ostatně i v jiných vírácích, v nichž, i když s jiným významem a s jinými interpretacemi, krev zvláštní kvality skutečně má. V této souvislosti je třeba připomenout i Svědky Jehovovy, kteří odmítají transfuzi krve kvůli vlastní interpretaci pasáže bible, v níž se přibližně hovoří o tom, že "jen maso oživené krví nesmíte jíst". (Genesis 9,3-4). Skutečně se tím řídí, protože nejedí maso. Stejně tak ortodoxní Židé i členové ostatních náboženských skupin jedí pouze košer maso; tj. maso ze zvířat, která jsou poražena speciálním způsobem, při němž vykrvácejí.

V době, kdy byl Starý zákon sepsán, nebyl důraz na formu oběti - ať lidské, nebo jiné - nijak důležitý. Co však bylo centrem a středobodem všech hlavních náboženství, bylo srdce jako takové. I když se mohl Ježíš Kristus zastávat takových lidských vlastností, jako jsou slitováním, dobrota a mírnost, byl přesto sám v rámci jedné z primitivních krvavých tradic obětován. A byla to tato krvavá lidská oběť, o níž během poslední večeře mluvil se svými následovníky. Když jim podal chléb, vybídl je: "Toto jest mé tělo, které se za vás vydává, to čiňte na mou památku," když jim podával víno, řekl: "Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá." (Lukáš 22, 19-20). Tento ceremoniál se všemi mystickými pojmenováními krve jako symbolu života je dodnes součástí křesťanské bohoslužby. Ve skutečnosti římskokatolické učení od doby, kdy roku 1215 papež Innocenc III. nastolil nové katolické dogma, vyznává takzvanou transsubstanciaci neboli přepodstatnění. To znamená, že chléb a víno nejsou symbolickou náhradou Ježíšova těla a krve, ale že se v jeho tělo a krev mění. Jaká už může být lepší ilustrace naší nevědomé zaujatosti magickým myšlením než fakt, že to, co považujeme za náležitost primitivních předků, v nás nadále a pevně zůstává.

Jedinou oblastí, kde krvavá oběť dodnes přetrvává, a to jak zvířecí, tak, pokud budeme věřit tvrzením, i lidská, je černá magie. I satanisté oslavují svého temného Nejvyššího tak, že mu nabízejí krev. Pití krve, stejně tak jako její symbolické náhrady, tvoří podstatnou součást kultu na nikoli nepodobném principu, na jakém to činila kmenová společenství v pohanských dobách, a to i navzdory dnešní civilizaci. V tomto případě je ovšem při magických

obřadech krvi naprosto roven také sex ve svých nejrůznějších formách. Kombinace, která je pro myšlení většiny vrahů v této knize popisovaných základní. Spojnice krev-sex může být také důležitá pro celou řadu "obyčejných" masových vrahů a ostatních násilníků, kteří samozřejmě mohou, ale nemusejí být satanisty. Pokud pohlédneme na jejich zločiny jako na zvrhlé a obscénní a považujeme je na škále sexuality za daleko vychýlené od normálu, teprve pak můžeme pochopit tu nesmírnou hloubku nevědomí, v němž jejich úchylka koření. Pak nás ale také nepřekvapí, že za všechno násilí odhalované ignorantským středověkem mohl Dábel. Pravda ale je, že když v šestnáctém století začal hon na čarodějnice, skutečných strůjce zla byla v porovnání s těmi, kteří byli církví tvrdě perzekvováni, pouze hrstka. Je známým faktem, že první šířitelé křesťanství dosahovali nemalých úspěchů (tedy kromě šíření víry jako takové) tím, že křesťanské svátky stanovili na stejnou dobu, kdy se slavily stávající svátky pohanské. Znamená to, že Vánoce se neslavily čtyřicátého prosince proto, že se narodil Kristus, ale protože existovala mnohem starší tradice zimního slunovratu.

Navzdory monopolu, který křesťanství, co se týče lidského myšlení, pomalu získávalo, stále všude strašil duch pohanství a skvrna čehosi ďábelského. A to trvalo ještě dlouho poté, co se do dějin Evropy vepsala krvavým písmem kapitola o tisících nešťastníků, většinou starších žen, které byly nejkrutějším způsobem mučeny, upalovány či zabíjeny jen proto, že byly považovány za posedlé ďáblem. Tehdy nemuselo ani docházet k žádným proviněním - stačilo udání a okamžitě došlo k tortuře či k upálení. A čísla o množství takto perzekvovaných lidí jsou hrozná. V Německu bylo z čarodějnictví obviněno a poté zabito nejméně sto tisíc lidí, a to z velké většiny pouze na základě udání lidí, kteří byli pro to, aby prozradili jména, sami mučeni. Po hrůzoplňné tortuře docházelo k rozsudku smrti upálením zaživa. A tak německé právo tehdejšího Slezska s třisetletým náskokem předběhlo nacistický vynález - pece na likvidaci lidí, v nichž během válečných let našly svou smrt tisíce lidí včetně dětí. Není divu, že když se ve středověku - éře Satana - choval nějaký jedinec tak, že to bylo za hranici chápání druhých, nejjednodušším vysvětlením pro takové chování byl opět Dábel.

I když pomineme působení dnešní hromadné komunikace, zdá se nade vši pochybnost, že výskyt masových a sadistických vrahů, a to včetně těch s kanibalskými sklony, se týká nepříliš vzdálené minulosti. Proč, to vysvětlíme později. Na druhé straně však nelze říci, že by tento jev byl výhradním fenoménem moderní doby. V roce 1573 žil ve francouzském Dole člověk jménem Gilles Garnier, který se přiznal k vraždě mnoha dětí. Jejich těla se později našla těžce poškozená či napůl snědená. Právě tohle byl možná vůbec první případ masového vraždění. Když mělo dojít na motivy jeho činu, na řadu se samozřejmě dostal Dábel. Garnier uznal, že je něco jako vlkodlak a že tohoto stavu dosáhl při čarodějném obřadu. Při něm ho prý jakýsi duch naučil, jak se měnit ve vlka pouhým potřesením těla jakousi mastí (tento postup je prý podle legend běžný). Garnier se přiznal, že poté, co zabil dvanáctiletou holčičku tak, že její tělo roztrhal zuby a drápy, část jejího těla snědl a část vyřízal, aby je nakonec přinesl domů ženě Apoleně. Podobným způsobem zabil a snědl další tři děti a uznal, že stejným choutkám podléhal i ve fázi své "normality", tedy nejen jako proměněný ve vlkodlaka. Pochopitelně byl upálen zaživa.

Dnes však už nelze zjistit, jestli své vlkodlaci přiznání učinil na základě mučení, či jestli skutečně věřil v to, že je vlkodlak. Zvláště proto ne, že v té době byly v Evropě vlkodlaci procesy na svém vrcholu. O patnáct let později žil v německém Bedburgu člověk jménem Peter Stump (v některých pramenech uváděn také jako Stubbe). Byl mučen a odsouzen ukrutným způsobem na základě přiznání, že po celých pětadvacet let holdoval lidojedství, a toto barbarství z něj málem učinilo lidovou legendu. Stejně jako v předchozím případě mu umění metamorfózy ve vlkodlaka ukázal Dábel, tentokrát mu však daroval kůži vlka (další legendární způsob proměny). Tu pak Stump nosil na sobě v době, kdy útočil na ženy a děti. Jak sám uvedl, po útoku se opět proměnil v člověka, aby oběti mohl krutě znásilnit a zabít. Po prvních pěti letech tohoto paktu s Dáblem udal, že zabil třináct lidí, a to včetně dvou těhotných žen. Těm prý nenarozené děti z těl vytrhl a hltavě "za syrová" pozřel jejich srdce. Také uvedl, že zabil nesčetné množství zvířat. Co ale šokovalo nejvíc, byl fakt, že se ve svých vražedných choutkách nezastavil ani před vraždou vlastního syna, jehož matkou byla Stumpova dcera, s níž měl incestní styk. Se zalíbením vyprávěl, jak mu nejvíc chutnal právě chlapcův mozek. Je jasné, že když lidé z Bedburgu a okolních vsí v polích nacházeli kusy těl mužů, žen a dětí, měli během těch pětadvaceti let oprávněný strach vyjít sami ven. Nakonec byl Stump odsouzen a stejně tak i jeho manželka i dcera, obě za spoluúčast při vraždě.

Jak v případě Garniera, tak i v tomto byly metody mučení zmíněné doby na takové úrovni, že nebylo možno s jistotou tvrdit, jestli byl Stump opravdu v době vraždění vlkodlak. Být vlkodlakem byla ve středověku pouze odnož čarodějnictví, a to bylo považováno za zhoubu, již je třeba vymýtit. Přiznání k vlkodlactví - "získaná" jak od mužů, tak žen - byla činěna podobným způsobem jako přiznání k samotnému čarodějnictví. Stumpova smrt však nebyla o nic lepší než ta, již prostřednictvím hrozných muk připravoval svým obětem. Byl natažen na kolo, rozžhavenými kleštěmi mu zaživa bylo vytrháváno maso a ještě předtím, než byl sťat a upálen, mu zaživa usekali sekerou končetiny.

Barbarství takového rázu vždy vzbuzovalo oprávněné pochybnosti, jestli byli obvinění skutečně vinni, nicméně fakt, že někdo zločiny spáchat musel, je nevyvratitelný. Zohavená těla obětí jsou svědectvím o tom, že v minulosti, stejně

tak jako dnes, sadističtí vrazi skutečně existovali. Garnierův i Stumpův případ, a stejně tak i mnoho podobných, přidal legendě o vlkodlacích jistou autentičnost, ale je také třeba si uvědomit, že jen ve Francii bylo během dalšího století zaznamenáno neuvěřitelných 30 000 útoků vlkodlaků. Je jasné, že to neznamená existenci takového počtu pachatelů, i když bychom vzali v úvahu růst populace, ostatně v té době nijak významný. Západní svět století dvacátého ovšem všechny předchozí epochy předčí nejen v počtu kanibalských či masových vražd, ale i v počtu jejich obětí.

Je zajímavé, že vampýři a vlkodlaci se během uplynulých století navzájem doplňovali tím, že pili krev i jedli lidské maso. Jejich počínání byl sice připisován mystický význam, ale nelidské zločiny, které páchali, bez povšimnutí zůstat nemohly. V následujících stoletích začal vlkodlaci mýtus o člověku, který se za úplňku mění ve vlka,² plnit funkci pravděpodobného vysvětlení deviantního lidského chování. V roce 1849 se po Paříži rozšířila zpráva o dopadení člověka, který se ukrádal do hrobů žen a dětí, trhal na kusy jejich vyjmutá těla a pak se v krvavých pozůstatcích těl válel. Viníkem byl důstojník péchoty, jakýsi seržant Bertrand a jeho vysvětlení onoho hrůzného počínání bylo nachlup stejné jako u vlkodlaků let dřívějších. Individua s kanibalskými sklony mohou propadnout takové halucinaci, že se opravdu mohou cítit dravou zvěří, večer vyrazit do ulic, ukojit své vnitřní krvavé choutky a poté všechno svěst na vlastní alter ego - na toho vlka v sobě. V pachatelových očích se vlastně jedná o zločin spáchaný vlkem, kdy se nepřipustná dimenze "člověk jí člověka" mění v akceptovatelnější rozměr "vlk žere člověka". Mezi americkými indiánskými kmeny je legenda o vlkodlakovi zvaném Wendigo značně rozšířená. Týká se přibližně toho, že Wendigo je schopen zmocnit se člověka a přimět ho k nejhůrznějším činům. V roce 1879 podal indián jménem Katist Chen, také známý jako Rychlý běžec, svědectví o tom, že během lovecké výpravy rok předtím, kdy zabil a snědl vlastní matku, manželku, bratra a šest dětí, byl v moci Wendiga. Tak vyvrátil svá předchozí tvrzení, že zmínění zemřeli hladem, a byl obviněn z vraždy. Poté se knězi přiznal, že ho Wendigo navštívil v cele, a aby ho přinutil k přiznání, krutě ho mučil. Jedině takovým způsobem, říká Rychlý běžec, se lze ducha zbavit. Chen byl oběšen a byl to - mimochodem - vůbec první člověk, jehož rozsudek měla na starost kanadská jízdní policie. Zprávy o lykantropii (chorobné představě o proměně v divou zvěř) přetrvávají až do současnosti, ačkoliv dnešní "osvícená" západní společnost ji považuje za klinickou úchylku. Zmínění vrazi, jako byli Gilles Garnier a Peter Stump, snad tomu, že se proměňovali ve vlky a na svých obětech páchali kanibalské bestialní zločiny, a tak vlastně jednali v souladu se svou vlčí podstatou, dokonce věřili (mnoho dalších během nejméně osmnácti zaznamenaných zločinů v Británii a Francii za posledních sedmáct let uvedlo, že se proměnili v jiná zvířata jako kočky a psy - v jediném z případů dokonce jeden muž tvrdil, že se na tři dny změnil v křečku). Svědectví o podobných úchylkách podává spisovatel Robert Louis Stevenson ve svém Doktoru Jekyllovi a panu Hydovi z roku 1886, kde na svých hrdinech vykresluje skrytou člověčí touhu po agresi.

Hrůzyplné legendy se ale vyprávějí dál: v roce 1985 doktor David Dolphin, profesor chemie na University of British Columbia ve Vancouveru, přišel s teorií, že proměna ve vlkodlaka, již byla v dobách ke vědě ignorantských připisována mnohá nadpřirozená vysvětlení, může mít reálné fyzické příčiny. Dolphin ji ilustruje na základě symptomů tzv. porfyrie, což je genetická porucha projevující se poruchou metabolismu pyrolových barviv s patologickou tvorbou porfyrinů, která se objevuje u jednoho člověka ze dvou set tisíc lidí. To znamená, že v současné době je v Británii 279 lidí, kteří mají nedostatek henu, což je složka krevního barviva, již produkují játra proto, aby nesla hemoglobin, a která, laicky řečeno, způsobuje, že je krev červená. Jedním z takto nemocných byl například anglický král Jiří III. Nemocní touto chorobou jsou natolik citliví vůči světlu, že jim může ublížit i pouhé sluneční světlo. Pokud jsou takoví jedinci světlu vystaveni, ustupuje jim horní ret a kůže krvácivě praská. Rány na pokožce tváře způsobují velkou ztrátu krve, přičemž dopředu vystupují zuby. Nemocný může mít pocit touhy po krvi a jedinou léčbou porfyrie je podání právě henu. Ve středověku se taková nemoc mohla léčit tím, že se nemocnému podávala krev jako taková, a protože pacientům způsoboval utrpení sluneční svit, lékaři je často léčili odděleně od lidí. Jedním z vysvětlení vzniku vampýrských legend pak může být právě porfyrie, i když netřeba zapomínat na silnou magickou roli krve nebo její úlohu coby prodlužovatelky či tvůrkyně života. A v neposlední řadě je zde ještě jeden biologický instinkt - a to sex.

Vlkodlaka z legend vždycky přitahovala jemnost masa a teplota čerstvé krve, na druhé straně však na rozdíl od svého druha vampýra, který vždy preferoval krev čerstvou, byl schopen pochutnat si i na kousku starším. Oba však inklinují také k sexuálně motivovaným útokům. Je zajímavé, že v moderní próze, a tím moderním zde myslíme zhruba posledních sto let, je vlkodlak považován téměř bezvýhradně za stvoření s jasně záporným hodnocením, na druhé straně upír se dodnes vyznačuje jakýmsi svůdným magnetismem. To má možná na svědomí nechvalně známé stvoření z pera Brama Stokera, kterému se díky nespočtu filmů podařilo dosáhnout mnoha dalších vtělení - totiž Dracula. V době před devatenáctým stoletím byli mytičtí upíři či vampýři výhradně nelidskými stvůrami s krví podlitými očima, stvůry připomínající spíš pijavice nasáklé krví, kterou konzumovali. Ve skutečnosti má takové vzezření spíše přirozené než nadpřirozené vysvětlení, které je plně v souladu s procesem tlení lidského těla, kdy střevní mikroorganismy začínají produkovat metan. Říká se, že upíři kůže byla opuchlinami našponovaná jako kůže

na bubnu. Jedna ze slovanských verzí vzhledu upíra má dokonce za to, že upír nemá kosti, že je spíš jen krví nasáklý "vak". To způsobovalo, že byl upír nemotorný, nicméně byl ve svém úsilí po získání své potravy obdařen takřka ďábelskými vlastnostmi. Tato představa je od pozdějších interpretací moderní prózy naprosto odlišná. Tam jako upír vystupuje vysoký muž aristokratického vzeření oblečený do černého kabátu a přitom mu z úst vykukují řezáky, které mají sloužit svému nekalému primitivnímu účelu (zuby dřívějších upírů nehrály významnou roli). Sexuální roli přisoudil upírům také folklór. O upírech se mluvilo jako o sexuálně přitažlivých stvořeních. Této legendě napomohly i případy exhumace údajných upírů, kteří prý měli i po vyjmutí z hrobů erekci (zde jde o jev, při němž dochází k otekání těla, které nastává při rozkladu). Evidentní je však fakt, že před devatenáctým stoletím upíři, kteří dosahovali svého pomoci sexuálními svodů, jednoduše neexistovali. Devatenácté století původního upíra opředěného pouze prapůvodní symbolikou vybavilo také tou sexuální. A ať už to učinilo vědomě, či ne, udělalo z upíra sexuálně frustrovaného Draculu. Když připustíme, že v rámci víry minulé i té současné hrál mýtus vždy podstatnou roli, nepřekvapí nás, že právě sexuálně posedlý Dracula lidi fascinoval. Touha po krvi je prezentována jako sexuální tužba a jako taková vypovídá tato sexuální metafora vzbuzující strach, sympatie, a v některých případech dokonce i sexuální vzrušení o našich primitivních instinktech ležících pod nánošem organizovaných slupek našeho žití. Přežívání mýtu pak záleží pouze na snůšce faktů, které vyplývají jak z minulosti, tak z našeho podvědomí.

"Normální" sexualita samozřejmě nepovažuje přijímání partnerovy krve za běžné, nicméně existuje skupina lidí, kteří považují její konzumaci za určitou erotickou zkušenost. Vampyrismus současná věda považuje za deviaci, která jde často ruku v ruce s dalšími psychickými úchylkami. Také může být podle současných svědectví jako samostatná klinická kategorie rozšířenější, než se zdá. A zvláště pak ve spojitosti s trestnou činností. Když se budeme pohybovat v čistě vědeckých termínech, termín vampyrismus znamená sání čerstvé krve, klinicky pak může znamenat nekrofilii, jako sex s mrtvým, nebo nekrofagii, jako požívání masa mrtvého člověka. Vampyrismus se objevuje v chování jedince na velice primitivní emocionální a mentální úrovni a nezřídka v souvislosti s vážnými sexuálními zločiny, při nichž kousání a sání krve nejsou ničím neobvyklým.

Jen jsme dosáhli roku dva tisíce a už se považujeme za něco důležitějšího. Klademe přehnaný důraz na city jako láska, soucit nebo ochrana slabých a to celé nazýváme humanita. Právě proto jsme přímo šokováni nebo udiveni, když někteří z nás tyto zákony "civilizace" naruší a propadnou tomu nejnižšímu v sobě. V minulosti mezi takové lidi patřil například Jack Rozparovač, který v osmdesátých letech devatenáctého století nejen zavraždil pět londýnských prostitutek, ale jedné z obětí, Annie Ghampanové, vyřízl i ledviny. Pak mohl napsat policii, že chutnaly skutečně výtečně. Stejně tak i chicagský řezník jménem Adolph Luetgert, který v roce 1897 zavraždil svou ženu, aby ji zpracoval do párků, které pak prodával zákazníkům. Anebo devětatřicetiletý Joseph Vacher zvaný Francouzský rozparovač, který žil přibližně ve stejné době v jižní Francii a který se přiznal k jedenácti vraždám, jejichž oběťmi bylo sedm žen a čtyři mladiství. Zabíjel tak, že je nejdříve dusil, probodával, poté znásilnil, zohavil, čtvrtil, muže vykastroval a pak ještě působil hrůzná zranění vlastními zuby. Šel pod gilotinu v roce 1898.

Asi sto let poté používal Ukrajinec Andrej Čikatilo naprosto stejné metody s tím rozdílem, že po sobě zanechal obětí pětapadesát. Tím se stal největším masovým vrahem moderních dějin. Ale nejen v devatenáctém století existovali masoví kanibalští vrazi. Jako třeba muž jménem Dean Baker, který se v roce 1970 v Kalifornii přiznal policejní hlídce. "Mám takový problém: jsem kanibal." A nato vytáhl z kapsy několik lidských prstů a přiznal se, že snědl srdce oběti za syrova. Nebo muž jménem Albert Fentress, newyorský učitel dějepisu, který si do svého bytu pozval devatenáctiletého studenta, tam ho zastřelil, rozčtvrtil a po částech snědl. Po svém zločinu byl uznán za duševně chorého a v roce 1979 byl podmíněčně hospitalizován v psychiatrické léčebně. Nebo jakýsi Marcelo Costa de Andrade, který byl uvržen do vězení v Rio de Janeiru v roce 1991 poté, co se přiznal, že v průběhu uplynulých osmi měsíců zabil čtrnáct chlapců ve věku od šesti do třinácti let. To vše prý proto, aby se pitím jejich krve stal mladým a krásným, jako byli oni. Nebo německý kanibal jménem Walter Krone, který byl v roce 1980 odsouzen za to, že zkonsumoval část těla dívky, jež zahynula při dopravní nehodě. Nebo třiatřicetiletý muž jménem Mark Heggie, který v roce 1982 poté, co se snažil svou dívčí oběť zavraždit, alespoň pil její krev. Ten se přiznal detektivům, že často pil krev zvířecí, a proto, aby své choutky ukojil, pracoval na jatkách. Byl také nakonec poslán do ústavu pro choromyslné. Mnohem vzácněji se v podobných zálibách vyžívají ženy, i když existují také takové. Například šestadvacetiletá Anna Zimmermannová z německého Mönchengladbachu, která v roce 1981 zavraždila svého milence a jeho naporcovaným tělem, když penis, ucho a prsty nechala v lednici, živila svoje děti. Totéž předtím učinila i s domácími zvířaty. Nebo Tracy Wiggintonová, která v roce 1989 zavraždila muže, s nímž se seznámila na jakési tancovačce, a podle svědectví jejích přátel se na jeho krvi pásala způsobem, jako by věřila, že je upír.

Z následujících pasáží je jasné, že stejné úchylky, kterým předchází vražda způsobená sexuálními nutkáními, existují i dnes. Když odhlédneme od výživového faktoru, beznaděje, magie, náboženství nebo jiných kulturních faktorů jako příčiny kanibalství a pití krve, zůstává jen jediný důvod, s nímž můžeme dnes počítat a který nad těmi zmíněnými vysoko vyčnívá. Sexuální pud. Samotná touha po krvi sice může být dostatečně motivující, ale v následujících kapitolách se rozhodně nebude jednat o to známé draculovské číhání na nevinou oběť s nastaveným krkem

bezmocně se vydávající jeho tužbám s tím, že prostřednictvím upířího "kousnutí lásky" čeká oběť něco jako nezapomenutelný orgasmus. Zločiny, které budou následovat, spíše zahrnují oběti roztrhané na kusy a zohavené takovým způsobem, že čin samotný má bližší spíše k mytickému vlkodlakovi než k romantickému upírovi. A to vše proto, že zde sledujeme tu nejprimitivnější část lidského sexuálního chování. A ptáte se, jestli to má něco společného s evolucí? Člověk, který vyšel doslova z bahna jen proto, aby prošel nespočtelným množstvím krvavých rituálů zahrnujících kanibalismus a pití krve, si dnes představuje, že dosáhl bůhvíjakého evolučního stadia moudrosti či civilizace. Tato kniha má za cíl dokázat, že to tak není. A co je tedy humanita? Ve středověku sice mocní upalovali čarodějnice, ale jak dokazuje historie, lidská schopnost potlačit civilizační principy a propadnout zvířecí krutosti, která může končit až genocidou, je stále navýsost aktuální. V hrůze zjišťujeme, že hon na čarodějnice trvá dodnes - nacistická zvěrstva během druhé světové války, regimenty iráckých bojovníků, normálních lidí, jsou Saddámem Husajnem nuceny likvidovat Kurdy, stejných zločinů se dopouštějí Číňané proti Tibetu, v bývalé Jugoslávii obyčejní lidé propadají až neobvyklému nadšení pro to, jak mučít, znásilňovat nebo jinak fyzicky likvidovat druhé jen proto, že jsou jiného náboženského vyznání. A na Západě je dnes, stejně tak jako v minulosti, víc masových vražd, ať už na svobodě nebo za mřížemi, víc případů sadistických vražd nevinných obětí, než jsme schopni připustit. A stejně tak si nejsme schopni připustit nebo si i představit, že se nad našimi civilizovanými západními hlavami stále vznášejí opar násilí a krve.

Zajímavou otázkou je, nakolik jsme se vzdálili od našich prapůvodních atavismů (znaky a vlastnosti vzdálených předků), kterým podléhali naši předkové, nebo lépe od těch vražd někde uvnitř nás, jejichž sexualita se pohybuje pouze na primitivní rovině sání krve. Co způsobovalo, že měli tito jedinci takové krvavé instinkty? Je inklinace dnešního člověka ke kanibalismu pouze získanou reakcí, nebo je původní, a tedy přirozená? Mohli bychom se za určitých okolností na základě nesmrtelné nelidskosti v každém z nás stát bezcitnými zabijáky, nebo se snad přiklonit ke kanibalismu?

Anebo Wellsův Stroj času: co když to nebyla metafora budoucnosti lidstva, co když se jednalo o temné lidské podvědomí?

KRUTOST UPROSTŘED CHAOSU

Pokud bys chtěl v člověku zabít jeho touhu po nesmrtelnosti, najednou by byla umlčena nejen láska, ale i ta nejposlednější vůle k životu v tomto světě. Ale co víc, pak už by nemorální nebylo vůbec nic, možné by bylo všechno, dokonce i kanibalismus.

E M. Dostojevskij, Bratři Karamazovi.

Kanibalové se vyskytují zřídka. I když je dvacáté století stoletím vražd - statistiky skutečně ukazují, že právě v této epoše proběhlo víc masových vražd než ve kterékoliv předchozí době -, tento zločin jako takový, a to zvláště díky své primitivní zvířecosti vzbuzující strach, od níž se našťástí distancujeme, je dnes díkybohu vzácný. O to je zajímavější, že právě v Německu, zemi o tolik menší než USA, se v tomto století narodilo tolik kanibalských masových vražd. Dokonce tři z nich působili v meziválečném období.

Po první světové válce vládla Evropě anarchie, řád a pořádek neexistoval. Doba přála zlodějům a podvodníkům a ti ostatní se protloukali, jak nejlépe uměli. Ekonomika skomírala na nejnižším bodě všech dob a celou zemí zmítal chaos. Všude panovala atmosféra bezbožnosti, od města k městu plynuly proudy uprchlíků hledajících práci, ulice byly plné žebráků spících na ulicích. Zpětný pohled na způsob, jakým nacismus během následujících deseti let nabyl takových rozměrů, nutí k zamyšlení, co přesně se v německé společnosti, která se vyznačovala až přílišnou tolerancí ke zvěrstvům, během těchto let dělo. A na mysl přichází jediná odpověď, jakmile společnost dosáhne svého dna, jsou to zákony džungle, podle čeho se začne řídit zbytek těch, kdo přežili.

A právě do takové společnosti se jednoho rána roku 1918 vrátil čerstvě propuštěný vězeň Fritz Haarmann. Jen se za ním s rachotem zavřela vrata věznice, a už se mohl nadechnout čerstvého vzduchu svobody. V Hannoveru, který byl tou dobou plný lupičů a žebráků, z nichž jedni na tom byli hůř než ti druzí, byl Haarmann jako doma. Měl totiž takový svět rád a najednou se ocitl uprostřed něj. Právě si odpykal pětiletý trest za podvody a krádeže, to byl mimochodem jeden z nejdelších trestů za zločiny tohoto druhu, kapesní krádeže a také za obtěžování dětí. Bylo mu v té době třicet devět a za dobu svého života se mohl pochlubit jen máločím kromě krádeží. Miloval sice svou matku, která byla od jeho narození invalidní, ale cítil hlubokou nenávisť vůči svému otci, zaměstnanci drah, který ho jako malého chlapce ustavičně bil. Tím Fritzovi z dětství učinil dokonalé peklo. Jak chlapec dospíval, bylo stále jasnější, že hodnota jeho IQ je hluboce pod průměrem, a co víc, začaly se u něj projevovat tendence k násilí, které z něj měly později učinit jednoho z nejkrutějších masových vražd všech dob. Jako chvályhodná prozíratelnost se dnes jeví fakt,

že se Fritzuův otec, v tušení chlapcovy nebezpečnosti, snažil umístit jej do odpovídajícího zařízení, ovšem lékaři si mysleli něco jiného a otcův návrh zamítli. Kdyby byli přemýšleli trochu jinak, mohli ušetřit životy mnoha lidí... Už jako dítě se Fritz rád oblékal do šatů svých tří sester, které se všechny záhy vydaly na dráhu prostituce, a netrvalo dlouho a sám se za přeapadení nezletilého ocitl v psychiatrické léčebně. Z ní se záhy dostal a chtěl vstoupit do armády, avšak jako nežádoucí do ní přijat nebyl. A tak se v té době dal na dráhu zloděje a sexuálního zločince. Nijak se netajil svými homosexuálními sklony a začlenil se do světa kriminálního podsvětí jako poněkud hloupý, ale neškodný tělnatý pán. Kdoví, byl-li by tak populární, kdyby se o něm ostatní dozvěděli, že je informátor policie. Ta ho měla ráda pro jeho "férovou hru". Nikdy se jí nevzpouzel, nikdy neodmítl nechat se odvést, a dokonce při tom mnohdy i vtipkoval. Haarmannovi hannoverská policie brzy přisoudila přezdívku "Detektiv", protože byl schopen policii informovat o mnoha zločinech, na jejichž stopě právě byla. Takovým způsobem si i přivydělával, a dokonce obdržel i policejní odznak - věc, která mu umožnila dokonalé krytí jeho krvavých zločinů. Životem mezi hannoverskými podvodníky se Haarmann protloukl až na místní železniční nádraží, kde okamžitě zapadl mezi desítky pochybných existencí přijíždějících sem ze všech koutů země a kde se živil žebráním od kolemjdoucích. Mezi nimi bylo také mnoho nezletilých bezdomovců, z nichž někteří byli právě na útěku z domova. Byli bezejmenní, a proto neidentifikovatelní. Právě tito chlapci byli pro Haarmanna, nadneseně řečeno, snadnou kořistí. Usměvavý Haarmann mohl snadno vytáhnout svůj policejní odznak a zvat chlapce k sobě domů. Společně se šarmem jeho osobnosti a zjevnou sympatií hrál pro nezletilé ubožáky významnou roli i fakt, že jim mohl nabídnout také jídlo a azyl. Podobně to udělala ježibaba s Jeníčkem a Mařenkou. A Haarmann měl podobnou věc dokonce na mysli. Byt, v němž od roku 1919 bydlel se svým dvacetiletým milencem Hansem Gransem, se nacházel v hannoverském ghettu, ve třetím patře příšerného domu s výhledem na řeku. Když si Haarmann do bytu přivedl svou oběť, snažil se ji nejprve svádět, poté na ni sexuálně zaútočil a nakonec ji zabil prokousnutím krční tepny. Poté pil krev oběti a s mrtvým tělem prováděl ještě další sexuální aktivity. Po tom všem bezvládné tělo odtáhl na půdu, jejíž stěny byly odshora dolů karmínově zbarveny od zaschlé krve. Tam s Hansovou pomocí tělo rozčtvrtl a uschoval jeho části ve kbelících. Teprve pak se mohl rozvinout ještě jeden Haarmannův "talent", a to talent prodáváče masa v tržnici. Společně s masem, prodávaným ze kbelíků a vydávaným za koňské, prodával nebohým návštěvníkům trhu i ošacení obětí. A nedalo se říci, že by nešlo na odbyt. Haarmannův černý obchod s masem jen vzkvétal, protože si trhovec mohl dovolit nižší ceny než konkurence, a policie nad jeho nelegálním obchodem přivírala oko a nekladla mu zbytečné otázky, neboť byla odměňována jeho službami coby špiona hannoverského podsvětí. V zástupu ubohých nezletilých chlapců, kteří propadli Haarmannovu uplácení i kouzlu, byl sedmnáctiletý chlapec jménem Friedel Roth, který těsně poté, co se seznámil s Haarmannem, beze stopy zmizel. Stopy sice policii zavedly až k pachateli, ale dále byl policejní postup liknavý. Možná také proto, že byl Haarmann pro policii tak užitečný. O mnoho let později, když byl Haarmann dopaden a usvědčen, přiznal se, že když byla policie u něj v bytě, byla ještě chlapcova hlava zabalená v novinách ukryta za troubou. V tomto případě policie příliš pečlivá nebyla. A vlastně ani v těch ostatních. Haarmannovo setkání s psychopatickým elegantem Hansem Gransem, který se shodou okolností vyhnul osudu mnoha svých vrstevníků, ve vrahovi probudilo vlnu dalšího násilí. Grans byl synem knihovníka a jakožto ten "sociálně silnější" trápil Haarmanna svými sarkastickými poznámkami a útoky. Byl to on, kdo oběti vybíral a nařizoval jejich vraždu; v mnoha případech jen proto, že se mu zalíbilo jejich oblečení. Haarmann navíc prodával ošacení obětí pouze těsně po vraždě, a tedy jednorázově. Není divu, že jednoho dne někdo v oblečení, které měl Grans na sobě, poznal šaty pohřešovaného. Haarmannovi sousedé neměli o jeho počínání nejmenší tušení, ačkoliv byli schopni připustit, že do vrahova bytu viděli vcházet mnoho mladíků, vycházet však nikoli. Dosvědčili, že za zdí slyšeli zvuky připomínající sekání masa, ale to bylo všechno. Byl to přece nakonec řežník, tak co by na tom bylo neobvyklého. Dokonce ani tehdy, když Haarmanna nesoucího kbelík plný krve potkal jeden ze sousedů, nepojal žádné podezření. Haarmannova další sousedka se po vrahově práci na půdě dokonce Haarmanna drze zeptala: "Nemohla bych taky dostat kousek?" Haarmann se jen pousmál a slíbil jí, že jí nějaké maso obstará příště. Došlo to dokonce tak daleko, že příležitostně maso prodával i partajím. Jediným problémem zůstávalo, co si počít s lebkami a kostmi obětí. Haarmann to sice řešil tak, že kosti dával sousedům do polévky s tím, že jsou zvířecí, ale podezření z jejich strany i tak rostlo. Kostí jim totiž připadaly až moc bílé. Z jakého jen mohly být zvířete? Proto Haarmann skončil svůj obchod s kostmi, a ty nyní vyhazoval spolu s lebkami do nedaleké řeky. Jedna z Haarmannových zákaznic pojala dokonce tak velké podezření, že s masem odešla na policii. Tam jí ovšem řekli, že je to vepřové. Pokud policie o Haarmannově počínání skutečně neměla alespoň sebemenší tušení, a je samozřejmé, že tak nepravděpodobné vysvětlení je nemohlo ani napadnout, vyplývá z toho, že jakási ignorace byla plně v jejich zájmu. Čas plynul a rodiče pohřešovaných dětí se pomalu vlastním pátráním dostávali Haarmannovi na stopu, neboť to byl právě on, kdo byl s chlapci viděn naposledy. Čas plynul a policie se stále utvrzovala v přesvědčení, že je Haarmann nevinný a že se zmizeními chlapců nemá nic do činění. V roce 1923 si už Haarmann vytvořil u policie dobré jméno a ta nad ním za to držela ochrannou ruku. Haarmann policii pomáhal s náborem nových členů do tajné organizace,

kteřá měla za úkol narušovat francouzskou okupaci Porúří, a s jedním z vysokých policejních důstojníků dokonce založil soukromou detektivní kancelář. Naštěstí zde byli ještě novináři, kterým skutečnost vraha běhajícího na svobodě či korupce samotné policie vadit nepřestaly. A byli to právě lidé od tisku, kdo policii přesvědčil, aby si začala všimnat stále vzrůstajícího počtu mladíků přijíždějících do Hannoveru a následně beze stopy mizících. Jeden z novinářů přišel dokonce s teorií, že pohřešovaných chlapců mohlo být ročně okolo šesti set. V očích veřejnosti začal Hannover vzbuzovat strach a hrůzu a mezi lidmi se objevily i takové zvěsti, že ve městě žije vlkodlak, který se živí dětmi. Policie s ostatními orgány tyto zvěsti ignorovala a pokládala je pouze za hysterii... Jen do té doby, než řeka vyplavila na břeh lebku chlapce. Stalo se tak v květnu roku 1924 a reakce ustrašené veřejnosti žádala okamžitý zásah policie. Pár dní nato se objevila další dětská lebka a zanedlouho na to i pytel s dalšími lidskými ostatky. Dno řeky se začalo důkladně prozkoumávat a výsledkem byl nález kostí pěti set lidí.

Vyděšení občané se ve svém podezření dali do pátrání na vlastní pěst a Haarmann byl pro ně hlavním podezřelým. Šéf policie si konečně uvědomil, že veřejné mínění je ostře proti Haarmannovi, a tak neměl jinou možnost, než že svého informátora začal sledovat. Mezitím si koncem června 1924 Haarmann na hannoverském nádraží vyhlédl další oběť, ale chlapec o Haarmannově sexuálním obtěžování zpravil policii. Vrah byl zatčen a během pobytu ve vazbě se policie dala do prohledávání jeho bytu. Našli sice místnost se zkrvavenými stěnami i množstvím oblečení, ale Haarmann stále tvrdil, že je přece řezník a prodavač použitého textilu. Co tedy chtěli najít? Zlom nastal, až když matka jednoho z pohřešovaných poznala kabát svého syna na jednom z Haarmannových sousedů. Teprve pak se "řezník" přiznal, nicméně vraždy sváděl na Granse.

V soudním procesu, který se konal čtvrtého prosince 1924, byl v té době pětadvacetiletý Haarmann s dvaadvacetiletým Gransem odsouzen za vraždu sedmadvaceti chlapců. Mnoho lidí však tvrdilo, že toto číslo zdaleka neodpovídalo skutečnosti. Jeden z policistů uvedl, že přibližně rok předtím zabíjel Haarmann nejméně dva chlapce měsíčně. Když byla otázka o počtu obětí položena Haarmannovi, ten netečně odpověděl, že jich mohlo být třicet i čtyřicet. "Skutečný počet si už nepamatuji." A podobné opovržení ze strany Haarmanna bylo znát během celého procesu. Vina byla nakonec dokázána Haarmannovi. Grans se během celého procesu neprojevoval, zatímco jeho druh si při něm počínal jako šoumen, který svou vinu sice přiznal, ale neprojevil ani špetku lítosti a věnoval se spíš adresování vulgárních narážek na Granse. I když byli procesu přítomni i zoufalí pozůstalí po nezletilých obětech, Haarmann neustále záměrně líčení přerušoval sarkastickými vtipy a prohlášeními ve smyslu, že si jako vrah vždy pečlivě vybíral a že zabíjel pouze ty pohledné. Když otec jedné z obětí porotě ukázal podobiznu svého syna, Haarmann rozhořčeně a krutě pronesl: "I když se to nezdá, také si vybírám. Tak odporné stvoření, jímž musel váš syn bezesporu podle této fotografie být, bych v životě nevzal do pusy. Ve srovnání s tak ubohým 'materiálem' existuje i mnoho lepšíh... Tohoto mladíka bych si v životě ani nevyšiml." Při snášení důkazů to jedna ze zoufalých matek psychicky neunesla a omdlela. V tomto "nudném" okamžiku Haarmann požádal porotu o cigaretu. Co je s podivem, bylo mu vyhověno!

Tisk, který měl na Haarmannově odhalení největší zásluhu, byl přístupem obviněného oprávněně rozhořčen a mnoho článků si v tomto případě nebralo servítky. Jedna ze zpráv popisovala, jak zoufalí rodiče pohřešované oběti poznali oblečení svého ztraceného syna a jak Haarmann ne očima, ale rozšířeným chřipím psa, který poznává svou oběť, připouští, že bylo jedné z jeho obětí. Porota byla přímo šokována, když na otázku, jak své oběti zabíjel, klidně odpověděl, že jim prokousl krk.

Když zjistil, že vše nasvědčuje nevině jeho kumpána Hanse Granse, mohl se Haarmann vzteky pomínout. "Grans by vám mohl vyprávět, jak se ke mně choval," protestoval. "Všechny vraždy jsem spáchal já, ale jenom proto, že on je ještě moc mladý." Pak přiznal porotě, že jednou Grans přišel na půdu právě ve chvíli, kdy byl Haarmann uprostřed čtvrcení těla oběti, a při vstupu do místnosti se jen klidně zeptal: "Kams dal oblečení?" Po všech těchto obviněních zůstával Grans nehnute klidný, což přítomní v síni považovali za obzvlášť příšerné. Jediné, čeho se Haarmann bál, bylo to, aby ho neshledali duševně chorým a neposlali ho do blázince. Místo toho prosil porotu, aby rozsudek učinila na veřejnosti, v místech, kde prováděl svůj krvavý obchod. "Chci, abych byl odsouzen na tržišti," dožadoval se poté poroty. A chci, aby na mém náhrobku bylo napsáno: 'Zde leží masový vrah Haarmann'. A aby v den mých narozenin položil Grans na můj hrob věnec." Poslední den přelíčení se Haarmann na porotu rozkřičel: "Myslíte, že mě těší zabíjet lidi? Po první vraždě jsem byl osm dní nemocný. Odsudte mě k smrti... Nejsem blázen, ale je pravda, že se často dostávám do stadia, kdy nevím, co dělám. Ale šílenství to není. Nežádám o slitování ani se proti rozsudku nehodlám odvolávat. Jediné, co chci, je strávit ještě jeden šťastný večer v cele, s kávou, sýrem a doutníkem a pak ráno proklít otce a jít na smrt, jako by to byla moje svatba."

Dva psychiatři došli k názoru, že Haarmann je skutečně duševně nemocný. Poté byl Haarmann shledán vinným ze dvaceti čtyř vražd a popraven. Granse odsoudili k doživotnímu žaláři, ale po dvanácti letech byl propuštěn na svobodu. Možná žije dodnes.

Haarmann byl evidentně živoucím důkazem sociálních podmínek, v nichž žil. Byl to vrah, jehož činy nebyly odhaleny po celá dlouhá léta, a meziválečná situace v Německu se svou inflací a masovou nezaměstnaností byla

jasným potvrzením, že ve společenském klimatu, kde nefungují obvyklé civilizační mechanismy, se zvrhlíkům a psychopatům žije nejlépe. Stejně jako se primitivní národy zbavovaly svých kanibalských nebo brutálních aktivit se zvětšováním míry civilizace, dá se tvrdit i přesný opak. Chudoba byla v Německu tehdy obrovská, a tak zájem pouze o sebe sama mohl být pro člověka té doby tím hlavním motivujícím činitelem. V takovém případě se nelze divit, že úsloví "pes žere kočku" přestalo platit pouze přeneseně. A v mnoha případech mohlo dokonce platit, že "člověk žere člověka".

Haarmann měl ve své době dva sobě rovné. Podobně jako on i muž jménem George Grossmann zavraždil v letech po první světové válce neznámý počet obětí. Na rozdíl od Haarmanna však vraždil spíše na základě jakési nenasytnosti než z důvodů sexuální úchytky. I když i o tom je možné pochybovat, protože i ten nejhrabivější lotr byl proti Grossmannovým ilegálním metodám bohatnutí učiněný beránek. Všechno začalo podobně jako v Haarmannově případě. Tulák potloukající se kolem berlínského vlakového nádraží a lákající do svých tenat zbídačené ženy. Grossmann oběť vždy pozval domů, tam ji zabil, rozčtvrtl a její maso prodával hladovým Berlínčanům. Tehdejší inflace znamenala, že k nákupu krajice chleba bylo třeba přijít s náručí plnou peněz (v té době stálo proti jedné britské libře celých devatenáct milionů marek!), a tak Grossmannova cenová nabídka masa byla velmi lákavá a lukrativní. V roce 1921 žil Grossmann v jedné z berlínských ubytoven a jednou spolubydličí uslyšeli, jak z jeho pokoje vycházejí zvuky připomínající zápas. Když na místo přijela policie a vtrhla do Grossmannova pokoje, našla na posteli svázané dívčí tělo připravené k rozčtvrcení. Grossmanna našli oběšeného ve světlíku. Přibližně ve stejné době ve slezském Münsterbergu (dnes jsou to polské Ziebice) provozoval jistý Karl Denke ubytovnu, v níž zdarma poskytoval azyl vandrákům a bezdomovcům, kteří se v době mezi lety 1918 a 1924 ve městě ocitali. Také jim mohli dojít, že zadarmo nemůže být nic. Nic kromě ubytovny Karla Denkeho. Pokud je vždy výhodou maniaků příjemné vzezření a schopnost zapůsobit, tak u Denkeho to platilo dvojnásob. Mezi jeho sousedy a těmi, kdo mu byli zavázáni, se mu přezdívalo "táta" a byl považován za bohobojného a řádného člověka. Denke chodil každou neděli do kostela, kde hrál na varhany, a téměř všichni obdivovali jeho dobrosrdečnost k chudákům.

Jako jejich domácí měl však Denke všechny chudáky doslova v hrsti, a protože mnozí z nich byli tuláci, kteří nikomu nescházeli, byli pro něj snadnou obětí. V letech 1921 až 1924 Denke zabil nejméně třicet cizinců, mužů i žen, a to vše jen proto, aby jejich těla mohl kousek po kousku sníst. Za tímto hrůzným účelem si dokonce vedl jakousi účetní knihu, kam pečlivě zapisoval jména obětí, váhu, data jejich příjezdu do ubytovny a datum jejich smrti před tím, než jejich maso uchoval k pozdější konzumaci v solném roztoku. Jeho zločiny byly odhaleny těsně před Vánoci roku 1924. Jeden ze svědků, který žil patro nad Denkem, jednoho dne uslyšel z bytu o podlaží níž příšerný řev, seběhl proto dolů a našel tam mladíka vážně krvácejícího ze zranění na hlavě, pravděpodobně způsobeného úderem sekýrou. Zraněným mužem byl jeden z Denkových "dlužníků", kterému se nepodařilo utéci z "tátových" spárů a který muži ještě před tím, než ztratil vědomí, stihl říct, že ho Denke napadl zezadu. Policie v domnění, že se jedná jen o běžné rutinní napadení, byla zděšena, když v Denkově bytě nalezla velké množství lidských kostí a naložené maso asi třiceti lidí. Denke se ke všem zločinům přiznal a řekl, že za poslední tři roky nejedl nic jiného než lidské maso. Těsně poté, co byl roku 1924 uvězněn, se ve vlastní cele oběsil na slích.

Pokud výše uvedení kanibalští vrahové unikali zákonu po relativně dlouhou dobu, nechvalně známý Peter Kürten, který přibližně ve stejné době stál za vlnou násilí děsících občanů Düsseldorfu, unikal ruce zákona po celých sedmnáct let. A to od roku 1913, kdy spáchal první vraždu, až do roku 1930. Kürtena k jeho zločinům vedlo spíš šílenství než bída způsobená ekonomickou situací té doby. Jeho případ popsál autor Perer Lorre v příběhu zfilmovaném Fritzem Langem v roce 1930 pod názvem M.

Takzvaný "Düsseldorfský upír", jak se mu začalo říkat, se narodil v roce 1883 jako jedno ze třinácti dětí v rodině, která měla ke zločinu a násilí vždy blízko. Jeho sourozenci byli všichni mnohokrát souzeni za krádeže, a jak jeho otec, tak i jeho děd byli těžcí alkoholici. Jeho otec se vůči své ženě i dětem dopouštěl násilí a často docházelo ke krutým sexuálním stykům, jimž byly přítomny i děti. Stejně tak pravidelně znásilňoval svou třináctiletou dceru. Kürten následoval jeho příkladu, a tak se sestrou činil totéž.

Již jako devítiletý byl Kürten vtažen do špinavého světa plného násilí a krutostí ještě jedním člověkem. Oním jedincem byl místní krysař a lovec zatoulaných psů, jenž se v násilnostech na zvířatech přímo vyžíval. Část jeho úchytky spočívala pak v tom, že tyto věci nejraději činil, když u toho byl Kürten. Toho zvířecí utrpení vzrušovalo, a protože jeho "vzor" nezůstal pouze u týrání, sex smíšený se sadismem se hluboce zapsal mezi chlapcovy úchylné záliby. Netrvalo dlouho a Kürten si na svůj účet mohl připsat první samostatné počiny tím, že týral ovce a jiná krotká a bezbranná domácí zvířata. Obzvlášť ho stimulovala čerstvá krev, a tak mnohdy sekal hlavy labutím, aby mohl ochutnat jejich čerstvou krev. Této záliby se nenabažil ani v dospělosti, a když později sadisticky zabíjel lidi, aby ukojil i své nekrofilní choutky, jejich krev pil rovněž.

Když mu bylo šestnáct, potkal starší ženu, jejíž masochistické sklony plně vyhovovaly jeho vlastním sadistickým tendencím. Ta během sexuálního styku po Kürtenovi požadovala, aby ji svázal a bil, a k sexuálním "hrátkám" zvala dokonce i vlastní nezletilou dceru. Navzdory jejich živočišné kompatibilitě však jejich vztah dlouho nevydržel. Brzy

po jeho skončení Kúrten dívku napadl a zraněnou ji nechal v lese, ona však přežila. Hned poté napadl další dívku, již se pokusil oběsit. Za tento čin byl odsouzen ke směšným čtyřem letům žaláře. Ze svého sedmačtyřicetiletého života strávil Kúrten za mřížemi celých sedmadvacet let, jež zaplnil zvrhlými fantaziemi o sadistických vraždách bezbranných či zabíjení dětí pomocí čokolády otrávené arzenikem. Sexuální vzrušení prožíval také při představách zapalování budov a utrpení lidí uvnitř nich. Jakmile se dostal na svobodu, začal je i uskutečňovat. Naštěstí při požárech, jež založil, nedošlo k obětem na životech, jinak to však bylo s jeho sadismem, který oběti přinesl. Mnoha obětem se během jeho běsnění podařilo zachránit se, mnoho z nich však bylo brutálně zavražděno.

Kiirtenův sadismus se naplno projevil v roce 1913, kdy se násilník vloupal do hostince, kde zavraždil a sexuálně zneužil třináctiletou dceru majitele hostince krátce poté, co šla spát. U soudu Kúrten na detaily vraždění vzpomínal bez emocí, jakoby s radostí, že si vůbec vzpomíná. "Zjistil jsem, že dívka už spí, s hlavou směrem k oknu. Pevně jsem ji chytil levou rukou a během minuty a půl byla uskrčená. Vzbudila se a bránila, ale brzy ztratila vědomí... Měl jsem u sebe malý, ale ostrý kapesní nůž a tím jsem ji potom podřízl. Slyšel jsem, jak krev stékala na podlahu vedle postele... Celé to trvalo kolem tří minut." Den po vraždě šel Kúrten na pivo do hostince v domě naproti, četl o vraždě v novinách a poslouchal šokované lidi v lokále, kteří o vraždě bez ustání diskutovali. "Všechna ta hrůza a pobouření mi dělaly dobře," přiznal později Kúrten.

Když narukoval do války, ukázal se jako zbabělec a brzy dezertoval - nejspíš asi proto, že ho krev vzrušovala jen tehdy, když sám nemusel riskovat. Za žhářství se ještě několikrát ocitl za mřížemi, poté se nechal najmout jako dobrovolník do vojenského lazaretu, snad aby měl blíže těm, kteří tam umírali. I Kúrtenův vzhled byl opět v rozporu s jeho lačností po krvi. Byl napohled distingovaný, elegantní, upravený, mluvil vytríbeným jazykem a měl vybrané způsoby. To vše mu umožňovalo přesvědčit oběti k procházce parkem či k osobnímu setkání. Také děti ho měly rády a věřily mu, a to činilo jeho "práci" jednodušší. A o to bylo jeho jednání hrůznější. Ve skutečnosti však působil bezúhonně na všechny, kdo ho znali, včetně jeho vlastní partnerky, s níž se v Altenburgu v roce 1921 oženil a ke které se vždy choval s láskou a porozuměním. Když se jí později ke svým činům přiznal, nejprve mu vůbec nechtěla uvěřit. V rámci manželství se Kúrten své sadistické instinkty snažil vždy potlačovat a uzdu svým fantasiím pouštěl pouze při čtení knihy o Jacku Rozparovači, jehož hrůzné činy několik let před tím děsily celý Londýn. Kúrten si dokonce našel práci jako formovač v továrně a stal se i odborovým předákem - v aktivitách týkajících se jeho sexuální deviace už dávno dosáhl naprostého mistrovství. Svě oběti nejraději škrtil a při tom je týral. Několik let po svatbě se vrátil do Düsseldorfu, aby si tam našel novou práci. "Když jsem se tam vracel, západ slunce byl krvavě rudý," vzpomíná později při rozmluvách s psychiatrem. "Měl jsem pocit, jako by v tom byla nějaká symbolika mého vlastního osudu." Od roku 1925, kdy se dopouštěl zločinů jen příležitostně, začíná vášni žhářství a vraždám propadat naplno. To vše vrcholilo v časovém období od února 1929, kdy bylo město Kúrtenovým hrůzným aktivitám vystaveno celých šestnáct měsíců. Teprve poté byl vrah dopaden. Ke kuriózní situaci došlo, když samotného Kúrtena ve strachu před "Düsseldorfským upírem" při návratu z práce nočním městem požádala jeho manželka o doprovod.

Cíli Kúrtenových útoků, na jejichž konci stály vraždy, ohavení těl či jiné krutosti, byli muži, ženy i děti. Jejich těla pak vrah vyhazoval do řeky. Aby se co nejdéle vyhýbal dopadení policií, při útocích postupoval několika různými způsoby. Svě oběti střídavě probodával, škrtil, někdy je utloukl k smrti. Nicméně jediné, čím si policie byla jista, bylo to, že zločiny páchá někdo, kdo rád pije krev svých obětí. Kúrten se někdy dokonce vracel k hrobům svých obětí, aby jejich těla opět vyhrabával. Když tak jednou učinil, chtěl jedno z těl ukřížovat, ale pak od svého nápadu upustil. Později přiznal: "S jedním z mrtvých těl jsem se mazlil... a měl jsem při tom pocity, jako bych byl se živou ženou, pocity, které mi ta živá nikdy nebyla schopna poskytnout." Za účelem dokázání Kúrtenova šílenství jeden z jeho obhájců při procesu řekl: "V tomto člověku se spojují téměř všechny lidské úchylinky... zabíjel muže, ženy, děti, zvířata a vlastně všechno, co mu přišlo pod ruku." Je také třeba říci, že případů, kdy se obětem podařilo zázrakem zachránit, bylo mnohem víc než těch s nešťastným koncem.

Kúrtenovou poslední obětí byla pětiletá holčička jménem Gertrude Albermannová, již poté, co ji šestatřiceti bodnými ranami zavraždil, ostrým nožem celou rozčtvrtil. Poté ho přepadl nevysvětlitelný pocit, že mohl oběť pustit na svobodu. V květnu 1930 se Kúrten setkal s jakousi Marií Budlíkovou, pozval ji do svého bytu na kávu a pak jí nabídl doprovod domů. Při této cestě ji odtáhl do lesíka, začal ji škrtit a pokusil se ji znásilnit. Z ničeho nic však přestal a zeptal se Marie: "Kdybys někdy něco potřebovala, pamatuješ si, kde bydlím?" Chytře zalhala a řekla, že ne, a to jí zachránilo život. Kúrten ji doprovodil k tramvaji. Budlíková později okamžitě zavolala policii. Když bylo Kúrtenovi jasné, že je mu policie na stopě, ke svému jekylllovsko-hydeovskému životu se přiznal své ženě a učinil tak proto, aby odměnu za jeho dopadení získala právě ona. Ta udělala vše, co jí řekl.

Při soudním přelíčení v roce 1931 se Kúrten přiznal k šedesáti osmi zločinům, byl shledán vinným z devíti případů vraždy a sedmi pokusu o vraždu. Ve zvláštní samovazbě, která měla zabránit jeho útěku, Kiirten uvedl detaily všech svých zločinů. Přiznal se k tomu, že je sexuální maniak, násilník, sadista, žhář, vrah... a upír. Při popisu jeho činů bylo znát, že na ně vzpomíná s příjemnými pocity, zločiny si vybavoval do nejmenších podrobností, a to včetně sexuálních styků se zvířaty. Také přiznal, že pil krev z krků, rukou či jiných zranění způsobených jak mužským, tak

ženským obětím. Bez emocí vzpomínal na svoje opakované sny plné krve a sexu, stejně tak jako na svou posedlost Jackem Rozparovačem či touhu po tom, že by si zasloužil voskovou figurínu v Sále hrůzy Muzea voskových figurín. Skutečnost, že se v jeho mozku cosi převrátilo a že se z něj stal vrah, dával za vinu svému dětství a dlouhé době pobytu v žalářích. Svě oběti pak vinil z toho, že si o vše vlastně "říkaly". Je smutné, že podobná výmluva v kruzích mužskou dominancí funguje dodnes. "Cítím, že musím učinit jedno prohlášení: Některé z mých obětí mi všechno velice zlehčovaly. Honba na muže ze strany žen nabyla takových forem, že..." To ovšem už nevydrželi soudci a vrahovu plamennou řeč zhnuseně přerušili. Kurten byl shledán vinným a odsouzen k smrti stětím na gilotině. Jak pomalu zapadalo slunce, Kúrtenova chuť po krvi najednou dostala nový rozměr. Těsně před popravou se totiž zvědavě zeptal psychiatra: "I když už budu bez hlavy, stejně, myslíte, že alespoň na chvíli uslyším zvuk krve tekoucí z mého krku? Pokud ano, bude to rozkoš všech rozkoší."

NEWYORSKÝ KANIBAL

Není lepšího způsobu, jak poznat smrt,
nežli si ji spojit s nemravnou myšlenkou.
Markýz de Sade

Existuje všeobecné povědomí, že sexuální úchytky jsou neškodné. Nicméně když žena potká v parku devianta a zjistí, že je to on, kdo jí předtím v prádelně ukradl spodní prádlo, nebo když narazí v parku na muže, který před ní rozevře kabát, nebo když po zvednutí telefonního sluchátka slyší na druhém konci drátu jenom funění, bojí se, i když přesvědčuje sama sebe, že to je iracionální. Ruku na srdce. Neříkali mnohokrát i nám, že tyto smutné lidi vede k jejich chování jejich slabost či impotence, a že tak činí jen proto, aby si prostřednictvím fantazií nahrazovali realitu? Není proto nejlepší takové zvrhlíky jednoduše ignorovat a oni zmizí sami?

Známý psychiatr Robert R Brittain ve své, dnes již klasické studii z roku 1970 s názvem Sadistický vrah tento způsob ukájení popisuje. Když jsou sadističtí vrazi nakonec dopadeni, zjistí se u mnohých, že jejich trestní rejstřík obsahuje záznamy o sexuálních útocích mírnějšího kalibru, jako třeba ty popsané výše. "To samozřejmě neznamená, že každý, kdo masturbuje na rohu, musí být masový vrah, protože mnoho takových případů může být zapříčiněno i jinak. Znamená to ale, že všechny takové zdánlivě neškodné případy musejí být vyšetřeny v tom smyslu, jestli nehrozí nějaké jiné nebezpečí - a to i v sebemenší míře," píše Brittain. Ti, kdo se zabývají telefonními či jinými zvrhlíky, by se s touto teorií měli seznámit, protože mezi těmito devianty mohou být i takoví, jejichž počínání může vyústit v mnohem závažnější činnost. Takové lidi i dnes však málokdo bere vážně. Jako se to stalo před šedesáti lety, kdy na první pohled triviální sexuální útok, za nějž se jistý Newyorčan jménem Albert Fish dostal za mříže, přerostl v monstrózní zločinnost, jakou si mnozí lidé ani nedokázali představit.

Fish byl od pohledu mírný subtilní človíček se šedivými vlasy, který byl v prosinci 1930 uvězněn za psaní obscénních dopisů osamělým vdovám, jež podávaly inzertní k seznámení do newyorských novin a časopisů a jejichž jména plnila i kartotéky seznamovacích kanceláří. Fish posílal dopisy po mnoho let a jeho požadavky vůči ženám byly více než otevřené a řekněme rovnou, že byly psány tou nejohavnější slovní zásobou. Ve zkratce, Fish si ve svých dopisech přál, aby ho ženy byly jako fackovacího panáka. Po dopadení byl Fish hospitalizován na psychiatrickém oddělení, kde se primář na základě pozorování svého asistenta o Fishově osobnosti vyjádřil jako o psychopatické s příznaky senility, nicméně o jiné mentální poruše nepadlo ani slovo. Navzdory obšírným záznamům o sexuálních deviacích a případech z nich vycházejících, které měl Fish za svůj život již za sebou, bylo jeho chování posouzeno jako "klidné a kooperativní, řádné a v normálu". S tím byl také propuštěn. Lékaři naneštěstí nevěděli, že tenhle klidný a kooperativní normální muž dva roky před tím unesl a zabil dvanáctileté děvče, jež ve frenetickém sexuálním transu rozřezal na kusy, uvařil se zeleninou a poté snědl.

Psal se květen roku 1928, když štíhlý, bezúhonně vypadající starší muž telefonoval do newyorského bytu Edwarda a Delii Buddových a představil se jako Frank Howard. Měl pečlivě naleštěné boty, na klobouku měl hedvábnou krempu a na košili stojatý límeček. "Vypadal jako slušný člověk," vzpomíná později Edward Budd. Řekl, že přichází z inzertního oddělení novin, kam si o něco dříve nejstarší syn Buddovy rodiny, osmnáctiletý Edward junior podal inzerát týkající se letní brigády. Tvrdil, že vlastní farmu na Long Islandu a že bude potřebovat pomoc. Všichni se nakonec dohodli tak, že "pan Howard" si týden nato měl vzít Edwarda mladšího s sebou na obhlédnutí farmy. Buddovi byli otevření lidé a tak "Howarda" ještě ten den pozvali na večeři. A právě tam se setkal s malou Grace, druhým nejmladším dítětem v rodině.

Když jim "Frank Howard" navrhl, že vezme malou Grace na jakousi dětskou party, Buddovi proti tomu nic nenamítali a za chvíli už vrah kráčel s holčičkou ruku v ruce. Grace měla na sobě šaty z biřmování. "Vypadala v

hnědém kabátku a kloboučku opravdu nádherně," řekl o šest let později reportérům Edward Budd. "Byla šťastná, že tam může jít, neviděli jsme na tom nic špatného. Řekli jsme jí jen, ať jde a ať se brzy vrátí domů. Od té doby jsme ji už nikdy neviděli." Důvěřivá Karkulka odešla s vlkem přímo do stanice podzemky.

Jsou to geny, nebo výchova, co dokáže z člověka učinit něco daleko horšího než zvíře?

Mezi psychology panuje rozšířený názor, že prostředí má na člověka vliv, a to jak dobrý, tak špatný, a zločinec své pozdější činy odvozuje právě od něj. Hledáním důkazu, že někteří lidé se jako špatní už rodí a že jejich myšlení už od začátku obsahuje nějakou chybu - jak to o dalším americkém sadistovi Cameronu Hookerovi napsala Christine McGuireová ve své knize *Dokonalá oběť*, se dodnes zabývá celá řada sociálních psychologů. Ve Fishově případě lze zjednodušeně říct, že prostředí, ze kterého vyšel, mělo na jeho pozdější chování vliv značný. Hamilton Albert Fish se narodil roku 1870 ve Washingtonu D.C. ve spořádané rodině. Když bylo chlapci pět, zemřel mu otec a jeho matka musela začít pracovat. Odložila proto Alberta do sirotčince a tato skutečnost měla podle Fisha samotného za následek všechny jeho pozdější ohavné činy. K dětem se tam chovali opravdu krutě. "Pořád se mi vracelo, jak ostatní chlapce týrají," vybavoval si Fish později. A tak se z normálního dítěte pomalu stával koktající chudáček. Do jedenácti se pravidelně pomočoval a z ústavu stále utíkal - jak tvrdil později, tak každou sobotu. Vyšlo též najevo, že u Fishových nejbližších příbuzných, a to hlavně mezi nevlastními sourozenci jeho rodičů, se objevují psychické poruchy. Nejméně sedm z nich trpělo různými formami psychóz či byli přímo psychopatickými osobnostmi. Někteří z nich v ústavech pro choromyslné dokonce zemřeli, jiní byli alkoholici či zcela nesvéprávní. Dokonce i Fishova matka byla ze strany příbuzných podezírána, že není zcela normální. Podle Fishova pozdějšího svědectví to byl jeho starší bratr, kdo v něm vzbudil zájem o antropofagii tím, že mu vyprávěl hrůzné zkažky o kanibalech na Dálném východě. A byla tu ještě jedna věc, již psychiatři později odhalili. Když prý učitel ve Fishově třídě trestal žáky ranami na holou zadnici, zatímco ostatní brečeli strachy, malému Fishovi se to naopak líbilo. A to mu tehdy bylo teprve pět let. Přičítat důvody Fishovy úchylinky pouze těmto souvislostem by bylo ale přinejmenším pošetilé. Fish, který se stal malířem a dekorátérem, se oženil a měl šest dětí. Po dvaceti letech manželství od něj žena utekla s jejich nájemníkem, zatímco děti mu nechala na krku. Byl to možná právě tenhle moment, kdy došlo ve Fishově životě k osudovému zvratu, i když o jejich vztahu později jeho žena uvedla: "Byl to blázen." Jakkoliv vzato, opuštěný manžel se musel o děti postarat sám. To nejmladší bylo tříleté a nutno říci, že na nich nebylo násilí páčáno nikdy. Při pozdějším procesu Fishova dcera Gertrude De Marcová, které bylo tou dobou třicet let, uvedla, že tatínek se před každým jídlem modlil, pravidelně četl bibli a chodil do kostela. Pokud si dobře pamatuje, nikdy žádné ze svých dětí ani neuhodil.

To však neznamená, že by se Fish nesnažil zapojit své děti do vlastních masochistických praktik. Nutil například své děti nebo jejich přátele, aby ho bily přes zadek jakýmsi pádlem, jež si za tím účelem vyrobil a jehož konec opatřil několikacentimetrovými hřeby. Zabýval se ale také dalšími, o nic méně bizarními aktivitami, jako že vyšplhal na nedaleký kopec a tam nahý šermoval rukama proti měsíci a křičel: "Jsem Kristus! Jsem Kristus!" Posedlý masem servíroval ho při úplňku za syrová svým dětem a sbíral nejrůznější zprávy o kanibalismu, jež vycházely v novinách. Ty pak nosil po kapsách tak dlouho, dokud se z nich nestaly jen zažloutlé cáry.

Začal se potloukat po celých Spojených státech, jednou dokonce krátce pracoval jako malíř pokojů, ale pak se zase vydal dál. A během tohoto putování měl dost času na to, aby psal opuštěným ženám obscénní dopisy... a aby zabíjel děti. Zvláštní náklonnost cítil k nezletilým chlapcům, a když byl konečně zatčen, tvrdil, že jich byly celé stovky. Poté, co byl za vraždu Grace Buddové uvězněn, se dokonce chlubil: "Měl jsem své děti v každém státě." To vedlo příslušné úřady k domněnce, že číslo sto je, co se týče jeho obětí, v jeho případě značně podhodnocené. Fish byl nakonec podezírán z vraždy nejméně patnácti dětí, které zabíjel tak, že je nejprve svázal, bil a krutě mučil, ale ústa jim nezavazoval, protože se mu líbil jejich křik. Zvláštní zálibu pak měl pro kasírování svých obětí, které podle vlastních tvrzení mnohokrát uskutečnil. Mnohokrát unesl i dítě s barevnou pleť, protože vycházel z toho, že tyto děti nebudou pohřešovány v takové míře jako děti bílé.

Fish byl archetypem vraha, před nímž museli rodiče varovat děti, protože lákal své oběti na sladkosti nebo jim sliboval večírek. Když s ním odešly z bezpečí, oběsil je a mnohdy rozčtvrtl, aby mohl část jejich těl sníst či vypít jejich krev. Psychiatr dr. Frederick Wertham o Fishovi poté, co se dostal do vazby za vraždu malé Grace, řekl: "Vypadal jako mírný a neškodný malý dědeček, byl vlídný a benevolentní, přátelský a zdvořilý... Pokud byste po svých dětech chtěli, aby někomu věřily, byl by to právě tenhle člověk." A byl to také on, koho si vybrali Buddovi. Třetího června 1928, tedy té noci, co se Fish vydal k Buddům na večeri, byl úplněk. Jen o několik dní před tím si vrah v jedné manhattanské zastávce pořídil řeznický sekáček, pilku a řeznický nůž. V den své návštěvy všechny věci zabalil do balíčku a požádal prodavače novin, aby mu jej pohlídal. Poté, když už byl s Grace, si balíček vyzvedl a ten pak cestou vlakem do Greenburghu v okrese Westchester, kam s děvčetem zamířil s vysvětlením, že jedou za jeho sestrou, ležel na sedadle mezi nimi. Když z vlaku vystupovali, Grace se zčistajasna rozběhla zpět do vlaku a vrátila se k Fishovi zpět s jeho úhledným balíčkem a s úsměvem ve tváři. Poté se vesele chytla jeho ruky a oba se

vydali k polozbořenému domu, o němž Fish tvrdil, že patří jeho sestře. Když došli až k domu, Fish navrhl dívce, že než sám zjistí, jestli je jeho sestra doma, mohla by zatím na zahradě natrhat nějaké květiny. Sám vstoupil do domu, po schodech se vydal do prvního patra a z okna zkontroloval les za domem. Vyndal z balíčku své ostré instrumenty zla, svlékl se do nahá a z okna zavolal na Grace, která byla stále ještě venku. Když Grace přiběhla do domu a uviděla před sebou jeho svrštělé bílé nahé tělo, vykřikla: "Já to řeknu mamince!" Zpocený a vzrušený Fish pak zděšenou dívku chytil, a přestože se bránila ze všech sil, krutě ji uskrtil. Pak jakoby v tranzu dívčí tělo rozřezal na několik částí, hlavu schoval do záchodu u domu, oblékl se a opustil krví nasáklou místnost s tím, že část těla měl s sebou zabalenou do kusů hadrů. Jakmile dorazil zpět domů, maso uvařil s čerstvou zeleninou a snědl. Dalších devět dní nato se do krvavého domu stále vracel, aby si odtamtud postupně odnášel další části těla. Při jejich konzumaci, nebo jen při představě, že je konzumuje, zažíval Fish nepopsatelné sexuální vzrušení. Za devět dní shromáždil vše, co z malé Grace Buddové zbylo, dal zbytky těla do pytle a ten hodil přes zeď za domem, kde vraždil. Ve stejné době, kdy zoufalí rodiče malé Grace ještě stále doufali, že se s dítětem ještě někdy uvidí, se domnělý Frank Howard dal do práce znovu.

Proč ho vlastně nikdy nechytili? Za mřížemi se během svého života Fish ocitl několikrát, ale vždy ho nakonec pustili. Častokrát byl vyšetřován za drobné případy korupce, ale i když mu vina byla dokázána, vyvázl vždy jen s krátkým trestem. Ten nejdelší trval šestnáct měsíců a Fish si ho odpykal za krámskou loupež. Jeho činům se nepřikládala žádná zvláštní nebezpečnost, ačkoli byl několikrát krátce v letech 1930 a 1931 hospitalizován v psychiatrické léčebně. Vždy z ní byl propuštěn jako "normální" a po případu týkajícím se jeho obscenních dopisů mu byla vyměřena pouze šestiměsíční podmínka. A jako by to všechno nestačilo, Fish ve své zvrhlé touze způsobovat co největší bolest se s rodinou Buddovou dostává do kontaktu ještě jednou. Poslední zbytky jejich naděje v to, že se jejich dcera ještě po šesti letech objeví živá a zdravá, krutě zahnal anonymní dopis, který jim Fish napsal a adresoval. Dopis začínal příběhem o jakémsi příteli, který se jako palubní dělník dostal do Číny kolem roku 1894, kdy tam řádl největší hladomor.

Utrpení způsobené hladem bylo tak nesnesitelné, že poslali všechny děti pod dvanáct let k řezníkovi, aby jejich těla rozčtvrtil a nasýtil jím ty, kteří trpěli hladem... Pak bylo možno jít do jakéhokoliv řeznictví a požádat o steak... Řezník mohl ze zadu přinést celé části nahých chlapeckých a dívčích těl a vy jste si mohli uříznout tu část, kterou jste chtěli. Chlapecké a dívčí "zadní", což je ta nejsladší část těla, bylo prodáváno jako telecí a bylo také nejdražší. Po tomto úvodu Fish pokračoval, že jeho údajný přítel se posléze vrátil do Spojených států a s jakousi nepotlačitelnou chutí na lidské maso unesl dva malé chlapce a poté, co je zabil, jejich maso "pečlivě naklepal, aby bylo vláčné", a nakonec je snědl. "Ve chvíli, kdy mi Grace u večeře seděla na klíně a dávala mi pusy," psal dále Buddovým, "jsem se rozhodl, že také ochutnám." Poté až s nelidskými podrobnostmi popsal vše, co se stalo v domě, a to včetně dívčích výkřiků, a byl si vědom, že každé slovo, které píše, musí působit v srdcích zoufalých rodičů jako ta nejostřejší břitva. Fish zakončil dopis oznámením, že Grace nezneužil sexuálně. "Trvalo mi devět dní, než jsem snědl celé její tělo. Nesouložil jsem s ní, i když ne že bych si to nepřál (sic). Zemřela jako panna. (Jak však později přiznal psychiatrovi, byla to lež.)

Po získání dopisu začala policie okamžitě jednat. Podle monogramu na obálce bylo zjištěno, že byl odeslán z jakési manhattanské firmy. Další kroky vedly přímo k Fishovi, který tou dobou žil v jedné z newyorských ubytoven. Během doby, kdy jeden z detektivů Fische vyslyšel, ostatní prováděli kontrolu jeho osobních věcí. Ta přinesla zjištění v podobě mnoha zažloutlých novinových výstřížků, které byly svázané a téměř všechny se týkaly Fritze Haarmanna, nechalně známého "hannoverského upíra", který, jak to popisuje předchozí kapitola, ve dvacátých letech zabíjel mladíky a jejich maso prodával na trhu. Mezitím se na policejní stanici dostavil i Edward Budd a údajného Franka Howarda okamžitě identifikoval. Fish odvyprávěl svůj nelidský příběh se zanícením jemu podobným a zanedlouho byly za osudným domem nalezeny i ostatky malé Grace. "Proč jste to udělal?" zeptal se ho pak jeden z udivených policistů. "Tak to na mě přišlo," odpověděl Fish.

Fish se později přiznal k vraždě muže, kterou spáchal v roce 1910, k vraždě, před níž umučil k smrti mentálně retardovaného chlapce v roce 1919, a k vraždě ještě jednoho chlapce, k níž došlo ve Washingtonu téhož roku. Dále se přiznal ke kanibalské vraždě čtyřletého Williama Gaffheye v roce 1927 a vraždě pětileté Francis McDonalové, již spáchal v roce 1934. Policie ho na tomto základě obvinila z mnoha vražd, ale ještě než proběhl hlavní proces týkající se Grace Buddové, poslali Fische na podrobné psychiatrické vyšetření.

Tam měli s Fishem doslova plné ruce práce, neboť během vyšetřování vycházela postupně najevo jedna úchylnka za druhou.

Sadomasochismus byl všeho jen začátek. Rentgenové vyšetření odhalilo, že Fish má v těle dvacet devět jehel, z nichž některé, které se používaly k šití plátna, byly extrémně velké. Byly zabodnuté do pánevní oblasti kolem konečníku, a některé dokonce nebezpečně blízko močového měchýře. Dokázalo se, že do těla se dostaly nikoliv spolknutím, ale zaváděním pod kůži, a podle toho, v jakém stavu byly některé z nich, se dalo soudit, že jsou v těle již několik let. Fish otevřeně přiznal, že si opravdu jehly do oblasti genitálií zaváděl sám s tím, že jen někdy je opět

vyndával. "Píchl jsem si ji i do páteře," přiznal. "Také jsem si je zaváděl do šourku, ale tahle bolest byla nesnesitelná." Těch dvacet devět jehel bylo důkazem, že si je zavedl příliš daleko, než aby je mohl vytáhnout zpět. Fish poté přiznal, že ho tatáž činnost vzrušovala, když ji mohl praktikovat na dětech.

"Ze všech úchylek nebyla snad jediná, kterou by Fish neprovozoval, a to velice často," řekl o něm dr. Frederick Wertham, který měl na starosti Fishovo podrobné vyšetření. Celkem došel k osmnácti sexuálními úchylkám, mezi nimiž byly sadomasochismus, exhibicionismus, koprofagie (požívání exkrementů), urofilie (sexuální vzrušování močí), fetišismus (chorobná záliba ve věcech patřících dotyčným osobám) a kanibalismus. Fish také trpěl kastračním komplexem. Jedním ze způsobů vlastního ukájení bylo to, že namáčel smotek bavlny do alkoholu a zaváděl si ho do konečníku zapálený. Wertham nicméně prokázal, že Fish byl inteligentní a nápaditý a tyto dvě vlastnosti měly za následek, že v jeho vyprávění bylo často třeba oddělovat lež od pravdy. Nicméně ve chvílích, kdy byl sám schopen oddělovat dojmy a pojmy, jako například při popisu vraždy Grace Buddové a sexuálního vzrušení, jež prožíval při konzumaci jejího masa, bylo nasnadě, že si nevymýšlí. Při popisu detailů, jak dítě vařil a jedl, prožíval Fish jakousi zvláštní radost. Psychiatr k tomu řekl: "Mluvil naprosto jasně a k věci, jako kdyby hospodyně popisovala svůj nejoblíbenější kuchařský recept."

Fish trpěl nejen mnoha výše zmíněnými úchylkami, ale ke všemu by se dal přičíst ještě jeho náboženský fanatismus. V cele při čekání na proces se pravidelně na kolenou modlil a v souladu s pozdějšími výpověďmi jeho dětí při měsíci neustále vykřikoval: "Jsem Kristus!" Později řekl Werthamovi, že to byl právě Bůh, kdo mu poručil páchat tyto činy. Jak dokazuje mimo jiné svědectví Fishovy dcery při vzpomínkách na dětství, pedofilové často bývají nábožensky a morálně strnutí, nicméně žádný z nich nikdy nemluvil o andělských hlasech. Fish pouze tvrdil, že slyšel slova jako "šrámy", pod nimiž si vysvětloval, že má děti mučit. Za účelem ospravedlnění svého počínání byl mnohokrát schopen interpretovat i dezinterpretovat dokonce i bibli. "Šťastní jsou ti, kdož se chápou těch nejmenších a tlučou jim hlavy o kameny," říkal, nebo dokonce "Požehnán je ten, kdo trestá svého syna, neboť čím víc tak činí, tím bude větší jeho odměna." Aby potvrdil, že mu chlapce nakázal kasírovat sám Bůh, přirovnával se Fish k Abrahamovi, který jako oběť poskytl svého syna Izáka. V jiných případech se dokonce cítil jako samotný Bůh, který činí podobnou oběť, jakou učinil Ježíš.

Případy, při nichž se vlastní špatnost ospravedlňuje náboženstvím, nejsou žádnou novinkou. Už od prvních středověkých procesů s takzvanými čarodějnicemi až do dnešních dnů, kdy si lidé navzájem činí ta nejstrašnější zvěrstva ve jménu toho kterého náboženství, se lidé vždy vyžívali v tom, aby vlastní krutost něčím ospravedlnili. Jak poznamenal filosof Blaise Pascal: "Člověk nikdy nečiní zlo v takové míře a s takovou radostí, jako když mu v tom pomáhá náboženské přesvědčení." Halucinogenní boží hlasy také často přicházejí v případech paranoidní schizofrenie - jako tomu bylo v případě Herberta Mullina, který během čtyř měsíců konče únorem 1973 zabil v kalifornském Santa Cruz celkem třináct lidí. Ten v přesvědčení, že mu Bůh nařizuje každý rok obětovat určitý počet lidí, došel k závěru, že k hrozným zemětřesením, jako bylo například to v San Francisku, dochází jen v období, kdy je počet jím učiněných obětí nízký. Došel k závěru, že "vraždy snižují počet přírodních katastrof a jejich následků". A tak proto, aby zachránil Ameriku před strašlivým zemětřesením, zabíjel náhodně doslova každého, kdo mu přišel pod ruku (a protože od roku 1973 k žádnému většímu zemětřesení nedošlo, myslel si, že svoje poslání také splnil). Co je na tom ovšem nejzajímavější, zmíněná Fishova představa, že je jako Abraham obětující svého syna, má svoji paralelu i v primitivnější kultuře, než je New York. V srpnu roku 1973 byl přeci soud v Goilale v Papui Nové Guineji postaven třicetiletý muž, který byl obviněn z vraždy vlastního dítěte. Byl to muž s omezeným vzděláním i inteligencí, u jehož předků byly dokázány duševní choroby, a navíc byl vychován kulturou, která měla ke kanibalismu blízko. A to v jak v případech, kdy vlád hladomor, kdy se mělo jednat o pomstu nepříteli, tak kvůli jakýmkoli jiným magickým účelům, jako například přijímat vlastnosti druhých. V roce 1973 se ale nedalo použít žádné z těchto vysvětlení - a už vůbec ne u člověka, který dělal vše proto, aby žil v souladu s tím, co mu křesťanští misionáři na Papui nařídili. Oddaně četl mnoho náboženské literatury včetně bible, přičemž nejvíce byl unesen příběhem o Janu Křtiteli, o Ježíšově čtyřicetidenním půstu a o tom, jak se Abraham připravoval na obětování svého jediného syna Izáka.

Nevzrušeně a s vážnou tváří řekl porotě, že chtěl lidem pomoci, a nakonec se dopracoval k následujícímu závěru: "Rozhodl jsem se zabít své vlastní dítě. Poté, co jsem toto rozhodnutí učinil, jsem se pět dní postil, a pak jsem vzal svého syna s sebou do buše až na místo, kde jsem se ho rozhodl zabít. Když jsem se na zmíněné místo dostal, nejdříve jsem pro něj vytvořil jakési sedátko na zem, pod jeho nohy rozprostřel igelit. Poté jsem mu začal kopat hrob. Když byl hotov, dvakrát jsem sekerou udeřil syna do čela. Poté jsem vytáhl nůž, rozpáral jsem mu žaludek, rozřízl ho směrem l^o hrudí, abych mohl vyjmout srdce. Toho jsem kus uřízl a snědl. Také jsem se několikrát bodl sám, abych mohl smísit synovu krev s tou vlastní. Pak jsem jeho tělo pohřbil. Vzal jsem si s sebou nějaké lepidlo a benzin, s nimiž jsem potom zbytky chlapcova srdce smíchal. Nepovedlo se mi ho ale zapálit. Doufal jsem, že se dým z něj dostane přímo k Bohu, a ten mi pak dá prostřednictvím mých snů moc pomáhat ostatním. Těm by se tak konečně rozjasnilo a začali by konat správné věci. Bůh by lidi obšťastnil dobrem a ti by konečně přišli k bohatství.

Po tom všem jsem si lehnul do hrobu a spal jsem tam se svým mrtvým synem, ale první noc se mi nic nezdálo. Druhou noc jsem ve snu viděl světlo, které vystupuje do nebe. Teprve potom jsem hrob zasypal a odešel zpět do vesnice."

Psychiatr B. G. Burton-Bradley, který tento případ uváděl, došel k závěru, že muž trpěl evidentními znaky autistického myšlení a stavu oblouznění, které byly silnější než čin, a shledal u něj i známky schizofrenie. Varoval před bezmyšlenkovitě přijímaným náboženstvím, které bývá mnohdy silně spjato se symbolizací. To může u mnoha mentálně nestabilních lidí způsobit, že se pokusí sami interpretovat určité prvky křesťanského učení, stejně jako to učinil zmíněný muž.

Doktor Wertham netvrdil, že v březnu 1935, kdy Albert Fish začal sérii svých vražd, byl pod vlivem nějakých kulturních kanibalských tradic, ale považoval ho za mentálně nemocného. Žalobce Elbert T. Gallagher na druhé straně trval na tom, že "je Fish pouze osobou se zpozděným duševním vývojem (...) že se ve světě, který ho obklopuje, zcela orientuje, že u něj neexistuje žádná mentální porucha, ale (...) že z lékařského hlediska je sexuální deviant (...) a že i když jsou jeho činy abnormální (...) byl si plně vědom jejich špatnosti, a tak je za ně právně zodpovědný." Fishův obhájce James Dempsey se vyjádřil v tom smyslu, že Fishova osobnost fungovala podobně jako u románových postav Jekylla a Hyda, kdy jedna z nich byla příjemná a laskavá, zatímco ta druhá zvířecí. Odmítal uvrhnout na Fisha vinu, protože mentálně nemocný nemůže přísězně vypovídat. "Příběh tohoto muže je jeden nepopsatelný horor... a jen při něm budete zhnuseni," zakončil obhajobu. Doktor Wertham k tomu řekl, že věří ve Fishovu homosexualitu a pedofilii: "Ženy mu byly pouze náhražkou." Dále řekl porotě, že obviněný o krutostech a mučení mnoho četl a dodal, že už dvacet let před tím se v Saint Louis neúspěšně pokusil vykastrovat jednoho z chlapců. Vyřízl mu sice břitvou kus zadku a pil jeho krev, ale pak mu místo toho, aby ho zabil, dal peníze a pustil ho na svobodu. Když později přišel do Buddova domu, jeho hlavním záměrem bylo vylákat mladého Edwarda a vykastrovat ho, ale když viděl, že se jedná o silného mladíka, raději si vybral slabší, bezbrannější oběť. Dále doktor Wertham uvedl příklad z jeho manželství, kdy si Fish do vlastního penisu zaváděl stonky růží, které pak jedl. "Fishova žena s ním do určité míry některé úchylky sdílela. Jejich vztah se dal popsat jako zcela abnormální," zakončil lékař. To se zakládalo i na svědectví samotné Fishovy manželky, která poté, co byl Fish uvězněn, řekla novinářům: "Ten starej skunk! Mohla jsem tušit, že se stane něco takového."

"Fish byl bezpochyby šílenec," zakončil své pozorování doktor Wertham. K soudu byli přizváni další čtyři psychiatři, aby předložili své protiargumenty. Jeden z nich, doktor Menas S. Gregory, se ještě stále nemohl smířit s tím, že čtyři roky před tím Fish propustil "na svobodu" s tím, že ho sice považoval za člověka s psychopatickou osobností se znaky předčasné senility, ale nikoliv za duševně chorého, a tedy s normálním chováním. Nyní zastával stanovisko - a nikoli nesprávné, že mnohé úchylky, které se týkaly Fisha, nebyly až tak neobvyklé. Když byl otázan, jestli se mu činy takového člověka zdají v pořádku, odpověděl: "Ne naprosto v pořádku, ale sociálně ano. Existují vysoce sociálně a finančně postavení lidé, kteří bohužel trpí stejným způsobem. Znají dobro prostřednictvím zla. A jsou velmi úspěšní."

Porota shledala Fisha vinným a je nasnadě, že ho nečekalo nic jiného než trest smrti. Fish byl odvezen do věznice Sing Sing, kde měl na rozsudek vyčkat. Žádné známky strachu však nejevil. Spíše naopak. "Víte, co je to za vzrušení, že musím zemřít na elektrickém křesle? To bude to největší, co jsem kdy zažil!" vyjádřil se o své smrti Fish. Když k tomu v lednu roku 1936 konečně mělo dojít, nadšeně katovi pomáhal zapnout elektrody na vlastních nohou. Když mu byly připínány na hlavu, usmíval se, a když mu tělem proudily tři tisíce voltů, smál se - ale stále nebyl mrtvý. Jakousi zvrhlou shodou okolností smrt oddalovaly ony jehly, které mu zůstaly v těle a jež obvody elektrického křesla nečekane zkratovaly. Přívod proudu byl tedy zvýšen a teprve po chvíli, kdy z těla začal vycházet modrý dým, byl Albert Fish konečně prohlášen za mrtvého.

O MUŽI, KTERÝ SBÍRAL PANENKY

Lékař: Je to velice nebezpečná nemoc, pane

Říká se jí lykantropie...

...nemocní si představují

Že se mění ve vlky...

...a přede dvěma dny

Jeden takový potkal vévodu kousek za kostelem svatého Marka.

Bylo kolem půlnoci a nesl na rameni lidskou nohu

A žalostně vyl.

Říkal, že je vlk, pouze s jedním rozdílem.

Vlčí kůže má srst vně.

Ale ta jeho je uvnitř.

John Webster, Vévodkyně z Malí, 5. dějství

Když byl Oscar Müller, který bydlel v jednom z domů ve Friesenské ulici v malém městečku Laar ležícím severně od německého Duisburgu, na půli cesty na společný záchod na nejvyšším podlaží, potkal na chodbě svého souseda, špinavě vypadajícího hnědookého malého plešatícího mužika, který, i když se snažil působit přátelsky, byl pokaždé pohroužen hlavně do sebe. "Být vámi, na záchod bych nechodil, vypadá to, že je ucpaný," upozornil Müllera mužik, jemuž v domě neřekli jinak než "strýček Joachim". Tuto přezdívku mu přirklly děti, které si často hrávaly před jeho bytem. "Ucpaný?" zeptal se Müller, "a čím?" "Vnitřnostmi," odpověděl strýček Joachim a šel si po svých. A během chvilky, kdy otevřel a zase tiše zavřel dveře svého bytu, chodbou zavoněla večeře, která mu bublala na kamnech. Müller se na Joachimův podivný žertík pouze usmál, protože znal mužikův smysl pro humor, a šel se podívat, co se se záchodem skutečně stalo. Když se podíval do mísy, viděl, že voda je zbarvená krví a že v ní plave jakási hmota. Trochu se mu zvedl žaludek, a pak vyběhl z domu tak rychle, jak jen mu to jeho staré nohy dovolily, a zamířil přímo k prvnímu z policistů, kterými se to na ulicích jen hemžilo. Prováděli právě domovní prohlídky, protože v domě nedaleko byla pohřešována čtyřletá blondřatá Monika Kettnerová, která se ten den nevrátila z hřiště domů. V tušení té největší hrůzy hraničící s hysterií Müller popadl za rameno prvního policistu a s úzkostí v hlase mu vykotal, co mu řekl strýček Joachim a co sám našel na záchodě. Trvalo to ještě chvíli, než zmatený policista pochopil, že si Müller stěžuje na svůj ucpaný záchod.

Po spěšné prohlídce záchodové mísy přivolala policie záhy lékařského odborníka. Mezi tím odmontovali porcelánovou mísu a její obsah přelili do velké nádoby. Bylo zjištěno, že obsahem mísy jsou vnitřnosti - játra, plíce, ledviny a srdce - společně i s dalšími odřezky masa. Všechny části byly poměrně malé a přibližně odpovídaly velikosti orgánů čtyřletého dítěte.

Když policie zazvonila u Joachimových dveří, nebyl "strýček" nijak překvapený, protože bylo jasné, že děvčátko toho dne unesl a zabil on. V ledničce měl části jejího těla připravené ke konzumaci, zmražené části měl pečlivě zabalené. A co že byla ta vůně, která z jeho bytu předtím vycházela? V hrnci na plotně společně s mrkví a bramborami se vařila malá dětská ruka.

Joachim Kroll, tedy muž, jemuž přezdívali "strýček Joachim", se přiznal k mnoha vraždám, které v průmyslovém Porúří spáchal v letech 1955 až 1976. Na všechny si ale nevzpomněl, a tak je velká pravděpodobnost, že ty, na něž si pamatuje, jsou jen příslovečnou špičkou ledovce. Na rozdíl od mnoha sadistických vrahů, kteří zabíjeli proto, že měli zvrácenou radost, když o svých činech četli nebo když viděli policii v jejím zoufalém pátrání, Kroll se o nic takového poté, co své oběti zabil, znásilnil, zohavil nebo co jim někdy vyřezal kusy masa, nezajímal. I když byly jeho činy motivovány sexuálně, kanibalství provozoval jednoduše pro vlastní potřebu: maso bylo drahé, a tak si ho obstarával sám.

Pokud se dá těmto pragmatickým motivům uvěřit, jedná se v porovnání s newyorským vrahem Albertem Fishem, jehož sexuálně vzrušovalo, když za prvé svou oběť mohl sníst, a za druhé, když své činy mohl popisovat, o naprosto odlišný případ, jako důkaz ale existuje jen Krollovo doznání. Ať už je pravdivé, nebo ne. Než se dostal do vězení, bylo mu třiačtyřicet a předtím pracoval jako myč záchodů. Neprokázal nadprůměrnou inteligenci, na kterou většina psychiatrů poukazuje u masových vrahů. Naopak, byl hodnocen jako mentálně zaostalý, což bylo v naprostém souladu s jeho školní docházkou, neschopností naučit se číst, s jeho nezájmem o vlastní zločiny, s jeho připraveností se okamžitě přiznat, s jeho ochotou pomoci policii, jak nejvíce to bude možné, a nakonec i s jeho přesvědčením, že poté, co se přizná, ho policie zase pustí domů. Připustil, že se tak ale možná stane po provedení nějaké operace, která ho zbaví nebezpečnosti pro opačné pohlaví.

Tato naivita by mohla svědčit pro to, že Kroll skutečně nebyl normální, ale na rozdíl od těch, kteří byli mentálně hendikepováni, se Kroll vyznačoval až neuvěřitelnou vychytralostí, při výběru obětí značnou trpělivostí a opatrností v tom, aby nebyl dopaden. Byl by duševně nemocný člověk schopen unikat dopadení jedenadvacet let? Dokázal by jako mentálně nemocný mít takový pud sebezáchovy, aby před svými sousedy a spolupracovníky svoji brutalitu tak dlouho tajil? Ať už je to jakkoliv, ve škole ve východoněmeckém Hindenburgu strávil Kroll všeho všudy tři roky, a z toho ještě jeden ročník opakoval. Své zvrácené chování přičítal jedné události, která se mu přihodila, když byl ještě jinoch. Jednou viděl, jak se na jatkách boří prasata, a uvedl, že při tom pocítil sexuální vzrušení. Tehdy ale netušil, že většinu lidí něco takového vůbec nevzrušuje. Jeho matka, která už byla vdovou, se spolu s ním a ještě s pěti jeho sourozenci přestěhovala do západního Německa a poté, co zemřela, se rodina rozpadla a sourozenci s Joachimem ztratili kontakt.

Kroll se stýkal s muži, a jak později uvedl policii, jeho jediný vztah se ženou skončil krachem. Podobně jako většina masových vrahů ani Kroll nebyl schopen mít normální sexuální vztah s živou ženou a to byl také důvod, proč je vždy musel nejdřív zabit. Když ho police zatkla, našla u něj doma používanou nafukovací pannu, a to svědčí o tom, že žil

jakýmsi zvráceným sexuálním životem. Sám uvedl, že mnohokrát po krvavých orgiích se svými oběťmi, kdy dokázal ejakulovat i dvakrát, si doma dokázal "užít" ještě i s nafukovací pannou. A ta nebyla v Krollově bytě jedinou proprietou. Měl totiž také sbírku panenek, jež používal jako návnadu, když k sobě lákal děvčátka, a které používal i ve chvíli, kdy oběti škrtil. Někdy dokonce jednou rukou masturboval, zatímco ve druhé ještě držel panenku.

Mnoho děvčátek chodilo se strejdou Joachimem na procíázku a jednou rukou se drželo vraha, zatímco ve druhé měly panenku od něj. Krollovi sice zákony domu zakazovaly vodit návštěvy do bytu (to ho ovšem neodradilo, aby to mnohokrát nezkusil), ale spíše si byl vědom toho, že rodiče dětí vědí, že jsou právě s ním. Považovali ho za příjemného a důvěryhodného člověka. Jak už bylo uvedeno dříve, Kroll nebyl tak hloupý, jak o něm tvrdily expertizy, protože v zájmu vlastní bezpečnosti byl schopen mít svoje pudy naprosto pod kontrolou. Poslední oběť - malou Moniku Kettnerovou - se mu z dětského hřiště povedlo odlákat takovým způsobem, že na to její rodiče vůbec nepřišli. Mezi vrahovými oběťmi je malá Monika jediným místním dítětem, jež strejda Joachim zabil. Více štěstí měla desetiletá Gabriela Püttmannová, která se v roce 1967 z vrahových spárů dostala. Ta seděla jednou s Joachimem v parku na lavičce a on najednou řekl, že jí něco ukáže. Pak vyndal knihu plnou pornografických obrázků. Šokovaná a plná rozpaků si zakryla oči a za chvíli ucítila dotek Krollovy paže na vlastních ramenou. Vysmekla se mu a utíkala domů, ale protože se styděla, neřekla rodičům o události ani slovo. Když její jméno po svém dopadení o jedenáct let později Kroll uvedl ve svém přiznání, Gabriela pravdivost příběhu potvrdila. Jakmile si uvědomila, že na seznamu vrahových obětí mohla být i ona, celá se roztrásla hrůzou.

Kroll byl však mnohdy od podezření, jež k němu mohla jeho oběť mít, na míle daleko. Jeho vražedná žena začala v roce 1955, kdy mu bylo dvaadvacet let. Jednoho dne sedl na autobus nebo na vlak a odjel do Walstedde, vesnice položené severně od rúrského okresu, a tam napadl devatenáctiletou Irmgard Strehlovou, která byla právě na cestě do vedlejší vsi. Její svlečené tělo bylo později nalezeno jen několik stovek metrů od silnice. Tělo mělo vyříznutou břišní dutinu a bylo evidentní, že bylo horečnatě a brutálním způsobem znásilněno. Jen malou útěchou pro pozůstalé muselo být, že ještě před tím, než k těmto zvěrstvům došlo, ji vrah oběsil. Množství pohmožděnin v genitální oblasti dosvědčilo, že ke znásilnění nedošlo v době, kdy byla dívka živá. A tak tomu bylo i u všech ostatních Krollových obětí.

Když se za dvacet let policie na tuto první vraždu Krolla ptala, ten si na ni sice nejasně vzpomínal, ale tvrdil, že pohnutky k vraždám starším než čtyři roky si nepamatuje, přesto však uvedl vraždu čtyřiačtyřicetileté Kláry Tesmerové, k níž mělo dojít v Rheinhausenu o měsíc později, či vraždu šestnáctileté Manuely Knodtové z Bredeney. Po této výpovědi u soudu nikdo Krollově čtyřleté lhůtě zapomnění neuvěřil. Člověk s takovým nutkáním a s tak vyvinutým sexuálním pudem však nebyl souzen za to, že se do roku 1959 sexuálně ukájel na nafukovací panně, ale že v té době spáchal nepochybně dalších šest vražd, které i nadále zůstaly nevyšetřeny.

Vražda Kláry Tesmerové byla naprosto identická jako ty, jejichž oběťmi se staly v dubnu 1962 třináctiletá Petra Gieseová a o dva měsíce později i dvanáctiletá Monika Tafelová. K oběma činům došlo v brückhausenském okrese a byly to právě tyto vraždy, co policii dokázalo povahu vrahova běsnění. Obě nalezená dětská těla měla kromě toho, že byla znásilněna a zohavena, vyříznuté kusy masa na zadku a stehnech. Petřino tělo nemělo ani levou paži, a lékaři spolu s experty proto dedukovali, proč asi došlo právě k něčemu takovému. Žádné kusy masa však nebyly, na rozdíl od praktik sadistických vrahů, vyříznuty ani z prsů, ani z reprodukčních orgánů. Dozvědět se pravdu vyžadovalo v případech tohoto hrůzného zohavení mnoho představitosti. Nicméně fantazie bylo to první, čeho se bylo možno chytit, i když svou roli mohl sehrát i fakt, že obě vraždy dělilo jen několik měsíců i kilometrů. Nesehrál, protože z vraždy Petry Gieseové a Moniky Tafelové byli obviněni jiní dva muži. Dvaapadesátiletý starý mládenec a jeden dvaatřicetiletý muž.

Ten první z nich, Vinzenz Kúhn, měl ve svém okolí reputaci muže, jenž rád obtěžoval děti, ačkoliv se žádného z nich nikdy ani nedotkl. Navzdory svým tvrzením byl z vraždy a znásilnění Petry obviněn právě on a s rozhodnutím, že musí podstoupit psychiatrickou léčbu, byl odsouzen na dvanáct let. Na svobodu byl propuštěn o šest let později.

Druhý z mužů, obviněný z vraždy Moniky Tafelové, se jmenoval Walter Quicker a ten již tolik štěstí neměl. Podezření na něho padlo proto, že ho nezletilé dívky odjakživa přitahovaly. Ale jen přitahovaly. V procesu s ním neexistoval jediný důkaz, který by potvrdil, že by se k jakémukoliv dítěti kdy zachoval neadekvátně. Na základě tohoto nedostatku důkazů, jež policie marně hledala, soud nemohl Quickera z ničeho obvinít, a tak byl obviněný s nevolí propuštěn. Když se nemohl s Quickerem vypořádat soud, podařilo se to jeho "přátelům" a sousedům. Jeho žena, která už dále s "tím, kdo svádí děti" žít nemohla, se s ním rozvedla a hned nato přišel i tlak od lidí, mezi nimiž žil. V obchodech mu nikdo nechtěl nic prodat, a když se objevil na ulici, chlupci se mu posmívali. Jen pár měsíců poté, co byla Monika zavražděna, odešel Quicker do téhož lesa, kde bylo nalezeno její tělo, a tam se oběsil. Trvalo to ještě celých čtrnáct let, než se k těmto vraždám přiznal Kroll, a tím také vyšlo najevo, že za ně pykali nevinní lidé. Další vražda, na niž se Kroll pamatuje, byla ta, při níž zabil muže pouze shodou vhodných okolností. Vražda byla spáchána pouze o tři roky později, takže existuje domněnka, že během té doby si kanibalský vrah v tichosti lovil své

oběti, i když si už dnes žádnou z nich nepamatuje. Jako v ostatních případech i v tomto vrah ještě před tím, než se mu do spárů jeho kořist dostala, naplánoval svou běžnou strategii.

Vražda Hermanna Schmitze byla ale v něčem jiná, a to nejen vzhledem k faktu, že Schmitz byl Krollovou jedinou mužskou obětí. Za prvé byla spáchána spontánně a za druhé bylo Krollovi téměř jedno, jestli ho vypátrají. Nehledě na uvedené okolnosti zde byl ještě jeden důvod, proč byla právě tato vražda jiná. Kroll za sebou zanechal svědka. Ženu, kterou si právě toho srpnového večera roku 1965 vybral za oběť.

Toho dne byl Kroll na obhlídce v Grossenbaumu a snažil se vyhledat osamělou ženu, na níž by ukojil své choutky. Po chvíli, kdy už byl sexuálně vzrušený, si všiml automobilu zaparkovaného nedaleko umělého jezírka, které bylo vyhledávaným cílem zamilovaných. Ve voze na předních sedadlech se Hermann Schmitz miloval se svou snoubenkou Marion Veenovou, a zatímco je vzrušený Kroll nepozorovaně sledoval, napadl ho plán. Vyláká Schmitze z auta, zabije ho, a pak už mu nikdo nebude stát v cestě zabít a znásilnit Marion. Když došel k tomuto závěru, přišel k autu a svým ostrým nožem rozřízl jednu z jeho pneumatik. Schmitz si však ničeho nevšiml a z vozu nevystoupil. Místo toho nastartoval, po chvíli z místa, kde stál, odjel a na konci slepé cesty se s autem otočil. A pak už mohl vidět přímo před sebou Krolla, který na něj mával rukama. Schmitz v domnění, že muž se ocitl v nesnážích, konečně vystoupil z auta. Kroll ho okamžitě několikrát bodl. Vše ale viděla Marion Veenová, která se záviděníhodnou duchapřítomností skočila za volant a rozjela auto přímo na Krolla. Tomu nezbylo nic než uskočit stranou. Jakmile útočník zmizel v lese, strčila do klaksonu auta sponku na vlasy, aby alespoň vyslala zoufalý signál o pomoc, a okamžitě přiběhla ke svému krvácejícímu snoubenci. Ten už byl ale mrtvý.

I když by se nyní mohlo zdát, že tento případ konečně policii pomůže vraha dopadnout, jeho popis v podání svědkyně, který nejasně hovořil o nemytém a špinavém člověku menšího vzrůstu beze zvláštních znaků, nezavedl policii ani o krůček dál. Byli vyslýcháni jak známí informátoři, tak lidé z okruhu Hermanna a Marion, ale policie stále neměla žádnou stopu. I v případě další Krollovy vraždy, která se stala v září 1966 ve městě Marl asi padesát kilometrů severně od Duisburgu a jejíž obětí byla dvacetiletá Ursula Rohlingová, policie nevyšetřila opět nic, a to i přes fakt, že Ursulina snoubence Adolfa Schickela vyslýchala celé tři týdny. Byl totiž posledním člověkem, který Ursulu viděl živou. Poté, co spolu nad čajem plánovali nadcházející svatbu, se Ursula vydala zpět parkem domů. Jakmile bylo v křoví nalezeno její mrtvé tělo, patologové konstatovali, že se dívka znásilnění nijak nebránila, a to také dovedlo policii k domněnce, že vrahem byl Schickel. Na druhou stranu ale pro své domněnky nenalezli žádný důkaz, a tak ho nakonec museli s podezřením, že je vinen, pustit na svobodu. Tento příběh je strážěn jakoby podle stejného vzoru jako ten, který se přihodil Walteru Quickerovi. Toho se také v domnění, že vraždil, všichni přátelé i sousedi ihned zřekli. I Schickel byl necelé čtyři měsíce po vraždě dívky z města doslova vyštvan. Brzy poté se utopil v řece. Ani ne pár týdnů před tím, než Schickel spáchal sebevraždu, vraždil Kroll zase. Tentokrát si za svou oběť vyhlédl v té době teprve pětiletou Ilonu Harkeovou, která žila v Bredeney. Tam už Kroll spáchal svou třetí vraždu, na kterou si vzpomínal, tedy vraždu Manuely Knodtové. Kroll přemluvil holčičku, aby s ním jela vlakem na místo vzdálené necelých třicet kilometrů jižně od Bredeney. Poté, co ji zabil a znásilnil, zabalil velké kusy masa z jejího zadečku a ramen do voskovaného papíru, aby je později mohl sníst. Po čase řekl policii, že požíval maso svých obětí pouze v případech, kdy se domníval, že bylo mladé a jemné. Nehledě na poslední vraždu, při níž byl konečně dopaden, byla pětiletá Ilona jeho nejmladší obětí.

Celkem se Kroll přiznal ke čtrnácti vraždám, které byly také objasněny. Ty ostatní nepočítal, protože si je nepamatoval. Jeho nejstarší obětí byla jedenašedesátiletá vdova Marie Hettgenová, kterou poté, co mu otevřela domovní dveře, Kroll téměř okamžitě uškrtil. Její tělo bylo nalezeno na chodbě. Z Krollovy další vraždy, jejíž obětí se stala třináctiletá Jutta Rahnová a která byla spáchána opět nedaleko Grossenbaumu, byl opět, když ne soudem, tak lidmi, mezi nimiž žil, obviněn nevinný člověk. Jmenoval se Peter Schay a nešťastnou shodou okolností měl stejnou krevní skupinu jako skutečný vrah. Pokud nenašla pro jeho obvinění žádný konkrétní důkaz policie, lidé z okolí nic takového nepotřebovali. Do té doby, než se za šest let poté k vraždě doznal Kroll, neměli sousedé pro Schaye jiné slovo než vrah.

Když se třicet let před tím Krollova ovdovělá matka rozhodla přestěhovat z východního Německa do západního, nemohla tušit, jaká bude v takovém kroku prozíravost. Zachránila svému synovi život tím, že v západním Německu neexistoval trest smrti, zatímco ve východním ano. Proto byl Kroll odsouzen na doživotí a zapsal se do kriminálních analů Německa jako pachatel série nejděle trvajících sadistických vražd, které kdy byly v zemi zaznamenány. A není zrovna ke cti policie, že o rozsahu Krollovy činnosti, která mu získala neblahou proslulost, neměla ani potuchy. Když byl Kroll dopaden, obvinili ho pouze ze zlomku zločinů; musel to být sám Kroll, kdo se ke zbytku činů přiznal. Mnohdy pak klidně vzpomínal: "Ano, myslím, že v tomhle městě jsem někoho zabil." Po jeho přiznání často vycházely najevo okolnosti dávno nevyřešených případů, i když je skutečně neuvěřitelné, jak mohl na území trestné činnosti ne větším než několik desítek čtverečních kilometrů vrah unikat zákonu déle než dvacet let. Jednomu by se mohlo až zdát, že mu policie přímo nahrávala. Nejen že bylo Porúří doslova zaplněno mrtvými těly, jež měl na

svědomí Kroll, ale v rámci falešných obvinění spáchali sebevraždu dva nevinní lidé. A další čtyři pak byli za Krollovy zločiny odsouzeni.

Na obranu policie je ale třeba podotknout, že Kroll své pronásledovatele mátl nejen způsobem, jakým vraždil, ale také výběrem svých obětí. K tomu je také třeba dodat, že Německo mělo vždy vysoký počet sexuálních vražd - například do roku 1956, kdy Kroll teprve začínal vraždit, "strašil" v lesích kolem Düsseldorfu osmadvacetiletý mechanik Werner Boost, který přepadával páry, znásilňoval ženy a poté vždy oba zabíjel. Ve stejné oblasti i ve stejnou dobu zde fungovalo dalších šest vražd, ačkoliv je třeba přiznat, že žádný z nich části těl svých obětí nejedl. Ale ani Kroll tak nečinil za všech okolností. Není proto divu, že zmatená policie za účelem uklidnění ustrašených lidí připisovala Krollovy zločiny někomu jinému.

Je tu ještě jeden důvod, proč Kroll unikal zákonu tak dlouho. A sice proto, že to byl takový nenápadný malý muž. Nevypadal nebezpečně a jeho měkký hlas v nikom nevyvolal podezření, že by mohl patřit tak krutému vrahovi. Stejně jako newyorský kanibal Albert Fish byl i Kroll drobný a nenápadný, příjemný při vystupování a navenek na míle vzdálený od člověka, jehož činy lze připsat pouze krutému monstru. Navenek ano, ale co uvnitř...?

POLIBEK UPÍRA

Vytáhl malý nůž vykládaný klenoty a píchl mě do prstu. Za chvíli se objevila kapka krve. Chtěl jsem vykřiknout, ale něco ve výrazu jeho tváře mě umlčelo. "To je první barva, kterou si člověk pamatuje," řekl.
Norman Mailer, Dávné večery

Paní Olivě Durand-Deaconová měla jeden obchodní plán. Psal se rok 1949 a podle vzoru tehdejších ženských hereckých ideálů Rity Hayworthové a Betty Grableové začala poválečná žena opět objevovat vlastní půvab. Ve shodě s tehdejší vlnou sexappealu a ženského sklonu ke kráslení si devětašedesátiletá paní Durand-Deaconová vzala do hlavy, že trh nepotřebuje nic jiného než umělé nehty. Stárnoucí vdova, která žila z dědictví po svém zesnulém manželovi, jež čítalo kolem čtyřiceti tisíc liber, se o svůj plán rozhodla podělit s okouzlejícím mladíkem, jenž toho času bydlel v jednom z hotelů londýnského South Kensingtonu. Jmenoval se John George Haigh a stařenčin plán ho velmi zaujal. Jen jakoby mimochodem jí řekl, že sám je ředitelem společnosti s názvem Hustlea Products sídlící v nedalekém Crawley. Co kdyby se tam vydali a zjistili, jestli bude o nápad mít stejný zájem i jeden z jeho nadřízených? Paní Durand-Deaconová horlivě souhlasila... a bylo to také naposledy, co ji mohla její nejlepší přítelkyně, jistá paní Laneová, vidět živou.

Paní Laneová cítila určité obavy. Věděla totiž, že pan Haigh chtěl její přítelkyni Olivě vzít do Crawley, a proto se ho přímo zeptala, jestli náhodou neví, co s ní je. Haigh byl otázkou velice dotčen. To, že si s ní dal dostaveníčko, aby společně odjeli za šéfem, byla pravda, ale když na schůzku nepřišla, odjel do Crawley sám. "Měli bychom informovat policii," navrhl plný starostí, a jak se rozhodli, tak i učinili. Haigh se pro samou ochotu mohl přetřhnout a v předtuše, že policie bude podrobně zkoumat jak jeho verzi, tak i jeho život, předvedl pozoruhodný herecký výkon. Policii pak netrvalo dlouho, než zjistila, že žádným ředitelem Hustlea Products není, i když pro firmu příležitostně pracoval. A také že už jeden zápis v rejstříku trestů má, a to že byl v roce 1935 uvězněn za tři případy zpronevěry a padělání. Sice se policii chvástal, že je v padělání mistr, ale jaksi se zapomněl zmínit, že v době, kdy byl právě na svobodě, se zabýval podstatně vážnější trestnou činností.

Pátrání po pohřešované zavedlo policii až do Crawley, kde se skutečně prokázaly Haighovy kontakty s Hustlea Products. Haigh tam měl na oplátku, že pro firmu pracoval, pronajatý sklad. Když se do něj policie dostala, učinila hrůzný nález. Nádobu velikosti lidského těla, stovky litrů kyseliny, gumovou zástěru a rukavice a... zkrvavené stěny. Jeden z policistů si všiml na podlaze ležícího kusu papíru, což nebylo nic jiného než účet z čistírny v nedalekém Horshamu týkající se vyčištění dámského kožichu z jehněčiny. Vyšetřování tímto směrem odhalilo další stopu: klenoty, které patřily paní Durand-Deaconové, někdo v Horshamu prodal, a podle popisu klenotníka to byl právě muž Haighova vzezření. Haigh byl nato okamžitě zatčen. K překvapení všech se pachatel přiznal téměř okamžitě a navíc barvitě policii popsal, jak vraždil a jak se poté stařenčina těla zbavil. "Vylákal jsem ji do Crawlingu, protože ji zajímala výroba umělých nehtů," řekl policii a pokračoval:

"Když jsem s ní přišel do skladu, udeřil jsem ji ve chvíli, kdy si něco prohlížela, ze zadu do hlavy. Potom jsem si do auta došel pro sklenici a podržel jsem ji - myslím, že kapesním nožem - ze strany na krku. Tekoucí krví jsem naplnil sklenici a její obsah pak vypil. Svlékl jsem ji z kabátu a sundal jí všechny klenoty (prsteny, náhrdelník, náušnice a z krku křížek) a dal její tělo do stošedesátilitrové nádrže. Ještě než jsem do nádrže hodil i její kabelku, vyndal jsem z ní třicet šilinků a plnicí pero. Poté jsem nádrž pomocí ruční pumpy naplnil kyselinou sírovou a nechal látku působit."

Paní Durand-Deaconová vážila devadesát kilogramů, a tak snaha dostat její tělo do nádrže Haigha vysílala. Zatímco se tělo rozkládalo, jak si Heigh vybavil později, odešel do místní čajovny "Zapomněl jsem říct, že mezi tím, jak jsem ji hodil do tanku a než jsem začal čerpat kyselinu, jsem si šel dát šálek čaje," uvedl později v přiznání, které bylo čteno u soudu. Než se tělo rozpustilo, trvalo to několik dní, během nichž Haigh Crawley párkrát navštívil. Proč ale takové zvěrstvo spáchal? "Měl jsem jednoduše žízeň po krvi," vysvětlil šokovaným policistům, kteří právě chtěli křížový výslech ukončit, protože byli rádi, že přiznání z vraha dostali tak snadno. "A chcete ještě vědět o dalších vraždách?" zeptal se poté. Policisté nemohli věřit vlastním uším.

Jak Haigh přiznal, k první vraždě došlo v roce 1944 a obětí byl jeho přítel a příležitostný zaměstnavatel, mladík jménem Donald McSwann, který měl ve městě hernu na flipper. Haigh pro něj občas pracoval jako údržbář a také mu nabídl, aby spolu bydleli. McSwann však odmítl. I když se McSwann přímo děsil umírání, okolnosti chtěly jinak a on hodlal vstoupit do britské armády, aby mohl v Evropě bojovat proti Němcům. Tam by alespoň věděl, kde je jeho nepřítel. O skutečném nepříteli však v momentě, kdy jednoho dne scházel do Haighovy suterénní dílny v domněni, že ho následuje přítel, vůbec neměl ani tušení. Toho dne byly jeho dny spočteny.

Měl Haigh kromě pití krve pro tuto vraždu nějaký motiv, když své oběti zezadu zasadil ocelovou tyčí ránu do hlavy? Říká, že ne, a pokračuje. Poté se zakousl do McSwannovy krční tepny a nasytil se jeho krví. Jakmile se však ukojil, zjistil, že na podlaže leží zkrvavené tělo, a nevěděl, co s ním. Výčitky nepociťoval z toho, že právě brutálně zavraždil mladého muže, ale spíš proto, že teď si nevěděl rady s jeho bezvládným tělem. Celý den usilovně přemýšlel, jak se McSwannova těla zbavit. Nakonec, uvedl policii s triumfálním úsměvem na tváři, dostal spásný nápad: tělo rozřeže a nechá jeho části rozpustit v kyselině sírové. Když první část svého úkolu splnil, uklidil a vylil kbelíky plné krvavé špíny do kanálku, který byl přímo napojen na londýnskou kanalizaci. Několik dní nato převzal vedení nad McSwannovou hernou a nikdo se ho na nic neptal.

Haigh však brzy narazil na jeden problém. McSwannovi bohatí rodiče svému synovi často psávali, a tak jestli od něj nebudou dostávat odpovědi, dříve či později pojmu podezření. A právě v téhle chvíli přišlo na řadu Haighovo falzifikátorské umění. V dopisech zpravujících o tom, že se McSwann skrývá ve Skotsku a čeká na konec války, se Haighovi dařilo držet jeho rodiče v uctivé vzdálenosti od jeho dveří celý rok. Až do té doby, než rodiče obdrželi od "Donalda" dopis, v němž je zval na návštěvu k jeho příteli Johnu Haighovi. Psal se právě rok 1945 a od McSwannovy vraždy uplynul jeden rok, když Haigh do nádrže dával další dvě mrtvá těla. Tentokrát těla rodičů, které potkalo totéž co jejich syna. Haigh poté pomocí zfalšovaných dokumentů převedl na sebe vše, co po McSwannových zbylo, tedy pět domů plus další majetek.

Jeho zločiny zůstávaly stále nevyšetřené, a tak měl ze své prohnanosti nemalou radost. Nicméně peníze se ho dlouho nedržely. Haigh byl hráč, což mělo ruku v ruce s faktem, že učinil několik špatných investic a že žil rozhazovačným způsobem života, za následek, že se brzy ocitl na mizině. Už v roce 1948 neměl ani šilink, a tak začal přemýšlet o další bohaté oběti. Tou byl mladý pár, dr. Archie Henderson se svou ženou Rosalíí. Haigh je jednou pozval, aby si přijeli prohlédnout jeho dílnu v Crawley, a tam je nepotkal jiný osud než všechny předcházející oběti. Když se ze strany bratra Rosalie Hendersonové začaly ozývat první otázky ohledně faktu, kde manželé jsou, Haigh ho nejen přesvědčil o tom, že oba odjeli do Jižní Afriky, ale také tvrdil, že ještě před tím doktoru Hendersonovi půjčil obnos čítající 2500 liber, a že pokud nebudou peníze do dvou měsíců splaceny, propadá Haighovi Hendersonův dům i automobil.

Mezitím, vypovídal dále Haigh, došlo k dalším třem vraždám, ale jednalo se o "běžné" případy, jejichž cílem bylo pouze uhašení žízně po krvi, jež se v Haighovi znovu ozvala. Vrah neznal ani jména obětí a ani se o to nezajímal, uvedl policii a lhotejně při tom mávl rukou. Haighovy příběhy byly natolik bizarní a navíc vyprávěné s tak očividnou chutí, že policie začínala mít podezření, jestli jsou vůbec pravdivé, a ne jen výplodem šilencovy fantazie. Jak mohl Haigh tak dlouho unikat spravedlnosti? Dá se vůbec jeho báhorkám o pití krve věřit?

V psychiatrických záznamech se dají nalézt i další případy lidí, kteří měli podobné krvežíznivé choutky. Například ve válečných letech 1914-18 byl zaznamenán případ nosítkáře, který miloval krví promáčené hadry zraněných. Svému psychiatrovi se později přiznal, že vlastní spodní prádlo čpící krví mohl poté nosit ještě dlouhou dobu. Lékaři byl považován za hypochondra a v rámci terapie chodil na jatka se skleničkou, aby tam mohl pít krev čerstvě poraženého dobytka. Už předtím zabil ženu, již poté vykuchal a snědl. To mu prý přivodilo takové sexuální uspokojení, že při svém činu dosáhl orgasmu. Haigh ale žádný sexuální motiv neměl. Jeho žízeň po krvi prý začala jedním opakovaným snem. Zdálo se mu o tom, že se prochází lesem křížů, které při tom, jak se proměňovaly ve skutečné stromy, ronily krev. Jeden ze stromů měl najednou tvar lidského těla a v rukou držel misku, do níž shromažďoval krev z ostatních stromů. Poté nabídl i Haighovi. Jakmile však po ní Haigh natáhl ruce, člověk-strom s ní uhnul. Teprve poté, uvedl Haigh, jakmile začal s vražděním, mu konečně bylo dovoleno z misky se napít a ukojit žízeň podobně, jako to Haigh dělal i ve skutečnosti. Celkem, jak tvrdil, zabil devět lidí, jimž ve všech případech rozřízl krk a pil jejich krev přesně v souladu s "touhou, která vyžadovala naplnění". Krev pil po dobu "od tří do pěti minut, po nichž jsem se cítil lépe."

Poté, co si policie vyslechla jeho vyprávění nasáknuté krví, se Haigh lišácky usmál a řekl: "Samozřejmě mi to nikdy nedokážete. Neexistují žádné důkazy." A v tom měl pravdu, protože po tělech obětí nebylo ani památky, pokud vůbec byly nějaké oběti. Haighovo přiznání bylo totiž natolik fantaskní, že si policejní důstojníci vůbec nevěděli rady, jestli mluví pravdu, nebo ne. Soudní experti pak odjeli do Crawley a kousek za skladem našli místo, kde Haigh z nádrže údajně vypouštěl kyselinu. Byla nalezena nerozložená lidská kost, červená plastová taška, která patřila paní Durant-Deaconové, a téměř kompletně zachovalý lidský chrup, jež později její zubař označil za odpovídající.

Haighův případ právníky náležitě vyděsil. V šesti z devíti případů Haighem přiznaných vražd mohl být nalezen motiv. Buď to byly peníze, nebo majetek získaný podvodným způsobem. O tom, že paní Durand-Deaconová mnoho peněz neměla, Haigh nevěděl, ale sám byl na mizině, protože šek, který vypsál v onslowském hotelu, byl také padělaný. Z hlediska touhy po penězích, jakožto motivu duševně zdravého člověka, byly složitější vraždy těch bezejmenných lidí, které vrahovi kromě ukojení touhy po krvi nepřinesly nic jiného. K tomu pachatel řekl: "Na světě je tolik různých způsobů, jak vydělat peníze, i když nezákonných..."

Ještě než Haigh stanul před soudem, byl zkoumán psychiatry, ale ti nenašli vysvětlení činů ve vrahové minulosti, ani vražd s motivem peněz, ani těch druhých. Zjistili, že Haigh byl v bohabojné středostavovské anglické rodině jedináčkem. Jeho rodiče byli členy plymouthského bratrstva a od svého syna vyžadovali přísný konformismus. Už jako chlapec hrál Haigh ve wakerfieldské katedrále na varhany a zpíval ve sboru, a do chvíle, kdy byl v pětadvaceti poprvé poslán za mříže, jeho chování nebylo v ničem abnormální. Mohl by být jeho zvrát způsoben vlivem náboženství? Mohlo by jeho chování být jakousi rebelií proti dusivé atmosféře, v níž ho jako dítě vychovávali? Je to možné, i když z mála dětí, jež byly vychovávány hluboce věřícími rodiči, kteří po svých ratolestech chtějí někdy i daleko víc než jen pravidelnou docházku do kostela, se stávají krvelační vrazi. V každém případě dětství se na jeho psychologickém profilu, jímž se vyznačoval jako dospělý, podepsat nemohlo. Mimo to byl jako dítě hodný chlapec, jenž pro svou mírnou povahu snadno navazoval přátelství, měl rád zvířata a nenáviděl krutost a násilí. Jak si ovšem vzpomněl, už jako velmi malý měl rád krev, kterou si nejen rád sál ve chvílích, kdy se třeba odřel, ale i tehdy, když se za tím účelem sám řízl. Zdávaly se mu sny plné zraněných a krvácejících lidí, a náboženskou představou, při níž se přijímala Kristova krev, byl naprosto fascinován. Dokonce se mu zdálo o krvácejícím Ježíšovi a jeho ukřižování, při němž krev jeho těla stékala z kříže přes katedrální oltář.

V roce 1944, kdy mu bylo třicet pět let, se mu zdál sen, který ho, jak uvedl, přiměl k první vraždě. Téhož dne předtím se poranil na hlavě a krev mu stékala přímo do úst. V noci se mu zdálo, že má "ústa plná krve, jež chutnala stejně", a on věděl, že pro to, aby se nasytil, ji musí konečně ochutnat. Před každou vraždou se mu vždy zdávaly opakované sny o lese plném krvácejících křížů. Vždy přicházely počátkem týdne a končily v pátek, během nějž, jak si psychologové povšimnuli, došlo k ukřižování. "Poháněn neodolatelným nutkáním jsem vůbec nedokázal rozpoznat strach, který jsem budil v druhých, ale i v sobě samém," řekl Haigh a myslel na své rodiče, k nimž celý život cítil náklonnost. I tak mu ale zbylo pár přátel, kteří při něm stáli dokonce i po přiznání. V pětadvaceti se Haigh oženil, po svých činech však neměl na sex ani pomyšlení. Navíc, nikdo kolem něj vůbec netušil, že je něčeho takového vůbec schopen.

Ne, to v žádném případě nebyl psychologický profil člověka, který by mohl být shledán vinným ze spáchání činů, k nimž se přiznal, uzavřeli nakonec psychiatři. Jeho dětství bylo v příkrém rozporu s pozdějším životem, přičemž jeho identita se vyznačovala prvky nestálosti. Odborníci nakonec došli ke kompromisnímu názoru, že Haigh trpí mnohočetnou poruchou osobnosti - nejkompexnější a nejvážnější z forem všech psychóz. Jak jinak by se z šikovného podvodníka a falzifikátora mohl v momentě stát zabiják a "upír". Všechny tyto závěry dospěly k bodu, kdy Haigh prostřednictvím svých právníků rozvinul obhajobu ve smyslu vlastní duševní nesvéprávnosti. Britským tiskem byl přezdíván "Upír zabiják". Ani soud, ani porota jeho obhajobu na základě duševní choroby přijmout nemohli. Haigh věděl, že páchá zločin, uzavřeli nakonec, proto je duševně zdravý a vinen. Než porota vynesla rozsudek, trvalo to o něco více než sedmáct minut. Zněl trest smrti oběšením. Nicméně Haigh, jak se zdálo, se smrti nebál. Pouze před oběšením požádal o jakousi generální zkoušku pro případ, že by ten den něco třeba nemuselo vyjít, a pak už jen odkázal některé ze svých šatů muzeu madam Tussaudové, aby jeho vosková figurína v síni hrůzy vypadala co nejlépe.

Že by přece jen byl duševně nemocný? Jeho popravou začala v psychiatrických kruzích kolovat mnohá kontroverzní tvrzení, která se vždy týkala pouze toho, jestli Haigh svou duševní chorobu hrál, nebo ne. Teprve v roce 1983 dva psychiatři, R. E. Hemphill a T. Zabow, ve své studii na téma "klinický vampyrismus" spor uzavřeli v tom smyslu, že Haigh byl vampyrista. Vycházejíce z faktu, že vampyrismus se v lékařské literatuře objevuje už déle než sto let, klasifikovali tento případ nejen jako pití či žádostivost krve, ale také jako abnormální zájem o smrt nebo mrtvé. Takový případ, jak uvedli, nemůže být zařaditelný do jakékoliv příhrádky psychóz, protože "se nevyznačuje prvotním symptomem jakékoliv jiné psychopatické poruchy a jeho specifické motivy se odlišují od ostatních úchylek týkajících se rovněž krve. Podobné případy lze, kromě zločinů samotných, jen velice těžko diagnostikovat (...)

Někteří naši pacienti se s cílem pít vlastní krev sami zraňují (...) nicméně vampyriismus jako takový, i když se jedná o specifickou psychopatickou poruchu, nemusí mít nic společného s obecnou psychopatickou poruchou či takovou, která vyplývá v násilí, a proto je možné, že se může objevit i u jedinců, kteří nebyli shledáni abnormálními, jako například Haigh."

Základní charakteristikou upíra - a to jak v mystickém, tak ve skutečném slova smyslu - bylo odjakživa pít krve za účelem "uspokojení určitého nutkání". A do této kategorie spadá lehce i Haigh, říkají dále psychiatři. Ochutnal krev vlastní i krev druhých a po vypití sklenice okamžitě pocítil "teplý pocit uspokojení, při němž chlad touhy po krvi mizel." K tomu ho také přitahovala smrt, a proto také při rozkladu těl trávil tolik času. Jeho identita byla proměnlivá. "Haigh se do dospělosti vyvíjel bez problémů: teprve poté se cosi změnilo a ze zhýčkaného, ale sociálně akceptovatelného mladíka se stal necitelný vrah. Vampyrismus a psychopatie se vyvinuly díky vlivům příznivých okolností a pro žádnou z úchylek proto nelze hledat příčinu." Hemphill a Zabow poté došli k závěru, že vampyriismus je klinická entita jako taková, a nelze ji spojovat s žádnými jinými poruchami jako například sadismus či masochismus, při nichž je hlavním cílem krutost či sebetržnění. Nakonec ale varují: "Vampyrismus může být příčinou nečekaných opakovaných vražd, mezi nimiž lze přehlédnout souvislosti. Vampyristé se nemusejí vyznačovat žádnými znaky duševní poruchy či nemoci a na mysl přichází opět Haigh, který byl jako milý člověk na hony vzdálen od podezření, že by mohl být odpovědný za tak hrůzné činy spojené s vlastní krvežíznivostí." Anebo byl podezříván? Není zvláštní, že jediná tvrzení týkající se vampyriismu vyšla dobrovolně z Haigha samotného? Profesor klinické kriminologie Herschel Prins se proti závěrům Hemphilla a Zabowa, že Haigh byl vampyrista, ostře staví. "Haigh se snažil hrát nesvéprávnost," říká k celému případu. "Součástí tohoto předstírání bylo totiž tvrzení, že pil krev svých obětí a že rovněž pil svou vlastní moč." Toto tvrzení podpořil i žalobce v Haighově případě, když uvedl, že prý se při vyšetřování Haigh jednoho z policistů zeptal, jak velkou šanci by měl dostat se z broadmoorské nemocnice (to je jeden z ústavů pro ty nebezpečné vrahy, kteří jsou považováni spíš za šílené než zlé). Možná to byl právě tenhle důkaz, který porotu přiměl Haighovo šílenství ignorovat.

Pokud jde o tvrzení, že vampyriismus je samostatná klinická entita, vycházejí z toho, že Hemphill a Zabow tuto kategorii označili za častější, než by se mohlo zdát, profesor Prins poukázal ještě na fakt, že vampyrická činnost "bývá často ve spojitosti s vážnými činy sexuálního charakteru, kdy kousání, a dokonce i pít krve bývá považováno za celkem častý jev". V souvislosti s faktem, že se tak děje u lidí fungujících na velice primitivní úrovni jak mentální, tak citové, neshledal nic překvapujícího na tom, že "nikoli zřídka" může být spojována se schizofrenickými poruchami. "Většina klinických psychologů, kteří se s vampyriismem setkali ve spojení s jakoukoliv sexuální úchylnou, mohla prohlásit, že se týkal například uspokojení orálně sadistických potřeb. Hemphill a Zabow zapomněli poukázat na fakt, že na rozdíl od velice vzácné formy sadomasochismu, při němž se saje partnerova krev s cílem sexuálního vzrušení a následného orgasmu, Haigha sex vůbec nezajímal a že "pít krve v něm nevzbuzovalo žádné sexuální vzrušení".

Haighovo prohlášení, které učinil těsně před popravou v srpnu 1949, říkalo něco ve smyslu, že "k vraždění ho dohnali divocí krvaví démoni, kteří mu dali vnitřní sílu zabíjet". V knize, kterou o Haighově případě napsal svědek lord Dunboyne, stojí: "Žádný ze známých případů nesvědčí o skutečnosti, že by vrah pil krev oběti jen pro krev samotnou, a tedy bez spojitosti s jakoukoliv sexuální perverzí."

Avšak ani ne třicet let poté, co byl odsouzen Haigh, začal v lednu roku 1979 v kalifornském Sacramentu proces s mužem, jehož činy jako by byly se slovy lorda Dunboynea v naprostém souladu. Důvod pro pít lidské krve totiž obviněný tentokrát vysvětloval jako "terapeutický". Vrah měl totiž představu, že umírá a že jediným lékem na jeho nemoc je pít krve. Proto také zabil šest lidí, mezi nimiž bylo i téměř dvouleté dítě. Rozřízl jejich těla, naplnil jejich krví hrnce a ten si odnesl domů k pozdější konzumaci.

Richard Trenton Chase, jak se vrah jmenoval, řekl u soudu, že začal pít krev poté, co v televizi viděl několik pořadů s lékařskou tematikou. Začal nejprve s ptáky, poté přešel na králíky, psy, krávy a teprve potom to zkusil s člověkem. Jeho případ také vysvětlil záhadu, proč bylo v sacramento oblašti koncem sedmdesátých let pohřešováno tolik psů a koček, a v neposlední řadě to podalo vysvětlení sousedům, proč si Chase domů vodí tolik zvířat, když pak žádné z nich už neviděli. Těsně po Vánocích roku 1977 přišel den D. Chase si vzal pistoli ráže 0,22 a vydal se na lov člověka.

Jeho první oběť se jmenovala Ambrose Griffin a byl to jedenapadesátiletý inženýr. Toho vrah zastřelil ve chvíli, kdy si z auta odnášel domů nákup. Griffin později zemřel v nemocnici. Jen dva dny před tím měl další jeho soused trochu větší štěstí. Dorothy Polenská byla právě v kuchyni, když zaslechla ránu, a v momentě, kdy se za kuchyňským oknem něco míhlo, ucítila cosi ve vlasech. Policie později našla kulku ráže 0,22 zavrtanou v poličce protější zdi. Byla vystřelena ze stejné zbraně, jakou byl zastřelen i Ambrose Griffin. Ani ne o měsíc později Chase útočí znovu - a tentokrát je jeho krvežíznivost konečně ukojena. Obětí je dvaadvacetiletá Teresa Wallinová, která je navíc ve třetím měsíci těhotenství. Byla právě vynést pytel s odpadky, když se před ní náhle objevil Chase, který ji třemi ranami z pistole na místě zastřelil. Poté její tělo odtáhl do její ložnice na prázdném kartonu od jogurtů, který vyndal z

jejího pytle. Tam jí nožem rozpáral břicho a vyndal z těla vnitřnosti. Jak se později k případu vyjádřil patolog, pachatel se "do vnitřností dostal s velkou pečlivostí", obezřetně odstranil ledviny a "dostatečně prozkoumal i ostatní orgány zesnulé".

Když se na místě hrůzného hororu objevila police pod velením kapitána Raye Biondiho, bylo zjištěno, že Teresa má spodní prádlo stažené až ke kotníkům, avšak, jak Biondi napsal v knize věnované tomuto případu, to ještě nemuselo nutně znamenat, že byla zneužita sexuálně. "Někteří sexuálně deviantní vrazi, jež jsem znal, svým obětem sundávali šaty a pečlivě jejich těla nastavovali do poloh tak, aby po nalezení působila co nejvíc ponižujícím dojmem," připomíná dále - a jeho domněnky se v tomto případě ukázaly jako správné. Oběť opravdu sexuálně zneužita nebyla. (Pro úplnost: i když někteří odborníci mohou vraždu pomocí střelné zbraně interpretovat na základě freudovského sexuálního symbolismu - tedy jako náhradu vniknutí a ejakulace penetrací kulkou vyšlou z falického symbolu-pistole, takové případy jsou při masových vraždách se sexuálním motivem poměrně vzácné. Sexuální motiv zpravidla implikuje, že vrah je se svou obětí ve fyzickém kontaktu, a právě tímto kontaktem stimuluje vlastní pocit moci nad obětí.)

Na místě hrůzného činu kromě těla Teresy Wallinové však policie našla ještě jiné věci. Zmuchlaný karton od jogurtů zašpiněný od krve ležel nedaleko těla a hned vedle na dřevěné podlaze byly vidět jakési krvavé kroužky. Kapitán Biondi k nim řekl: "Nikdy jsem takové kroužky neviděl a vůbec nemám ponětí, kde se tu vzaly." Odpověď na tuto otázku byla těžká, protože předčila ty nejhrušnější představy. Za čtyři dny se o jejich původu měl dozvědět jak kapitán Biondi, tak i ti, kteří s případem měli co do činění.

V den vraždy Richard Chase zavolal telefonem osmatřicetileté ženě jménem Evelyn Mirothová, která sama vychovávala dva syny, třináctiletého Vernona a šestiletého Jasona. Toho dne, 27. ledna 1978, měla navíc na starosti ještě jedno dítě, a to dvaadvacetiměsíčního Davida, který byl synem její přítelkyně Karen Ferreirové.

Pokud byla policie šokována nálezem těla Karen Wallinové, to, co našli v bytě Evelyn, jí doslova vzalo dech. Na posteli leželo mrtvé Evelynino tělo, které bylo kromě nesundaného náhrdelníku úplně svlečené a které se vyznačovalo stejným "chirurgickým" zásahem, s nímž se police setkala při předchozí vraždě u Karen. Tělo Evelyn bylo zohaveno ještě na několika jiných místech. Jedno oko měla pečlivě vyříznuté řezem do oko hybných svalů a vedle těla zůstal ležet zakrvavený řeznický a dranžirovací nůž. V obývacím pokoji ležel mrtvý Daniel Meredith, rodinný přítel, jenž byl bezpochyby zastřelen do hlavy z malé vzdálenosti. Na opačné straně od těla Evelyn našla policie mrtvé tělo jejího šestiletého syna Jasona, který měl na hlavě rovněž střelnou ránu. Jason byl ještě oblečen do svátečních šatů, protože se právě toho dne chystal se sousedy na celodenní výlet. Jakmile na místo vražd přijeli policejní patologové a prohlédli Evelynino tělo, mohli konstatovat, že oběť mnoho nekrvácela. Na rozdíl od vraždy Wallinové však zde byly stopy sexuálního zneužití: pozdější expertizy dokázaly, že vrah do ní análně vnikal nožem. Podobně jako u předchozí vraždy bylo nalezeno něco nezvyklého. "Na koberci nedaleko těla ženské oběti policie opět našla krvavá kolečka," zněla patologická zpráva - a jejich původcem byly kbelík či pánev naplněné krví. Patologové mohli po srovnání pitev oba případy porovnat. Po obou vraždách byly z vnitřností těl žen odstraněny tytéž orgány. To by mohlo vést, podle slov patologa, ke "snadnému získání velkého množství krve z dutiny břišní". A lékařova domněnka byla správná: Chase chytal krev do nádob, aby si ji s sebou mohl odnést domů.

Pak ale přišlo ještě něco horšího. Policie totiž našla postýlku malého Davida. Byla sice prázdná, ale zato s krvavým průstřelem na jejím polštáři. Tělo dítěte nalezeno nebylo. Richard Chase si je totiž vzal s sebou. K jakému závěru mohla vyšetřovatelé v této chvíli dovést jejich fantazie? Je jejich vrah tak zvrhlý, aby z postýlek kradl děti, které se pak stanou jeho krvavou kořistí?

Za použití podobných postupů, které se osvědčily při vyšetřování, jež vedla FBI při případu Quantiku a jež později proslavil film Mlčení jehňátek, se kapitán Biondi se svými muži na základě stop poukazujících na chování a osobnost vraha rozhodl sestavit jeho psychologický profil. Vyšetřovatelé dospěli k závěru, že to byl muž, běloch, věku kolem dvaceti let, možná schizofrenik, svobodný nebo samotář, možná nezaměstnaný (vraždy se odehrávaly přes den) s nižším sociálním statusem a že mohl být nedávno propuštěn z psychiatrické léčebny. "Zkrátka jsme si našeho blázna celého vyprofilovali," řekl k tomu Biondi. Ale samotná charakteristika vraha ještě nechytne. To většinou po policistech vyžaduje více pečlivé, ale hlavně nebezpečné práce. Hon na blázna mohl začít.

Richardu Chasovi bylo osmadvacet let a život trávil většinou po psychiatrických léčebnách. V jedné z nich se mu od jeho spolupacientů dostalo přezdívky "Dracula". Nejen proto, že zabíjel ptáky a poté pil jejich krev, ale že ho krev přitahovala jako taková, a že o zabíjení zvířat stále mluvil. Nejednou se stalo, že ho našli někde v Nevadě uprostřed pole, zakrváceného od krávy, kterou právě porazil. Lékaři ho však za nebezpečného nepovažovali, a tak se Chase mnohokrát z blázince dostal do domácího opatrování své matky Beatrice.

Kde však leží kořeny Chasovy perverze? Jeho šťastné dětství nepoukazuje na fakt, že se z dítěte má stát krvelačné monstrum. Když je Chasovi deset, začíná zabíjet kočky v sousedství a pohřbívat jejich těla na zahradě. Jeho adolescence se zdá celkem v pořádku až na fakt, že Richard získává popularitu jako impotentní ve vztahu k dívkám a tento fakt se pro něj stává životním traumatem. V osmnácti letech poprvé navštěvuje psychiatra a svěruje se mu se

svými problémy. Jakmile opouští domov, začíná se chovat podivně a je jakoby posedlý vlastním zdravím. Říká lidem, že mu narostl opačně žaludek a že mu proto občas přestává bít srdce. Jednou má dokonce pocit, že má infarkt, a tak volá první pomoc. Lékaři pak říká, že mu nefunguje srdce a ledviny, že mu někdo ukradl plicní žíly a že mu v těle přestala proudit krev. Také si postěžoval, že má kýlu a že jeho celé tělo je nehybné. Lékaři vždy konstatovali, že fyzicky jeho tělu nic není, ale zato u něj diagnostikovali paranoidní schizofrenii a nechali ho tři dny odpočinout na psychiatrii. Poté ho, s prohlášením, že není nebezpečný, propustili.

Jak jdou roky, stále častěji vyhledává lékařskou pomoc a jeho chování se stává stále podivnějším. Častokrát matku obviňuje z toho, že ho chce otrávit, a jídlo, které mu připravuje, smetá na zem. Přesvědčuje ji, aby mu koupila kyslíkový stan, zatímco jindy ji obviňuje z toho, že kontroluje jeho myšlenky. Po čase se stěhuje k otci, a aniž to pan Chase tuší, Richard si začíná kupovat králíky a doma je zabíjí. Jen proto, že si přestal stěžovat na své zdraví, si jeho otec myslí, že se chlapec pomalu začíná uzdravovat. Jednou se Richardovi zase udělalo špatně. Jak uvádí, příčinou bylo to, že snědl králíka, který pozřel baterii, jež nyní leptá stěny žaludku, a králíčí krev pil proto, "aby pomohl svému slabému srdci". Není divu, že je zakrátko opět převezzen na psychiatrii. Tam však docházejí k závěru, že je sice paranoidní schizofrenik, ale hned ho zase propouštějí s tím, že se "správně socializoval" (tj. přijal za své společenské normy) a že má na vlastní problémy "realistický náhled". To vše se stalo rok před tím, než začal Richard Chase zabíjet lidi a pít jejich krev.

Pořídit si pistoli není složité. V Kalifornii k tomu pouze stačí, když předložíte řidičský průkaz a podepíšete prohlášení, že jste nespáchal zločin proti státu, že nejste duševně chorý nebo že jste nikdy nebyl kvůli duševnímu zdraví prohlášen za nebezpečného. Je to velmi jednoduché - to také vysvětluje, proč rok od roku v Americe stoupají případy smrti zastřelením. Na sto tisíc Američanů dnes připadá více než třináct tisíc ručních zbraní. Není divu, že se Američanům v jejich postelích spí tak neklidně, když si lidé jako Richard Chase mohou pořídit pistoli stejně snadno, jako se dá půjčit auto. A tak po lovu na psy a kočky, který mu vynesl jen noticky v místních novinách, dopracoval se konečně Chase k něčemu většímu. A tou první větší obětí byl právě Ambrose Griffin, který byl Chasovi pouze cvičným cílem.

Policie zadržela Chase pár dní poté, co jedna ze svědkyň, Chasova spolužačka uvedla, že s ním měla schůzku. Jeho podivné chování ji šokovalo a také se podivila, jak vyhubl a vypadá špinavě. Teprve její reakce na Chasovu fotografii v novinách vedla k Chasově uvěznění. Ve vrahově kapse byla nalezena peněženka Daniela Mereditha i s fotografiemi Evelyn a Jasona Mirothových. Chase i přes přiznání k zabití nějakých psů stále zapíral. Řekl, že jednoho z nich přesekl mačetou, "protože byl zlý". (Později nad svým zabíjením koček a psů vyjádřil lítost, ta se však i po dokázání viny netýkala jeho vražd lidí.) Ztratil však jistotu pouze v jediném okamžiku. Když mu policejní úřednice na stanici brala krev, měl z toho takovou hrůzu, že ho při tom museli držet.

Mezitím došlo na prohlídku Chaseova bytu. První, co policisty uhodilo do nosů, když otevřeli jeho dveře, byl příšerný pach. Ovšem to, co po chvíli uviděly jejich oči, bylo snad ještě o něco horší. V bytě bylo snad všechno od krve. Stěny, podlaha, a dokonce i nádobí. Na stěnách visely obrazy s anatomii člověka a v knihovně bylo kromě jiného několik lékařských knih týkajících se lidských vnitřních orgánů, psychologických či obecných. Výlevky v umyvadle i koupelně byly zaplněny krví a zkrvavenými kusy tkáně. Ta byla později identifikována jako lidská mozková. Všude po kuchyni se povalovaly kusy kostí a ze zkrvaveného mixéru na kuchyňské lince vycházel nesnesitelný zápach. Po těle Davida Ferreiry však nebylo ani stopy.

Chase byl ve svých svědectvích stále neoblomný. Poté se však z nějakých důvodů rozhodl přiznat spoluvězni, s nímž byl ve vazbě. Zmíněný spoluvězeň byl ve vazbě za opakované řízení auta v opilosti a podal příkrou stížnost poté, co mu prý Chase řekl: "Už si nepamatuji, jak jsem tu krev pil. Prostě jsem ji sál. Musel jsem to dělat. Mám otravu krve, a proto krev potřebuji. Už jsem měl lovení a zabíjení zvířat, abych mohl pít jejich krev, po krk. Přemýšlel jsem o tom několik týdnů a nakonec jsem se rozhodl, že kvůli krvi budu zabíjet lidi."

O detailech svých vražd řekl pak ještě jednomu člověku a vše se shodovalo s tím, co už policie věděla. O dítěti řekl jen to, že je musel zastřelit proto, že křičelo. "Vzal jsem dítě domů, kde jsem vypil jeho krev. Když jsem byl hotov, jednoduše jsem dal tělo do odpadků." Avšak toho, o čem se Chase nezmínil, bylo daleko víc. Když policie pouhou náhodou o dva měsíce později objevila bezhlavé tělo mrtvého dítěte, vyšlo najevo, že bylo zastřeleno a opakovaně probodáno. Chase také dítěti rozřízl hlavu a vyjmul z ní mozek. Jestliže primitivní kultury považovaly pití krve za prostředek k udržení zdraví či léčbě nemoci, nebyla by tu náhodou možnost, že Chase krev potřeboval také? Při pohledu na jeho duševní zdraví by odpověď zněla nikoliv, ale jak jsme uvedli dříve, kanadský chemik profesor David Dolphin poukázal na genetickou příčinu - porfyrii, která by svými příznaky, a to tvorbou hernu, červeného pigmentu krve, mohla stát za celým upířským mýtem. Moderním způsobem ulehčení symptomů tohoto genetického nedostatku je vpichování hernu, ale stejného efektu by se mohlo dosáhnout i přijímáním velkého množství krve. Profesor Dolphin má za to, že i v méně osvětlených dobách byli "krvežízniví upíři ve skutečnost spíše porfyrici, kteří se snažili potlačit symptomy své nemoci." I když folklór považuje česnek za zbraň proti upírům, jedna z látek v něm

obsažených - diallyldisulfid - přispívá k ničení hemu v krvi. "To přímo vybízí k domněnce, že česnek může být s porfyríí v souvislosti... Lze si pak představit účinnější 'talisman' proti upírům, než je právě česnek?" uzavírá Dolphin. Možná byla v roce 1949 při procesu s Johnem Georgem Haighem obhajoba teorií o porfyríí fascinována, ale bledost a podvýživa Richarda Chase nijak neobměkčila zplnomocněného soudního zástupce Ronalda W. Tochtermana, jenž v Santa Cruz proti Chaseovi v roce 1979 proces vedl a který neměl nejmenší pochybnosti o tom, že vampyrismus má mnoho do činění se sexualitou. Jeho vyšetřování ukázalo, že někteří sexuální sadisté považují své činy za terapeuticky ospravedlnitelné, protože sání krve pouze zakrývá jejich skutečný slon ke krutostem, přičemž nadneseně by se dalo nazvat krvežíznivostí. A dokonce to má i jméno: hemomanie (či hemotymie). Týká se těch lidí, kteří se dožadují krve jak během sexu, tak v ostatních případech, kdy například pítí krve nebo sledování tekoucí krve způsobuje sexuální uspokojení.

Jeden z psychiatrů došel k závěru, že Chase nebyl schizofrenik, ale že se vyznačoval "paranoidní antisociální osobností", nicméně měl dobře vyvinutý smysl pro to, "co je dobré a špatné." Chase jednomu z dalších psychiatrů vysvětlil, jak zvířecí krev sléval do sklenice, ale připustil, že ta jeho nemoci nepomáhala. Řekl, že v televizi rád sledoval operace a pohled na tepající lidské srdce ho přímo fascinoval. Myslel si, že pítí lidské krve je jeho "terapie". Psychiatr se o něm u soudu vyjádřil takto: "(Chase) věřil tomu, že pítí krve je možným řešením, které by ho mohlo zachránit od jisté smrti." Nicméně, jak dodal, "byl si vědom toho, že zabíjí lidi a že zabíjet lidi není správné." Chase byl prohlášen za duševně zdravého, a tedy vinného. Byl schopen rozhodnutí nezabíjet, řekl psychiatr, i když se u soudu bránil nesvéprávností a své činy popíral. Chase sice přiznal, že zastřelil dvouletého Davida Ferreiru, pak ho unesl, usekl mu hlavu a vypil jeho krev, ale bránil se, že "to bylo něco jiného". Ačkoliv FBI považuje Chase za typický případ psychicky narušeného jedince, Tochterman věnoval pozornost spíše vrahově přípravě na zločiny a jeho snaze provádět je tak, aby nebyl dopaden. Před svými krvavými činy si pořídil gumové rukavice, zaměřoval se vždy jen na určité orgány a po vraždě Teresy Wallinové, kdy ukojil svou žízeň, si dokonce omyl ruce i vražedný nástroj, a ten pak vrátil do stojánku v kuchyni. Poukázal na další detaily vražd, a to včetně vraždy malého Davida Ferreiry. Vraždění, říká Tochterman, bylo zapříčiněno Chasovým "čistým sexuálním sadismem motivovaným touhou po krvi". Celý proces trval čtyři měsíce a na jeho konci porota shledala Chase svéprávným a vinným ze šesti případů vraždy prvního stupně. Jeho žádost o milost byla zamítnuta. "Člověk už by musel být tím nejnaivnějším optimistou, aby si myslel, že pan Chase má jen jedinou šanci být slušným člověkem. Je to nebezpečný jedinec... časovaná bomba," uzavřel Tochterman.

Nedávno se při vzpomínkách na případ vyjádřil ještě o něco stručněji kapitán Biondi: "Byl to sice blázen - ale ještě pořád mohl volit mezi tím, jestli zabíjet, nebo ne. FBI ho sice považuje za klasický případ narušeného vraha, ale ve skutečnosti byl dost mazaný na to, aby vraždil tak, aby ho nedopadli."

Chase byl odsouzen k smrti v plynové komoře, nicméně svému rozsudku se vyhnul. Spáchal sebevraždu 26. prosince 1980 v sanquentinské káznici, když se záměrně předávkoval léky, jež mu byly předepsány proti depresím.

MOHOU MATKY STVOŘIT BESTIE ?

Vyserou se na tebe, tatínek s maminkou
I když to tak nemyslí, stejně to učiní.
Do vínku ti dají chyby, které sami mají.
A přidají jednu navíc -jen tobě určenou.
Philip Larkin, Vysoká okna

Co by se asi stalo, kdyby došlo ke "zkřížení" Normana Batese, svou matkou posedlého vraha z Hitchcockova filmu Psycho, a masového vraha "Buffala Billa", který si z částí kůže svých obětí ušil oblek ve filmu Mlčení jehňátek? Kdyby se k výsledku takového spojení přidal ještě Hannibal, velký mistr v kanibalském umění z druhého jmenovaného filmu a vše by se okořenilo čistou esencí lidské psychopatie, výsledkem by dozajista byl Edward Gein. Zvrhlý Gein se totiž může pochlubit nechvalným prvenstvím: je považován za inspirační zdroj nejméně dvou filmových zřůd, a to ještě nebereme v úvahu jeho kanibalské sklony. Avšak na rozdíl od všech ostatních vrahů popisovaných v této knize nebyl mužem plným šarmu a očividné normality. Gein nebyl jedním z těch Jekyllů a Hydeů, jejichž zločiny poté, co vyšly najevo, vzbudily neskonalý údiv proto, že byly v příkrém protikladu k jejich pečlivě budované fasádě. Ne, Gein opravdu nebyl jako oni. Ed Gein byl spíš podivínský a excentrický mužík s bledýma chladnýma očima a člověk odtažitého chování, které jeho sousedy k nějakému přátelskému tlachání na společné chodbě rozhodně nevybízelo. Obyvatelé venkovského Plainfieldu ve Wisconsinu dnes, se zpětným pohledem, připouštějí, že byl tak trochu blázen. Nikdo si však do chvíle, kdy se jednoho listopadového roku 1957 u

Geinova domu objevila policie pátrající po zmizelé Bernice Wordenové, matce majitele místního obchodu, asi nedokázal představit, kam až jeho "bláznovství" mohlo dojít. A to včetně samotných policistů, pro jejichž žaludky byla právě tato návštěva něco jako křest ohněm.

Nikdo by se ani neodvážil tipovat, do jak velkých hloubek lidské zkaženosti může klesnout člověk, který do té doby žil bez povšimnutí v klidném městečku čítajícím sedm set obyvatel. Člověk, který obdělával šedesátihektarové poličko na okraji Plainfieldu a který od chvíle, kdy jeho dominantní matka a jediný bratr Henry zemřeli, zůstal na světě úplně sám. Člověk, který se díky státní podpoře o pole dále nemusel zajímat a raději si začal přivydělávat u místní farnosti, a tím alespoň trochu rozpustil svoji osamělost. Člověk, jehož jako nikoho jiného na světě živilo bohatství země. A samozřejmě nikdo z lidí, mezi nimiž žil, ani netušil, jaký je Ed Gein ve skutečnosti. Jeho matka však ano.

Gein se narodil roku 1906 a jak on sám, tak i jeho bratr Henry byli odmalička pod nadvládou své dominantní, chtivé a muže nenávidějící matky Augusty, která své syny proklínala a zatracovala. Nenáviděla svého alkoholického manžela George do té míry, že se dokonce před svými dětmi na kolenou modlila, aby už brzy zemřel. Měla velkou obavu z toho, že mravnost jejích dvou synů bude narušena kontaktem s okolním světem, a tak je tato odříkává a nemilující krkavčí matka celé dětství od něj pečlivě izolovala, nedovolovala jim s nikým se kamarádit a na vše měla vždy připravený citát z bible.

Všichni lidé hřeší, říkávala jim častokrát, ale obzvlášť byla podezřívavá k jiným ženám, a tak před vztahy k nim oba chlapece důrazně varovala. Ženy jsou vypočítavé a prohnané, říkávala jim, a tak jakmile ucítila bolestivou jistotu, že se vztah kohokoliv ze synů ke komukoliv zdárně vyvíjí, rychle se postarala o jeho rychlé ukončení.

V roce 1940 byly Augustiny modlitby konečně vyslyšeny a její muž George Gein umírá. A když o pět let později umírá na krvácení do mozku i ona sama poté, co se o ni synové doma rok starali, Ed i Henry zůstávají na světě úplně sami. Stejně tak, jako byli dřív závislí na své matce, začínají být nyní závislí na sobě navzájem. Když pak Henry zahynul při lesním požáru, zůstaly polnosti, doslova kam až oko dohlédne, na krku samotnému Edovi. Osamělý Ed se začíná chovat podivně. Nejdříve ze všeho zapečetí matčinu ložnici a salon a s tím i dalších pět jejích pokojů v patře domu a sám obývá pouze kuchyni a jednu ze zbývajících místností. Začne si kupovat knihy o lidské anatomii a nad jejich stránkami tráví celé dlouhé hodiny. Zvláště pak ho fascinují zvěrstva, jichž se dopouštěli za války nacisté, a speciální pozornost věnuje informacím o lékařských experimentech prováděných během války na Židech.

Brzy mu však informace z druhé ruky nestačí, a tak se Gein kvůli naplnění svých nekrofilních choutek začíná vloupávat do hrobů. V tom mu pomáhá jeho sice starší, ale duševně ještě zaostalejší kumpán jménem Gus. Gein ho přesvědčuje, že lidská těla potřebuje kvůli jakýmsi "experimentům" a oba se pak vloupávají do hrobů odlehlých wisconsinských hřbitovů a kradou odsud celá lidská těla. V některých případech Geinovi stačí pouze ty jejich části, o něž se právě zajímá. Gus Edovi pomáhá těla skládat v kůlně za domem a jak se zdá, nezajímá se o to, co se s nimi děje dál. V souvislosti s těly se později Gein přiznal, že se cítil jako transsexuál a že informace o operaci jisté Christiny Jorgensonové - což byla senzační událost té doby, způsobily, že se chtěl stát co nejrychleji ženou. Tyto pocity byly nepochybně způsobeny narušeným citovým "dědictvím", o které se postarala jeho matka neustálým potíráním mužství. Nicméně, jak vysvětlil, vše mělo za účel jen prozkoumat ženské reprodukční orgány. Gein těla vždy čtvrtl a některé jejich částí uchovával - hlavu, pohlavní orgány, játra, srdce a střeva. Zbytky těl jedl a jejich částmi si pak zkrášloval interiér domu. S velkou pečlivostí si vyrobil pásek, který byl zdobený ženskými prsními bradavkami, a jednu ze svých židlí potáhl lidskou kůží. Jeho stůl stál na nohách vyrobených z lidských holenních kostí a bubínek si vyrobil tak, že přes plechovku od kávy natáhl lidskou kůži, zatímco polovina lidské lebky mu věrně sloužila jako polévková miska. Všechny čtyři rohy jeho postele byly vyzdobeny lidskými lebkami a ty byly také po celém dome rozvěšeny způsobem, který by mohl mnoha lidem připomínat lečjakou zámeckou sbírku. Na stěnách viselo devět obličejů - ženských hlav ještě s pokožkou - a Gein vyráběl z lidské kůže i okrasné náramky. Ve své studii o sadistických vrazech psycholog Robert P. Brittain poznamenává, že zabiják, jako je tento, může skrývat ve vlastním bytě masku, plášť či jinou proprietu "ve stylu kápě Ku-Klux-Klanu (...) dětskou panenku, model ženy v životní velikosti(...) nebo (...) může místo vypadat tak, jako kdyby připomínalo katovnu." V Geinově případě si ovšem nemuselo na katovnu hrát nic, protože jeho dům byla katovna. Dr. Brittain dále připomíná, že sexuální vrazi mohou často být transvestiti, i když záliba v ženském oblečení se od obyčejných, "normálních" transvestitů může lišit.

Mnoho z nich se často převléká do ženských šatů (...), ale na rozdíl od ostatních transvestitů se v nich nechtějí před jinými ukazovat, a tak nikdo nemá tušení, že tak vůbec činí. Když s tím začínají, většinou se nejprve rozhodují pro šaty svých matek či sester (...) V místnostech pak může být veliké zrcadlo, v němž se sami v představách nejrůznějších sexuálních fantazií pozorují, a dokonce mohou líbat i svůj vlastní odraz.

I když dr. Brittain svou studii na téma sexuálních vrahů mnohé objasnil, asi by sám užasl nad rozmanitostí, s jakou uspokojoval své sexuální úchylky Gein. Vyrobil si z ženského obličejě masku, ušil si kabát z ženské kůže, a to včetně prsů. Stahoval těla z kůže a z ní šil šály, nebo dokonce leginy. Ženské pohlavní orgány, které z těl vyřezával,

pro něj byly něco jako hračky: hrál si a mazlil se s těmito rozkládajícími se částmi těla a později k tomu řekl, že mu to způsobovalo "nevysvětlitelné vzrušení". Dokonce dával do dámských spodních kalhotek vyříznuté ženské genitálie a pak kalhotky nosil. Šílený Gein se za mnoha nocí oblékal do částí svého makabrozního šatníku a za svitu měsíce obdivoval svůj obraz ve velikém zrcadle. Takové chování, jak tvrdí autoři knihy Masový vrah, psychologové Jack Levin a Alan Fox, Geinovi "znovu vytvářelo fyzickou podobu a přítomnost jeho mrtvé matky".

Ale jak už se masovým vrahům stává, Geinovy fantazie se stále více stávaly osudovou realitou. Když začal být Gus příliš starý pro práci na farmě a odstěhoval se do domova pro přestárlé, Gein došel k závěru, že vyhrabávat mrtvolu mu přináší nejen moc starostí, ale taky moc práce. Byl to jen malý krůček k rozhodnutí, zato však bez známky jakéhokoliv špatného svědomí, které Geina od mrtvých těl dovedlo k těm živým. Z těch vzápětí udělal opět mrtvá. Uprostřed sněhové bouře jedné zimní noci roku 1954 stál Gein před Hoganovou tavernou, což byl bar v nedalekém městě Pine Grove, a čekal, až ji opustí poslední zákazník. Když se tak stalo, vešel dovnitř, přistoupil k majitelce podniku Mary Hoganové, která byla svou dominancí a rázností ne nepodobná Geinově matce, přiložil jí k hlavě pistoli a jedinou ranou ji zastřelil. Poté vytáhl tělo ven a naložil ho na saně, které si s sebou přivezl. Než tělo s nákladem přitáhl nocí domů, trvalo to několik hodin.

Kolik dalších obětí zabil Gein podobným způsobem? V jeho domě byly po zatčení nalezeny rozkládající se zbytky přibližně patnácti dalších lidských těl, ale vrah sám si na přesný počet nevzpomíná. Co si však pamatuje, je fakt, že maso mrtvol jedl, a byl si také, s neskryvanou radostí a bez pocitu studu, schopen vybavit ty momenty, kdy nahý tančil po kuchyni nebo ložnici zabalen do hrůzných pozůstatků jejich těl. Jednoduše řečeno, myslel si, že takové chování je normální. Policie se v té době domnívala - ale nebyla schopna to dokázat -, že během deseti let konče rokem 1957, kdy byl Gein dopaden, měl na svědomí zmizení několika žen včetně osmileté holčičky, která se jednoho dne roku 1947 nevrátila domů ze školy, a patnáctiletého děvčete, které zmizelo roku 1953 při hlídání dítěte. Její zkrvavené šaty byly nalezeny později, tělo samotné však nikoliv.

Geinovým perverzím byla učiněna přítrž po další a poslední vyšetřené vraždě. Stejně jako v případě Mary Hoganové se obětí měla stát žena ve středních letech a stejně jako před tím byla vzhledově podobná Geinově matce. Ráno 16. listopadu 1957 začala v kraji myslivecká sezóna prvním honem, a to byl také důvod, proč se většina plainfieldských mužů toho rána oblékla do teplých kamizol, holínek a loveckých klobouků. Nechali ve městě své drahé polovičky a vydali se za ukájením svých krvavých loveckých choutek. Když toho dne Ed Gein mířil do města, měl na mysli něco podobného. V železářství Franka Wordena našel jen jeho ženu Bernice, která, jak už to týden věděl od Franka, bude mít ten den obchod na starost sama. Jako záminku si vybral nákup nemrznoucí směsi, a když nic netušící paní Wordenová začala vypisovat účtenku, Gein ledabyle z držáku na stěně sundal pušku ráže 0,22 a zblízka ji, míře na hlavu, zastřelil. Poté beze spěchu zamkl obchod, pod paždí vzal kasu a druhou rukou vytáhl mrtvé tělo paní Wordenové druhou stranou budovy, naložil ho do jejího vozu a odjel do lesa, kde měl připravené auto své. Přendal do něj tělo a pospíchal domů - do domu hrůzy.

Během toho dne několik lidí Geina vidělo. Jeden z mužů na něj zavolał s omluvou, že na Geinově pozemku zastřelil jelena. Gein byl ale právě zaneprázdněn "opravou" auta, a tak místo odpovědi jen ledabyle mávl. Ještě téhož dne přišli před Geinův dům dva jiní mladíci s prosbou, aby je svezl do města, a Gein vyšel před dům s rukama krvavými. Řekl jim, že právě čtvrtí jelena, ale slíbil, že je dolů svezl. Za to mu mladíci nabídli, jestli by nechtěl s rodinou jednoho z nich, majiteli místních potravin, povečeřet. Gein souhlasil. Mezitím hon končil a muži se pomalu vraceli clo svých domovů.

Když se Frank Worden vrátil ze své kratochvíle, našel krám opuštěný, chyběla v něm pokladna a kaluž krve, již našel na podlaze, ho zavedla až k místu, kde ráno zaparkoval svou dodávku. Jeden z jeho sousedů mu řekl, že viděl auto ráno vyjíždět směrem z města. Jeho pocit hrůzy pak ještě vzrostl, když si uvědomil, že toho dne jeho žena neměla mít žádné pojiždky. Ale cosi mu stále vrtalo hlavou... A pak se Frank, který byl zástupcem šerifa v Plainfieldu, náhle rozpomenul. Ed Gein si přece objednával nemrznoucí směs a toho dne se pro ni v krámě měl zastavit. Frank odběhl zpátky do obchodu a na pultě našel nedopsanou účtenku na nemrznoucí směs.

Bez váhání se s šerifem podělil o své podezření a policie okamžitě vyrazila k obydlí Eda Geina. Mezitím jiní policisté zadrželi Eda při večeri, na niž byl pozván. Byl okamžitě tázán, jestli má na ráno toho dne alibi.

"Někdo to na mě hodil," prohlásil Gein okamžitě.

"Co na vás kdo hodil?"

"To s paní Wordenovou," odpověděl.

"A co je s ní?" zeptali se policisté.

"No, je mrtvá, nebo snad ne?" zeptal se Gein.

Policie ho okamžitě zatkla a v době, kdy se vyšetřovatelé blížili ke Geinově samotě, seděl už Gein v policejní cele. Protože v domě nebyla elektrína, celý prostor byl ponořen v naprosté tmě. Policisté proto při pátrání museli používat svítilny. To, co našli v domě, je naplnilo neskonalou hrůzou. Uprostřed jedné z místností viselo hlavou dolů, kterou ve skutečnosti už nemělo, tělo paní Wordenové. Bylo ke stropu připoutáno stejným způsobem, jak řekl jeden z

přítomných, jakým se obyčejně přivazuje i poražený jelen. Spolu s hlavou, která byla uříznuta hned u ramen, stačil Gein stáhnout kůži zezadu kotníků a jimi pak protáhl asi metrovou dřevěnou tyč, na níž tělo viselo.

Mohla snad policie uskutečnit hrůznější nález? Mohla - a také uskutečnila. Hlava paní Wordenové byla nalezena po chvíli a v uších už měla připravené dva háky pro pověšení na zeď. Celý dům byl neskonale špinavý, podlaha byla pokryta vrstvou starých novin a hnijícími zbytky masa. S největší pravděpodobností to vypadalo, jako kdyby v domě nikdo neuklízěl od chvíle, kdy zemřela Geinova matka - a to bylo celých dvanáct let. V domě, který spíš připomínal jatky, byly nalezeny i zbytky těla Mary Hoganové. V suterénu domu visela na hácích další lidská těla a stěny zde byly zašpiněny zaschlou krví a zbytky tkáně. V kuchyni byl nalezen hrneček plný lidských nosů a kousek od něj se jako nějaká příšerná hračka houpal na provázku pár lidských rtů. V hrnci na plotně bylo připraveno lidské srdce - srdce paní Wordenové - a v místnosti bylo také křeslo s opěrkami na ruce z pravých rukou.

Když se šerif se svými muži vrátil do města, byli všichni tak šokováni, že nebyli schopni slovy popsat, co odhalili. Postupem času však začalo vycházet najevo celé hrůzné tajemství Geinova domu. Gein byl zpočátku dotčen a všechno popíral, teprve později se ke svým kanibalským praktikám spojeným se dvěma vraždami přiznal. Těch vražd, jak uvedl, mohlo být daleko víc, ale v tom mu už paměť neslouží. Bizarní byl fakt, že nejvíc dotčený se Gein cítil, když byl obviněn z krádeže pokladny s jedenačtyřiceti dolary z Wordenova obchodu. "O krádež přece vůbec nejde," volal rozzlobeně a vysvětloval, že kasu ukradl pouze z důvodu, že chtěl zjistit, jak vlastně funguje. "Přece nejsem žádný zloděj!" protestoval, ale něco jiného bylo, když došlo na krádeže mrtvých těl. Přiznal se k nim takřka okamžitě a uvedl, že postupoval tak, že zjistil, kde právě proběhl pohřeb, a pak tělo té noci z hrobu vyhrabal. Vždy se jednalo o těla žen a vždy postupoval tak, aby za sebou nechal prázdný hrob v naprostém pořádku. A přiznal se s pýchou v hlase policii. "Měl jsem takové nutkání," připustil Gein. "Všechno to začalo poté, co v roce 1945 zemřela matka. Cítil jsem, že chci, aby mi předělali pohlaví a udělali ze mě ženu.

Stahoval jsem oběti z kůže a tu jsem pak nosil na sobě. Z ženského obličejce jsem si vyrobil masku a teprve poté jsem se cítil jako žena, kterou jsem chtěl být. Také jsem na hlavě rád nosil dlouhé vlasy a jako paruku jsem nosil ženské skalpy. Bavilo mě těla čtvrtit a vyndávat z nich vnitřnosti." Když policie zkontrolovala hroby, o nichž Gein mluvil, zjistila, že jsou skutečně prázdné.

Jakmile se zvěsti o zločinech jejich osamělého souseda začaly šířit, lidé v Plainfieldu byli zcela zděšeni. "Jasně," říkali, "Ed Gein byl trochu divnej patron - a po smrti své matky pak ještě divnější" - a také svým dětem radili, aby se mu raději vyhýbali širokým obloukem, ale žádného z nich by ani ve snu nenapadlo, jakou hrůzu měl na svědomí. Mnohým ze sousedů se zděšením obracel žaludek, když si vzpomněli, že je Gein kdysi obdaroval zvěřinou, a tak se ani nikdo nedivil, že poté, co byl vrah za mřížemi a pozemek právě v dražbě, někdo Geinův dům podpálil. Policie viníka nikdy nedopadla.

Psychiatrický závěr případu Gein zněl - schizofrenie. Gein řekl psychiatrům, že jako dítě byl jednou svědkem toho, jak jeho matka zabíjela prase, nožem mu rozřízla břicho a holýma rukama ho zbavila vnitřností. Když se pak Gein ocitl před soudem s obviněním z vraždy Mary Hoganové a Bernice Wordenové, jeho obhajobu ve smyslu "vinen, ale neschopný" podpořili i lékaři, Gein byl deportován na neurčitou dobu do ústavu pro duševně choré. Jeho opakovaným žádostem o milost (poslední v roce 1974) nebylo vyhověno, a tak jeden z nejošpovnějších masových vražd americké historie umírá o deset let poté v psychiatrickém ústavu v Mendotě ve věku osmasedmdesáti let. Je pohřben na plainfieldském hřbitově, těsně vedle své matky.

Ve své knize s názvem Masový vrah, která vyšla v roce 1985 a již napsali James Fox a Jack Levin, autoři tvrdí, že i když Geinův věhlas sotva překročil hranice státu Wisconsin, přece na sebe upoutal pozornost hollywoodských tvůrců. Dlouho poté, co byl Gein "odsouzen", byl natočen film s názvem Texaský masakr s pilou. Tvůrci tohoto filmu tvrdili, že je postaven na základě skutečné události, nicméně Fox s Levinem poukazují na to, že žádný ze zobrazených zločinů nebyl s Geinovým případem zcela totožný. I tak však film obsahoval "mnoho prvků s případem shodných". Další z filmů, s titulem Zmatený, se Geinovu případu podobal dokonce ještě více. Filmový vrah přezdívaný "Řezník z Woodsidu" dokonce v jedné ze scén na sobě nosí kůži jedné ze svých obětí, podobně jako to dělal Gein. Podle Foxe s Levinem však nejočividnější paralelou byl psychotický majitel motelu Norman Bates, jehož podle novely Roberta Blocha zvěčnil ve svém dnes již klasickém hororu s názvem Psycho režisér Alfred Hitchcock. Svého času to byl hrůzyplný příběh, v němž přesvědčivý Anthony Perkins ztvárnil roli člověka, jemuž zemřela matka a kterého její smrt posedla takovým způsobem, že nadále s matkou mluvil, převlékal se za ni, aby skrýval své vlastní vraždy, a její tělo měl uchované - kompletně i s parukou - v houpacím křesle na půdě, protože věřil, že je znovu ožíví. Jak říkají Levin s Foxem, stejným způsobem s cílem přivést zpět k životu mrtvou matku si s částmi ženských těl počínal i Gein. I on se svou mrtvou matkou mluvil a "oba pak trpěli stejně morálním nátlakem, jímž na ně působily jejich dominantní a nemocné matky". Další z autorů, Brian Marriner, na druhé straně tvrdí naprostý opak tím, že se domnívá, že Gein nestál o náhradu vlastní matky, ale že mu ohavení mrtvých těl ženských obětí přinášelo uspokojení proto, že bylo "symbolickou formou odplaty jeho chladné a nemilující matce". Dále připomíná, že jak

Mary Hoganová, tak Bernice Wordenová Geinovu matku vzhledem připomínaly: "... obě byly ve středních letech, byly dominantní a měly přes váhu. Je možné, že Gein tak zabíjel svou matku znovu a znovu?" V roce 1991 přišel Hollywood ještě s jedním filmem, který se zdá inspirován Geinem. Čtyři roky před tím napsal spisovatel Thomas Harris jako pokračování románu s názvem Rudý drak román Mlčení jehňátek. Hlavní postavou obou knih je psychopatický psychiatr dr. Hannibal Lecter, který své oběti také pojídá. Ve filmové a také oscarové verzi stejnojmenného příběhu byl Lecter (jehož si s hrozivým šarmem zahrál Anthony Hopkins) uprchlíkem z psychiatrické léčebny, jehož shodou náhod FBI požádá, jestli by jí nepomohl při pátrání po kanibalském vrahovi přezdívaném "Buffalo Bili". Zabijákovou "ochrannou známkou" bylo, že své oběti stahoval z kůže, a v průběhu filmu vychází najevo, že Buffalo Bili je zvrhlý transvestita, jenž si z částí těl svých ženských obětí šije kompletní ženskou kůži. V jednom momentu filmu je vidět, jak nahý Buffalo Bili, s mužskými genitáliemi schovanými mezi nohama, křepčí před zrcadlem a je už téměř přesvědčen, že vypadá jako žena. Tato epizoda připomínající Eda Geina tančícího před zrcadlem v obleku z "ženské kůže" je už tak paralelní a přesvědčivá, že se nemůže jednat o náhodu. Jsou tedy za tyto perverze zodpovědné matky, nebo ne? Kruté, odstrkující či dominantní matky jsou mnohdy viněny za to, že plodí lidská monstra. V následující kapitole můžeme na toto téma rozvinout další spekulace, a to v případě dalšího kanibalského zabijáka.

KRÁTKÉ A ZLÉ BYLY ROKY MÉHO ŽIVOTA

Zabiju tě a pak se s tebou budu milovat
Othello, páté dějství

Políbit ji? To bych ji musel nejdřív zabít.
Edmund Kemper, vrah, 7 let

Ed Gein a Ed Kemper si vzhledově nemohli být vzdálenější. Zatímco Gein byl malý a nenápadný, Kemper byl naopak dva metry vysoký, pěkně stavěný a vážil kolem devadesáti kilogramů. Ed Gein byl bez pochyby podivínské vraždící monstrum, nicméně vzato z pohledu sexuálního sadismu ho k jeho činům vedla spíše jeho nekrofilie, na rozdíl od Kempera, který se vyžíval v tom, že může sledovat strach a utrpení svých obětí, a který se mstil ženám za to, že se v tomto světě cítil jako outsider. Při bližším pohledu se životy i životní příběhy obou jen málo podobaly: zatímco Kemperova rodina byly typicky městská, žila v kalifornském Santa Cruz, Gein vedl svůj život v izolaci venkovského Plainfieldu a do chvíle, kdy byl v padesáti letech zatčen, neměl nikdo z jeho sousedů nejmenší tušení, co se v jeho mysli odehrává. Co se týče Kempera, už od jeho dětství existovaly určité znaky, že není zcela normální. Už od malička se u něj objevovaly sadistické sklony, ale nikdo ho před tím, než si za své oběti začal vybírat lidi, nemohl zlikvidovat. A na lidech se Kemper začal mstít velmi záhy.

Při pohledu do nezdravých myslí Geina i Kempera lze vystopovat mnoho společných znaků. Nekrofilie spolu s neschopností mít normální sexuální vztah s ženou, záliba v pojídání částí lidských těl... a nakonec i problém s dominantní matkou. Mnoho studií zabývajících se sadistickými vrahy považuje právě vliv rodičů za možný faktor toho, že se z dětí stávají monstra. O tom svědčí jak případ Kempera, tak i ostatních vrahů na stránkách této knihy. Psycholog Robert P. Brittain, z jehož studie o sadistických vražích jsme na těchto stránkách již mnohokrát citovali, právě Kempera považuje za přímo archetypální příklad vraha, po jehož stopě se policie měla vydat, jakmile zjistila, jak hrůzných činů včetně ohavení těl byl schopen. Brittainovy studie, vycházející z dvacetileté práce na poli soudní patologie a psychiatrie, poskytují mnoho charakteristických znaků životního stylu sadistických vrahů, jejich osobností a dalších indicií, které se ve větší či menší míře u vrahů stále opakují. Kemper i Gein Brittainově profilu vyhovují téměř dokonale. O sadistickém vrahovi se Brittain vyjadřuje jako o člověku s velice ambivalentním vztahem k matce, který implikuje jak lásku, tak nenávisť. Je považován za oddaného syna, který je citově s matkou velmi pevně spjat a který jí mnohdy dává dary, které by mohly být za hranicemi normality. Zůstává matčíným synáčkem i v dospělosti. Cítí však k matce také silnou nenávisť, která není na první pohled patrná a kterou není schopen přiznat ani sobě. Svou matku mnohdy zabije. Všechny "matkovraždy" by měly proto být posuzovány se zřetelem na tyto psychopatologické jevy. Velmi často se takový člověk přizná k tomu, že jako dítě viděl svou matku svlečenou... V některých případech v rodině funguje i silná role autoritativního a přísného otce.

Navíc, znásilnění je obvykle považováno za "symbolický útok vůči agresorovým rodičům - a zvláště jeho matce."1 Jak to tedy bylo s Edmundem Emilem Kemperem, který se narodil do víceméně normální rodiny jako druhý z celkem tří dětí a který začal zabíjet, znásilňovat a pojídat své oběti, jichž bylo celkem čtrnáct? Brittain o tomto

typickém sadistickém vrahovi říká: "Semena jeho abnormality v chlapci klíčila už v nejtětlejším věku a podrobná analýza jeho dětství dává jasné důkazy o tom, že některé znaky jeho úchylnky byly čitelné ještě před pubertou." Tolik ke Kemperovi psycholog. Jeho mladší sestra podala o Edově podivném chování v dětství mnoho důkazů. Ed si od malička hrál na exekuce, kdy ji žádal, aby mu zavázala oči, a ona pak imaginární pákou vykonala rozsudek a Ed jakoby v bolestivé agónii na podlaze umíral. Jednou sestře sebral úplně novou panenku a tu pak ona našla s hlavičkou, rukama a nohama uřezanými. Přesně tak, jak to Kemper později dělal i svým obětem. Také si vzpomněla, jak ho škádlila, když se dozvěděla, že se zamiloval do jedné ze svých učitelek. "Proč jí tedy normálně nedáš pusy?" dobírala si ho. "Políbit ji? To bych ji musel nejdřív zabít," odpověděl jí sedmiletý chlapec.

Pokud byla tahle odpověď dítěte podivná, ještě bizarnější byly představy a fantazie, které se mu honily hlavou ještě před tím, než se z něj stal adolescent. Kromě příležitosti, kdy jedné noci stál před domem "své" učitelky a kdy si představoval, jaké by to bylo ji zabít, a pak se s ní milovat, snil také o tom, jak zabije sousedy, miluje se s jejich těly a jak zabije svou vlastní matku. Později se přiznal, že byl blázen do zbraní (podle Brittaina další typická vlastnost sadistických vrahů), a psychiatrovi Donaldu T. Lunděmu se dokonce doznal, že už jako dítě vcházela do matčiny ložnice s pistolí a představoval si, jak ji zabije.

Poté, co byl uvězněn, se Kemper konečně přiznal, proč svou matku tak nenáviděl. Brzy vyšlo najevo, že když byl Ed dítě, otec se v rodině moc nezdržoval. Rodiče se rozvedli, když mu bylo sedm, a matka se přestěhovala z Kalifornie do Montany, a to zapříčinilo, že Ed se s otcem viděl ještě méně. Kemper dával matce za vinu, že rodině chybí otec, a také přiznal, že ho matka trestala a posmívala se mu proto, že ho "porodila jako muže". Navíc "mi často říkala, že jí připomínám otce, kterého samozřejmě hluboce nenávidím." Kemper vše sváděl na matčinu přísnost a disciplínu, a jednou si dokonce jako osmiletý odnesl věci ze svého pokoje do školy. Když se vrátil domů, matka mu řekla, že musí odtud bydlet ve sklepě, protože jeho velká objemná přítomnost způsobuje, že se jeho sestry necítí doma dobře. Z pozdějších let si Ed Kemper vzpomíná na temné prostory komory, kde, jak věřil, strašili skřítkové a démoni. Když se o několik měsíců později o tom, co se v rodině děje, dozvěděl otec, rozzlobilo ho to. Rozhodl se věcem učinit přítrž a na svou bývalou ženu podal žalobu. "Ze sklepa se dalo vylézt pouze jedním otvorem, který se dal otevřít jedině tehdy, odsunul-li se kuchyňský stůl a zvedlo víko na podlaze," řekl ke svému vězení Kemper. Takto izolován a s pomocí vlastní nadprůměrné inteligence a výrazné představitosti mohl dát Kemper ve sklepě svým fantaziím naprosto volný průběh a je jasné, že se všechny týkaly zabíjení - a také byly výsledkem kombinace odplaty, krutosti, moci, síly a sexu. A to ještě nestačil odrůst z krátkých kalhot. Jeho matka Clarnell Kemperová svoji přísnost jednou při vzpomínkách na syna popsala: "Velice jsem se obávala, že léta strávená bez otce budou mít nějaký vliv, a tak jsem se snažila to nahrazovat jinak."

Možná že Clarnell Kemperová byla, jak svědčí i její syn, až příliš přísná - a nadměrné tresty ze strany rodičů považuje mnoho psychiatrů za zdroj zvýšené agresivity u dětí.¹ Psychiatr Alan R. Felthous uzavírá, že rodičovská brutalita může mít za následek agresivní chování u dětí, a to může mít formu například týrání zvířat. Tento prvek je zvláště zajímavý, podíváme-li se na Kemperův případ. Felthouse pokračuje: "Kombinace rodičovské brutality a nepřítomnosti stabilní a emočně odpovídající role otce se může projevit v dětské krutosti vůči psům a kočkám." Kemper se takovouto krutostí vyznačoval už jako malý, ale i když se v podobných případech často vina svádí právě na rodičovskou roli, je také třeba mít na mysli, že i přesto, že jsou to právě rodiče, kdo zneužívá a zanedbává své děti, mohou sami trpět nějakou psychickou poruchou. To ovšem automaticky neznamená, že z jejich dětí vyrostou vrazi. Je jasné, že existuje mnoho jiných dětí, které trpěly podobně jako Kemper - a mnohé z nich možná ještě daleko víc - a vyrostli z nich normální a mnohdy i velmi hodnotní členové lidské společnosti. Mohou si sice následky svých dětských traumat nést daleko do dospělosti, ale vždy to nemusí končit porušováním zákonů, nebo dokonce vraždou. Na druhou stranu mnoho vrahů bylo vychováno v naprosto normálních rodinných podmínkách starostlivými rodiči. Jedna ze zastaralých behavioristických psychologických teorií tvrdí, že narozené dítě je něco jako tabula rasa - nepopsaný list papíru, a utváření jeho osobnosti je proto plně závislé na událostech a vnějších vlivech.

To však neznamená, že raný život sexuálního sadisty nemůže poskytovat užitečné důkazy o jeho osobnosti. V případě Eda Kempera bylo takových indicií mnoho a nejjasnější z nich pak týrání zvířat, k němuž dospěl poté, co ho přestalo bavit řezat hlavy a končetiny panenkám své sestry. Robert P. Brittain o sadistických vrahích dále píše: "Jejich sadismus se projevuje mnoha způsoby. Vzrušuje je krutost jak v knihách, tak i ve filmech, ale i ta, o níž přemýšlejí. Mnohdy existují záznamy o extrémní krutosti vůči zvířatům. Paradoxně však takoví lidé mohou mít zvířata také rádi... a tak jedině zvíře, které si může být jistě životem, je jejich vlastní."

To však neplatí v Kemperově případě. Bylo mu právě třináct, když si jeho matka všimla, že se rodině ztratila kočka. Matka totiž neměla ani tušení, že právě tohle zvíře je prozatím poslední obětí ženského pohlaví, kterou má na svědomí její syn; ten již dlouhou dobu před tím zabíjel všechny kočky v sousedství, pohřbíval je zaživa nebo jejich uříznuté hlavy napichoval na paňky plotu a považoval je za něco jako "trofeje". Jednou zabil kočku jen proto, že měla raději jeho sestru nežli jeho. Jednoduše jí usekl kus hlavy mačetou. V jiných případech uschovával části kočičích těl ve skříni. Edova matka nakonec nalezla tělo jejich mrtvé kočky v popelnici a zjistila, že nemá hlavu a že

je rozsekáno na kusy - to je opět způsob, jímž se Ed vyžíval i na svých pozdějších lidských obětech - a shodou okolností i na ní samotné.

Rovněž ve třinácti letech byl Kemper obviněn z toho, že sousedům zastřelil psa, a tato událost způsobila, že se Eda začali stranit i jeho vrstevníci. Ed byl nemotorný a většího vzrůstu, než byli oni, a tak se brzy ocitl v izolaci. Jeho matka měla tou dobou plnou hlavu starostí s vlastním životem, a hlavně se vztahy, jichž byla celá řada. Jeden z Kemperových "strýčků" cítil k chlapci náklonnost, a proto ho vzal pod svá ochranná křídla. Jezdil s ním rybařit a lovit, a jeho role byla právě tou mužskou rolí, jež se na chlapci podepsala nejvíce. Náklonnost však nebyla opětována, protože Ed, ozbrojen kovovou tyčí, muže napadl a (neúspěšně) se pokusil ukrást jeho auto a odjet do Kalifornie hledat svého pravého otce.

V devatenáctém století panoval názor, že lidé se jako kriminálníci už rodí. Někteří lidé, mezi nimiž byl i italský kriminolog Césare Lombroso, dokonce věřili, že takoví jedinci mohou být identifikováni podle fyzických rysů a hlavně podle rysů obličeje. Tato teorie "rozených vrahů" našla později uplatnění v šedesátých letech našeho století poté, co na svět přišla hypotéza zvaná XYY. Během výzkumů, které se týkaly podílu mužského pohlavního hormonu testosteronu na agresivním chování, začaly najevo vycházet spekulace, že lidé obdaření zvláštním chromozomem Y (mužským) mohou být nadměrně agresivní. Některé ze studií na toto téma prokázaly zvýšený výskyt zločinů krutosti a násilí mezi jedinci s chromozómovým vzorcem XYY a stejně tak potvrdily velké procento takových jedinců ve vězeních nebo nápravných ústavech se zvýšenou ostrahou (i když statistiky ukázaly, že mnoho z nich se krvavých zločinů nedopustilo). Takzvaný syndrom XYY mohl být vysvětlením toho, že Kemper byl mužného vzezření, nezvykle vysoký, s nadprůměrnou inteligencí a také výjimečně krutý. Tak byl tedy rozený zabiják se speciálním "vrahovským chromozomem", nebo ne? Ne, nebyl. Teorie XYY je nedokonalá a pokulhává zvláště v Kemperově případě. Vzorec Kemperových chromozomů byl naprosto normální.

Jeho robustnost a zvláště jeho způsoby ho však od spolužáků výrazně odlišovaly. Z Kempera se stal samotář, začal číst science-fiction a zvláště se zajímal o okultní záležitosti. Hrál si se svými pistolemi a noži a při tom se mu hlavou honily krvavé představy, které ve chvílích, kdy se vydal na lov své další kočičí oběti, hraničily s realitou. Když mu bylo třináct, utekl z domova do domu svého otce v naději, že tam bude moci zůstat. Otec ho však nepřijal a poslal ho zpět k matce. Clarnell Kemperová si se svým synem nevěděla rady a zvláště pak netušila, co bude dál. Její exmanžel však problém vyřešil: co kdyby chlapce poslali na ranč v severní Kalifornii, kde žili jeho prarodiče. Matka v tomto smyslu vyjádřila určité obavy: "Jednou by ses taky mohl vzbudit a zjistit, že jsou oba mrtví," varovala ho, ale on ji ignoroval a začal spřádat plány. Jakmile se všechno dozvěděl Ed, proti svému "trestu" protestoval, ale nebylo mu to co platné. Rodiče sbalili jeho věci a vyslali ho žít k dědečkovi a babičce do hor.

Ed velmi brzy své vražedné fantazie převedl ze své matky na svou babičku, která byla, podobně jako Edova matka, dominantní typ. Jednoho dne, asi rok poté, co s prarodiči začal bydlet, si Ed počkal, až nebude dědeček doma, vzal do ruky pistoli ráže 0,22 a svou babičku jedinou ranou zezadu do hlavy zastřelil. Do jejího mrtvého těla ležícího na podlaze vpálil ještě dvě rány, a pak tělo ve frenetickém rozechvění probodal. Když se domů vrátil dědeček, Ed ho zastřelil ještě dříve, než stačil najít mrtvé tělo své ženy. Poté zamkl jeho tělo do garáže a spěchal k telefonu oznámit své matce, co právě učinil. Ta mu nakázala, aby okamžitě zavolal policii, a Ed tak učinil. Pak si sedl na schod před dům a čekal, až si pro něj přijedou. To mu bylo právě patnáct. Proč udělal tak hroznou věc? Ed Kemper neví. "Jenom mě zajímalo, jaké to bude, zabít babičku," pokrčil rameny. Psychiatr doktor Lundě má však jinou teorii, s níž přichází v knize Vrah a šílenství: "Po svém se vypořádal s odmítáním, kterého se mu dostalo ze strany matky i otce." Kemper byl nejprve odvezen k psychiatrickému vyšetření, kde rovněž změřili jeho inteligenční kvocient. Vyšlo najevo, že je vysoko nad průměrem - 136. Také však odhalili jeho nenávist k vlastní matce. Pokud bude tento jedinec propuštěn na svobodu, varovali lékaři ve své zprávě, za žádných okolností nesmí být svěřen do péče matky. Protože v možnostech ústavu nebylo odhadnout skutečnou závažnost jeho činu, byl chlapec poslán do ústavu pro choromyslné v kalifornském Atascaderu, kde strávil čtyři z následujících pěti let, nicméně k nějaké seriózní léčbě ani tam nedošlo, i když se tam stal téměř modelovým pacientem. V jedenadvaceti letech byl převezen zpět do ústavu, kde ho přijali po činu, a zanedlouho poté byl podmíněčně propuštěn na svobodu. V propouštěcí komisi neseděl ani jeden psycholog, ani jeden psychiatr, zato všichni, kteří v ní proti dvoumetrovému mladíkovi, jenž se před nimi tyčil jako věz, seděli, naprosto ignorovali už tak strohé lékařské zprávy. Usnesli se na tom, že chlapec je vyléčený, nařídili jeho propuštění a poslali ho kam jinam než - za matkou.

Ta žila tou dobou stále v Santa Cruz a byla zaměstnána jako administrativní pracovnice kalifornské univerzity. Je jasné, že Clarnell Kemperová se snažila udělat vše, aby svému synovi co nejvíc ulehčila život: obstarala mu známku, díky níž mohl se svým autem parkovat uvnitř univerzitního kampusu, a jak ubíhaly roky, horlivě se snažila, aby čin jejího syna zůstal pečlivě pod pokličkou a aby mohl Ed začít nový život s čistým štítem. Zároveň ho však, podle svědectví těch, kteří je znali, opět začala sekýrovat a doháněla ho k slzám obviněními o jeho zbytečnosti a nedokonalosti. To však Ed lidem vysvětloval tím, že prý jsou oba velmi expresivní lidé, nicméně jsou si blízcí, a na důkaz svého tvrzení zasypával matku nejrůznějšími dárky. "Snažil jsem se ji dotlačit do polohy, kde by se konečně

začala projevovat jako starostlivá matka, a ne jako zatracená bestie, která neustále s někým manipuluje a kontroluje ho," řekl o své matce později a pokračoval: "Na univerzitě to byla paní Báječná... ale jakmile jsme přišli domů, všechno to z ní spadlo a proměnila se v nefalšovanou mrchu."

Jak se jejich hádky stupňovaly, v Edovi se začaly opět probouzet jeho hrůzné představy. Pomalu se začal připravovat na další krvavé představení. Podařilo se mu vybudovat si image dobráckého hromotluka a tomu podřídil své chování k ženám. To vše proto, aby se s ním cítily dobře. Mezitím si na svém autě nechal udělat malou úpravu, a sice že dveře spolujezdce nešly otevřít zevnitř. Sám začal pomalu, ale horlivě studovat všechny vedlejší a lesní cesty v celém okolí. Také začal znovu sbírat nože. Svému nejmilejšímu noži - tomu, jímž zabíjel - dal jméno Generál (Brittain k tomuto připomíná, že sadističtí vrazi mají ke svým zbraním často silný vztah, a někdy jim dokonce mohou dávat jména). Poté začal Kemper jezdit autem po okolí a hledal, kterou ze studentek by mohl svést. Při tom všem mu parkovací známka do kampusu byla velmi užitečným pomocníkem, neboť mu velmi ulehčila vábení do auta smrti. Právě tohle Kemperovi vysloužilo přezdívku "univerzitní vrah".

Jeho první vražda z května 1972 se málem ani neuskutečnila. Na silnici zastavil dvěma dívkám z univerzity, které právě stopovaly. Jmenovaly se Anita Luchesová a Anna Mary Pesceová a Ed na ně zaútočil Generálem. Nicméně ve chvíli, kdy věci nešly tak hladce, jak si představoval, zpanikařil. Povedlo se mu sice zamknout dívky v autě, nicméně Anně Mary se povedlo dveře otevřít. Pak nařídil Anitě, aby vlezla do kufru, zatímco Annu Mary spoutal a přes hlavu jí přetáhl plastový sáček. Zděšená dívka se snažila s ním komunikovat, ale Kemper měl v této chvíli k logice na míle daleko. Několikrát jí probodl žaludek a záda a nakonec ji podřízl. Anitu zabil podobným způsobem, pak obě těla odvezl domů, kde jim uřízl hlavy, těla rozčtvrtil, "pomiloval se" s nimi a celou krvavou podívanou vyfotografoval na polaroid. Přesně o tomhle snil v nápravném zařízení a najednou to není sen, najednou je to skutečnost. Obou těl se zbavil tak, že je odvezl do hor nedaleko Santa Cruz. Pouze jejich hlavy si ponechal... jako lovecké trofeje.

Jeho další obětí byla o čtyři měsíce později patnáctiletá Aiko Koová, která stopovala, aby se dostala na hodinu tance. Kemper ji zavezl do hor a s pistolí u hlavy jí zavázal lepenkou ústa. Poté ji udusil tak, že jí strčil prsty do nosních dírek, a posléze i znásilnil. Konečně se naplňovaly jeho dětské představy, o nichž řekl své sestře. "Políbit ji? To bych ji musel nejdřív zabít." Po činu dal Kemper mrtvé tělo do kufru auta, vyjel z lesa a cestou zpět se stavil na pár piv. Po návštěvě restaurace znovu kufr otevřel, aby zhlédl svou práci, a jak později uvedl, "obdivoval svůj úlovek jako rybář". Nato odvezl tělo mrtvé dívky domů a zohavil ho podobným způsobem, jak to učinil s předcházejícími oběťmi. Její hlavu pak ještě několik dní vozil v autě.

Následujícího roku padly za oběť Kemperovým choutkám ještě tři další dívky ve věku mezi patnácti a třidvaceti lety. Způsob, jímž Ed vraždil, se stále opakoval. Teprve akt vraždy u něj vzbudil orgasmus: sexuální vrazi obvykle s násilnostmi nebo bitím pokračují tak dlouho, dokud nedosáhnou ejakulace. Sadismus v takovém případě nahrazuje to, co u nich normální sexuální styk není schopen plnit. Poté, co zabil, odvezl Kemper tělo vždy domů, a stejně jak to před léty dělal se sestřinými panenkami, odstranil hlavu a končetiny a pak s "anonymními" těly souložil. Často některé z částí těla ještě před tím, než jejich zbytek následujícího dne pohřbil v horách, také jedl.

Samotný akt čtvrcení těl navozoval Kemperovi obrovské sexuální vzrušení a oddělenou hlavu vždy zabalil do celofánu a uložil ji do skříně. Později provozoval sex i se samotnými hlavami. V jednom případě dokonce hlavu své oběti pohřbil na dvorku obličejem k sobě, aby se prý "na něj mohla dívat" nebo aby si s ní "v noci mohl povídat". Důležitost hlav obětí tkvěla hlavně v tom, jak Kemper řeld později, že to byly trofeje: "V hlavě je všechno, mozek, oči, ústa... je to celý člověk. Jakmile uříznete hlavu, tělo umírá."

Psychoanalytická teorie sadismu vychází z toho, že muž podléhá kastracnímu komplexu, a proto způsobuje bolest, aby se ujistil o vlastní moci a mužnosti. Konkrétně uříznutí hlavy je pak součástí tohoto komplexu a své kořeny prý má v žárlivých oidipovských představách syna snažícího se zničit svého otce. Kastrace byla u našich primitivních předků běžná a prováděla se hlavně na nepřátelích, jimž se takto odebírala jejich sexuální síla, a symbolická kastrace - odebrání nepříteli moci useknutím hlavy - se objevuje jako častá mytická metoda likvidace upírů. Jiné teorie však hovoří o tom, že skutečným cílem bývají matky: krev symbolizuje "nedosažitelný objekt" nebo "zakázané ovoce" a toto zakázané ovoce, jak by to nazvali freudisté, je sexuální útok na vlastní matku. Krvácení a pití krve je symbolikou získání nezískatelné matky. Mohla by tahle mateřská deprivace mít za následek, že kanibalský nebo "upíří" zabiják má nepřekonatelnou potřebu být živěn a tato potřeba nikdy nedojde naplnění? Upířské a také kanibalské impulsy je možné najít u těch jedinců, kteří uvíznou v jakémsi infantilním oidipálním stadiu vývoje, v němž vyžadují tělo vlastní matky jako cíl genitálních či orálních podnětů, přičemž ve stejném momentu se v nich probouzejí i agrese a touha po kontrole. To vše může navíc podněcovat i fakt, že dítě podléhá nefunkční maskulinní identifikaci, jinými slovy, jako tomu bylo i v Kemperově případě, v rodině chyběl otec. Je jasné, že to, co Kempera podněcovalo, bylo spojování jeho činů s jeho matkou. Ta se jednou vrátila domů, právě když Ed ukládal tělo své oběti do skříně. Choval se k ní naprosto normálně, a teprve druhý den, když s tělem prováděl své běžné sexuální praktiky, tělo odtáhl do sprchy, a tam ho obvyklým způsobem rozčtvrtil a posléze se ho i zbavil. Zvláště ho

uspokojovalo hovořit s matkou s vědomím, že má v kufru auta mrtvolu, a někdy dokonce jel navštívit svou matku okamžitě po vraždě, protože při tom prožíval nepopsatelné vzrušení.

Jak se počet pohřešovaných dívek zvyšoval a jakmile policie v horách objevila zbytky lidských těl, začínalo být jasné, že bude mít co do činění s masovým vrahem, s takovým, jehož brutalita nezná žádných hranic. Vzhledem k jeho minulosti bylo udivující, že na Kempera nepadlo podezření - snad proto, že ti, kteří o vrahovi prarodičů věděli, znali až příliš málo Kemperův vnitřní svět, a navíc způsob, jímž zabil své prarodiče, byl podle nich až příliš vzdálený od nových vražd. Ale Kemper byl zcela v moci svých činů. Ještě před tím, než za ním přišla policie se svými otázkami, to byl on, kdo se rozhodl jít jí naproti. Kemper se začal potloukat po barech v Santa Cruz, o nichž věděl, že se tam může dát s někým do řeči, a každého zasypával otázkami o "univerzitním vrahovi". Jakmile se hovor obrátil na poslední vraždu a na identitu vraha, Kemper byl schopen uspokojit svou další touhu tím, že činy do posledního detailu prožíval znovu a přitom cítil zadostiučinění z toho, že mohl pít pivo a plácát po ramenech ty, s nimiž seděl za barem. Zároveň se jim ale mohl za zády smát ve chvílích, kdy se jich ptal, kam až dospělo vyšetřování. Poté se obvykle vracel domů a se zálibou sledoval detektivky, které byly plně užitečných rad, jak se vyhnout dopadení - tedy něčeho, v čem byl skutečný mistr. Jednou Kemper zastavil dvanáctileté stopaře s tím, že ji zabije, ale když zjistil, že si její kamarádka při odejzdu zaznamenává číslo auta, rozhodl se jinak. Místo aby obě děvčata zabil, gentlemansky je zavezl až na určené místo a vrátil se do města hledat jinou oběť. Jindy chladně projel kolem vrátnice kampusu s ještě živými těly svých budoucích obětí zabalenými do deky v kufru auta.

Kemperovy krvavé žně vyvrcholily jedenadvacátého dubna roku 1973 činem, jež by mnozí mohli předpokládat. Byl právě velikonoční víkend a Ed si vzal do hlavy, že konečně splní to, co mělo být jeho osudem. "Není to nic lehkého, vstát a udělat to," popisuje později své rozhodnutí Ed, "ale na ten čin jsem neustále myslel, protože s ním bylo spjato mnoho dalších věcí." V pět hodin ráno spala jeho matka ve své ložnici, když se Ed rozhodl splnit další ze svých dětských vizí. Otevřel dveře ložnice a přistoupil k posteli matky s kladivem v jedné ruce a s Generálem ve druhé. Tentokrát však nezůstalo jen u představ. Několikrát za sebou uhodil matku kladivem do hlavy, obrátil ji na záda, zvrátil jí hlavu a podřízl ji pod krkem. Jakmile byla mrtvá, uřízl jí hlavu, vyřízl hrtan a ten vyhodil do drtiče odpadků. "Myslím, že to bylo fér," řekl později k činu, "za všechny ty roky, co na mě pořád ječela nebo zuřila." Jakmile však přístroj zapnul, ten si s novým přírůstkem neporadil a část těla vyskočila opět ven. "I když byla mrtvá, pořád po mně šla," postěžoval si Kemper k této epizodě vraždy. "Nemohl jsem ji umlčet." Postavil její hlavu na krabici od klobouku a ještě před tím, než ji použil jako terč na šipky, sexuálně zneužil její bezhlavé tělo, které pak uklidil do skříně. Poté šel ven a náhodou potkal známého, který mu dlužil deset dolarů. Kemper byl ve vražedné náladě a to, že dlužník peníze měl, mu později podle vražedných slov zachránilo život. Jeho touha po krvi však neustávala a Kemper chtěl zabít znovu. Jakmile se vrátil domů, zvedl telefon a zavolal matčině nejlepší přítelkyni Sáře Hallettové, jestli by nechtěla přijet na večeři. Ta souhlasila. Jakmile přijela, jak Kemper později dosvědčil, řekla: "Sedneme si, já jsem úplně mrtvá." Kemper k tomu později s notnou dávkou černého humoru říká: "Prostě jsem ji chytil za slovo." Uškrtil ji a také jí uřízl hlavu. Po vraždě se vyspal v matčině posteli a následujícího rána se rozhodl, že Santa Cruz opustí. Za tím účelem si vzal Sářino auto, kterého se později zbavil, aby si pronajal jiné. Ještě než opustil dům, napsal policii na kousek papíru následující vzkaz: "5 hodin, 15 minut, sobota ráno. Nemělo cenu, aby v rukou 'vraždícího řezníka' nadále trpěla. Bylo to rychlé - ve spánku - přesně tak, jak jsem to chtěl. Nic úspěšانه nebo nedokončeného, pánové. Pouze ,nedostatek času'. Ještě mám nějakou práci!!!"

Kemper si pronajal auto, nonstop jízdou odjel do Puebla v Coloradu a cestou pozorně poslouchal v rádiu zprávy, jestli už se rozběhl celonárodní hon na univerzitního vraha. Neslyšel však nic. Koupil si tedy noviny a čekal, že uvidí palcové titulky, ale zase k jeho neskutečnému zklamání nic. Za tři dny zavolal policii v Santa Cruz a oznámil, že je univerzitní vrah. Policie ho však ignorovala, protože si myslela, že se jedná o falešnou zprávu. Kemper telefonoval celkem třikrát, a než ho začali brát vážně, musel svůj příběh několikrát opakovat. Když mu konečně uvěřili, počkal před telefonní budkou, než si pro něj přijedou a zatknou ho. Při cestě zpět do Santa Cruz se Kemper přiznal ke všem svým zločinům s tím, že dvě ze svých obětí také jedl. Řekl, že ženám uřezal nohy, nechal je zmraznout a později si maso z nich usmažil. Také přiznal, že z částí těl obětí si ponechával jakési trofeje - zuby nebo části kůže. Když byl otázan, proč těla svých obětí jedl, odpověděl: "Chtěl jsem, aby se staly součástí mě - a teď se tak konečně stalo." Také řekl, že zabil svoji vlastní matku, aby ji ušetřil poznání, že její syn je vrah, neboť poté, co ho navštívil policejní úředník, aby zkontroloval jeho zbrojní pas, konečně začal věřit, že dopadení je jen otázkou času.

V procesu s Kemperem v dubnu 1973 došla porota k závěru, že obviněný je vinen z osminásobné vraždy prvního stupně. U soudu se Kemper choval jako výmluvný a inteligentní obviněný a sám sebe považoval za jakéhosi Jekylla a Hyda. "Hluboce věřím v to, že uvnitř mě jsou dva lidé," řekl soudu. Psychiatři, kteří měli za úkol referovat o Kemperově duševním zdraví, se do jednoho shodli, že kdyby měl vrah příležitost, zabíjel by znovu. Kemper byl shledán vinným, nicméně duševně zdravým, a navzdory jeho vlastní žádosti o trest smrti byl odsouzen k doživotí. V současné době ještě stále dlí v kalifornském lékařském centru ve Vacaville. "Prošel mnoha terapiemi a snaží se na svých problémech pracovat," řekl k jeho případu mluvčí ústavu v roce 1992, nicméně jeden z rozhovorů, který s ním

uskutečnil tisk, jasně dokazuje, že se Kemper svých krvavých představ stále ještě nezavil. Jeden z novinářů, kteří s ním rozhovor uskutečňovali, dosvědčil, že během interview přerušil Kemper své klidné a rozumné výpovědi náhlým výkřikem:

"Teď mě to napadlo," zvolal zčistajasna, "chlapík unese několik krásnejch ženskejch, zavře je do lodi, která plave bůhvíkam, a nakonec je prodá nějakýmu sultánovi. To by šlo hravě zvládnout, protože tam žádní Kojakové nejsou." Sexuální úchytky ve vztahu k matkám jsou v případech z historie sexuálních vražd poměrně časté, a jak v Geinově, tak i Kemperově případu byly příčinou jejich vraždění.

Dominantní a odmítavé matky, jak uvádějí psychoanalytici, mohou zapříčinit, že se z jejich synů stanou sexuálně úchylní jedinci, kteří trpí kastročním komplexem a kteří nejsou schopni normálních sexuálních vztahů proto, že na ně destruktivně působí negativní mateřský komplex.

Dalším aspektem tohoto komplexu, tentokrát podle psychiatra washingtonské univerzity profesora Richarda Ratnera, je to, že jedinec cítí nenávisť vůči tomu, o němž si myslí, že mu ublížil - vlastní matce, ale na druhou stranu je na ní extrémně závislý, nicméně proti této závislosti zavile bojuje. Proto také zášť vůči matce vrcholí v adolescenci, kdy je nemožné ji dále snášet. Geinova matka svého syna obrazně dusila, byla silná a despotická; Kemperova matka byla jen příliš přísná a kritická. Obě by sice této teorii mohly vyhovovat - i přesto nesmíme zapomenout na to, že podobnými mateřskými selháními trpí i tisíce jiných mužů... a ze všech se nestali vrazi a kanibalové.

JE KANIBALSTVÍ UMĚNÍ

Kdybych jen mohl tě zabít; už mám dost toho
vidět tě živou, já chci tě mít jak kus masa.
Spojil bych se s tělem tvým, jaks ovocem, co sejí
Ale ne mé rty, to ďábel jeho sladkost okusí.
Našel bych ty nejrůznější způsoby, jak tě zabít
A vhodný nástroj, co nekonečnou bolest způsobí.
Mučil bych tě v milostné agónii, třásl s tebou
A sál ze tvých rtů až do krve.
Bolestivě mučil i tvou duši, ale tu bych nezabil
Nesnesitelnou bolestí bych se nasytil.
Slyšel bych opakované váhání tvého dechu
Němé tóny a rozechvělé polotóny smrti.
Že mé rty byly němé, zato pevně stisklé
Ke zlomenému květu tvých bílých prsů.
Že má ústa sála mléko jen pro ukojení můz
A sladkou krev z tvých ran.
Z těch, které jsem cítil jazykem a mohl ochutnat
Z chladného chmýří až do pasu.
Mohu pít z tvých cév jak víno a jíst
tvé prsy jak med! A pak i všechno od hlavy k patě
Tvé maso bylo zničeno a snědeno
A uvnitř mého masa pohřbeno!
Algernon Charles Swinburne: Anactoria

I když někteří čtenáři mohou být šokováni sexuálním sadismem a kanibalstvím obsaženým v této básni - mimochodem jednoho z nejuznávanějších anglických básníků devatenáctého století - nikoho, kdo měl možnost poznat život Algernona Charlese Swinburna, tento fakt příliš nepřekvapí. Stejně jako před ním Baudelaire, jenž také do svého literárního díla vpašoval shnilé plody vlastní zvrácené imaginace, i Swinburne nacházel svůj vzor v markýzovi de Sade. Sadeho dílo je v jeho pojetí ukázkou estetické dokonalosti a nese punc geniality. Nicméně pravda byla spíše taková, že za obdivem k Sadeho literárním sexuálním projevům majícím své kořeny v krutosti se spíše skrýval Swinburnův vlastní deviantní zájem o bolest, trestání a umírání. To vše se objevilo v jeho básních plných smrti a sadismu a stejně jako v básni citované v úvodu kapitoly nedá žádnou větší práci tyto motivy vystopovat. V jiné ze svých básní nazvané "Itylus" vypráví příběh o muži, jenž znásilní svou švagrovou, a aby docílil její mlčenlivosti, vyřízne jí jazyk. Na oplátku za zneuctění a utrpení své sestry jeho manželka zabíjí jejich dítě a podává mu ho jako večeři. V jiné básni nazvané "Dolores" Swinburne píše:

Dravými zuby které zabíjejí
Polibky jak krvavými květy
Rtů protkaných bolestí
Dokud pění nechutná po krvi.
Tepy srdce co zrychlují a váhají
Rukama co škrtí a povolují
Čekám na odezvu z oltářů tvých
Paní Bolesti.

Právě tato Paní Bolesti byl někdo, koho básník hluboce uctíval celý svůj život. Ve skutečnosti Swinburne nemusel být kanibalem nebo upírem, báseň "Anactoria" svými slovy perverzně neoslavuje nic jiného než romantickou lásku - nicméně jeho sexuální vzrušení muselo být buzeno sadomasochismem nebo sledováním, jak jsou jiní trestáni nebo bití. Ve skutečném životě nebyl básník schopen normálního sexuálního vztahu s ženou - dokonce je znám případ, kdy mu jeho přítel básník Dante Gabriel Rossetti s cílem vzbudit v něm sexuální touhu "koupil" ženu. Ta mu prý později se slovy, že celý podnik svádění bylo naprosté fiasko, vrátila peníze zpět a podotkla, že nebyla schopna Swinburna přesvědčit o tom, že styk může být něco daleko příjemnějšího než jen bití. A tak Swinburnovi nezbylo než rozpouštět své chlépné touhy ve svých básních. Jsou to právě jeho básně, v nichž povyšuje zbité a zkrvavené tělo na něco, co je v rámci jeho perverze nutno chápat jako krásné:

Bílé bohatství tvého těla bude ještě bělejší
Když vystavíš ho ránám lásky
Zjizveno ostrými rty a dravými prsty
A označeno polibky, jež bolí...

Otázkou pak zůstává: může být taková poezie, která plně odráží Swinburnovy sadistické sklony a je naplněna jeho zvrhlými fantaziemi, nicméně je odporná valně většině ostatních lidí, považována za skutečné umění? Když poprvé v roce 1866 vyšla Swinburnova sbírka s názvem Básně a balady, jejichž součástí byla i citovaná báseň "Dolores" i další z jeho "lyrických" kousků, viktoriánská Anglie byla naprosto šokována a básník si díky časopisu Punch okamžitě vysloužil přezdívku Swineborn (narozený jako prase, pozn. překl.). Podobný veřejný šok kniha způsobila i v Americe, nicméně lidská přirozenost se jen tak nemění, a tak i když se i v současnosti v obou těchto zemích na dané téma v nejrůznějších novinách objevují příkré odsudky, byla kniha okamžitě vyprodána. I když nebudeme toto pokrytectví brát na zřetel, znovu se objevuje otázka: je to všechno ještě umění? Swinburnovo mistrovské používání jazyka i jeho evokativní frazeologie mohou sice poukazovat na jakési literární sklony, které by při trochu jiné tematické mohly být považovány za krásné, ale má snad být poezie nositelem takovýchto nechutných básnickových zpráv? Je vůbec v pořádku, že obdivujeme uměleckou genialitu, která je jistě větší než kohokoliv druhého, ale která svými slovy oslavuje činy takových sexuálních psychopatů, jakými byli Edmund Kemper, Jeffrey Dahmer, Albert Fish nebo Ed Gein?

A v neposlední řadě i Issei Sagawa. Jestli je totiž na světě nějaký kanibalský vrah, který by nadšeně aplaudoval kráse Swinburnových veršů s tím, že láska se dá druhému vyznat tak, že ho jednoduše sníme, byl by to jedině Japonec Sagawa. Je to také umělec a také obdivuje vysoké, dobře stavěné krásné ženy. Rád je maluje a zachycuje barevné tóny jejich masa a vytváří na plátno otisky jejich zadečků. Nyní tento subtilní Japonec tvrdí, že si tímto počínáním naplňuje své fantazie. Nicméně v Paříži roku 1981 se v obdivu ženské krásy neomezil pouze na uměleckou imaginaci. Na rozdíl od Swinburna, jenž své šokující sexuální představy pouze zbásňoval, Sagawa jim nechal volný průběh i ve skutečnosti. Jeho touhou bylo čerstvé maso a teplá krev, a zvláště pak ty, které patřily krásným ženám - a právě v Paříži tenhle Japonec dosáhl svého cíle díky pětadvacetileté Holanďance Renee Harteveltové, do níž se zamiloval "na první pohled". Nicméně na rozdíl od Swinburnovy básně "Anactoria", která otevřela tuto kapitolu, Sagawova láska a touha neměla s láskou a touhou většiny normálních lidí nic společného.

Renee byla překrásná, světlavá, dobře stavěná, inteligentní a nezávislá žena, která mluvila třemi jazyky a tou dobou na pařížském Censierově institutu studovala francouzskou literaturu. Sama si přivydělávala výukou jazyků a se Sagawou se setkala za okolností, kdy si ji Japonec vybral za učitelku němčiny a nabídl jí velice dobrou cenu. Sagawa byl synem vlivného a bohatého člověka jménem Akira Sagawa, který byl v té době ředitelem jedné z úspěšných tokijských firem. Issei byl předčasně dospělé dítě a již od pěti let obdivoval impresionistické malíře a číst začal na svůj věk velice brzy. Stejně jako Renee byl i Sagawa typický intelektuál a tou dobou pracoval v Paříži na svém doktorátu ze srovnávací literatury. Navíc měl za sebou již jednu práci, a to na téma Shakespeare. Když se jednoho dne usadil v učebně vedle Renee Harteveltové, okamžitě v ní viděl zosobnění všech svých vnitřních tužeb. "Nemohl jsem z ní spustit oči. Jak jí z rukávů trička vylézaly ty krásné bílé ruce," píše později Sagawa ve své knize

V mlze, v níž dopodrobna popisuje to, čemu sám říká pařížská "událost". S Renee společně debatovali o literatuře, chodili spolu na koncerty i tančit a Issei jí psal milostné dopisy. Možná v Renee mohlo vzbudit podezření, když se v nich vyjadřoval o lásce k syrovému masu, nicméně ona se ničím překvapena nezdála. Když spolu šli tancovat, představoval si bílé maso jejího nahého těla, ale to by se až dosud dalo považovat za normální mužskou sexuální představu. Jenže Sagawa normální nebyl. Ve skutečnosti byl krajně abnormální, protože jeho sexuální představy měly ještě mnoho temných postranních uliček. "Obdivuji krásné ženy, a zvláště ty západního typu, které jsou zdravé a vysoké. Na druhé straně mám v sobě jakousi touhu, takovou zvláštní touhu po kanibalství," řekl později v roce 1992 Sagawa nevzrušeně při interview pro časopis Observer a celé to znělo, jako by mluvil o nějaké drobné odchylce nebo o nějakém lehce asociálním zvyku. Svoji "zvláštní touhu" připisoval tajemné noční můře, již jako dítě trpěl. On se spolu se svým bratrem vařil na ohni v obrovském hrnci. "To byla moje první noční můra, která se nějak týkala kanibalství. Nejdřív nepřišlo někoho jíst, ale být pojídán." Už v patnácti letech si jako dítě pravidelně představoval, jaké to je, být kanibal. "V mém případě se jedná pouze o sexuální touhu. O sexuální fetišismus," později vysvětlil v jednom z interview. S uličnickým úsměvem pak dodal, jak jednoho letního odpoledne vlezl oknem do ložnice jakéhosi bytu v přízemí. "Ležela tam na posteli téměř nahá žena a spala. Chtěl jsem ji probodnout deštníkem, ale trochu jsem se bál. Jakmile jsem k ní přistoupil, vzbudila se a začala křičet. Byla silnější než já, upadl jsem a snažil se utéct. Nemohl jsem lidem říct, že všechno se stalo kvůli mé touze po kanibalství. Tolik jsem se styděl." Zakrátko po tomto incidentu šel navštívit psychiatra a ten vyšetření uzavřel s tím, že Sagawa je "extrémně nebezpečný", ale celá událost se díky penězům jeho bohatého otce ututlala. V roce 1970 se pak Sagawa vydal do Paříže. Také si, jak později přiznává policii, koupil pistoli: k sebeobraně. Jak říká, v Paříži je mnoho vrahů.

Holandžance Renee byl Sagawa vcelku sympatický. Psala domů svým rodičům o přátelství s jistým "geniálním japonským studentem" a často tohoto křehkého, podivně vypadajícího orientálce zvala k sobě domů, aby spolu mohli diskutovat o literatuře nebo pít čaj. Sagawa nevypadal jako nebezpečný člověk: neměl ani pět stop, vážil jen padesát kilogramů a celkově byl křehký a jemný jako beránek. Jeho pisklavý hlásek zněl tklivě a trochu žensky, ručičky měl tenoučké, trochu jako dětské. Renee si ho často kvůli jeho francouzštině dobírala a přišlo jí zvláštní, že Japonce učí francouzsky a německy, ale jakmile ji na oplátku pozval k sobě domů, aby mohli v diskusích o literatuře pokračovat, ona souhlasila. Doma ji pohostil čajem a svým vlastním míchaným nápojem na bázi whisky. Oba po japonském způsobu klečeli na podlaze čelem k sobě a najednou Sagawa začal Renee vyznávat lásku a zeptal se jí, jestli by se s ním nechtěla milovat. Ona vyznání lásky neopětovala a řekla mu, že s ním do postele nepůjde, protože v něm vidí jenom přítele - toť vše. Sagawa přijal odmítnutí se sldopenou hlavou a zdálo se, že se s ním smířil. Postavil se, sáhl pro knihu poezie a požádal Renee, jestli by mu nechtěla nahlas předčítat. Zatímco byla Renee zaměstnána čtením, Sagawa si došel pro pistoli a zastřelil dívku ranou zezadu do krku.

O všem, co se tehdy stalo, píše Sagawa ve své knize s názvem V mlze, kterou napsal během svého pobytu ve francouzském ústavu pro choromyslné, a zvláštní nadšení je znát právě ze stran, které věnuje pojídání lidského masa. Nicméně ještě před tím, než stačil Sagawa tělo dívky povečeřet, uskutečnil něco, čemu asi říkal malá předehra: nejdříve tělo vysvlékl a měl s ním sexuální styk. Poté odřízl Renee špičku nosu a stejně tak i část jejího prsu. Obě části za syrová pozřel. "Sáhl jsem jí na bok a zamyslel se, kde mám s konzumací začít. Po krátké úvaze jsem začal uprostřed vydatného pravého boku... Vzal jsem si řeznický nůž, a ten šel dovnitř krásně... Jakmile jsem začal řezat, objevil jsem jakési malé žluté kousky čehosi, vzdálené připomínající kukuřici. Myslel jsem si, že to je tuk typický pro bílou ženu, její vlastní tělesný tuk. Pod nimi jsem konečně uviděl červenou barvu, která připomínala maso, červené maso... kousek z něj vylezl a já jsem ho dal do út... nijak nepáchl ani nechutnal a rozpustil se mi v ústech jako syrový tuňák v suší restaurantu. Konečně jsem jedl nádhernou bílou ženu a nic na světě nebylo chutnějšího." Za pomoci elektrického nože Sagawa tělo dívky rozřezal, oddělil kusy masa tak, aby je mohl uschovat v lednici, a stejně tak uschoval i další části, jež chtěl sníst později. Některé z částí snědl syrové, jiné si usmažil a snědl se solí, pepřem a hořčicí. Ty části těla, o které zájem neměl, rozřezal na co nejmenší dílky, aby se jich mohl snadněji zbavit. Během své řeznické práce svůj postup fotografoval. Také si mezitím našel čas zajít s přáteli do kina. Po krvavé večeři šel spát, aby byl následujícího dne plného událostí čilý. Ráno vstal a šel koupit kufr na kolečkách, dva další velké kufry a spolu s tím i přístroj na čištění koberců. Dal nepotřebné zbytky těla Renee do černých igelitových sáčků, ty umístil do tašky a kufrů, zavolal taxi a snažil se najít vhodné místo, kde by se zavazadel mohl zbavit. To se mu však nepodařilo.

Ve skutečnosti se těla pokusil zbavit třikrát, ale pokaždé byla všude spousta lidí. Následujícího dne svá zavazadla odnesl k malebnému boulogneskému jezírku, kde je hodlal hodit do vody. Nebylo pak žádným překvapením, že ho při tom někdo viděl. Sagawa byl natolik subtilní a křehký, že ho zavazadla vážící více než on sám lehce přemohla. Návštěvníci zahradní restaurace pak se zájmem sledovali směšného Japonce, který na břehu jezera zápasí s těžkými kufry. Už už se chystal, že je shodí do vody, když uviděl dva lidi, kteří ho se zájmem sledují. Zpanikařil, pustil kufry a utekl pryč. Lidé, kteří ho viděli, plni zvědavosti přišli až k zavazadlům. Ta byla nejen silně zakrvácena, ale jedno je vyděsilo více. Z jednoho z nich vyčouhala lidská ruka...

Přivolaná policie byla velice zmatena, když uvnitř kufrů našla zbytky ženského těla spolu s částmi jejího oblečení. Účel rozřezání těla se zpočátku policii zdál jen takový, aby se tělo mohlo do zavazadel vejít. Většina vrahů těla svých obětí ohaví proto, aby se snížila možnost jejich identifikace, nicméně zde byla ženská hlava téměř nedotčená, samozřejmě kromě chybějící špičky nosu. Pomocí šatů a dalších věcí policii netrvalo dlouho, než zjistila, o koho se jedná. A brzy měli zjistit i další podrobnosti tajemné vraždy. Jeden z taxikářů přišel se svědectvím, že si pamatuje, jak před Sagawovým domem zavazadla nakládal, a tak trvalo pouhých osmačtyřicet hodin, než policie zazvonila u Sagawova bytu.

Třiatřicetiletý Japonec přivítal policii s otevřenou náručí a okamžitě se k vraždě přiznal. Tvrdil však, že trpí duševní chorobou. Když policie otevřela jeho lednici a v regálech našla dívčina prsa, jeden její ret a obě pŕlky zadku - a jakmile Sagawa přiznal, že ostatní části těla, které chybí, snědl za syrová nakrájené na tenké plátky a že to bylo přesně tak uspokojující, jak si to vždycky představoval -, museli policisté souhlasit s tím, že tentokrát mají co do činění s opravdovým šílencem.

Zatímco Sagawa čekal na proces, byl si naprosto jist, že ho vlivný otec v nesnázích nenechá. Ke své oběti necítil žádnou lítost, jak později řekl, cenná byla zkušenost, jaké to je zabít. Prý doslova řekl: "Teď už vím, když budu zabíjet dívku, jak to udělat, aby mě nechytily." V roce 1983 porota rozhodla, že Sagawa je nesvéprávní, a tedy nemůže jít před soud, a že v době vraždy se nacházel ve "stadiu demence". Po tomto rozhodnutí byl poslán do psychiatrické léčebny se zvýšenou ostrahou na pařížském předměstí - na dobu neurčitou. Psychiatři v léčebně se shodli na tom, že jeho porucha je nevléčitelná.

A tady by možná příběh mohl končit. Pro Sagawu samozřejmě nešťastně. Ale to bychom museli přehlédnout fakt, čím se tento muž stal pro samotné Japonce. Sagawa popsal chuť syrového masa Renee jako "syrový tuňák v suší restaurantu" a ti Evropané, jimž se žaludky obracejí pouze při představě konzumace suší - syrové ryby, mohou být ještě více zhnusení, když se dozvědí, co se s šíleným Issei Sagawou stalo dál. Stala se z něj hvězda. Jen těsně poté, co byl odvezen do pařížské léčebny, se o jeho příběh začala zajímat jedna japonská rumová společnost - a nutno říci, že ne nepodobným konzumním způsobem, jakým Sagawa zabil Renee. Z toho by mohl koukat trháč, řekli japonskému dramatikovi Džuró Karovi, a ten si začal se Sagawou okamžitě dopisovat. Tato korespondence byla v Japonsku ve formě novely vydána v roce 1983 pod názvem Dopisy od Sagawy. Kára v knize ohavným a hlavně zcela neadekvátním pitoreskním způsobem popisuje Renee jako ženu s obrovskými prsy, "které se jí houpou ze strany na stranu a jimiž protékají modré žíly jako marťanské řeky". I tak se z knihy okamžitě stal bestseller, a kniha dokonce získala literární cenu za svůj "zajímavý intelektuální přístup". Skupina Rolling Stones o případu napsala píseň s názvem "Too Much Blood" a vydala ji na své desce Linder Cover. A to už samotný Sagawa psal první ze svých celkem pěti knih, knihu s názvem V mlze, v níž do nejmenších podrobností popisuje nejen vraždu, ale i její kanibalský závěr. Kniha je psána způsobem do značné míry odhalujícím erotický fetišismus, jenž je v Sagawově mysli naprosto dominující. Na obalu knihy je navíc Sagawova citace, v níž Renee popisuje jako "nejchutnější maso, které jsem kdy jedl". Sagawovo dílo se v Japonsku okamžitě stalo bestsellerem a list Tókjó šimbun se o něm zmínil jako o "výborně napsané knize výrazně vyčnívající mezi ostatní japonskou literaturou, která se stala poněkud nudnou". Sagawa také začíná uvažovat o režii filmu, který by natočil na základě vlastních zkušeností a ve kterém by samozřejmě hrál hlavní roli. Soudnému člověku by se možná mohlo zdát, že právě tyto události jsou jasným důkazem toho, že Sagawa je beznadějný a navíc nebezpečný případ sexuálního devianta, který by měl být držen v izolaci tak dlouho, dokud by naposledy nevydechl. Jeden ze Sagawových psychiatrů ve Francii doktor Bernard Defér o případu v roce 1991 napsal: "Sexuální tužby, a zvláště ty perverzní, jsou něčím, co trvá stále, je to něco trvalého. Formují do jisté míry celou osobnost. Proto může takový člověk mít stále chuť na to, aby ochutnal ženu. Bylo by proto lepší, aby zůstal v ústavu." Ale Issei Sagawa v ústavu nezůstává. Na základě otcových intervencí těsně po Sagawově hospitalizaci je ani ne za rok nikoli na základě oficiálního rozhodnutí, ale "po dohodě s jeho rodiči" převezen z francouzského ústavu do tokijské Macuzawovy nemocnice. O patnáct měsíců později, to bylo v roce 1985, se Akira Sagawa rozhoduje, že jeho syn nemocnici opustí. Sagawa je bez námitek propuštěn. A nejen to. Okamžitě se svým příběhem kombinujícím sex, násilí a fetišismus stává hvězdou hodnou bezmezného obdivu. Vlácejí ho po tiskových konferencích a televizních pořadech, kde dráždí prapodivné chutě nejširších japonských mas, a jeden z novinářů dokonce Sagawovi říká: "Taková lidská stvoření, jako jste vy, jsou velice vzácná. Jste jako hranol, který rozkládá světlo. Jste Sagawa, který ochutnal lidské maso." Sagawa se poté objevuje na stránce jednoho gastronomického časopisu, jak ochutnává grilované maso v jedné z restaurací...

Japonci totiž, a snad i více než ostatní národy, mají zvláštní sklon k bizarnu, zvláště když je opepřené makabrozními prvky utrpení nebo bolesti, které zábavu ještě zvyšují. Pravděpodobně nejúspěšnější japonský spisovatel všech dob Jukio Mišima, který zemřel v roce 1970, byl homosexuální sadista. Krev ho fascinovala do té míry, že dobrovolně vstoupil do armády, aby ji mohl mít, stejně jako agonii a smrt, hned z první ruky. Podle autora jeho biografie Henryho Scotta Stokese se mu často zdály sny plné "krveprolití, k němuž docházelo na běloších a které se udávalo, společně s konzumací jejich masa, na mramorových stolech". Sám neatraktivní, subtilní a křehký Mišima byl přímo

fascinován silnými těly mladíků a tento prvek lze spatřovat i v případě Issei Sagawy, který v pozdějších letech, s cílem svou vlastní tělesnou schránku utužit, naprosto propadl posilování. Jukio Mišima byl spisovatelův pseudonym. Jeho skutečné jméno bylo Kimitake Hiraoka a tento Japonec byl potomkem jednoho ze samurajů. Jeho fascinaci rituální samurajskou sebevraždou harakiri se proto není třeba divit, neboť jednou z jeho nejoblíbenějších erotických představ - která se v jeho díle objevuje znovu a znovu na mnoha místech - je nůž zabodnutý do žaludku, který je později přeríznut vedví.

V roce 1960 se Mišima stal pravicovým politickým aktivistou. Jeho stoupenci mu přísahali věrnost rituálem, při němž jim z naříznutého prstu krev odkapávala do hrnku, jehož obsah nakonec všichni vypili. Jeho chování na veřejnosti se stávalo čím dál bizarnějším. Mišima si dokonce zahrál v jakémsi podřadném filmu a stál modelem série narcistických fotografií, z nichž jedna ho zobrazovala jako svatého Šebestiána během poprav - s tělem propíchaným mnoha šípy. Smrt, jak prohlašoval, je "jedinou skutečně viditelnou erotickou ideou". A aby nezůstal jen u slov, v listopadu 1970 se jeho imaginace proměnila ve skutečnost. Společně s malou armádou vlastních přívrženců přepadli středisko východní armády v Tokiu a jejího velitele vzali jako rukojmí. Jakmile se o celé události dozvěděla média, vyšel Mišima před budovu s proslovem proti demokracii. Sklidil však jen posměch, a tak se vrátil do budovy, poklekl a předchl si žaludek mečem a zaživa ho vyřízl. To mu bylo čtyřicet pět let.

V té době, kdy se o Mišimově sebevraždě mluvilo, Issei Sagawa právě dospíval, a tak Mišimův zvrhlý "erotický" čin může být srovnáván se Sagawovou snahou své vraždě a vůbec celému svému nestabilnímu sexuálnímu počínání přidat jakousi uměleckou hodnotu. Sagawa velice rád spekuluje o tom, jestli vražda Renee byla důkazem čisté lásky, nebo zločinem jako výrazem umění. Pokud budeme mluvit slovy normální sexuality, debata o tom, kde končí erotika a začíná pornografie, může být uskutečněna pouze za předpokladu, že bude erotika definována krásou působivostí slov či obrazů, kde hrubost nebo zneužití nebudou mít své místo. Musíme se však ptát, co je vlastně "normální" sexualita. Kde je hranice mezi abnormálním a mezi "defektně geniálním"? Existují tací, kteří si myslí, že s genialitou jde ruku v ruce jakási nestabilita - kreativita nemůže koexistovat s normalitou - což také zčásti zdůvodňuje, proč často během svých životů nejlepší umělecké mozky tohoto světa trpěly mentálními, citovými nebo sexuálními traumaty. Co když talentovaní spisovatelé či básníci - jako Mišima nebo Swinburne - přinášejí své nádherně pozitivní literární nebo nadmíru expresivní motivy erotiky jen proto, aby ospravedlnili fakt, že erotika, která je nejvíc vzrušuje, je perverze, která se normálnímu člověku musí hnusit? Deviantní sexuální touhy jako sadismus, vražda, nekrofilie, kanibalství...? Je to umění?

Issei Sagawa sám sebe za umělce považoval. Pod změněným jménem si dodnes spokojeně žije ve třetím patře jednoho domu na tokijském předměstí a stěny jeho bytu zdobí vlastní olejomalby, které ve většině případů zobrazují růžové zadečky macatých Evropanek. Není nad ním držen žádný dohled, a to navzdory skutečnosti, že podle doktora Cugua Kaneky, který měl Sagawův případ na starosti poté, co byl pacient převezen do tokijské nemocnice, je Sagawa nebezpečný psychopat, který by za svůj čin měl být náležitě potrestán. "Myslím si, že je svéprávný, a tedy vinen. Může být nebezpečný zvláště ženám-cizinkám, a proto patří do vězení," uzavírá Kaneko.

Místo toho se ze Sagawy stala etablovaná mediální postava, v jejíž roli se Japonec cítí dobře a je kdykoliv připraven komukoliv říci cokoli o čemkoliv. V roce 1989 probleskla zpráva o tom, že hodlá v Tokiu otevřít vegetariánskou restauraci; a aby to nebylo všechno, v roce 1992 plánoval natočit s Džuró Károu autobiografický film, jen nevěděl, kdo by hrál oběť...

Jak ze strany médií, tak i z pozice samotného Sagawy především čpí absolutní nedostatek jakýchkoliv morálních hodnot. Dnes tvrdí, že už "není více kanibalem", jímž byl během své pařížské éry, je prý vyléčen a svůj zločin by v žádném případě neopakoval. Nicméně jeho knihy, které o kanibalství napsal, jsou do poslední naprosté bestsellery - svou antologii povídek majících základ v jeho kanibalských představách sám popisuje jako "trochu komickou" - pravidelně píše povídky pro pornografické časopisy, přičemž znovu a znovu využívá příběhu, jež sám prožil. Pro další časopisy píše filmové recenze s tím, že se netají názorem, že například film *Mlčení jehňátek* postrádal jakoukoliv psychologickou hloubku, nicméně líbil se mu německý film nazvaný *Trance*, který pojednával o nádherné dívce, jež "vraždí a nakonec i jí svého milence poté, jakmile zjistí, že ji chce opustit". V roce 1992 došlo k ještě jedné aféře - a jmenovitě ze strany nizozemské ambasády v Tokiu - a to když japonské úřady vystavily Sagawovi cestovní pas, aby mohl navštívit Německo a objevit se tam v několika show, v nichž měl povyprávět o tom, jaké to bylo zabít a sníst Renee Harteveltovou.

Vedle šokované západní veřejnosti, která nadále Sagawův hvězdný status zpochybňuje, však na základě mocné podpory médií existuje i určitá část lidí, většinou japonských intelektuálů, kteří se Sagawou nejen sympatizují, ale považují ho za něco jako antiestablishmentového outsidera, který by měl být pro naplnění svých představ a pro své "umělecké šílenství" spíše obdivován. V japonských uměleckých kruzích se rozpoutalo mnoho učených debat týkajících se Sagawova "umění": jestli tím, že dívku snědl, vyjádřil svou nejčistší lásku, nebo jestli to byl pouhý bizarní fetiš. Co však chybí, je jakákoliv morálka. Umělecké kruhy tvrdí, že Sagawa svůj "zločin" musel učinit, jinak by trpěla jeho "umělecká duše". Stojíce jakoby stranou, filozoficky disputují o Sagawově zálibě v těle Renee

Hartveltové takovým tónem, jako by to byla pouhá imaginativní lekce, a ne příšerná sexuální vražda. "Pojídání lidského masa je stejné, jako když vstupujete do těla, která právě jíte," vysvětluje k celé věci chladně psycholog Su Kišida. "Západní svět může poskytnout mnoho historických důkazů o tom, že lidé nejrůznějších kmenů pojídali maso těch, jichž si nejvíce vážili. Sagawův případ je extrémním důkazem odvěkého vrozeného obdivu Japonců k bílé rase. Tento obdiv u Sagawy pouze nabyl formy vraždy a pozření masa bělošky."

Jasuhisa Jazaki, redaktor časopisu, v němž byl uveřejněn povšechný článek o Sagawovi, vraha popsal jako "lidskou bytost, jež měla to štěstí projít velmi nezvyklou zkušeností". Dále pokračuje: "Musíme říct, že v tomto světě existují lidé, kteří chtějí ochutnat maso druhých lidí. Musíme se s jejich existencí smířit a akceptovat to i do budoucnosti." Další časopisy zase zveřejňují reprodukce Sagawových obrazů. Sám Sagawa věří, že "vysoké a statné" západní ženy ho umělecky stimulují a s tím i tvrdí: Jsem ve své podstatě romantik." Některé ženy se dokonce rozhodly, že mu budou stát modelem. Jedna z nich, mladá nizozemská modelka jménem Ingrid, již Sagawa kontaktoval, když ji viděl v jakémsi časopise, se dokonce do Nizozemska vrátila s tím, že vůbec nevěděla, jaké je Sagawovo pravé jméno a co má vlastně za sebou. Britská reportérka Joanna Pitmanová z The Times se dokonce rozhodla - samozřejmě bez doprovodu - dát si se Sagawou šálek čaje a ve chvíli, kdy ji Sagawa pohostil stejným nápojem, jež dal i Renee, se vcelku oprávněně vyděsila.

Privítal ji ve svém ne právě nejčistším bytě s jakousi servilní pohostinností, přičemž fakt, že za ním přichází ženská návštěva, ocenil s nezatajovanou radostí. "Stále obdivuji vzezření a tvary mladých žen ze Západu, zvláště těch krásných," řekl návštěvě, na niž zpod tmavých brýlí hleděly dvě vlčí oči. "Byl jsem nedonošené a neduživé dítě, jsem ošklivý a malý, ale stále povoluji uzdu svým fantaziím o silných a zdravých tělech."

Co je však nejvíce alarmující, Sagawa stále o svém kanibalském činu nadšeně hovoří jako o "výrazu lásky", a jak se zdá, není schopen jakkoliv přiznat perverzi, která je mu vlastní. "Kanibalství byla moje posedlost už od dětství a je pro mě radost ponořit se do hlubin člověčí duše," říká dnes. V časopiseckých rozhovorech nastiňuje své další představy. "Moje dávná touha je být sněden překrásnou ženou ze Západu," řekl dokonce v jednom z rozhovorů - poté připustil, že představami o tom, jak jí maso ženského těla, trpí stále... i když, jak rychle dodává, bez vraždění a pouze s jejím souhlasem. Takový nedostatek racionality je pouze důkazem nestabilní mysli člověka, který se za svůj ohavný čin vyhřívá na výsluní zájmu Japonců. Co se ale stane, až slunce zajde? Jeden z jeho bývalých přátel řekl, že se bojí toho, co se stane, až o Sagawu přestanou mít média zájem. "Pro něj to je něco jako ochranná zeď," pokračuje ve své úvaze. "Nyní žije ve světě, v němž více než dobře ví, jak se chovat."

I když se Sagawa snaží předestřít, že umělecká fantazie je to, co nahrazuje jeho vnitřní sexuální touhy, novinářka Joanna Pitmanová poté, co si prohlédla jeho "živočišně rušivé" obrazy, prohlásila: "Jedna z nejděsivějších věcí na tomto osamělci je ta, že si o sobě myslí, že je normální." Sagawa jí řekl: "Čas, kdy jsem byl v léčebně, byl pro mě jako peklo. Všichni ostatní byli šilenci, ale lékaři přece museli vidět, že já jako oni nejsem, že jsem už vyléčený, že jsem normální. Každý večer večeřím s rodiči a svůj volný čas trávím tak, že píšu a maluji." V jednom z článků s názvem Snědl jsem ji kvůli fetišismu Sagawa vysvětluje, že během svého pařížského života byl nemocný, protože svým fetišům a fantaziím dovolil, aby ho ovládly. "Myslím, že každý má nějaké zvláštní představy. Jenom je nejde vždy uskutečnit, to je vše. Moje kanibalské představy nejsou představami blázna. Každý má nějaké. A na mně je pouze zvláštní, že se podle těch svých chovám."

ČIŇ TAK, JAKO BYS BYL SÁM ZÁKON

Vždycky mě zahrnuje obrovským množstvím lásky... Vždycky chtěl všechno dělat pro mě. Je to ten typ chlapce, jemuž se líbí stejné věci jako mně. Miluje květiny, růže. Ani na okamžik neváhá s tím, aby svou lásku ke mně vyjádřil.

Takovými slovy popisuje milující babička svého vnuka, který byl právě uvězněn za sérii ohavných zločinů. Chlapecova nevlastní matka se o celé věci jednomu britskému novináři vyjadřuje takto: "Pokud byste se s ním setkali, okamžitě by se vám sevřelo srdce. Je to tak smutný člověk, že ve vás okamžitě vyvolá všechny mateřské pudy." "Když si s ním sednete a promluvíte s ním," říká na to jeho právník, "řekli byste, že je to příjemný mladý muž, s nímž byste se chtěli znát." Mladíkova sousedka vzpomíná: "Slýchávali jsme z jeho bytu zvuk pily, který odtud vycházel po dlouhé a dlouhé hodiny... Jedné noci jsem kolem druhé hodiny ráno řekla (svému manželovi): 'Co proboha může v tuhle hodinu doma vyrábět?'" a nakonec... "Zdál se být normální kluk," říká k mladíkovi člověk, který jen tak tak unikl osudu stát se vrahovou osmnáctou obětí - a taky večeří. Tracy Edwards v panice unikl s pouty na ruku z vrahova bytu poté, co se ho vrah snažil uspat prášky a co mu vyhrožoval nožem. Okamžitě se o svůj

hrůzný zážitek podělil se dvěma policisty, kteří se v domnění, že se jedná jen o rutinní pokus o znásilnění, dali do práce.

Jejich první dojem z Jeffreyho Dahmera byl takový, že se nebude jednat o nic víc než o obyčejného a celkem důvěryhodného mladíka. Jedenatřicetiletý, dobře vypadající muž, který jim toho červencového podvečera roku 1991 otevřel dveře, byl útlé postavy se světlými vlasy a přivítal je příjemným způsobem a nevzrušeným hlasem. Možná právě tohle vysvětluje, proč dva měsíce předtím tři jiní policisté "přivedli zpět" do vrahova bytu čtrnáctiletého chlapce, který se pohmožděný, krvácející a strnulý hrůzou z vrahových osidel právě dostal a na ulici se snažil vyhledat pomoc. Dahmer mezi dveřmi mírumilovným hlasem policii vysvětlil, že chlapec je jeho přítel, který u něj bydlí a trochu to přehnal s alkoholem. Policisté uvěřili, nechali Dahmera, aby si chlapce jménem Konerak Sinthasomphon odvedl zpět do svého bytu, a chlapec tak mohl nechápavě sledovat, jak se za jeho poslední šanci přežít doslova zavírají dveře.

V červenci však tyto dva policisté, Robert Rauth a Rolf Mueller, neměli ani tušení, o co jde, když ve spojitosti s předchozím incidentem a na záldadě svědectví dvaatřicetiletého černocho Tracyho Edwardse, který dosvědčil, že se z přátelského Dahmera v minutě stal člověk, který se ho snažil zabít, požádali Jeffreyho Dahmera, jestli by se nemohl po jeho bytě porozhlédnout. Dahmer souhlasil, pozval je dál a klíče k Edwardsovým poutům přinesl z ložnice. Edwards si nahlas postěžoval policistům, že v ložnici má Dahmer také nůž, a tak se policista Mueller vydal na průzkum i tam. Co tam však našel, jím otrásl. V zásuvce ležely hrůzné polaroidové snímky lidských těl v různých stadiích zohavení a rozčtvrcení, fotografie lebek a koster... a nakonec také snímek lidské hlavy s obličejem v bolestivé grimase. Jakmile Muellerovi došly souvislosti jeho hrůzného objevu, Dahmer byl okamžitě spoután a zatčen. Poté Mueller Edwardsovi ukázal fotografii hlavy: "Tohle jste měl být vy," řekl mu chladně s těžko skrývaným odporem v hlase. Rozrušený Edwards na to řekl Muellerovi, že když se chtěl předtím podívat do Dahmerovy lednice, byl prý Dahmer celý bez sebe. "Možná je ta hlava uvnitř," zvolal. Mueller se nad tím pošetilým nápadem jen pousmál - i když byl bez pochyby nakažen Edwardsovou hysterií. "Jasně, možná," zasmál se a otevřel dvířka lednice. Uvnitř byla hlava. Dokonce tři hlavy. Mueller vykřikl...

Otázka, na niž všichni chtěli slyšet odpověď, byla: co proměnilo Jeffreyho Dahmera v monstrum, které pojídalo těla obětí, jež předtím zabil? A odpověď je jednoduchá: to nikdo neví. Lidé, kteří by se přikláněli k teorii, že jeho rané mládí - a možná i nešťastné dětství, přílišné trestání či jiné citové strádání - má za následek jeho pozdější zločiny, by v Dahmerově případě museli své úvahy přehodnotit, protože vrahovo dětství nezapadá ani do jediné škatulky možných deprivací. Narodil se roku 1960 jako první dítě Lionelovi a Joyce Dahmerovým, kteří si žili poklidným středostavovským životem v ohijském Bathu. Dahmerův otec se jednomu z novinářů později zmínil, že Jeffrey byl obyčejný kluk. Vzpomínal, jak měl synek radost z toho, když na návštěvu přijel dědeček s babičkou, stejně jako by ji mělo každé normální dítě. Popřel teorii, která vznikla v době, kdy byl Dahmer dopaden, a která tvrdila, že Jeffrey byl ve svých osmi letech pohlavně zneužit sousedem - tento čin Jeffreymu samotnému cizí nebyl. I když pak další z novinářů našel jakousi školní poznámku, že Jeffrey je lhostejný k tomu, že se mu narodil bratr David, k podobným jevům dochází i v mnoha jiných rodinách. Vypadá to tedy, že dětské trauma nebude příčinou toho, že z normálního kluka vyrostl vrah, jehož činy vyděsily doslova celý svět. Jeden z psychiatrů přišel s domněnkou, že vše mohlo být zaviněno tím, že chlapec ve čtyřech letech podstoupil operaci kýly, ale tento názor se zdá spíše zoufalým pokusem než hodnověrnou teorií. V Jeffreyho rodině vládlo vcelku normální citové rozpoložení; a vnuka pak zvlášť milovala jeho babička. Je ovšem pravda, že po narození Davida začali rodiče sdílet každý svou místnost - mnozí dokonce tvrdili, že Lionel Dahmer měl přede dveřmi zvonečky, které ho upozorňovaly na nečekaný příchod manželky, nicméně manželé zůstali kvůli dětem spolu až do chvíle, kdy Jeffreymu bylo osmnáct a Davidovi dvanáct. Jeffrey Dahmer později jednomu ze sociálních kurátorů řekl, že pokud by existovalo něco, co by na svém dětství chtěl změnit, "tak by to byl způsob, jakým se k sobě chovali rodiče," ale znovu je třeba předeslat, že tisíce jiných dětí z rozvrácených rodin trpí v daleko větší míře. Zatímco však bratr David vyrůstal naprosto normálně, Jeffreyho zvláštní zájmy a záliby začaly brzy sílit. Chlapci bylo teprve osm, když se u něho začal projevovat zájem o mrtvoly. Vnitřnostmi a zvláště jejich barvami byl přímo fascinován, řekl k chlapcovým zájmům u soudu jeho obhájce - a právě tam také došlo k odhalení, že Dahmer nejraději provozoval sex s vnitřnostmi mladíků, jež právě zabil. Chemik Lionel Dahmer si vždy myslel, že jeho starší syn půjde v jeho vlastních šlépějích, a tak malému Jeffreymu záhy koupil sadu Malého chemika. Netušil, že nejhorším experimentem, jaký mohou mladí chemici s touto hračkou učinit, nejsou ani dělbuchy, ani blesky. Jeffreyho chemické experimenty byly daleko zkázonosnější. K jeho raným zájmům patřilo nejen chytání hmyzu do lahviček, ale Jeffrey se brzy přeorientoval na savce s tím, že velmi rád napichoval kočky a žáby na klacky. Zvířata, která se mu podařilo chytit, za pomoci své chemické sady zbavoval srsti, a pak si je ponechával. Vysušené zvířecí kůže a uříznuté hlavy se daly najít všude v lese kolem jejich domu, Jeffrey se ale hlavně zajímal o jejich vnitřnosti, které sám pitval a poté zjišťoval, jak fungují. Dahmer později řekl policii, že když byl malý, jezdil se svým kamarádem v autě a hledal psy pobíhající po ulicích, aby je mohl autem

přejet. Vzpomněl na to, jak jednou porazil štěně bígla a jak si jasně pamatuje na bolestný výraz psa odrážejícího se od čelního skla vozu.

Ve věku čtrnácti let prošel svou první homosexuální zkušeností a přiznal se i k tomu, že měl pravidelné sexuální představy o tom, že se miluje s mrtvým tělem. Nekrofilie se mu stala posedlostí a stejně tak jako u ostatních sadistických vrahů byla opeřena bujnou fantazií. Takhle se v době jeho zatčení k Dahmerovi vyjádřil Gerald Boyle, jeden z právníků případu: "Když je vám čtrnáct a chcete se milovat s mrtvolou, je to zatracenej problém." Dahmerovi spolužáci pátrali v paměti a vzpomněli si na Jeffreyho jako na izolovaného samotáře se zvláštním smyslem pro humor. Jedna z dívek si vybavila: "Necítila jsem se s ním dobře, protože byl divný a takový bezcitný," další si vzpomněla na to, že Jeffrey měl už v šestnácti problémy s alkoholem, což prý vedlo k tomu, že pil skotskou i během vyučování. Gerald Boyle se dále vyjádřil, že ve svém věku byl Dahmer "zoufale osamělá bytost bez přátel", a prohlásil, že "pokud by se Jeffreyemu Dahmerovi dostalo pomoci v době, kdy mu bylo šestnáct, byl by dnes svobodným člověkem."

Dahmerův soukromý život byl v té době na míle vzdálený od nějakého optima, a to se jednalo teprve o život před jeho osmnáctinami. Nicméně dal by se ještě stále považovat za život svobodného jedince, který nemá problémy se zákonem. Dahmerovi rodiče se ale v té době rozvádějí a o opatrovnictví dvanáctiletého mladšího bratra Davida propuká rodičovská bitva. Lionel a Joyce se navzájem obviňují z nezájmu a krutosti a otec nakonec argumentuje, že David by neměl být svěřen matce proto, že je "těžce duševně nemocná". I tak však matka vítězí a již o měsíc později, v srpnu 1978, odjíždí se svým synem nejprve do Chippewa Falls ve Wisconsinu a později do kalifornského Fresna. Otec Lionel, který takto přišel o kontakt se svým mladším synem, opět žádá o přešetření opatrovnictví a tentokrát je úspěšný. Mezitím, během všech těchto rodinných bitev, je toho léta roku 1978 starší syn Jeffrey ponechán osudu a hlavně sám sobě...

Ještě před tím, než se jeho rodiče stačí rozvést, Jeffrey Dahmer zabíjí první ze svých sedmnácti obětí. "Jedné noci," vypráví Gerald Boyle před přeplněnou wisconsinskou soudní síní, "jede svým vozem a vidí stopaře, a navíc, stopař na sobě nemá tričko a Jeffrey Dahmer cítí, že chce jeho tělo." Boyle se na chvíli odmlčí a zřetelně zopakuje: "Jeho tělo." Dahmer vezme osmnáctiletého Stevena Hickse, který cestoval z koncertu, zaveze ho k sobě domů, opije ho, vyspí se s ním, zabije ho, a pak jeho tělo schová do komory, která je pod domem. "Ten kluk chtěl pryč a já jsem nechtěl, aby odešel," řekl Dahmer později. Poté udělal vše stejným způsobem, jaký si vyzkoušel na zvířatech deset let předtím. Dahmer rozčtvrtil tělo Steva Hickse kuchyňským nožem, jeho části uložil do plastových pytlů a odnesl je do svého auta. Mnohem později pak Stevovy pozůstatky rozházel po lese za vlastním domem. Vražda neměla vyjít najevo dřív než za dalších třináct let, kdy se k ní Dahmer konečně přiznal millwaucké policii, i když stopaře si pamatoval pouze jako Steva. Když mu policie ukázala jeho fotografii, řekl bez jediného zachvění v hlase: "Ano, to je on."

Tehdy v roce 1978 však Jeffreyho rodina neměla nejmenší tušení o chlapcových příšerných představách či jeho hrůzných tajemstvích. Jeffrey odchází studovat obchod na státní univerzitu, do Ohia, nicméně po první zkoušce je ze školy vyloučen. Také se prohlubují jeho problémy s alkoholem. V prosinci téhož roku si jeho otec bere za ženu jakousi Shari Jordánovou. Jeffreyemu bylo tou dobou osmnáct a tato žena na něj vzpomíná jako na "téměř alkoholika". Podobně jako otec i ona byla později Jeffreyovými činy zděšena. "Nikdo z nás nevíme, proč se ze dvou dětí vychovávaných stejným způsobem z jednoho stane vrah," řekla k případu. Brzy na to je Jeffrey odveden k povinné vojenské službě, kde má strávit dva roky. Následujícího července je převelen do Baumholderu v západním Německu jako vojenský zdravotník. Na rozdíl od svých kolegů se však neúčastní žádného vojenského kamarádství, zůstává samotářem, na samém okraji zájmu svých druhů. Příležitostně se těžce opíjí, ke kamarádům tmavé pleti má rasistické poznámky a ve věcech vlastní služby je nedůtklivý. Z čeho má však hrůzu, jsou injekce a také nemůže snést, že by dostal něčí krev - to se zdá obzvlášť kuriózní, když ani ne za rok po propuštění z protialkoholní léčebny přijímá práci v centru pro plazmu a krev v Millwaukee, kde se bude zabývat právě tímto...

Jeho prvním zaměstnáním po skončení vojenské služby však je práce v jednom floridském baru, kde pracuje do doby, než se vrací zpět ke svému otci a jeho ženě. Jeho otec, který si s problémy s pitím svého syna v místních barech neví rady, se rozhoduje Jeffreyho poslat za babičkou s tím, že ta si s ním vždy dobře rozuměla. Koneckonců to byla pravda, že mezi oběma existovala náklonnost, nicméně pětiletý pobyt na venkově u babičky na Jeffreyho životním stylu nemění nic. Ke konci této doby pracuje Dahmer v továrně na čokoládu a po nocích se potlouká po gay-barech. Několikrát je zadržen za pohoršování a za masturbaci na veřejnosti, v jednom případě dokonce za to, že prodal v jednom z klubů několika lidem drogy. Jak je však nasnadě, nikdo z nich na Dahmera nechce podávat žalobu. Nastává doba, kdy neexistuje nic, co by ho mohlo zastavit. Koncem roku 1987, kdy ještě stále žije s babičkou, začíná konečně jeho krvavá žeň.

Steven Toumi, jeden z mála bílých mužů, kteří se stali Dahmerovou obětí, s ním poté, co se spolu sešli v jednom gay baru, strávil noc v hotelovém pokoji. Dahmer ve svém pozdějším přiznání tvrdil, že když se ráno vzbudil, našel Toumiho mrtvého a krvácejícího z úst. Odborníci, kteří byli zmateni z toho, proč některé vraždy Dahmer dokáže

popsat do detailu, zatímco o jiných sotva ví, se přiklání k názoru, že z nějakého důvodu byla Dahmerova paměť té noci zablokována. I přesto si Dahmer pamatuje na všechno, co se událo následujícího rána: koupil si velký kufr, uložil do něj tělo a odnesl ho do domu své babičky. Tam s ním měl ve sklepě nejprve styk, pak ho zohavil, rozčtvrtil a jeho části vyhodil do popelnice.

O dva měsíce později si čin zopakoval na čtrnáctiletém chlapci jménem James Doxtator, jehož si vybral podobným způsobem v tomtéž klubu. Tentokrát se však Dahmer chtěl vyhnout placení v hotelu, a tak mladíkovi slíbil peníze za to, že mu bude pózovat nahý. Pak spolu odjeli domů. Jakmile se spolu vyspali, Dahmer Jamesovi do nápoje nasypal prášky na spaní - to byla při jeho vraždění ostatně rutinní technika. Když prášky zabraly, Dahmer Jamese uskrtil, rozčtvrtil jeho tělo a jeho části, podobně jako to udělal s ostatky Toumiho, vyhodil do odpadků. Stejný scénář pak následoval znovu vždy po dvouměsíční přestávce. Další oběti se měl stát pětadvacetiletý Richard Guerrero. Od těchto tří obětí, na rozdíl od své další reznické kariéry, si Dahmer neponechal žádnou "památku", později však začal sbírat lidské hlavy, genitálie, kosti nebo jiné orgány. Při pozdějším procesu Dahmerův obhájce Gerald Boyle poznamenal, že rozřezávání obětí sloužilo pouze k tomu, "aby se těl mohlo nějakým způsobem zbavit", neboť byl nucen se těl zbavovat způsobem pouhé účelnosti. Tohle ovšem nebyla v celé sérii vraždění ta hlavní otázka; a soudě podle toho, co všechno víme o Dahmerových perversních dětských zájmech, nebyla to v době vraždění jeho primární motivace. Jeho zacházení s těly bylo však postupem času stále více v souladu s vlastními nekrofilními sklony. Možná potřeboval pro dosažení téhož uspokojení stále větší stimulaci, a takového uspokojení mohl dosahovat mnoha způsoby, včetně kanibalství.

Jeffreyho alkoholismus se pro jeho babičku stával stejně nesnesitelný jako pro jeho otce. V létě 1988 ho proto požádala, jestli by se neodstěhoval, a Dahmer tak odchází do bytu v Millwaukee. Téměř okamžitě po přestěhování potkává na ulici třináctiletého chlapce a za to, aby s ním šel domů a pózoval mu, mu nabízí padesát dolarů. Chlapec souhlasí, Dahmer mu činí homosexuální návrhy, líbá ho a dotýká se jeho penisu. Jako vždy dává chlapci do kávy prášek, ale tentokrát špatně odhaduje jeho množství, protože chlapec oproti očekávání neusíná. Místo toho odchází zmatený domů, tam prášek zabírá a jeho rodiče ho odvázejí do nemocnice. Stopy uspávacího prostředku jsou brzy zjištěny, navíc chlapec se přiznává k tomu, co se stalo, a Dahmer je brzy dopaden.

Jeffreyho rodina se opět vzchopila. Babička si vnuka opět bere k sobě a Dahmerův otec si kvůli obraně svého syna najímá špičkového obhájce Geralda Boyla. Dahmer zprvu vše popírá a vysvětluje usnutí jako náhodu - protože, jak tvrdí, když si sám bral prášky pro spaní, rozpustil je v šálku, který omylem dal chlapci. Také v něm, jak řekl, musí ještě jejich zbytek zůstat. Jak však proces napřesrok pokračoval, Dahmer byl shledán vinným ze sexuálního obtěžování a donucování dítěte k nemorálním činům.

Zatímco byl Dahmer na kauci propuštěn, svá vyšetření provedlo několik psychologů. Tyto konzultace, jak dokládá jedna ze zpráv, byly více než užitečné. Dahmer je více přístupný a vstřícný k tomu, aby mluvil o sobě, hlásal optimisticky jeden z psychologických závěrů. Nikdo z psychologů netušil, že během doby, kdy probíhalo jejich sledování, měl Dahmer plně ruce práce. Jen pár týdnů před tím, než byl vyřčen rozsudek, odvezl z gay-baru svým autem dvacetiletého Anthony Searse do babiččina domu, měl s ním styk, zabil ho a jeho těla se zbavil obvyklým způsobem. Tentokrát si však ponechal suvenýr: Anthonyho hlavu, již policie objevila v lednici jeho bytu celé dva roky poté. Poté, co ji uvařil, aby se zbavil pokožky, natřel lebku na šedo, aby vypadala jako lékařský model, jež by mohli použít studenti i samotní lékaři. Později se Dahmer přiznal, že před touto i ostatními lebkami rád masturboval. Při procesu týkajícím se sexuálního obtěžování soudkyně Gale Sheltonová prohlásila, že by Dahmer měl jít do vězení na několik let - a to navzdory faktu, že spolupracoval; měl prý "hluboce zasetý pocit zlosti a hluboké psychické problémy". Dva z psychologů s ní souhlasili s tím, že Dahmera považovali za manipulovatelného, jevícího sexuální deviace a disponujícího schizoidní osobností a v tom případě potřebujícího intenzivní léčeni. Jeho obhájce, právník Gerald Boyle, který tou dobou nevěděl, že jeho mandant zabil pět lidí, přičemž toho posledního jen před několika týdny, apeloval na Dahmerův smysl pro zodpovědnost v tom, že Dahmer tento čin nebude opakovat a že se právě nachází ve fázi "polonemoci" - to znamená, že ještě nedosáhl stadia chronického útočnicka. "Věřím tomu, že byl dopaden ještě před okamžikem, kdy by se vše mohlo ještě zhoršit - to je vlastně štěstí v neštěstí," řekl k případu a dodal, že do té míry, do jaké si je vědom, se "žádné takové chování neopakovalo". Je ironií, že tohle byla pravda; Dahmer se pouze ujistil, že co se týče jeho nedávné oběti Anthonyho Searse, věci zafungovaly lépe, protože oběti podal tak silnou dávku, že se Anthony nemohl zvednout, utéct a přivolat pomoc.

Nicméně Dahmer u soudu vystupoval jako dokonalý vzor kajcnosti, ze svých poklesků vinil alkohol a dodal, že nikdy před tím neudělal nic tak hrozného, jako byl tento sexuální útok na chlapce, a že byl sám šokován, jakého chování je schopen. Svou řečí prosil, aby ho soud nechal dále dělat jeho práci. "Prosím, neničte mi život," žadonil pořouchle, a přitom celou dobu věděl, že on sám zničil pět jiných životů způsobem, který byl s tím, jež hodlal použít soud, naprosto nesrovnatelný. Porota se však Dahmerovou touhou po nápravě nechala přesvědčit. Poslali ho na rok do nápravného zařízení s denním uvolněním, aby mohl pokračovat ve své práci, za oba své činy si vysloužil trest s pětiletou podmínkou společně s doporučením léčby jeho problému s alkoholem. O tři roky později o rozsudku

Gerald Boyle řekl, že na tu dobu byl adekvátní, protože nikdo nemohl tušit, jaké temné tajemství v sobě Dahmer skrývá: "Oklamal mnoho lidí." Když byl po deseti měsících Dahmer propuštěn z nápravného zařízení, přestěhoval se do bytu v Millwaukee, do bytu, který se měl brzy stát neblaze proslulým. Jen během několika měsíců ho Dahmer proměnil v jatky.

Za pouhý rok Dahmer ve svém bytě zabil dvanáct lidí, a to známým způsobem nalákání na sex, pózování, sledování videokazet s homosexuální tematikou či se slibem finančního vyrovnání. Vraždění bylo součástí jeho víkendové zábavy; ještě před tím, než se vydal po gay-klubech hledat vhodnou oběť, přestavěl v bytě nábytek tak, aby to jeho vraždění, až se později vrátí s obětí, lépe vyhovovalo. Tou dobou ho přímo nadchl horor s názvem Vymítač ďábla III a často ho na videu svým obětem přehrával. Nejprve je vždy uspal, uškrtil je či ubodal, s jejich těly měl anální či orální styk, poté je rozčtvrtl, a to vše činil svlečený, aby se vyhnul ušpinění vlastních šatů. Ještě před čtvrcením často počkal, než se těla dostanou do stadia ztuhnutí, poté je postavil, rozřízl a zhotovil polaroidové snímky, jež pak uložil do alba. Z těl odstranil genitálie a ty uložil do formaldehydového roztoku, uříznuté hlavy často vařil, lebky si uchovával jako trofeje a někdy je barvil šedou barvou. Také uchoval penis jedné z obětí, který natřel "přírozenou" tělovou barvou. Dahmer sdělil policii, že se torz těl šesti svých obětí zbavil tak, že je namočil do kyseliny, dokud ostatky nebyly dostatečně "rozbředlé", a pak je spláchl do záchodu. Maso tří ze svých obětí jedl a sexuálně se ukájel s oddělenými hlavami dvou z nich. Přiznal, že s lidským masem prováděl mnohé kulinářské experimenty, zvláště pak v oblasti dochucení, aby mu chutnalo co nejvíce, a zbylé maso pak v podobě plátků uchovával v mrazáku.

Během svého pozdějšího přiznání jen neochotně odhaloval podrobnosti o tom, kterou z obětí jedl, nicméně přiznal, že uřízl kus stehna jednoho muže, snědl jej a jeho srdce uchoval v mrazáku, aby ho "mohl sníst později". Stejně tak doznal, že si usmažil a snědl bicepsy čtyřadvacetiletého Ernesta Millera, "protože byly velké" a on je "chtěl ochutnat". Zvláště tahle jeho oběť, tanečník Ernest Miller, musela být pro Dahmera mimořádně přitažlivá - Dahmer z něj stáhl kůži, odstranil maso až na kost a lebku s kostrou uchoval. Ty si pak pověsil jako ozdobu v pokoji. Byla nalezena fotografie, na níž visí tělo ve sprše.

Jak šly dny, i tyto hrůzné činy přestávaly Dahmerovy touhy uspokojovat. Na svých uspaných obětech tedy začal provádět nejrůznější experimenty. Svědecké výpovědi při procesu týkající se jeho duševního zdraví dokázaly, že vrah do lebek některých svých obětí vyvrtával otvory, lil do nich kyselinu a prováděl lobotomii za účelem stvořit vlastní sexuální partnery na způsob zombie. Není třeba dodávat, že takové experimenty byly neúspěšné.

Někdy se zase Dahmerova krutost realizovala tak, že anonymně zatelefonoval rodině obětí a řekl, že jejich syn je mrtev a že ho zabil on.

Většina Dahmerových obětí byli "barevní" muži - a to je velice nezvyklé. Záznamy FBI týkající se masových vražd ukazují, že si vrazi většinou vybírají oběti z vlastní etnické skupiny - a že masoví vrazi jsou téměř výhradně běloši. Dahmer byl taktéž výjimečný tím, že neměl vlastní auto a že zabil většinu obětí ve svém bytě. Ještě než se dostal za mříže, mnoho lidí dosvědčilo, že Dahmer byl rasista, který měl vůči černochům časté rasistické poznámky. Během soudního procesu však soudní psychiatr dr. Frederick Fosdal prohlásil, že při rozhovoru s Dahmerem neshledal žádný důkaz pro to, že by vraždy měly mít jakoukoliv rasovou motivaci, i tak ale psychiatr potvrdil, že Dahmer je homosexuál.

Všechny známé Dahmerovy oběti byli rovněž homosexuálové - to byl také fakt, který Dahmer ve svém přiznání neopomněl zmínit, jako by si myslel, že to jeho zločiny nějak ospravedlňuje. Proč tomuto faktu věnoval takovou pozornost, když byl sám homosexuál? V této záhadné skládance se pomalu začínají objevovat chybějící dílky. V době, kdy Dahmer páchal své zločiny, téměř pravidelně každý měsíc chodil na konzultace se svou sociální kurátorkou Donnou Chesterovou, která si už tehdy všimla jeho depresí a problémů se sexuální identitou. Dahmer přiznal svoji homosexualitu, ale na druhou stranu se za ni cítil vinen. Tento fakt vyšel najevo také svědectvím jedenadvacetileté svobodné matky, jež v roce 1992 v článku nazvaném "Jediná žena, která milovala Hannibala kanibala" řekla novináři listu Today o Dahmerově nenávisti k homosexuálům a jeho hlubokém vztahu k Bohu a náboženství. Tato žena se setkala s Dahmerem v roce 1988, kdy ještě žil se svou babičkou, a ještě před jeho trestem za zneužití nezletilého - ani o tomto případu žena neměla tušení až do chvíle, kdy Dahmerovy zrudnosti vyšly najevo - a oba se spřátelili. Dokonce mu pomáhala s hledáním bytu, právě toho, v němž později zlikvidoval tolik lidí. Tato mladá žena dokázala po celé dlouhé hodiny sedět v Dahmerově bytě, zatímco on jí četl modlitby či pasáže z bible. Někdy - jak si vzpomíná - se jí ptal, co si myslí o homosexuálech, a sám se jí svěřil s vlastním názorem. "Nemohl je vystát," svědčila mladá žena a pokračovala: "Říkal, že sex mezi muži nebo mezi ženami je něco špatného..., že je to páchání hříchu."

Dahmerova antipatie k homosexuálům je zajímavá zvláště v tom smyslu, že odkrývá zajímavý pohled na jeho vlastní osobnost. Dahmer musel být plný nenávisti jak k sobě samému, tak i k vlastním homosexuálním touhám a možná také, že ji chtěl svými činy popřít a tuto nenávist si projektoval do svých obětí. Tím, že je fyzicky likvidoval, poněkud zvráceným způsobem věřil tomu, že útočí na sebe samého a svými činy vlastně likviduje vlastní "hanebnost". Ačkoliv tento vnitřní konflikt může poskytnout vysvětlení, proč má jedinec s poruchou osobnosti chuť

zabíjet, na druhé straně nepodává dostatečné vysvětlení k tomu, proč po všem následovaly příšerné kanibalské či nekrofilní činy, jež Dahmera tolik uspokojovaly.

V květnu 1991, celé dva měsíce před tím, než na světlo vyšlo hrůzné tajemství Dahmerova bytu, policie obdržela telefonát od jakési Sandry Smithové, která jako Dahmerova sousedka spolu se svou matkou viděla nahého chlapce se zkrvavenými nohama, jak z Dahmerova bytu utíká ven na ulici. Tou dobou přijeli do bytu policisté Joe Gabrish, Richard Porubcan a John Balcerzak. Se čtrnáctiletým Konerakem Sinthasomphonem už Dahmer stačil mít orální sex, pak si myslel, že prášky omámený chlapec odešel z bytu, aby koupil nějaké pivo a že se vrátí zpět, aby splnil všechna jeho přání. Jeho plán však nevyšel, protože místo toho uviděl nahého chlapce před domem v doprovodu tří policistů. Nicméně Dahmer s potěšením zjistil, že káva s práškem ve skutečnosti působila: chlapec byl zmatený a mluvil nesouvisle. I když chlapec prve našel odvahu a sílu k tomu, aby se z vrahových tenat dostal, teď se do nich měl vrátit. Pohotovým způsobem, ne nepodobným tomu, jímž klamal i všechny ostatní, Dahmer policistům chladně oznámil, že jejich "úlovek" je ve skutečnosti jeho devatenáctiletý přítel, který s ním žije a trochu to přehnal s alkoholem. Všichni tři policisté už už Dahmerovi uvěřili, ale trvali na tom, že se v jeho bytě trochu porozhlédnou. V bytě pak našli Konerakovy svršky přehozené přes židli a nic nenaseďovalo tomu, že bytu proběhlo nějaké násilí. Konerak si sedl na gauč, mlčel a už se nesnažil utéct, a tak policisté nechali případ plavat a považovali ho jen za běžný milenecký výstup. Kdyby bývali pátrali dále, našli by na Dahmerově posteli rozkládající se tělo Tonyho Hughese, které zde leželo už tři dny. Samozřejmě že si policisté nemohli nevšimnout zápachu podobného ucpaným výlevkám, který se linul z Dahmerova bytu - stejně jako ho ucítil kdokoliv jiný - ale policisté neměli jediný důvod k závěrům, že by tenhle příjemný a slušný světlovlasy chlapík stojící před nimi skrýval ve své ložnici dvouseťlitrovou nádrž s několika lidskými těly v různém stadiu rozkladu. Jak se k tomu později vyjádřil policista Balcerzak: "Dahmer byl otevřený, klidný a přesvědčivý muž, který sám dobrovolně podával informace bez jakéhokoliv náznaku napětí a bez jakéhokoliv náznaku, že by si nepřál, abychom v naší prohlídce pokračovali."

I tak byli policisté rádi, že mohou z puchu bytu konečně odejít, sejít ze schodů domu a jít si po svých. Posléze centrále vysílačkou uštěpačně sdělili, že "zdrogovaný nahý Asiat byl vrácen svému střízlivému příteli". Balcerzak k ještě nevábně vonícímu bytu se smíchem dodal, že "kolegové musejí na stanici projít dezinfekční kúrou". Jakmile se za policisty zavřely dveře, Dahmer prý do lebky netečného Koneraka vyvrtil otvor, nalil do něj kyselinu a pokusil se z něj udělat svého sexuálního otroka. Poté ho uskrtil, za sexuálního uspokojení ho zohavil, rozčtvrtil, pořídil fotodokumentaci a lebku si uschoval.

Když byl konečně dopaden a za vraždu stanul před soudem, vyšly najevo podrobnosti, díky nimž se na lavici svědků ocitli i všichni tři policisté. Sestra Dahmerovy oběti Richarda Guerrera k tomu řekla: "Jeffrey Dahmer dostane to, co si zaslouží - doživotní žalář. A ti tři policisté jsou na řadě jako další." Joe Gabrish a John Balcerzak dostali okamžitě výpověď; Richard Porubcan byl suspendován. Při zpětném pohledu je snadné tyto policisty vinit z nedostatečného výkonu povinností zvláště ve vztahu k nešťastnému Konerakovi a nikdo není na pochybách, že vůči Dahmerovi měli být více podezíraví. Ten však byl, podle pozdější psychiatrické zprávy, "impozantní lhář". Už v dřívějším procesu kvůli zneužívání, kdy zmátl všechny od obhájce až po soudce, dokázal, že pokud je člověk dost chytrý, může vodit za nos všechny kolem sebe neomezeně dlouhou dobu.

Tracy Edwards, muž, který měl to štěstí, že byl v milwauckém domě sousedem jednoho z nejproslulejších vrahů - a kdo také způsobil, že byl vrah dopaden - tvrdil, že o Dahmerově homosexualitě ve chvíli, kdy 22. července 1991 vraha navštívil, neměl ani tušení (Dahmer na druhou stranu tvrdil, že Edwards přišel na "fotografický dýchánek"), nicméně dal si s ním jen skleničku. I tak však při procesu přišel s domněnkou, že jeho kola s rumem, již mu Dahmer nabídl, musela obsahovat nějaký prášek, protože se mu nečekaně začala točit hlava. V ložnici, jejíž stěny byly vyzdobeny fotografiemi homosexuálních aktů, Dahmer Edwardse spoutal a vytáhl nůž. Vyděšený muž řekl, že si všiml, že na prostěradle je velká krvavá skvrna a že zpod postele vyčuhovala lidská ruka - to však v okamžiku, kdy ho policie zachránila, nepovažoval za nutné hlásit. Podle Edwardsova tvrzení mu prý Dahmer řekl, že ho hodlá sníst. "Odtud se nikdy nedostaneš," řekl a s těmito slovy vyndal ze své sbírky lidskou lebku. "Tímhle způsobem to dělám, aby se mnou lidé zůstávali - a ty se mnou zůstaneš také." (Zde je však třeba předeslat, že co se týče tohoto Edwardsova tvrzení, je nutné pojmout určité pochyby, protože podle názoru psychiatrů vrazi málokdy své záměry obětem sdělují.) Edwards si počkal na příhodný okamžik - kdy se Dahmer v jakémsi šíleném rituálu pohupoval dopředu a dozadu a mumlal si: "Už je čas, už je čas" - vrazil do něj, pak ho kopl a okamžitě utekl, aby za okamžik přivedl policisty Rautha a Muellera, kteří měli konečně objevit krvavá jatka Dahmerova bytu. Na místě našli těla jedenácti obětí. Většina z nich byla identifikována za pomoci zubařské analýzy.

Mezitím se policistům, kteří se zabývali Dahmerovou minulostí, vyjasnily některé nevysvětlené zločiny z míst, kde čirou náhodou žil Dahmer také. V době, kdy sloužil v německém Baumholderu, se v této oblasti vyskytly čtyři nevysvětlené případy vražd s následným zohavením. Nicméně baumholderská teorie byla brzy vyvrácena jako nepravděpodobná, protože mezi oběťmi byly také ženy. Když Dahmer odešel z armády, nějaký čas žil v Miami. Jen čtyři měsíce po jeho příjezdu byl v miamském Hollywoodu pohřešován šestiletý Adam Walsh, jehož hlava byla

později nalezena téměř dvě stě kilometrů odtud. Žádné další části jeho těla ale nalezeny nebyly. Nicméně Dahmer odmítl připustit, že s touto věcí má cokoliv společného, a policie nemohla poskytnout dostatečné množství důkazů. Dahmer se přiznal k vraždě sedmnácti mladíků, z toho šestnácti ve Wisconsinu a jednoho v Ohio, ale jakmile stanul třináctého ledna 1992 před soudem, byl obžalován z vraždy pouze patnácti. Jeden z wisconsinských případů byl vynechán na základě nedostatku důkazů a případ Dahmerovy první oběti, Stevena Hickse, k němuž došlo ve ohijském městě Bath, měl být soudně řešen samostatně. Dahmer byl shledán vinným z patnácti vražd, nicméně mentálně nesvéprávným. Jakmile byla zvolena porota, Dahmerův obhájce Gerald Boyle předem upozornil, že proces bude obsahovat "značné krveprolití, vraždy, ohavení, kanibalství - a vlastně všechno, co si člověk dokáže představit". Dvě ženy se omluvily, že dále nemohou pokračovat, a tak byly omluveny. Po skončení procesu byla soudcům poskytnuta pomoc v rámci hrůzných detailů, které byli nuceni vyslechnout.

Porota musela rozhodnout, jestli Dahmer trpí duševní chorobou, která má na svědomí, že si svých činů není vědom, případně způsobuje, že takové činnosti není schopen zanechat. Jeden ze soudců Michael McCann přišel s teorií, že by se vyšetřovatelé měli zabývat stavem vrahovy myslí ve chvíli, kdy zabíjel, a ne masakry, které jsou s vraždami spojovány. "Vše se týká zodpovědnosti za vraždu patnácti lidí," předeslal soudu. "Nikoli zodpovědnosti za čtvrcení jejich těl. A stejně tak ne sexuálního styku s mrtvolami." Dahmer seděl během přelíčení beze slov, hleděl na podlahu nebo na soudece, občas pohlédl na soudece úkosem. Pokud by byl shledán nesvéprávným, byl by poslán do ústavu pro choromyslné s tím, že by každého půl roku mohl podávat žádost o propuštění. Pokud by byl prohlášen za duševně zdravého, za každou ze svých vražd by dostal doživotí. Stát Wisconsin totiž nemá trest smrti.

Jeden z policejních úředníků, který Dahmerovo přiznání zaznamenával, řekl soudu, jak chladný a vyrovnaný Dahmer byl, když hodiny a hodiny popisoval, jakým způsobem ohavil své oběti. Jak se dostával stále k podrobnějším detailům, kouřil přitom cigarety a pil kávu. Detektiv Murphy dosvědčil, že Dahmer řekl policii, že "by byl raději, kdyby oběti zůstaly naživu. Ačkoliv cítil, že je pořad lepší, že zemřeli, než kdyby odešli," dodal nakonec. "Jak se rozhovor vyvíjel, byl stále uvolněnější. Na samém začátku při něm neexistoval žádný oční kontakt. Na konci se nám díval do očí, a dokonce se i místy smál." Murphy dále řekl, že Dahmer byl jako někdo, koho chytili "při činu a teď je na rozpacích". Dahmer mu dále pověděl o tom, jak vzal biceps jedné z obětí, naklepal, usmažil si ho a pak i snědl. "Řekl, že to chutnalo jako hovězí."

Obhájce Gerald Boyle argumentoval tím, že Dahmerovy sexuální styky s mrtvými těly spolu se strachem z osamělosti vyústily do vražedných aktivit, nad nimiž sám ztratil kontrolu. Dahmerovy činy nejsou činy normálního člověka, řekl dále, ale člověka, který je "zosobněním samotného Satana". Dahmerovy rané sklony k nekrofilii vyvrcholily případem, kdy se snažil vykopat mrtvolu z hrobu, ale země byla příliš zmrzlá, a tak byl neúspěšný, řekl Boyle. Dále pokračoval s tím, že i když Dahmer okusil krev, když v roce 1983 pracoval v centru pro krev a plazmu, nechutnala mu a už to vícekrát nezkoušel. I tak však během svého vraždícího běsnění provozoval kanibalství. Existují o tom dva důkazy, nejméně deset dalších pak z podání samotného Dahmera. Boyle stavěl hlavně na myšlence, že Dahmer si "ponechával" těla svých obětí proto, aby ho nemohly opustit - což je jen hrůzný příklad potřeby lidského kontaktu. "Jedl maso těch nebožáků, jež zabil, proto, aby dále žili v něm," řekl Boyle spolu s tvrzením, že skutečnost, že Dahmerovy oběti skutečně chtěly odejít, vraha vedla k tomu, aby je zabil. Jejich těla mu jednak pomohla překonávat samotu a jednak mu mnoha nejrůznějšími způsoby sloužila jako sexuální objekt. Dahmer nebyl schopen sexuálního styku s muži ve chvíli, kdy byli při plném vědomí, proto je uspával a poté zabíjel. Řekl, že mu prý po sexu scházelo pocít partnerova tlukotu srdce - a také proto začal s lobotomickými experimenty, které měly oběti proměnit "v zombie nebo sexuální otroky... v lidi, kteří by existovali jen pro něj". Poté, co Dahmer navrtnal do lebky nic netušící oběti otvory, napustil lebku dávkou kyseliny solné. Někteří z lidí zemřeli okamžitě, jiní, jako například Jeremiah Weinberger, chodili po zákroku po místnosti ještě celé dva dny.

Jedna z klinických psychologek dr. Judith Beckerová odhalila, že Dahmer měl v úmyslu vytvoření jakési magické svatyně, jež by mu umožnila přijímat "zvláštní moc". Dahmer obrázek svatyně načrtl, měla obsahovat černý stůl a židli, kadidelnice a lebky a kostry obětí. Základ stolu už prý dokonce zakoupil a hodlal ho nasvítit modrými světly umístěnými na závěsu s motivem kozla. Dahmer také zakoupil sošku mytického gryfa, který je - stejně jako kozel - často používán při satanistických ceremoniálech. Dále psychologka řekl, že gryf ho ovládal přesně takovým způsobem, jakým čekal, a že byl zosobněním zla.

Během snášení ukrutných důkazů Dahmerův otec s jeho nevlastní matkou pozorně naslouchali, a pozůstalé po Dahmerových obětech soucitně objímali. "Věděli, že i my jim ubližujeme," vyjádřil se Lionel Dahmer novinářům a jeho žena pokračovala: "Je to tragédie. Ale co máme říct rodinám, které v mnoha případech ani nemají koho pohřbit?" "Myslím, že se s tím do smrti nesmírím," dodal pan Dahmer. "Odted' je všechno jinak."

Ke konci procesu měl svoji řeč i Dahmer. Vyjádřil v ní horlivou omluvu rodinám obětí a také snažně prosil za odpuštění za svůj "holocaust zla". "Doufám, že Bůh mi odpustí," řekl nakonec. Jeho otec, bohabojný člověk, který by si ani v nejhorším snu nedokázal představit, že chemická stovebnice, již před mnoha lety synkovi koupil, může vést k takovému hororu, smutně naslouchal a později se vyjádřil, že Jeffrey by si z vlastní vůle raději za trest vybral smrt.

Ale ani tohle přání se Dahmerovi nevyplnilo. Byl prohlášen za svéprávného a za každou ze svých patnácti vražd byl postupně odsouzen na doživotí - což má pochopitelně za následek, že živý se z vězení nikdy nedostane. Žádost o milost mu bude povolena nejdříve za 936 let, a tak v současné době Dahmer dlí v nápravném zařízení v Portage, asi sto kilometrů západně od Millwaukee v cele ne nepodobné té, v níž se ve filmu Mlčení jehňátek ocitl kanibal Hannibal. Moderní technická zařízení a vybavení věznice prý činí z této instituce jednu z nejbezpečnějších v celém státě. Asi rok poté, co proces skončil, Dahmer veřejně přiznal, že pokud by se dostal na svobodu, zabíjel by znovu. Lidé, kteří Mlčení jehňátek viděli, by si při pohledu na Dahmera museli uvědomit, že nadaní psychopati jako Hannibal Lecter neexistují jen na plátnech kin. Soud v Millwaukee tak mohl být trochu zklamán, že před sebou nevidí inkarnaci dábla s očima podlitýma krví, ale spíš neupraveného a nenápadného mladíka, který během celého procesu hleděl na podlahu a zůstal pasivní. Jeho vystupování se změnilo jen jednou, a to v momentě, kdy vyšel najevo zároveň jeho zvrhlý smysl pro humor. Téhož dne, kdy měl být případ postoupen porotě, přinesl Dahmer před soud jakési noviny s jeho fotografií na titulní straně, pod níž stálo palcovými titulky: "Kanibal z Millwaukee zabil spoluvězně." A příběh dále pokračoval, že ho Dahmer také údajně snědl. Dahmer se novinami začal ohánět a v jakémisi opovržlivém pobavení vykřikoval: "Není to úžasné, s čím přišli?" To řekne člověk, který sice nesní svého spoluvězně, ale zato zabije a částečně požije sedmnáct jiných lidí. Ironie jeho slov zůstala nepochopena.

NĚKDE UVNITŘ MĚ SE SKRÝVÁ ZVÍŘE

Žil svůj život v tom nejnásostnějších momentě vlastního vědomí, které do poslední vteřiny naplňoval touhou, pokušením a odevzdáním? Při jedné představě, při jedné vizi vykřikl, ale výkřik nebyl ničím jiným než šepotem - vykřikl znovu, ale zvuk nebyl silnější než vzdech. - Hrůza, hrůza!
Joseph Conrad, Srdce temnoty

Andrej Romanovič se vždycky nejraději držel okolo maminky. Věděl totiž, co se může přihodit dětem, které se ocitnou příliš daleko od svého domova. Slýchal ukrutné příběhy o vlčích žijících v divočině, o vlčích číhajících v křoví, kteří s lesknoucíma se žlutýma očima čekají a čekají na svou kořist. Čekají právě na chlapce, jako je on. Na ty, kteří se vydali až příliš daleko z bezpečí své rodné vsi, kteří bezmyšlenkovitě uhanějí za hrozeným kamenem nebo kteří v naivní zvědavosti chtějí prozkoumat, co že to právě šustlo v křoví. Stvůry si počkají na závoj tmy, která je jejich spojencem, a už už vyhlížejí opozdilé chlapce, který se pomalu s holí v ruce loudá prachem domů. Vyskočí, zatnou drápy a nemilosrdně ho sežerou. Andrej Romanovič tyhle příběhy znal. Jeho maminka svého synáčka s krásnými tvářičkami před nimi často varovala.

Také slýchal příběhy o jiných příšerách: o dracích s ostrými zuby, jež se do jemného masa dětí zapichovaly jako ty nejostřejší jehly, o čarodějnicích, které lákaly nic netušící děti do svých doupat, zamykaly je ve sklepích, vykrmovaly si je a nakonec je rozsekaly na malé kousičky a celé snědly. Andrej Romanovič se při těchto krutých příbězích celý třásl hrůzou. Ostatní chlapci se takovým báchorám o vampýrech a čarodějnicích jenom smáli, ostatní chlapci se vysmívali tomu, že on se stále drží maminčiných sukni, a stejně tak to byli oni, kdo se ve škole posmíval jeho nesprávným odpovědím, a to i když ty správné byly často napsané před ním na tabuli. Nemohli mít ani ponětí o tom, jaké věci Andrej vidí, jak se z křídly na tabuli stává rozmazaná skvrna, když na ni bez ustání zírá. Oni totiž o skutečné krutosti tohoto světa nemohli mít nejmenší tušení. A to byl také důvod, proč se bojácny a ostýchavý Andrej nikdy nevzdaloval od maminky. On totiž věděl, že kromě draků a čarodějnic jsou na světě také lidské bestie, které jsou schopné daleko horších věcí než vlci, jejichž vytí slýchal po nocích za okny. Vyprávěla mu o nich jeho maminka.

Andrej věděl, co se přihodilo jeho bratru Štěpánovi jen pár let před tím, než se sám v roce 1939 narodil. Stalinův režim způsobil, že v zemi zavládl hladomor. Tím, jak diktátor nutil sedláky ke vstupu do družstev, začaly tisíce lidí trpět hladem. Výjimkou nebyli ani obyvatelé ukrajinské vesnice Jabločnoje, kde žil Andrej. Nikdo z těch, které znal, však neklesl tak hluboko jako někteří. Bratr Štěpán se dostal až příliš daleko od rodného domku, opakovala maminka Andrejovi s očima zalitýma slzami znovu a znovu, a už se nikdy nevrátil. Hladoví vesničané chlapce chytli, zabili a snědli. Když matka Andrejovi a jeho sestře Tatjaně tenhle příběh vyprávěla a vzlykala při tom, znělo to vše spíše jako smrtelné varování. A Andrej byl zděšený. Příběh ho tlačil v hlavě jako můra. Jak vyrůstal, jeho povaha způsobila, že se mezi ním a ostatními chlapci vytvořila bariéra. Stal se terčem jejich výsměchu, ale přitom přicházel na tajemství vlastní mysli: i když byl už velký kluk, v noci ho v posteli stále napadaly myšlenky malého dítěte. Nerozuměl tomu, proč se tak často po ránu budil pomočený - čemu však rozuměl, bylo to, že by neunesl, kdyby se to kamarádi dozvěděli. A tak se Andrej stále více uchýlil do světa vlastní fantazie. Přitom mu na mysl znovu a znovu přicházely strašlivé představy o tom, co hrozného se muselo stát jeho bratrovi, právě tomu bratrovi, který, kdyby žil,

by mohl být v boji proti ostatním jeho spojencem. Teď si pro Andreje vymysleli slovo "zrádce", které na něj pokřikují, kdykoliv jde kolem. Tolik se styděl, a přitom vinen byl jeho vlastní otec. Ten byl jako sovětský voják během druhé světové války zajat nacisty a odvečen do koncentračního tábora. Jakmile se vrátil do Sovětského svazu, okamžitě ho zavřeli znovu, protože člověk, který se nechá zajmout, musí být nepřítel lidu. Byl umístěn v pracovním táboře daleko od domova a za svůj čin byl považován za vyvrhele. A nebyl sám, kdo trpěl. Stejně tak si své vyslechla i jeho rodina od sousedů... a Andrej to všechno těžce nesl.

Jak Andrej dospíval, jeho představy dostávaly stále jasnější kontury. Hrůza, výkřiky, krev. Místo aby mu byly odporné, reagoval na ně jinak. Z chlapce se stával muž - tělesná odezva na jeho představy mu to říkala. Navíc jeho jediná snaha o svedení dívky ztroskotala a proměnila se ve fiasko plné ponížení. A tak jediným útočištěm, v němž mu slabiny probíhalo příjemné chvění, byly vlastní neobvyklé představy. Hovory o sexu, které vedli jeho vrstevníci, stejně tak i "neslušné" obrázky, které třídou tu a tam kolovaly, se mu hnusily a nechávaly ho chladným. Kdepak, sexuální stimulace Andreje Romanoviče Čikatila byla úplně jiná...

Když se na sebe Fajina podívala do zrcadla, zamyslela se, jestli by se Taťjaninu bratrovi vůbec líbila. Pokud mohla věřit Taťjaniným slovům, Andrej Romanovič byla docela dobrá partie: bylo mu dvacet sedm, byl trochu ostýchavý; milý a vzdělaný. Také byl vysoký, což se jí vzhledem k tomu, že sama nebyla z nejmenších, líbilo také. Psal se rok 1963. V Británii právě vládla beatlemánie, v Americe se John F. Kennedy právě chystal na osudovou cestu do Dallasu; a v Novošachtinsku se čtyřiadvacetiletá Fajina, dcera havíře, připravovala na setkání s Taťjanou a Andrejem. Na setkání, které mělo změnit celý její život...

Přesně jak předpokládala, Taťjanin bratr Andrej se jí líbil. Vypadal vcelku dobře, i když by se o jeho ramenou dalo říct, že nejsou příliš mužná, protože mu opticky prodlužovala krk. Jinak byl ale Andrej pěkně stavěný, a co víc, zahrnul Fajinu takovou dávkou úcty a respektu, že ji okamžitě okouzлил. Jak se jejich vztah rozvíjel, Fajina si uvědomovala, že Andrej je stydlivý a zranitelný, dokonce tak stydlivý, že ji nikdy nepolíbil. To se však dalo přičíst k jeho plus, protože ani sama Fajina se nezdála zamilovaná až po uši. Spíše měla ráda jeho vlastnosti: nepil, nekouřil, mluvil tichým hlasem, vystupoval klidně - a hlavně se nepotuloval po nocích. Byl prostě obyčejný, to by se o něm dalo říci na prvním místě. Někdo by ho pro jeho usedlé oblečení a rezervovanost mohl považovat za nudného a také bylo jasné, že velmi bohatí nebo velmi slavní lidé vypadají trochu jinak. Nicméně Fajině to bylo jedno. Ona měla jeho obyčejnost ráda a ještě téhož roku se za něj vdala.

Už o svatební noci si ale uvědomila, že něco není v pořádku. Andrejova ostýchavost ji uváděla do rozpaků. Jeho pokusy o milování byly bolestivě neobratné a Fajině se zdálo, že ho není schopna vzrušit. A tak to vzdali. Asi za týden se Fajina pokusila Andreje přemluvit, aby to zkusili znovu, a nakonec za pomoci nejrůznějších způsobů svádění a její trpělivé zručnosti konečně došlo k úspěchu. Jak šel ale život manželů dál, bylo čím dál jasnější, že sex je pro Andreje něco jako očištec, protože seznamování se s ženským tělem mu neříkalo nic. K milování se stavěl apaticky, bez emocí, vzrušení či nápaditosti, navíc k němu docházelo výjimečně a vyvrcholení musela značnou manuální pomocí obstarávat Fajina. I tak byly výsledkem tohoto spíše sporadického sexu dvě děti - Ludmila se narodila v roce 1965 a Jurij v roce 1969 - a vztah zůstával ve všech ostatních ohledech úspěšný. Andrej na sobě pracoval a domácím studiem brzy získal diplom z ruské literatury, strojírenství a marxismu-leninismu. Byl věrným, snad až trochu fanatickým členem strany a do sovětských novin psal články týkající se patriotismu a morálky. Později začal pracovat jako učitel. Sex není všechno, myslela si Fajina, a Andrej byl přece dobrým otcem, který se na děti nikdy nerozzlobil. Proto byla na svého pilného, neokázalého a chytrého manžela, který učil děti ve škole lepším zítřkům, náležitě hrdá.

Co je učil, bylo úplně něco jiného. Netrvalo to ani pár let a Andrej Čikatilo byl obviněn ze sexuálního obtěžování žákyň ve své škole. Zjistil totiž, že ho vzrušuje strach, který vyjádřila křikem jedna z dívek poté, co ji popadla a ona ho odstrčila. Její odpor se mu líbil. Mohl v téhle chvíli zafungovat podvědomý spoj mezi tím, co právě činil, a tím, co se před lety stalo jeho bratru Štěpánovi, když se bránil? Kdo ví? Jakmile vyšly najevo jeho sexuální sklony, přišel o práci. Nicméně k žádnému oficiálnímu závěru nedošlo a neproběhl ani žádný soud. A tak se Fajina nedozvěděla nic. Brzy si Andrej našel jinou práci. Byla horší, na důlní škole a rodina se odstěhovala do školního bytu v Šachtách. Ve škole nakonec našla práci i Fajina. Co však nevěděla, bylo, že mezitím si její manžel koupil ještě jeden dům, polozbořenou barabiznu o třech pokojích, která stála v nejchudší části města. A právě tam si Andrej začal vodit prostitutky, aby konečně vyléčil vlastní impotenci. Pro něj jako pro člověka pruderní morálky totiž musely být zakázaným ovocem. Na rozdíl od vlastní ženy, nevinné Fajiny, k níž vzhlížel, byly tyhle ženy nízkými stvořeními: nespoutané a promiskuitní. Byly kdykoliv připraveny uskutečnit cokoli, co by Andreje ani ve snu nenapadlo své ženě navrhnout. A tak je do svého doupěte začal vodit jednu za druhou. A nejen je. Také do své chátrající špinavé špelunky přiváděl děvčátka, která pohlavně zneužíval. Žil však ve společnosti, kde držet jazyk za zuby byla druhá přirozenost, a tak žádný z případů nevyšel najevo. Jeho druhý dům se měl pouhou náhodou také brzy stát místem, kde Čikatilo odhalil tu nejhlubší přirozenost svých krvavých tužeb.

V roce 1978 bylo malé Leně Zakotnovové devět let; stejně jako Čikatilovu synovi Jurimu. Čikatio si ji vyhlédl na autobusové zastávce v Šachtách. Byla oblečena do červeného kožíšku a hnědé čepice, a když se s ní dal clo nevázaného hovoru, právě se vracela domů z odpoledního bruslení. Mluvil s ní o škole, jejích kamarádkách, o tom, co ji baví; věděl, jak se mluví s dětmi, protože tak činil dlouhá léta, kdy byl zaměstnán jako učitel. Lena přešlapovala z nohy na nohu a za chvíli se příjemnému strýčkovi přiznala, že si potřebuje odskočit. "Bydlím támhle za rohem," odpověděl jí muž s úsměvem. "Můžeme zajít tam." Takhle to měl Andrej Čikatio snadné.

Jakmile měl Lenu v bezpečí svého bytu, vrhl se na ni, začal z ní trhat šaty a její křik tlumil tím, že ji předloktím začal škrtit. Nebyl schopen dívat se na hrůzu, která se zračila v dívčích očích, a tak jí je zavázal šátkem. Poté se ji pokusil znásilnit, nicméně stále nedocházelo k erekci. Najednou mu hlavou prolétla jiná myšlenka. Popadl nůž, který s sebou nosil za účelem sebeobrany, a zabodl ho do dívčina podbřišku jako ocelovou náhradu za to, že tak nemohl učinit svým ochablým penisem. Jakmile se ocitl v kaluži krve, jako by se proměnil v divoké masožravé zvíře. Znovu nožem bodl. A znovu. Nevycházel z údivu, když tenhle krvavý akt konečně způsobil, že došlo k sexuálnímu vzrušení.

Čikatio se podivoval tomu, jak bylo ukojení jeho tužeb nakonec snadné. A také jak jednoduché bylo vyzvednout si oběť na ulici; bezbrannou oběť, již byla tahle dívka, které ještě stále z drobného těla vytékal pramínek krve. Jeho oběti mu konečně splácely sexuální uspokojení, které mu po celá léta bylo odpíráno.

Těch let, než zjistil, co je schopno ho uspokojit, bylo celkem čtyřicet dva. A tou věcí, která ho uspokojovala, byla - krev. Jak se Čikatio opět z bestie stával člověkem, netečně se podíval na tělo mrtvé dívky a uvědomil si, že se ho musí rychle zbavit. Chytil ho pod paží, jako by to byla nějaká panenka, vyšel z domu a zamířil k nedaleké řece Gruševce. Hodil tělo do vody a za ním i Leninu školní brašnu. Poté se s pocitem uspokojivého tepla, které musely rozežhnout samotné plameny pekelné, vydal za Fajinou.

Lenino tělo se, na rozdíl od Čikatilových představ, daleko z Šachet nedostalo a zůstalo nedaleko od domu, kde vrah svou oběť zabil. Policejní vyšetřování mělo brzy podle všeho přivést podezření právě na něj. Existovaly důkazy, že si Čikatio do domu často vodil ženy a děti. Jeden ze sousedů dosvědčil, že na rozdíl od jiných nocí toho večera lampa svítila celou noc, a to i když uvnitř nikdo nebyl. Také na cestě před domem byly nalezeny stopy krve, a co je nejdůležitější, existovalo svědectví ženy, která zavražděnou dívku viděla s Čikatilem na zastávce krátce před tím, než spolu odešli. Právě tato očitá svědkyně podala policejnímu úředníkovi podrobný popis vysokého muže s brýlemi a útlými rameny. Policie také brzy odhalila Čikatilovy dřívější incidenty obtěžování nezletilých a zjistila rovněž, že muž podobného vzezření byl nedávno před tím několikrát spatřen, jak se potlouká kolem dívčích toalet ve školách. Nicméně už samotný popis stačil k tomu, aby byl Čikatio brzy zatčen a vyslýchán. Při výslechu zahanbeně klopil hlavu a přiznal, že má v sobě jakousi "sexuální slabost", která se týká nezletilých dívek, ale poté dodal, že vše už je věcí minulosti. Jeho sexuální zájmy se od té doby změnily. Fajina, která se výslechu účastnila s ním, vše jen potvrdila - a navíc přísahala, že její manžel strávil celý večer s ní doma. Policie Čikatila propustila, ale případ nechala otevřený. Brzy na to mělo ve vyšetřování dojít k něčemu, co policisté v honbě za vrahem nazvali trefou do černého.

Jen kousek od místa, kde bylo nalezeno tělo mrtvé Leny, žil člověk jménem Alexandr Kravčenko. Ten si osm let před tím odseděl trest za vraždu nezletilé dívky a právě teď začínal nový život se svou ženou a rodinou. Nešťastnou shodou okolností se asi měsíc po Lenině smrti dostal Kravčenko opět do rozporu se zákonem. Zúčastnil se jakési drobné krádeže, byl chycen při činu a okamžitě odveden na policejní stanici. Tam se zjistilo, že má stejnou krevní skupinu jako sperma nalezené v těle mrtvé Leny a policisté pak - nutno říci, že někteří s pochybami - uplatnili všechny možné způsoby pro to, aby vyvrátili jeho alibi na inkriminovanou noc. Nakonec byli úspěšní a Kravčenko se k Čikatilovu zločinu přiznal. Později své přiznání opět vyvracel, ale na to už nikdo ohled nebral. Už nikdo se nestaral o svědectví očitě svědkyně, která jako poslední viděla Lenu živou. A tak za Čikatilem už nikdo nepřišel. O pět let později, za stálého prohlašování vlastní nevinu, byl za vraždu Leny dsouzen Kravčenko.

Po první vraždě trvalo téměř celé tři roky, než se zvíře uvnitř Čikatila opět probudilo, aby se znovu vydalo na lov. Tou dobou byl zaměstnán opět na jiném místě: tentokrát jako zásobovací agent jedné z průmyslových firem. Tato práce byla pro Čikatila výhodná; obnášela časté cestování, během něhož měl za úkol shromažďovat či dodávat zboží na různých místech, a to mnohdy znamenalo zůstat přes noc. Pokud právě nemusel na některém z míst zůstat, svým kolegům-spolucestujícím vždy odchod zdůvodnil jako nějaké "záležitosti". Třetího září roku 1981 se ocitl v Rostovu, kde, jako v každém větším městě, žije velký počet tuláků, žebráků, bezdomovců, utečenců či jiných nešťastníků, případně i mnoho mladých žen, které by pro kousek jídla udělaly téměř cokoliv. Jednou z takových žen byla i sedmnáctiletá Larisa Tkačenkova, jejíž červený kabát, ve kterém čekala na autobusové zastávce, vzbudil Čikatilův zájem. Červená - to byla přece barva jeho fantazií. Dali se spolu do řeči a po chvíli to vypadalo, že Larisa je za jídlo ochotna se s Čikatilem vyspat. Vydali se spolu přes řeku Don do míst, která byla vyhlášena častými dostaveníčky milenců. Z tohoto páru se však přes řeku zpět měl vrátit jen jeden...

Jakmile se ocitli z dohledu kolemjdoucích, z Čikatila se opět stalo zvíře. I když se ve snaze, aby ukojil svou touhu po dominanci, dívky zmocnil, násilně jí roztrhal jak kabát, tak i spodní prádlo, jeho potence ho opět nechala na holičkách. Tentokrát ale věděl přesně, co chce: utrpení, křik a ze všeho nejvíc - krev. Dusil Larisu tak dlouho, dokud téměř neztratila vědomí, zakousl se do ní zuby a kousal ji do krku, z něhož tryskala krev, v níž smáčel obličej jako zvíře rozdrážděné jejím pachem. Ukousal jí kusy prsou, které hned sežvýkal, a nakonec zohavil její genitálie. Konečně přišel na novinku, že právě krev je zárukou jeho orgasmu. Možná své počínání ospravedlňoval tím, že Larisa byla zkažená tulačka, která si smrt vlastně zasloužila. S ohledem na až neuvěřitelnou upjatost, která velela jeho celibátu do chvíle, kdy se oženil, a k níž se po svatbě přidal ohled na ženu, která pro něj byla spíš ikonou než partnerkou, je toto vysvětlení pravděpodobné. Zvláště poté, kdy se Čikatilo po svém zatčení sám vyjádřil o obětech jako o "zdegenerovaných elementech", jejichž "právo na život" je sporné. Ještě než opustil scénu svého zvěrstva, otřel si z obličeje a rukou krev Larisinými šaty, jejím červeným kabátem. Při nejbližší příležitosti se hodlal převléknout; v tašce, již nosil stále s sebou, měl právě pro tuhle příležitost vždycky čisté náhradní šaty. Ještě než tak učinil, uvědomil si, že má před sebou Larisino nahé tělo, které může kdokoliv uvidět. Jen tak ze "slušnosti" ho přikryl listy Pravdy a Mladého komunisty, které měl, jako správný straník, stále u sebe.

Neuplynulo ani dalších devět měsíců a Čikatilovo alter ego se ozvalo znovu. Tentokrát se oběti měla stát třináctiletá dívka z dobré rodiny. Ljuba Birjuková onoho letního dne roku 1982 právě čekala na autobus na zastávce nedaleko svého domova u vesničky Zaplavskaja, když ji uviděl Čikatilo, který se s ní dal okamžitě do řeči. Po chvíli navrhl, aby na autobus nečekali a šli spolu domů pěšky. Cesta vedla lesem, a tak byl osud malé Ljuby zpečetěn. Z Čikatila-ostýchavce se znovu rázem stal Čikatilo-bestie. Během dalšího půl roku spáchal v okolních okresech tolik vražd, kolik mu jen jeho práce dovozovala. Teď už ve výběru svých obětí tak pečlivý nebyl: dalších šest obětí byli jak chlapi, tak i dívky ve věku od devíti do šestnácti let; nicméně všichni měli jedno společné - vlastní bezbrannost, která z nich činila snadnou oběť. Čikatilo byl svým způsobem zbabělec a nikdy by si nic nedovolil na někoho, kdo by se ubránil nebo dokázal utéct. Pomocí nože, který s sebou stále nosil, své oběti vždy zuřivě ubodal a jeho specifickým "podpisem" byly bodné rány kolem očí. V některých případech dokonce oči vyřezával. Právě takové počínání je vzácné a přimělo policisty ke spekulaci, že vrah podléhá pradávnmé pověře, že v lidských očích zůstane před smrtí vtisknut poslední obraz, který vidí. A v tomto případě to musel být obraz Čikatila. Možná se vrah snažil smazat pohled plný obvinění, který musel snášet ve chvílích, kdy mu člověk pod rukama umíral. Nebo možná jen prodlužoval chvíle utrpení, uspokojoval se křikem a působil největší možnou bolest - přesně tu, která mu činila to největší uspokojení - tím nejbrutálnějším způsobem, jaký si lze vůbec představit. Čikatilova další zvěrstva pak tuto teorii jedině potvrdila. Mezitím se jeho zvrhlé choutky stávaly stále bizarnějšími: Čikatilo vykusoval obětem jazyky a kusy prsů, které jedl, stejně tak i nosy a rty. Stahoval z kůže mužské genitálie - odstraňoval varlata a skrot nechával prázdný, dívkám resekoval vnitřní rodidla, na místě je konzumoval za syrova nebo je opékal nad ohništěm, které zbudoval poblíž. Jeho počínání bylo natolik hrůzné, že několik policistů nebylo schopno ani ve vyšetřování pokračovat a požádali o uvolnění. Někteří vyšetřovatelé přišli dokonce s teorií, že vraždy páchá gang satanistů, kteří varlata shromažďují za účelem transplantací.

Nejhrůznější ale na celém případě je, a o tom existují důkazy, že všechna tato zvěrstva se odehrávala ve chvílích, kdy oběti ještě žily. Potom to byla spíše bolest z mučení než samotná smrt, co Čikatila uspokojovalo. Právě tento detail odlišuje Čikatila od naprosté většiny sexuálních vražd. Podle dr. Paula de Rivera, autora knihy Zločin a sexuální psychopat vydané v roce 1950, dochází k "uspokojení vrahova chťiče povětšinou po zabití oběti. Mučení, řezné rány, ohavení v oblasti okolo genitálií, konečniku, u ženských prsů, na šíji, krku a zadku se týkají míst, která jsou nositeli sexuálního významu a pro vraha jsou tím pádem stimulační." Svými vraždami má Čikatilo mnohem víc společného s Albertem Fishem nebo s nechvalně známým vrahem Gillesem de Rais, který v patnáctém století zabil, znásilnil a dopustil se zvěstev na nejméně sto padesáti dětech poté, co je z důvodu pouhé sadistické radosti, již mu jejich agónie způsobovala, mučil tím nejbarbarštějším způsobem.

Policie v Rostovu a okolí začínala být neklidná. Začínali si totiž uvědomovat, že všechny vraždy spáchal jediný člověk. Toto zjištění ale trvalo drahnou dobu, protože jednotlivé vraždy byly páchany na různých místech a vždy se jimi zabývaly různé policejní jednotky individuálně. Výraz masový vrah byl v Sovětském svazu neznámým pojmem a navíc sovětská policie neměla k dispozici rozvinuté západní techniky vyšetřování, mezi něž patří například vyšetřovací analytický program. Je to počítačová profilová databáze postavená na základě údajů shromážděných za posledních deset let FBI či vědeckou jednotkou ve virginském Quantiku v USA. Zde se za pomoci informací shromážděných během stovek rozhovorů s pachateli vážných kriminálních činů, z nich někteří mají před popravou, pracuje na vytváření psychologických profilů zločinců. Jakmile dojde ke zločinu, všechny shromážděné důkazy případu jsou transformovány na jakousi charakteristiku chování, a ta analytikům pomáhá v sestavení "profilu zločince". I když je tento systém používán při vyšetřování mnoha trestných činů, zvláště užitečným se prokázal především při pátrání po masových vraždách a při jejich dopadení. I když takový vrah často překročí například hranice státu, jeho činy na tomto území jsou zaznamenány do téhož počítačového programu, a tak mohou být odhaleny

mnohé společné znaky vražd. Způsob vraždění sadistického vraha - jako suma jím nejčastěji použitých technik - psychologovi prozradí, do jaké kategorie ho zařadí. Velmi povrchně řečeno existují dvě hlavní kategorie, a to "organizovaný sociální vrah" a "neorganizovaný asociální vrah". Organizovaný sociál se vyznačuje alespoň předstíranou srdečností a náklonností ke společnosti, zatímco potají páchá pečlivě připravené a metodické vraždy, o nichž ví, že tutěž společnost budou šokovat.

A to je také součást jeho snah. Také rád vyhledává oběť a vhodné podmínky, za nichž by svůj zločin mohl nepozorovaně provést. Neorganizovaný asociál je na druhé straně samotář, který se bez přátel cítí jako outsider, nicméně zabíjí více nekontrolovaným a méně metodickým způsobem, zato však často nedbá na to, aby tělo nějak ukrýval. Nicméně i on může, v rámci pocitu dlouhodobějšího bezpečí, tělo například odnést na jiné místo, a pak se zájmem sledovat jeho nalezení a vyšetřování případu.

A jak by si takový program FBI poradil s Andrejem Čikatilem? Technika šílených útoků by mu jistě vysloužila zařazení do kategorie neorganizovaných asociálů a stejně tak i Čikatilova odcizená osobnost. I tak však tento vrah musel být výjimečně vypočítavý. Důkazem je neuvěřitelných 53 vražd. Pak by ale bezesporu musel být zařazen do kategorie organizovaných asociálů, protože kdyby byl neorganizovaný, jak by mohl mít pod kontrolou zavlečení oběti až na místo vraždy a tam její provedení nejméně třiapadesátkrát? Navíc, jeho metodou byly hodiny strávené při výběru vhodné oběti - když byl nakonec dopaden, sledovali ho dva rostovští policisté v civilu při pokusu přemlouvat jednu ženu za druhou, aby s ním odešla, celých devět hodin. Jeho trpělivý přístup k "padlým" ženám zahrnoval přátelskost a výmluvnost a stejně tak i nabídku sexu. Děti, které mu padly za oběť, si ve chvílích, kdy se s nimi dal do řeči, okamžitě získal. Všechny čekaly na autobusových zastávkách: "Já tam jedu také. Tady autobus nezastaví. Znáš zkratku," znělo obvykle. A dítě - jednomu z chlapců bylo teprve sedm - se svou malou ručkou chytilo ruky lidské bestie, která do dovedla do lesa... pokaždé podobným způsobem. Později Čikatilo uvedl, že v roce 1930 někdo unesl jeho staršího bratra Štěpána. A jeho osud nebyl nepodobný osudu Čikatilových obětí. "Čikatilo navazoval kontakt s lidmi velice snadno," uvedl o mnoho let později jeden z vyšetřovatelů. "Měl pro to neuvěřitelný talent. Dokázal přijít k frontě na autobus a člověku, který stál jako první, říct: Prosím vás, kde jste koupil tak nádherné houby?" a ještě než se to dozvěděl, už klábosil se všemi lidmi ve frontě." Když se během procesu Čikatila otázali, proč s ním děti šly, měl pro to vlastní zdůvodnění: "Musel jsem na ně působit nějakým magnetismem."

Mezitím Čikatilo vedl život, jenž by se zvenčí dal nazvat normálním společenským životem. Jeho spolupracovníci ho však rádi neměli, protože jim připadal spíš jako robot neschopný učinit vlastní rozhodnutí a závislý na ženě Fajině. Ta o jeho dvojím životě neměla ani potuchy, ale byla vcelku spokojená. Později řekla: "Byl to .dokonalý manžel!." Čikatilo posléze přiznal jednomu z psychologů, že ho Fajina rozčilila tím, že podstoupila potrat bez jeho vědomí (jako kdyby měl sám smysl pro posvátnost života), nicméně i tak žili manželé v harmonii. Ovšem pouze do roku 1984, kdy neuspokojivý manželský sex ustal natrvalo a kdy svému muži Fajina konečně navrhla, aby kvůli ztrátě potence navštívil psychiatra. Čikatilo měl však na svůj neudh jinou "medicínu", jeho touha po krvi ho ovládala čím dál častěji a realizovala se čím dál sadističtějšími způsoby. Jen během dvou letních měsíců téhož roku zabil deset lidí - to bylo více než jednoho člověka týdně. Koncem roku už měl na svědomí více než třicet lidských životů, ale policie stále nebyla na stopě. Po pravdě řečeno, ta se potýkala s mnoha těžkostmi. Oběti byly rozdílného věku, pohlaví, sociálního postavení, i když většina z nich byli tuláci, prostitutky, mentálně zaostalí mladíci a děti na útěku od svých rodin, které našly útočiště na ulicích a nádražích. Právě kvůli tomuto faktu tyto lidi nikdo nepohřešoval, a dokonce i první fáze vyšetřování - identifikace obětí - byla často problematická. Policie však opomněla použít jednu z nejučinnějších metod vyšetřování: veřejnost. Důsledkem jednoho ze sovětských zvyků - diskrétnosti a sklonu k nešíření paniky - bylo, že rostovská policie nemohla rozšířit zvěst o sadistickém vrahovi, který si své oběti vybírá čirou náhodou a který je porcuje tím nejnelidštějším způsobem - a už tak dokonce učinil třicetkrát. Média, která byla v rukou vlády, byla rovněž poslušná a celou věc držela pod pokličkou.

Tulácký původ mnoha Čikatilových obětí byl vrahovou velikou výhodou a podobně jako jeho britský předchůdce Yorkširský rozparovač Peter Sutcliffe, který zabíjel většinou prostitutky, i Čikatilo se snažil hrát si na člověka, který provádí pouze očistu ulic. Neřestnost a promiskuita žen se mu hnusila a stejně tak i alkoholismus, ošuntělost a špína těchto asociálů. Nebyli pro něj víc než předměty - nazýval je "elementy bez kořenů" - a měli by mu vlastně být vděční. Dostalo se jim toho, co si sami zasloužili. Poté, co byl Čikatilo konečně dopaden, snažil se své jednání k těmto lidem ospravedlnit: "Šli za mnou jako psi. Tuláci... žebrají, chtějí a kradou věci... Vkradou se vám do až do srdce a chtějí peníze, jídlo, vodku a sami nabízejí i své tělo... Sám jsem viděl, jak sex mezi nimi vypadá, a vzpomněl jsem si na své vlastní ponížení ve chvílích, kdy jsem nemohl dokázat, že jsem pravý muž." Stejně tak jako Jeffrey Dahmer, který vlastní homosexualitou opovrhoval, ale ospravedlňoval své vraždy na základě toho, že oběťmi byli homosexuálové, i Čikatilo měl sám cosi společného s tou "lůzou", již hubil: stejně jako oni byl i on ztracená existence, outsider společnosti, která ho mezi sebou nechťela, a ne naopak.

I policie si však prese všechno zaslouží odsudek za svou liknavost (k tomu z úst veřejného žalobce i soudu během procesu s Čikatilem ve skutečnosti také došlo). Na místech činu byly mnohdy díky značné nešikovnosti

vyšetřovatelů důležité stopy ztraceny a k tomu je třeba také přičíst fakt, že další důkazy svedly leckdy vyšetřovatele na scestí. Ve snaze po vyšetření případu policie často vinila kohokoliv, kdo se jí právě namanul. Dva mentálně postižení muži, kteří byli zatčeni za jiný zločin, se přiznali k deseti vraždám a policie si myslela, že triumfuje. Poté, co se domnělí vrazi ocitli ve vazbě, došlo k dalším vraždám, z nichž byli následně obviněni další dva duševně nemocní. Ti se také ke všemu přiznali. S každým novým nálezem mrtvého těla byla znovu a znovu zatčena řada hendikepovaných lidí, kteří se všichni k vraždám následně přiznávali. Policisté takové lidi nazývali "idioti" a horlivě usilovali o to, aby k jejich dalším činům nedocházelo. Ale zatímco byli přesvědčeni, že tyto činy mají na svědomí právě oni, vůbec nevěnovali pozornost běsnění nekrutějšího vraha Ruska všech dob. Mentálně postižení lidé byli propuštěni na svobodu až na základě intervence kanceláře veřejného žalobce a teprve dlouho poté byly vraždy konečně připsány na vrub jedinému muži. A protože Čikatilo pohřbíval těla svých obětí v lese poblíž železničních kolejí, vysloužil si přezdívku "lesní obnažovač".

V září roku 1984 byl Čikatilo konečně zatčen rostovskou policií. Policisté Zanasovskij a Achmatchanov byli jednoho večera právě v civilu na obchůzce poblíž hlavního autobusového nádraží, když si povšimli Čikatila, jak nastupuje do autobusu a chová se, jako by si vybíral nějakou ženu - nejprve na ženy hleděl, usmíval se a povídal si s nimi, mačkal se na ně - a pak zase vystoupil a počkal si na jiný autobus v protějším směru. Byl "celý nesvůj a stále kroutil hlavou na všechny strany... Působil dojmem, jako by se chtěl ujistit, že ho nikdo nesleduje," řekl o vrahovi detektiv Achmatchanov. Se zpětným pohledem dnes můžeme potvrdit, že hladová šelma byla právě na lovu. Inspektor Alexandr Zanasovskij si také vzpomněl na to, že se jednalo o téhož muže, kterého před několika týdny vyslyšel poté, co se naprosto stejným způsobem choval na nedalekém vlakovém nádraží. Tehdy se Čikatilo tvářil jako vzdělaný člověk, který se policistovi přiznal, že má rád mladé lidi a že se o ně zajímá. Zanasovskij také prověřil jednu z žen, s níž se Čikatilo dal předtím do řeči, ale všechno poukazovalo jen na obvyklý přátelský rozhovor. A tak nechal Čikatila jít. Nyní měl Zanasovskij možnost vidět ho znovu a navíc být svědkem naprosto stejné naléhavosti. A jaké naléhavosti. Policisté měli v průběhu noci možnost sledovat, jak se Čikatilo snaží přemlouvat jednu ženu za druhou po celých devět hodin. A jeho trpělivost se mu nakonec málem vyplatila, když se mu jedna z žen odměnila nemravným pohlavním aktem. Po něm se ale Čikatilo vrátil na lov jiné oběti. I tak byl sexuální styk dost k tomu, aby mohli Čikatila zatknout pro veřejné pohoršování. Jakmile otevřeli jeho tašku a zjistili, že obsahuje kuchyňský nůž s dvacetcentimetrovou čepelí spolu s kusy provazu a plechovkou plnou vazelíny - a také zjistili, že je z Šachet, kde bylo spácháno mnoho vražd - Zanasovskij s Achmatchanovem okamžitě uvěřili tomu, že právě chytili masového vraha, jehož existenci už veřejnost přinejmenším tušila. Výslech trval dva dny, během nichž byl zadržován pro veřejné pohoršení. I tak se Čikatilo přiznal pouze ke své "sexuální slabosti" pro nezletilé dívky a k nefungujícímu vztahu s manželkou. To však, jak řekl policistům, už pro něj není důležité, protože mu bude skoro padesát. Největší zklamání ale policie zažila ve chvíli, kdy se zjistilo, že Čikatilova krevní skupina A nekoresponduje se skupinou spermatu typu AB nalezenou na tělech a v tělech obětí. Stejně jako nikdo nedbal toho, aby byl přiveden dostatečný počet očitých svědků, kteří byli mezi posledními, kdo viděl oběti naživu, nikdo se nezajímal ani o to, aby došlo k testování Čikatilova spermatu.

Vědecky bylo totiž dokázáno, že krevní skupina se spermatem vždy souhlasí. Věda však od té doby přišla na to, že to neplatí ve všech případech. Čikatilo se od obyčejných lidí lišil v mnoha ohledech; a stejně tak byl výjimkou i v tomto. A právě tenhle fakt byl pro něj neuvěřitelně šťastnou shodou okolností. Jedinou věcí, kterou na něj policie měla, byla hlášená krádež role lina, krádež autobaterie v podniku, v němž pracoval v Šachtách - to byl také čin, který ho stál členství v komunistické straně. Za něj se velmi styděl, a dokonce si vybudoval i jakýsi pocit sociální nespravedlnosti. Za krádež stanul před soudem a byl odsouzen na rok nucených prací. Ale protože už před tím byl nějaký čas držen ve vazbě, byl nakonec osvobozen. Poté po dobu několika měsíců nevráždil, ale ještě než skončil rok 1985, padly jeho vražedným choutkám za oběť další dva lidé.

V témže roce se honu na vraha zúčastnilo i sovětské oddělení zločinů mimořádné důležitosti a to vyslalo do Roštova svého hlavního vyšetřovatele, šéfinpektora Issu Kostojeva. V době, kdy byl Čikatilo konečně dopaden, bylo vyslechnuto více než půl milionu lidí. Pátrání bylo tak rozsáhlé, že se díky němu podařilo objasnit 1062 jiných zločinů, včetně pětadevadesáti vražd. Policie vešla do kontaktu se všemi školami, jejichž žáci byli naléhavě varováni, aby se vyhýbali kontaktu s cizími lidmi, a tázáni, jestli někdo z nich už náhodou takového člověka nepotkal. K případu byli přivoláni i psychologové, již měli na základě podkladů vytvořených FBI vypracovat psychologický profil vraha. Jedním z nich byl i Alexandr Buchanovskij, který poté, co byl Čikatilo konečně v roce 1990 dopaden, vraha také vyslyšel. Profil, jež psycholog vytvořil, byl až neuvěřitelně přesný: Buchanovskij načrtl portrét sebelitostivého ztracence ve středních letech, který je sice heterosexuální, nicméně impotentní. Na základě ostatků těl obětí a faktů, jak lidé zemřeli, dr. Buchanovskij dospěl k závěru, že vrah bude na první pohled normální člověk, který chodí pravidelně do práce. Buchanovskij zkoumání uzavřel tím, že vrah nebude schopen se svou činností přestat.

A měl pravdu. 1987: tři vraždy; 1988: tři vraždy; 1989: pět vražd. Jak se policie stávala čím dál zoufalejší, Čikatilo své vraždy páchal s o to větší mírou důmyslnosti. Skutečnost, že opět změnil zaměstnání, tentokrát začal pracovat v jakési dodavatelské firmě v Novočerkasku, mu prostřednictvím služebních cest poskytla "svobodu zabíjet" i na tak vzdálených místech, jako v Moskvě, na Urale a v Leningradě (dnešní Sankt Petěrburg) - to vše byla místa jeho předem promyšlených útoků. Jak se dalo předpokládat, Čikatilo změnil i způsob vraždění: při používání nože bylo znát méně zuřivosti, zato však bylo stále přesnější. Po vyříznutí nebo ukousnutí mužských genitálií či resekci ženských děloh vrah tyto orgány jedl. Zvláště dělohy, jak řekl později, "byly tak krásné a pružné". Se zručností chirurga prováděl své "operace" v oblastech krajiny břišní na bezbranných a vyděšených mladících, které ukradl ulici a jejich bližním. Jeho obětmi byli stále častěji mladí chlapi, nikoliv dívky. Jako všichni sadističtí vrazi se i Čikatilo přiklonil k nejrůznějším variacím svých činů. Protože jeho uspokojení přicházelo hlavně působením bolesti, a ne sexuálním zájmem o určité pohlaví, totožnost obětí byla nepodstatná.

Pro Čikatila bylo ale stále nevyhnutelnější stadium, kdy touha pro krvi přicházela s takovou pravidelností, až naprosto ovládla celý jeho život. A podle toho si také sama vybírala další oběti. V roce 1990 jich bylo dalších šest. Jak se vrah stával čím dál smělejší, narůstala i bdělost lidí kolem něj. Začínaly se hromadit zprávy očitých svědků, kteří hovořili o brýlatém vysokém muži středního věku, jehož nedaleko viděli, či kterého spatřili konverzovat s lidmi později nalezenými jako oběti. Čikatilo byl také viděn, jak se snaží přemluvit nezletilé chlapce k tomu, aby s ním odešli. Říkal jim: "Znám tvou maminku, já tě k ní dovedu." Posílena takovými zvěstmi začala policie vyvíjet ještě větší úsilí. Více než šest set policistů v civilu začalo jezdit vlaky i autobusy a navštěvovat místa, která byla určena jako vrahova nejoblíbenější. Začali hlídat v oblastech lesíků, schovávat se ve škarpách či se zamaskováni za houbaře "potulovali" po lesích. A nakonec se vše vyplatilo.

Byly právě čtyři hodiny odpoledne sedmého listopadu 1990, když si jeden z policejních seržantů tou dobou střežících vlakové nádraží v Donleškosu všiml brýlatého vysokého muže ve středních letech oblečeného do šedého kabátu, nesoucího tašku přes rameno, který právě přišel z lesa a myl si u nedalekého hydrantu ruce a nohy. Měl zavázaný prst na ruce a na tváři něco, co vypadalo jako krev. Na oblečení měl nalepené listy a větvičky. Policista ho požádal o dokumenty a ukázalo se, že mužem je Andrej Čikatilo - jméno, jež sice policistovi zatím nic neříkalo, ale brzy mělo v každém, kdo ho zaslechl a dozvěděl se o příšerných činech, jež jeho nositel uskutečnil, vyvolat mrazení v zádech. Nenucený a klidný Čikatilo zadržen nebyl, ale jakmile se toto hlášení za celých šest dní (důkaz policejní liknavosti) objevilo na Kostojevově stole, hlavnímu vyšetřovateli se vše náhle spojilo. Okamžitě vytáhl záznamy týkající se uvěznění Andreje Čikatila z roku 1984, podle kterých byl kvůli odlišné skupině krve a spermatu osvobozen, nicméně Kostojev byl obeznámen také s výsledky nejnovějších japonských vědeckých výzkumů, které uzavíraly, že něco takového je u člověka možné. Policie se vrátila do lesů poblíž Donleškosu, kde po dlouhém pátrání našla tělo dvaadvacetileté Světy Korostikovové, která se musela stát Čikatilovou obětí krátce před tím, než s vrahem na nádraží hovořil policista. Oběť utrpěla mnoho zranění způsobených nožem, měla vyříznutý jazyk, uříznuté bradavky nebyly nalezeny a celé zohavení těla odpovídalo práci "lesního obnažovače". Světa měla být konečně vrahovou poslední obětí.

Když vyšetřování došlo až k Čikatilovým zaměstnavatelům, vyšlo najevo, že vrahovy dlouhé služební cesty souhlasily s místy, kde dříve došlo k vraždám. Ve snaze přistihnout Čikatila při činu byl vrah okamžitě sledován, a stejně tak jako před tím v roce 1984 mohli policisté sledovat, jak se Čikatilo ve vlacích pokouší nalézt svoji oběť, tu, která nenáležela k silným členům "stáda", ale takovou, která se od většiny pasažérů lišila. Aby však policie předešla dalším možným vraždám, byl po pár dnech Čikatilo zatčen. Po celý další týden všechny své činy popíral. Byl učiněn test jeho krve i spermatu a obě skupiny se ukázaly jako odlišné. Kdyby k tomuto testu došlo už v roce 1984, zachránil by se život jednadvaceti lidem. Kostojev začal Čikatilovi nenápadně naznačovat, že takové činy musely být nutně spáchány duševně nemocným člověkem, a Čikatilo si čím dál víc uvědomoval, že nesvéprávnost bude jedinou věcí, která by ho mohla ušetřit popravu. A tak povzbuzován psychiatrem Alexandrem Buchanovským začal konečně mluvit. V jedné ze svých promluv popsal svou celoživotní depresi a ponížení jako následek toho, že byl odjakživa středem posměchu ostatních kvůli své impotenci. Sebelitostivě upozorňoval na nespravedlnost svých nadřízených, kteří pouze "využívali" jeho "slabé povahy" k tomu, aby ho ze zaměstnání "bezdůvodně" vyhazovali (zapomněl však připomenout svůj úchylný zájem o děvčátka i případ krádeže, která mu byla dokázána). Svě oběti popsal jako "deklasované živly" a "spodinu" se závěrem, že se staly jeho obětmi z vlastní viny. I tak oběti zahrnoval do interních kategorií LM: lehké mravy, T: tulák a A: adolescent. Tvrdil, že není schopen mít své počínání během zvrhlých sexuálních činů pod kontrolou. "Za kolik z toho jsem odpovědný?" ptal se dále. "To, co jsem udělal, nebylo kvůli sexuálnímu uspokojení. Spíše mi to přinášelo takový klid myslí... Všechno, co jsem udělal, se stalo poté, co jsem na videu viděl perverzní sexuální aktivity, krutosti a horory."

Kostojev obvinil Čikatila z třiceti šesti vražd spáchaných v době od roku 1982 do roku 1990 a stejně tak i ze znásilnění a sexuálního zohavení těl obětí. Čikatilo však poslední dva jmenované činy rozhořčeně popíral s tím, že mu to jeho impotence nedovolila. Rovněž byl dotčen jakoukoliv zmínkou týkající se okradení svých obětí. Poté

udivil všechny přítomné svého výslechu tím, že se přiznal k devatenácti dalším vraždám, včetně té první, kdy obětí byla Lena Zakotnovová v Šachtách. Její fotografii vytáhl ze své sbírky. Právě z této vraždy byl obviněn a následně za ni odsouzen jiný člověk. Policie byla pochopitelně zděšena, když se dozvěděla, že skutečným viníkem byl Čikatilo. Její počáteční nedůvěra se rychle vytratila, když se přiznal k takovým detailům, jež mohl znát jedině vrah. Na každou ze svých obětí i okolnosti všech vražd si Čikatilo dopodrobna pamatoval a zavedl policii na mnoho míst, kde pohřbil těla těch lidí, o nichž policie vůbec nevěděla, že jsou pohřešováni, či se přiznal k vraždám, které byly připisány jiným neznámým vrahům. Důležitou součástí ruského kriminálního vyšetřování je jeden "experiment" zvaný rekonstrukce, během něhož obvinění předvádějí, jakým způsobem vraždili. Za pomoci krejčovské panny Čikatilo ukázal, jak zabil každou svou oběť, včetně první vraždy malé Leny. Bez jakéhokoliv vyjádření lítosti při rekonstrukci svých ohavných činů dokonce žertoval. Pozůstatky dvou lidí, na jejichž vraždu si Čikatilo pamatoval, nalezeny nebyly, a to i přes vrahovo přesné určení místa. Ve vyšetřování těchto případů policie nepokračovala.

Fajina Čikatilová byla zhnusená. Když se poprvé dozvěděla, že její manžel byl zatčen, myslela si, že to bylo kvůli problémům s úřady, které neustále bombardoval dopisy plnými stížností proti stavbě jakýchsi garáží poblíž domu jeho syna. Nemohla uvěřit, že by její Andrej byl ve skutečnosti schopen takových činů, které mu teď připisovali. Vždyť byl přece vzorným otcem, který své děti oddal miloval! Jak by mohl být schopen tak odporných činů vůči jiným dětem? Skutečností, že jeho zločiny byly motivovány sexuálně, mohla uvěřit jen stěží, zvláště když Andrej měl vůči ní vždy nedostatek sexuálního zájmu. Když pravdu konečně přijala, začaly se jí pomalu skládat chybějící části pomyslné skládky: služební cesty, noci strávené mimo domov, krev, již měl na šatech a o níž tvrdil, že pochází z ran způsobených při vykládání zboží. Fajina začala nesmyslně svalovat část viny na sebe; že to byla ona, kdo mu věřil, a kdo se více o jeho počínání nezajímal. Kdyby tak učinila, řekla později, udělala by něco pro to, aby ho zastavila, ale... "Nikdy bych si nepředstavila, že je schopen zabít člověka, a už vůbec ne padesát tři lidí... nikdy by nikomu neublížil." Přemáhajíc svůj odpor, jednou svého manžela navštívila s cílem získání plné moci k disponování manželskými úsporami. Čikatilo se sklopenou hlavou jako zlobivé dítě nemohl unést pohled jejích očí, ale oslovoval ji mazlivě. "Kdybych tě tak poslechl, Fenečko... Kdybych se tak řídil tvou radou a šel na léčení," kňučel. Na to, aby měla s Čikatilem ještě něco do činění, byla Fajina příliš zděšena a stejně tak i obě děti Ludmila a Jurij se těžko vyrovnávaly s tím, že jejich tatínek je takové monstrum. Rodina byla výhružkami smrti donucena změnit jméno a odstěhovat se. "Vyškrtla jsem ho ze svého života, jako by nikdy neexistoval," řekla později novinářka Peteru Conradimu Fajina.

Čikatilo věřil, že by své činy mohl přičíst dočasnému šílenství, na základě něhož by byl léčen. Vědce by dozajista zajímal, protože vzhledem k počtu obětí, které z jeho kauzy učinily, jak sám řekl, "výjimečný proces", to byl unikátní případ. Poté, co se přiznal, byl poslán na psychiatrické pozorování do moskevského Serbského institutu, kde strávil tři měsíce nejruznějšími vyšetřeními. Sovětský svaz byl ale zemí, kde byla psychologie spíše nástrojem politické moci než vyšetřovatelkou komplexity lidské psychy. Pacienti byli spíše označováni za "nepřátele státu" a poté internováni v blázincích. Nicméně s pádem Sovětského svazu i zmíněný Serbský institut převzal novější a vědeckější západní metody. To se stalo zvláště díky psychiatrům Borisi Šostakovičovi a Andreji Tkačenkovi, kteří se zabývají studiem duševně vyvinutých zločinců. Psychiatři v institutu poznamenali, že Čikatilo o vraždách mluvil "nevzrušeně a chladně", až by se zdálo, že si neuvědomoval, že činil zlo. Na druhé straně, říká lékařská zpráva, to byl sadista, který byl během svých činů maximálně obezřetný. Zpráva dále uváděla, že od vraždění ho odrazovalo chladné počasí - během svých měsíců nevráždil vůbec. Jak se zdálo, tohle jeho "nekontrolovatelné nutkání" přicházelo pouze tehdy, když mu to vyhovovalo a když se cítil příjemně. Nakonec byl prohlášen za svéprávného. Proces s Andrejem Čikatilem začal u místního soudu v Rostovu na Donu 14. dubna 1992. Trval půl roku, a co jistě nepřekvapí, je fakt, že důkazní materiál sbíraný předchozích šest měsíců zabral dvě stě soudních svazků pokrývajících dvanáctileté působení vraha na území od jižního Ruska a Ukrajiny až k Uzbekistánu. I když Čikatilo přiznal padesát pět vražd, policie za konečné číslo považovala pouhých padesát tři, kdy mezi chybějícími byla i Čikatilova první vražda v Šachtách. To byla vražda Leny Zakotnovové, za niž byl odsouzen Alexandr Kravčenko. Soudci Leonidu Akubzanovovi trvalo celé tři dny, než v soudní síni, zaplněné příbuznými obětí, médii a dalším obecenstvem doslova magnetizovaným zvrhlostí jednoho z nejvíce nechvalně známých masových vrahů všech dob, přečetl důkazní materiály; celé tři dny, během nichž lidé přelícení přerušovali výbuchy hněvu, pláče nebo nadávek. Když žalobce popisoval hrůzné zločiny, jichž se Čikatilo dopustil na dospělých ženách, chlapcích ve věku od osmi do šestnácti let a dívkách ve věku od devíti do sedmnácti, vrah seděl či stál, oblečen do šedivých kalhot a starého trička s vyobrazením propojených kruhů, symbolizujících moskevskou olympiádu v roce 1980, a mlčky zíral zpoza ocelových mříží. Ty patřily kleci, která byla v soudní síni ne proto, aby vrah nemohl ven, ale aby ostatní nemohli na něj. Příbuzní obětí - a dokonce i mnohem zatvrzelejší příslušníci soudní ochrany - upadali doslova do mdlob, když se dozvěděli, jak Čikatilo vařil a požíval uříznutá varlata či bradavky svých obětí nebo jak jejich těla s cílem vlastního způsobu nekrofilie rozřezával, aniž by se mnohdy před svojí řezničinou obtěžoval své nezletilé oběti nejprve zabít.

"Byl neustále na lovu dalších obětí," řekl k případu soudce Akubzanovov. "Při dnech volna, na služebních cestách, při návštěvě příbuzných... Byl vždy připraven zabít."

V jednom momentě Čikatilo chladně namítl: "Nemusel jsem je hledat. Byli všude, na každém kroku." Snažil se soudce přesvědčit, že naopak on sám je obětí sovětského totalitarismu. Vedl přece mizerný život, musel neustále cestovat za prací, zůstávat "na špinavých nádražích a v mizerných hotelech, a navíc snášet hrubosti svých nadřízených", bránil se Čikatilo. Poté zase svědčil o své nenormálnosti. "Jsem omyl přírody, šílené zvíře," prohlásil - a je pravda, že k vlídnosti měl v té chvíli skutečně daleko. Už dávno nevypadal jako úctyhodný učitel literatury. Měl teď vyholenou hlavu a vypadal jako ztělesnění ďábla. Tento fakt navíc umocňovala skutečnost, že poté, co nejprve neříkal nic či žádal o nový proces i přes to, že ho každý včetně soudců považoval za vinného, začal si zčistajasna hrát na blázna.

Přesně jako pan Hyde, jehož si leckdo při honbě na Rostovského rozparovače mohl vybavit, začal Čikatilo kývat hlavou, kroutit očima, cenit zuby a slintat, nahlas zpíval Internacionálu, předváděl pózy z pornomagazínů, třásl mřížemi své klece, a dokonce v několika případech spustil kalhoty nebo si začal trhat svršky a mávaje penisem na porotu křičel: "Podívejte se na tu zbytečnou věc! Co si myslíte, že s ní mám dělat?" Čikatilovi začínalo být jasné, že jedinou šancí na přežití je duševní choroba. "Nejsem homosexuál," křičel v jednu chvíli. Jindy pak: "Mám v prsou mléko, budu rodit!" Pak náhle odvolal své přiznání k vraždě Leny Zakotnovové, jindy se naopak přiznával k tomu, že si pamatuje na další vraždy, jež spáchal, a v jedné chvíli dokonce tvrdil, že zabil sedmdesát lidí. Při další příležitosti zase odvolal šest vražd, k nimž se již dříve přiznal. Jeho oblíbenou zdržovací taktikou byl požadavek, aby se soudní stání vedlo v jeho rodné ukrajinštině a že potřebuje tlumočnicka; nebo tvrzení, že trpí halucinacemi způsobenými neviditelnými paprsky, které na něj vysílá KGB. To vše měly být standardní symptomy schizofrenie představované hereckým výkonem vraha hrajícího si na šílence, a nutno říci hereckým výkonem splňujícím ta nejpřísnější oscarová kritéria. Čikatilo byl několikrát během přelíčení odveden zpět do cely a tam strážemi zbit. Během toho všeho se z publika ozýval nárek, lkaní a křik. Jedna starší žena nazvala Čikatila "zatracenou duší a ďábelským sadistou", teta jednoho ze zavražděných chlapců v jednu chvíli vykřikla: "Tenhle proces pouze sype sůl do zranění, která pozůstali po obětech utrpěli." Podporována hlasy ostatních požadovala: "Zlikvidujte toho zločince! Na to, aby byl naživu, se utrácí až moc peněz." A mnozí další se s ní shodovali. "Čikatilo se přiznal," říkali, "tak jaký je důvod k procesu? Jaký je důvod vynesení rozsudku? Nebylo by lepší ho tady na místě zabít?" ozval se dokonce student z nedaleké školy.

Několikrát se rozčilení příbuzní obětí snažili Čikatila napadnout skrze mříže jeho klece, a proto museli být izolováni nahore na galerii. Jednou dokonce bratr jedné z obětí prohodil skrze mříže ocelovou kuličku, která klecí proletěla a minula Čikatilovu hlavu jen o centimetry. Když strážce chtěly muže zatknout, diváci se kolem něj na obranu shromáždili, a tak se od stíhání upustilo. Žal rodičů, kteří ztratili své syny a dcery, byl politováníhodný. Nina Beletskaja, jejíž dvanáctiletý syn Ivan zmizel a byl zavražděn v ukrajinském Záporoží v roce 1987 poté, co odešel sbírat na nedalekou zahradu meruňky, se během snášení důkazů psychicky zhroutila. "V ten samý den, kdy jsem svého syna pohřbila, dala jsem mu slovo, že se budu snažit žít tak dlouho, dokud jeho vraha neuvidím na vlastní oči," řekla později. "Chtěla jsem vidět člověka, který mému synovi rozpáral břicho a pak mu proto, aby nemohl křičet, do úst nacpal bahno. Chtěla jsem vědět, jak takový člověk může vypadat, dozvědět se, jaká matka mohla vychovat takové zvíře. A teď ho konečně vidím." Novinářům pak řekla: "Podívejte, pořád se usmívá. Ukradl mi část života. Je to zvíře. Nezaslouží si proces, jaký se vede s lidmi." Lída Chovátá, jejíž desetiletý syn Aljoša byl zavražděn v srpnu 1989, řekla: "Je to tak bolestivé, že to ani nelze popsat. Nemám jiné přání než ho zabít. Už chci, aby to skončilo." Patnáctého října soudce Akubzanovov shledal Čikatila vinným ze všech obvinění z vražd kromě jediného - obvinění z vraždy patnáctileté dívky se zakládalo na nedostatku důkazů - a za četných výkřiků vzteku a následného potlesku ho odsoudil k smrti zastřelením - jedinou kulkou vystřelenou zezadu do hlavy. Při jeho závěrečné řeči vrah vykřikoval: "Podvodníci!", zběsile pobíhal po své kleci a převrhl lavici, na níž seděl. Jak se dav dožadovatel vrahovy krve, strážníci se snažili plivajícího a kousajícího Čikatila popadnout. "To pro něj nic není! Vydejte ho nám," vykřikla jedna z žen. Jiní se nechali slyšet: "Dejte ho nám, my ho roztrháme na kusy, přesně jako to on dělal našim dětem!" Čikatilův obhájce Marat Chabibulin odmítl tvrzení soudu, že je jeho mandant duševně zdravý, a oznámil, že se proti rozsudku odvolává k nejvyššímu soudu ruské federace v Moskvě s tím, že soud nedostatečně prověřil a ohodnotil Čikatilovo duševní zdraví. Pokud odvolání neuspěje, trest smrti pro Čikatila musí být potvrzen prezidentskou komisí pro omilostnění. To vše trvalo nějaký čas a v roce 1992 Čikatilo ještě stále čekal na rozsudek vyneseny nad ním v roce 1989. Až do jeho vykonání Čikatilo trávil čas ve speciální cele izolován od ostatních vězňů, protože ti by ho nejspíš zabili, kdyby mohli. V novočerkaské věznici, kde je v současné době uvězněn, pracuje také otec jedné z jeho obětí.

Doktor Alexandr Buchanovskij byl Čikatilovými činy natolik vědecky fascinován, že ho už během procesu pravidelně navštěvoval. Každý den mu nosil snídani - a kanibal ho požádal, jestli by nemohl být s ním při exekuci. Psychiatr je toho názoru, že vrah není duševně zdravý a že by měl být poslán do psychiatrické léčebny. Sedí tedy

Čikatilo ve své cele, promítá si zpětně svůj život a stejně tak jako Kurz, ďábelský hrdina románu Josepha Conrada Srdce temnoty, je uzavřený do sebe a spatřuje holou pravdu vlastní nelidskosti a křičí: "Hrůza, hrůza!""? Kdo ví? Co mu však dělá dobře, jsou rozhovory s doktorem Buchanovským, který je fascinován jak vrahovou inteligencí, tak konflikty jeho psychy. "Byl to zanicený milovník divadla. Mohl sedět na představení třeba Čechova, kde by byl schopen propuknout v pláč, a pak jít a zabít někoho," řekl o něm Buchanovskij. "Jeho vnitřní svět je tisíckrát bohatší než výraz, jaký má tento svět navenek."

Byl to také Alexandr Buchanovskij, jemuž Čikatilo do podrobností popsal "hrůzu vlastního dětství". "Jakmile mi začal vyprávět o svém životě, už v té chvíli to byl příběh o jeho nemoci," řekl doktor Buchanovskij. Čikatilo řekl lékaři o svém bratru Štěpánovi, předmětu matčiných hrůzyplných příběhů. "Řekli mu, že chlapce unesli a snědli. To vše se dozvěděl, když mu byly čtyři. Na hrůznou myšlenku, že je možné unést a sníst dítě, reagoval tak, že si ji v sobě nesl po celý zbytek života. Na jedné straně mu připadala hrozná a děsivá, na straně druhé ho však nezdravě přitahovala a představy, které měl, se týkaly výhradně jí," uzavřel psychiatr.

Jakmile vyšly Čikatilovy strašlivé činy, při nichž zabíjel a jedl své oběti, najevo, okamžitě se staly odstrašujícími příklady pro ruské rodiče, kteří chtěli své potomky uchránit před tím, že by se zapletli s někým, koho neznají. Stejně tak to před nimi slýchal Andrej Romanovič Čikatilo, že všude kolem číhají lidská monstra, připravená se jich zmocnit, zabít je a rozporcovat. Andrej Romanovič se takovým archetypem, tím vraždícím vlkem v lese stal, ale je tu jeden hlavní rozdíl mezi tím, jaké příběhy vyprávějí matky svým dětem dnes a jaké slýchal čtyřletý Čikatilo od své matky. Jak dokázala jeho sestra, matka mu to skutečně vyprávěla, ale... neexistuje žádný záznam nebo svědectví o tom, že by se v Jabločném narodil někdo jménem Štěpán Čikatilo. Nikdo ze sousedů se nepamatuje ani na chlapce, ani na osud, který ho měl údajně potkat.

Čikatilova neuvěřitelná zvířecost je něčím, co sahá daleko za hranice pouhých představ...

{Poznámka redakce: Čikatilo byl v roce 1994 popraven střelou do hlavy.}

PROČ ?

Z vašich utkvělých představ se mi dělá špatně. Já jsem nad vaše chápání.

Richard Ramirez, Noční stopař, vrah patnácti lidí z Kalifornie

"Doufám, že to konečně začínáte chápat" "A jaký racionální důvod bych k tomu měl mít?" "Pouhou zvědavost"

"Zvědavost? Na co?"

"K tomu, proč jste tady. Zvědavost pro to, co se vám přihodilo" "Mně se nepříhodilo nic, seržante Starlingu. Já jsem se prostě stal. Nemůžete mě zredukovat na pouhých pár vlivů. Kvůli vašemu behavioralismu jste se zbavil dobra i zla, seržante Starlingu. Každého cpete do kategorií té vaší morální důstojnosti - ale nikdo není nikdy na vině.

Podívejte se na mě, seržante Starlingu. Řekl byste o mně, že jsem zlý? Jsem zlý, seržante Starlingu? Jednou se mě jakýsi úředník, který měl za úkol sčítání lidu, pokoušel kvantifikovat. Snědl jsem jeho játra s fazolemi"

Thomas Harris, Mlčení jehňátek

Zločiny Jeffreyho Dahmera z Millwaukee vyšly najevo rok poté, co byl v roce 1991 uveden do kin oscarový film Mlčení jehňátek. Pak není divu, že když se svět dozvěděl o muži, jehož byt byl vyzdoben částmi jedenácti lidských těl, včetně lidského srdce v lednici ("Uschoval jsem si ho, abych ho mohl sníst později," vysvětloval Dahmer) a sbírky mužských genitálií v hrnci, reagoval prostřednictvím palcových titulků o "skutečném Hannibalovi kanibalovi". Brzy však měla být hrůza způsobená Dahmerovými zločiny přesměrována zase trochu jinak: ruský kanibalský vrah Andrej Čikatilo uvězněný v roce 1991 páchal tak ohavné zločiny, že by i samotný Dahmer zbledl závistí. A znovu to byla literární postava z pera Thomase Harrise oživlá na filmovém plátně, kdo byl povolán jako adekvátní přírůstek ruských novinových titulků. Ty tentokrát hlásaly: "Ruský Hannibal kanibal". Nicméně ani Dahmer, ani Čikatilo se zlověstnému psychopatovi vyzařujícímu jakousi hmotnou, téměř až magickou auru a ztvárněnému charismatickým Anthony Hopkinsem téměř v ničem nepodobali. Byl to spíš hercův neopakovatelný herecký výkon, co z Hannibala Lectera vytvořilo nechvalně známého kultovního antihrdinu. Co je však zajímavější, sám Anthony Hopkins - povýšený v roce 1993 do šlechtického stavu - vyjádřil pochybnosti o tom, že by hrál stejného hrdinu i v plánovaném pokračování filmu. (Nakonec ho prý hrát bude, pozn. překl.)

Jeho ďábel je pouze filmový. Ďáblové ve skutečném světě jsou trochu jiní. Za normálních okolností nejsou identifikovatelní jako krvelačné bestie se žhnoucíma očima a neviditelnou auru moci, která ve všech lidech, s nimiž se setkávají, vzbuzuje strach. Co je pohání, není potence, ale spíše nějaký nedostatek. Skuteční ďáblové mnohem častěji působí jako tiší a odtažití lidé, izolovaní a možná i osamělí, nicméně většinou lidí jsou považováni za

naprosto normální. I oni mají matky, otce, příbuzné i ty, kdo je mají rádi - nebo alespoň ty, kteří je kdysi rádi měli. Je třeba si uvědomit, že tito zabijáci se mezi námi nezjevili jako mimozemšťané či jako plně "opeření" zlí dospělí jedinci. I oni se kdysi narodili, maminky je jako novorozenáta chovaly v náručí, i oni se žvatláním učili mluvit, i oni jako caparti v šortkách uměli dětské říkanky nebo se klacíkem šfourali v bahně. Co se v dětském mozku muselo stát, že se celý další život vydal po zakrvácené stezce jejich perverzity? Jak řekla jedna z přítomných žen během rostovského procesu s Čikatilem: "Pořád vysvětlují, jak a koho zabil, ale nikdo nevysvětlil proč! To je přece to nejzajímavější!" Můžeme tedy na tuto otázku odpovědět my? Můžeme u těchto vrahů nalézt nějaké společné rysy? Něco, co z nich dělá krvelačná zvířata zabíjející slabší, než jsou oni sami? Narodili se tak? Nesou si vlastní špatnost v genech?

Nárůst upířských či kanibalských vrahů za poslední roky může vyvolat ještě jednu otázku: je tento druh ukrutné vraždy ve dvacátém století stále častějším jevem? A pokud ano, proč? Nebo se takové zločiny udávaly odjakživa? Jak už bylo zmíněno v úvodní kapitole, v minulých stoletích byly zaznamenány případy, které potvrzují, že sadističtí vrazi existovali už tehdy, stejně tak jako existují i dnes.5 Tvzení, že tyto krvavé činy měli na svědomí skuteční vlkodlaci, tuto hypotézu pouze potvrzuje, nicméně důkazy jsou zamlženy perzekucemi, podezíráním či hysterií, které šly se středověkým zákonodárstvím vždy ruku v ruce. I kdybychom tyto předsudky nebrali v potaz, výskyt takových zločinů nelze uspokojivě určit, protože míra komunikačních prostředků minulých věků byla oproti dnešku značně omezena. Samozřejmě i ty nejkrvavější ze zločinů jednoznačně neimplikují kanibalismus či pití krve, neboť tyto projevy mohou, ale nemusejí být součástí zločinů sadistických vrahů. Ti tvoří mezi všemi masovými vrahy plných osmnáct procent - a do této kategorie spadají též kanibalové. Strach, ohavení a působení utrpení patří mezi základní prvky sexuálního uspokojení sadistického vraha. Pohled na krev nebo její pocit ho stimuluje, obvykle pak dochází k jejímu ochutnání, pak i ke kousání... a požití. Příklon takových vrahů ke kanibalství může být počátku nenápadný; podle stejného vzorce dochází například i k deviacím v sexuálním chování. A poté se, díky nutkání vlastního sexuálního pudu, sadističtí vrazi za podmínek, že nejsou včas dopadeni, často mění ve vrahy masové. Podobně se vrazi ve snaze po "zdokonalení" vlastních zločinů a o to větší sklizně smyslových vjemů - takového uspokojení, které bylo odsouzeno přebývat po dlouhé roky pouze v cele fantazie - snaží své činy neustále zdokonalovat a s vlastní brutalitou stále více a více experimentují.

Z předcházejících kapitol je jasné, že stejný vzorec se opakuje znovu a znovu: Andrej Čikatilo ohavil těla se stále větší zuřivostí a krvelačností, mučení jeho obětí bylo stále intenzivnější, a aby byl ruský vrah schopen docílit uspokojení, způsoboval svým obětem čím dál tím větší bolest, jejich těla začal i pojídat. Způsob vraždění Jeffrey Dahmera se vyvíjel ještě přímější cestou. V dětství uspokojovala jeho nekrofilní choutky smrt zvířat. Jakmile se přeorientoval na zabíjení lidí, nejprve si ze svých "úlovků" neponechával žádné trofeje, a kdyby nebyly známy záznamy z jeho dětství, mohlo by se téměř zdát, že jeho krutosti vyvěraly z pouhé zistnosti. Během své pozdější vraždící kariéry začal uchovávat oddělené hlavy, genitálie, kosti či jiné orgány. Zatímco Dahmerovy perverzní touhy zpočátku vyvolávalo uspaní, uškrcení, pohlavní zneužití a rozčtvrcení obětí, průběhem času se technika jeho vražd měnila, Dahmer potřeboval stále větší a větší stimulaci - a té dosahoval mnoha způsoby, mezi nimiž bylo i kanibalství. Již bylo zmíněno, že právě on se od ostatních masových vrahů lišil v tom, že jeho touha po nadvládě a dominanci nad oběťmi neustila v touhu vidět je křičet, trpět a prosit o milost; jeho uspokojení přicházelo až post mortem. Z jistého pohledu by mohl být považován za milosrdného, protože své oběti nejprve uspával. Jeho počínání v době, kdy skončil studium, ale dostávalo stále bizarnější nádech: vrtnání děr do lebky uspaných obětí ve snaze učinit z nich "zombie". Kdyby nebyl dopaden, chtěl by také on dosáhnout toho úžasného uspokojení vidět utrpení svých obětí, jež znal pouze ze svých představ? Pokud by počet jeho obětí dosáhl podobného čísla, za něž byl obviněn Čikatilo, začal by se chovat stejně jako "ruský rozparovač"?

I další, kteří znásilňují a ohaví těla, zapadají do tohoto příšerného schématu. Stejně jako se v touze po ukojení vlastních sexuálních tenzí ke kanibalství utekli Dahmer a Čikatilo, kdo ví, kolik dalších sadistických vrahů - a jistě takových, mezi jejichž úchytky bude patřit nekrofilie - se dostane k tomu, aby pod vlivem síly a primitivní zvířecosti, jež budou jejich činy vést, své oběti kanibalizovali? Zde máme na mysli vrahy, jako jsou například Neville Heath a William Heirens. Heath byl zadržen po dvou vraždách v roce 1964, kdy sadisticky zavraždil a zohavil těla dvou žen; Heirens byl naopak fetišista, který z prádlen kradl ženské spodní prádlo a sexuální vzrušení zažíval při vloupání do domů a drobných krádežích prádla. Také on byl po dopadení v roce 1946 odsouzen za dvě vraždy s následným zohavením - včetně jedné, při níž obětí byla šestiletá holčička. Tu unesl ještě spící z postele, zabil a rozčtvrtl. Je velice zajímavé, i když také nahánějící hrůzu, k jakým zločinům by se tito dva vrazi "dopracovali", kdyby měli možnost zabít víc lidí. Je dokázáno, že sadistické představy, z nichž se Heirens po mnoho let těšil, "daleko předčily" činy, jichž se dopustil.

Je nepopíratelnou pravdou, že počet masových vrahů se zvětšuje, a zvláště pak ve Spojených státech. Na začátku století připadl na sto tisíc lidí jeden masový vrah na rok, a to byl vrchol, kterého bylo dosaženo v roce 1930. Po válce tento počet rapidně poklesl, ale v šedesátých letech se opět dramaticky zvýšil. V roce 1980 činil dokonce deset vrahů

na sto tisíc lidí. V roce 1990 se toto číslo zvětšilo dokonce desetkrát! Ještě před čtyřiceti lety byl vrah téměř při všech vraždách v nějakém poměru se svou obětí. O dvacet let později, v osmdesátých letech bylo už "vrahů - cizích lidí" celých pětadvacet procent - to je podle psychologů přičítáno zvýšené mobilitě lidí, společnosti, jež se stále více odosobňuje a která ve stále větší míře disponuje sexem či násilím. Ke konci tisíciletí by se dalo dokonce hovořit o jakési vražedné epidemii: od roku 1960 se počet vražd v USA ztrojnásobil a podle odhadů FBI je v současné době ve Spojených státech na svobodě kolem třiceti až padesáti masových vrahů. I když je Evropa s USA nesouměřitelná - zákony jsou v mnohém odlišné - i tam počet vražd neustále stoupá.

Co je na věci nejvíce alarmující, je útočnickova povaha. Stále častěji totiž slyšíme o sadistickém vraždění "jen tak" - o jakémsi "rekreačním zabíjení", jak by se také s trochou nadsázky mohlo nazvat. Nejděsivější ale je, že sexuální sadismus se velkou měrou rozšiřuje i mezi skupiny lidí. Otázku, zda sadističtí jedinci jsou schopni hledat a nacházet podobně postižené jedince, a ne se díky své úchylice pouze skrývat v ústraní, je třeba položit především této společnosti. Odstrašující případ tohoto druhu nedávno otřásl New Yorkem. Žena, která rekreačně běhala, byla jednoho dne přepadena skupinou nezletilců, kteří ji nějakou dobu drželi v zajetí, postupně ji znásilňovali a mučili a nakonec ji nechali zemřít. Nebo případ šestnáctileté dívky z Manchesteru, která byla unesena a mučena - vytrhali jí zuby a dřeli kůži drátěným kartáčem - a nakonec byla polita benzinem a zapálena. Ještě než zemřela, uvedla policii, že jejími trýzniteli byla skupina mužů... mezi nimiž byla i jedna žena.

U žen je sadistické chování velice výjimečné a vzácné; snad kvůli jejich pocitu nedokonalosti, nízkému sebehodnocení, bezmocnosti či frustraci, které se u sadistických vrahů projevují agresí vůči druhým. U žen se frustrace obrací spíše dovnitř a ústí spíše v takových jevech, jako je mrzačení sama sebe či sebevraždách. Ale na druhou stranu, krutí vrazi se nerekrutují pouze z kategorie mužů či dospělých. Jeden ze zločinnů, jenž se udal v únoru 1993 v Liverpoolu a při němž bylo z nákupního centra uneseno dvouleté dítě, je typickým příkladem zmíněného sadismu "pro legraci". Když bylo tělo oběti nakonec nalezeno, zjistilo se, že bylo vystaveno takovým zraněním, až se jeden z vyšetřujících policistů rozplakal - díky průmyslové kameře, která nákupní centrum snímala, se však podařilo pachatele brzy dopadnout. Podle svědectví jimi byli dva desetiletí chlapci, kteří si podobné mučení předtím zkusili jen na zvířatech.

Tak kdo je tedy vinen za tento šokující stav věcí? Co lidi vede k tomu, že se dopouštějí takových zločinů jako ohavení, kanibalismus nebo vampyrismus? Vytvořili jsme snad prostředí, v němž se sadistickému vrahovi dobře daří? Za posledních pár dekad se stalo naprosto běžným, že z takových asociálních činů jsou viněni všichni a všechno, jen ne pachatel. Rodiče jsou viněni, sociální tlak je viněn. Rasismus, chudoba, nezaměstnanost, neodpovídající bydlení, paneláky... to všechno jsou viníci. Na vině jsou dále školy, které vyžadují příliš disciplíny, na vině jsou školy, které jsou příliš liberální. Církev zase může za to, že neplní svou povinnost, média spolu s filmovým průmyslem, komiksy... to všechno jsou viníci, kteří zločin a násilí barví na růžovo. Viněny jsou dokonce i reklamy, a to za to, že poskytují vizi zboží dosažitelného pouze zločinností či životního stylu, jehož normální člověk není schopen dosáhnout. Když se zločinu dopustí ti nejhudší, jsou okamžitě považováni za oběť společnosti, která je zbavila naděje; zatímco výhody a bohatství, jež vidí kolem sebe, je zbavují pocitu plnohodnotnosti. Když se stejného zločinu dopustí zástupci střední společenské třídy, máme opět sklon vinit z nich společnost; že se staví proti středostavovským materiálním hodnotám a ze strany jejich rodičů je na ně vyvíjen tlak proto, aby v takové společnosti uspěli.

Jak upozorňuje Stanton E. Samenow ve své knize s názvem *Inside the Criminal Mind* (Myšlenky zločince), těžká ekonomická situace šla vždy ruku v ruce se zvyšováním zločinnosti, ale... stejně tak i situace ekonomicky příznivá: Vysvětlení zločinnosti na sociologickém základě, ať zní jakkoliv přijatelně, je zjednodušující. Pokud by sociologie měla pravdu, na světě by bylo mnohem víc zločinců, než je teď. Zločinci pocházejí z nejrůznějších rodin a prostředí. Většina chudých lidí dodržuje zákony, stejně tak jako většina dětí z rozvrácených rodin nejsou delikventi. Děti si pozůstatky zanedbání či deprivací do života mohou odnést, ale z většiny se i přesto nestanou zločinci. Samozřejmě že prostředí má také vliv, nicméně různí lidé reagují na různé životní podmínky velmi odlišně.

Psychologická zkoumání adoptovaných psychopatických dětí nebo těch, z nichž se stali zločinci, naznačují, že ve zmíněných kategoriích může hrát rozhodující roli dědičnost. Některé ze studií doložily nadprůměrnou roli obou kategorií jak u adoptovaných dětí, jejichž biologičtí rodiče byli zločinci, tak u těch, jejichž rodiče se vyznačovali asociální osobností. Samenow celou věc vidí bez předsudků: zaměřovat se na síly působící na delikventa zvenčí je zbytečné, říká jednoduše, protože je to zločinec, kdo zločiny páchá, a ne rodinné či sociální faktory. Jistě, pokračuje dále, změňte nesnesitelné sociální podmínky, to je vždycky užitečné, ale neočekávejte, že se zločinec kvůli takovým zásahům změní. Samenowův názor není ničím novým, je pouze příkrou odpovědí na způsob, jakým psychologové a sociologové přeceňují sociální příčiny zločinnosti, zatímco zcela ignorují samotného zločince. Nicméně vychází i z mnohých společenských předpokladů zveřejněných v šedesátých letech, které měly za to, že zlepšené sociální podmínky míru zločinnosti zredukují zvláště v centrech velkoměst, kde byla vždy největší - vždyť i stres, kterému jsou vystaveny laboratorní krysy a který je způsoben špatnými podmínkami či přemnožením, má za následek, že

zvířata se začnou chovat asociálně, agresivně, vražedně či kanibalsky. Na druhé straně i když došlo v mnohých městech k výrazným urbanistickým změnám - byly postaveny lepší domy, lepší školy, na větší úrovni je lékařská péče - míra kriminality se nezmenšila, ale naopak zvětšila.

Když už se hovoří o tom, do jaké míry mohou takové podmínky z člověka učinit sadistického vraha (přestože jsou tito lidé více než ochotni vinit ze svých činů kohokoliv a cokoliv, jen ne sebe), je zajímavé si povšimnout faktu, že mezi těmi, kdo trpí těmito zmíněnými neduhy středů měst nejvíce - tedy etnickými menšinami - masového vraha jen těžko pohledat. I když je v Americe poměr zločinnosti barevných vůči bílým v desetinásobné převaze, masové vraždy jako by nebyly doménou barevných. Podle FBI vzorový profil masového vraha na základě údajů VICAP (programu dopadení násilných zločinců) v národním centru analýzy násilných zločinů v Quantiku začíná slovy "svobodný muž, běloch, ve věku kolem dvaceti až třiceti let".

V této knize se však z kategorie masových vražd zabýváme skupinou vražd sadistických. Je pravda, že ani oni nejsou žádným novým jevem/ nicméně zatímco výskyt takových lidí byl v minulém století spíš vzácností, o čemž svědčí například panika, již způsobil například Jack Rozparovač, dnes je situace jiná. Proto se psychiatři, kteří ne vždy chápou skutečnou motivaci sadistických vražd, alespoň snaží odhalit takové jedince, u nichž by diagnostikovaně predispozice, jak se domnívají, mohly ukazovat na to, že by se jejich vývoj mohl vydat patologickým směrem. Klasická studie týkající se sadistických vražd napsaná Robertem P. Brittainem v roce 1970 vyjmenovává mnoho charakteristik, jimiž se takoví lidé mohou vyznačovat. Pohled na jedince popsané v této knize je s Brittainovými teoriemi v neuvěřitelném souladu. Mezi charakteristiky jedinců například patří:

? Je to zpravidla introvertní samotář, který má jen málo známých a žádné blízké přátele, upřednostňuje individuální činnost, jako četbu knih či návštěvu kin o samotě, často sleduje horory.

? Cítí se nepatřičně či méněcenné, vyjma ve vztahu ke svým zločinům, během nichž má božský pocit. Útočí zpravidla poté, co utrpí pokles sebevědomí, například při ztrátě zaměstnání, když se mu někdo vysmívá i zvláště v souvislosti se sexem.

? Může být hypochondr či mít sklon k choulostivosti.

? Má bujnou fantazii, představuje si sadistické scény, které pak svými činy realizuje. Fascinují ho zvěrstva a vzrušuje ho krutost, jako například hrůzy páchané nacisty, sbírá knihy či fotografie na toto téma.

? Má nevšední zájem o zbraně, jichž má obvykle celou sbírku a k nimž se chová s láskou, někdy může některým zbraním dávat i jména.

? Často je ve věku pod 35, svobodný a vysoké inteligence.

? Obvykle je sexuálně dysfunkční, s normálním sexuálním stykem má minimální či žádné zkušenosti, může nenávidět ženy.

? Mnoho takových lidí si hledá zaměstnání v souladu se svými sadistickými sklony, jako například řezník nebo zaměstnanec jatek - stejným způsobem nekrofilové hledají práci v pohřebních ústavech nebo jako hrobníci.

? Má silně ambivalentní vztah ke své matce, kdy ji miluje a zároveň nenávidí. Často má pozici "maminčina chlapečka", a to i v dospělosti. Někdy se dopouští vraždy vlastní matky.

? Jeho otec ho nadmíru trestá či je autoritativní.

? Má velký zájem o pornografii, zvláště pak sadistickou.

? Záznamy o sadismu se často objevují v souvislosti s týráním psů, koček, ptáků nebo hospodářských zvířat. Častým způsobem týrání je ubodání či oběšení, může však docházet i k větším krutostem.

? Způsob zabíjení lidských obětí je téměř vždy uskrzení, to mu dává silnější pocit moci nad obětí, s níž si často hraje jako "kočka s myší".

? I když jsou jeho zločiny motivovány sexuálně, k samotnému styku nebo dosažení orgasmu vždy nedochází. Ty jsou někdy nahrazeny masturbací, jindy penis zastupuje kus dřeva či nůž - pomocí něhož dochází k násilí na oběti.

? Když je dopaden a následně hospitalizován či umístěn do vězení, chová se velmi dobře, to může vést k propuštění či zařazení do skupiny s mírnější ostrahou.

Pokusy o odhalení motivace vražd u takových lidí nejsou ničím novým. Existuje mnoho důležitých faktorů z jejich dětství, stejně tak jako existují určité vzorce dětského chování, které mohou odborníkům mnohé napovědět. Třemi z těch nejčastějších jsou: žhářství, které se u některých dětí objevuje již od pátého nebo šestého roku života, týrání zvířat jako psů, ptáků, koček (zvířata vydávají vyděšené zvuky, krvácejí nebo mají strach), případně trhání křídel mouchám a nakonec - a to je nejpřekvapivější, nicméně nejčastěji spojované se stresem - pomočování, k němuž dochází i po dosažení věku dvanácti let. Další z faktorů, jež mohou indikovat krutost, při dospívání jsou: dítě podléhá dennímu snění (možná že je zanepřázdňeno sadistickými představami), neustále lže nebo je agresivní.

Pokud se dítě vyznačuje alespoň dvěma z této triády kategorií chování, psychologové se domnívají, že to může být dokladem agrese vůči ostatním. A na druhé straně, opakované chování v rámci těchto tří kategorií a zvláště pak týrání zvířat je považováno za jeden ze specifických znaků takové agrese. Studie dokázaly, že děti, které týrají

zvířata, se také vykazují dalším agresivním chováním, jako výbuchy hněvu, zastrašováním nebo rváčstvím. Je pak snadné usoudit, že dítě, které není nejen schopno vcítit se do utrpení inteligentního zvířete, které není na fylogenetickém žebříčku od člověka tolik vzdáleno, ale dokonce se takového počínání účastní nebo ho samo činí, se nechová normálně (a stejně tak ani dospělí, kteří se vyžívají v takových radovánkách, jako jsou kohoutí či psí zápasy nebo zvířecí štvance všeho druhu). Na vině jsou však i další vlivy. Mnoho studií totiž také dokázalo, že časté trestání ze strany rodičů v dětech může vzbudit agresivitu, která se projevuje již zmíněným týráním. Rodiče některých dětí své potomky neustále pobízejí k tomu, aby zažité kulturní normy porušovali a chovali se agresivním způsobem, a to jak ke zvířatům, tak i ostatním dětem, a protože děti přebírají modely svých rodičů, bylo by s podivem, že by se takové děti vyvinuly v citlivá lidská stvoření. Pak je tu i absence "stabilní a emočně odpovídající otcovské role", která může pravděpodobnost, že se v dítěti objeví krutost vůči psům nebo kočkám, také zvýšit. To tvrdí dr. Alan R. Felthous a dodává k tomu, že z jedenatřiceti případů "činů bez zdánlivých motivů" jich osmnáct bylo možno připsat citové zanedbanosti v dětství nebo "týráním ze strany rodičů". Přesvědčení tíhou těchto statistik bychom snad jen mohli doufat, že ostatních třináct mělo motivy jiné.

Je jasné, že masoví vrazi téměř vždy v dětství trpěli nebo byli vystaveni citové deprivaci, často pocházejí z rozvrácených rodin, v jejich životě chybí nebo je slabá role otce a jsou pod vlivem dominantní matky. Kázeň se s vyjádřením citů neslučuje. V mnoha případech je zločin způsobem rodinného života. Také často dochází k citovému zneužívání a rovněž existuje spojitost mezi vrahy, kteří své oběti mrzačí, a faktem, že byli v dětství sami sexuálně zneužití. Podle výsledků studií uskutečněných v roce 1986 sexuální vrazi, kteří byli před tím pohlavně zneužití (a kteří s týráním začali u zvířat), ohaví těla svých obětí ve větší míře než ti, kteří touto zkušeností neprošli. Protože sadistický vrah nepochází z prostředí plného porozumění a lásky, vyrůstá s pocitem odstrčení, odcizení, bezcennosti, frustrace, společenského selhání, impotence a bezmoci.

Vztah s matkou je zpravidla dysfunkční - to nepřekvapuje zvláště proto, že je to právě ona, od níž dítě očekává jak citové naplnění, tak i uspokojení základních potřeb. Podle jednoho z detektivů FBI Roberta Resslera a zároveň i autora vynikající knihy *Whoever Fights Monster* (Kdo zničí monstrum), která nahlíží do životů mnoha masových vrahů, vyrostly všechny tyto děti bez jakýchkoliv omezení vůči jejich chování, bez toho, aby uměly rozlišit dobro od zla, a bez toho, aby jim bylo vštípeno, že nějakým způsobem musejí na lidi žijící ve světě kolem nich reagovat. Následkem těchto nedostatků tito lidé ustrnuli v jakési egocentrické či infantilní fázi svého vývoje - přesně v té, v níž děti věří tomu, že jsou samy středem vesmíru a ostatní jsou tu jen proto, aby plnili jejich sobecká přání. Normální vývoj vypadá přesně opačně a děti se těmto věcem musejí naučit - takzvaná socializace, ta je právě úkolem milující matky během prvních šesti let života dítěte, uzavírá Ressler. Nicméně matky těchto vrahů tuto povinnost nejen zanedbaly, ale navíc je připravily o nutnou pozornost či lásku. Ony ve skutečnosti nikdy dostatečně nemilovaly, ony své děti spíše ignorovaly a odstrkovaly od sebe. Vztahy k ostatním členům rodiny, například sourozencům, chyběly také. Dokonalým příkladem by zde mohl být Ed Kemper, který se Resslerovi přiznal k tomu, že když se jako dítě jednoho dne vrátil ze školy, zavřeli ho do sklepa jen proto, že se sestry v jeho přítomnosti necítily dobře.

Tím, že budeme činy sadistických vrahů svádět na nešťastné dětství, se ale dopouštíme chyby. Vždy existovaly rodiny, v nichž bylo s mnoha podobnými dětmi nakládáno podobným způsobem, avšak ze všech takových dětí nevyrostli masoví vrazi. Již citovaný Stanton E. Samenow, jehož obvyklý cynismus se týká především míry, do níž prostředí formuje jedince, podotýká, že zločinci zpravidla tvrdí, že byli odstrčeni někým, jehož považovali ve svém životě za důležitějšího, nicméně nikdy neříkají proč. I když připouštějí, že takové "embryo" zločince může být vůči rodičům vzdorovitě, svárlivě či s ním mohou manipulovat, dokládá, že je to ale právě zločinec, kdo své rodiče odstrčí, a ne naopak. Vrazi mohou vyprávět hrůzyplné příběhy z vlastního narušeného dětství, aby sami sebe popsali jako oběti, vyvolali v druhých lítost a vyhnuli se vině. Samenow nicméně upozorňuje, že na rodinné vztahy je třeba nahlížet s větší pečlivostí, když říká: "Neměli bychom omezovat naše zkoumání na to, co rodiče učinili svým dětem, ale usilovat spíše o to, abychom vymezili, co děti udělaly svým rodičům." V tomto kontextu bychom ale neměli zapomínat na to, že například Kempera pronásledovaly jeho představy už v době, kdy ho zavírali do sklepa, kdy ještě daleko před dosažením puberty uřezával panenkám vlastní sestry ruce a hlavy a kdy v sedmi letech o své učitelce, již miloval, řekl, že kdyby ji chtěl políbit, musel by ji napřed zabít.

Pokud se zeptáme, jestli se takoví lidé jako Kemper, Gein a další jako vrazi rodí, nebo jestli se jimi stali teprve za života, odpověď možná leží někde uprostřed: něco je v jejich neurologické výbavě obdařilo predispozicí k takovému druhu deviantního chování a citová deprivace v dětství způsobila její rozvoj. Je to něco podobného jako u lidí s genetickými predispozicemi k infarktu. Jeho pravděpodobnost se zvyšuje, pokud budou jíst tučná jídla nebo budou aktivní parašutisté. Otázka, která však zůstává nezodpovězená, zní: rozvinuly by se v lidech popisovaných v této knize jejich krvelačné sklony za podmínek, kdyby byli v dětství milováni a vychováni s láskou? Robert Ressler se domnívá, že z milionů lidí, kteří vyrostli v podmínkách podobných, nebo ještě horších než ty, z nichž vyšli "hrdinové" z naší knihy, se v dospělosti vrazi nestávají, protože ještě před začátkem adolescence jsou "chráněni" tím, že si vytvořili jiné vazby sloužící jako "záchranný kruh". Psycholog Elliot Leyton ve své knize *Hunting Humans*

(Lov na lidi) přichází s podobnou teorií, když tvrdí, že naprostou většinu lidí pocházejících z neuspokojivého prostředí zachrání od kariéry vraha to, že jim nějaký jedinec či instituce poskytne pomocnou ruku v tom smyslu, že se jejich život stane alespoň snesitelným, nebo v něm dokonce naleznou uspokojení. Na druhou stranu ale dodává, že tuto teorii nelze vědecky dokázat, protože k dispozici jsou pouze její východiska. Psycholožka Ann McMillanová má v tomto smyslu pochybnosti a jako příklad uvádí vraha pětaticeti žen Geralda Stana, jenž byl od svých šesti měsíců s láskou a péčí vychováván adoptivními rodiči. Stejně se z něj nakonec stal vrah. McMillanová k tomu říká: "Někdy na skutečnosti, kdo děti vychovává, nezáleží. I kdyby takové dítě vychovávala třeba Marie s Josefem, výsledkem bude totéž."

Pokud budeme vycházet z několika dalších příkladů, neexistuje jasný důkaz o tom, že Richard Chase byl obětí vlastního nešťastného dětství nebo že dětství Jeffreyho Dahmera bylo citově vyprázdněné - to, co víme na druhou stranu jistě, je skutečnost, že měl milující babičku. Doba strávená v armádě mu nabídla další možnost naplnění nebo alespoň integrace, on odmítl obojí. Podobně to platí i u Andreje Čikatila. Jeho dětství bylo sice ovlivněno ekonomickým nedostatkem, ale i přes to, že se mu ve škole posmívali, a to se děje tisícům dalších, vlastní matka ho na základě shromážděných důkazů musela milovat. Navíc měl Čikatilo i laskavou manželku a děti, které ho měly rády. Čikatilův psychiatr Alexandr Buchanovskij se i tak domnívá, že základním principem, díky jemuž se stal vrahem padesáti lidí, je to, že mu maminka jako dítěti vyprávěla hrůzyplné kanibalské příběhy - je to i stejný "důvod", jímž své úchylné činy ospravedlňoval vrah Albert Fish. Leyton dále uvádí, že masový vrah je produkt své doby, a proto by měl být souzen na základě sociálních principů. Podobný názor má i Colin Wilson, který ve své knize *The Serial Killer (Masový vrah)* předkládá překvapivé tvrzení, že ještě před sklonkem devatenáctého století neexistovali žádní sexuální vrazi, protože život byl tehdy pro chudé velmi tvrdý, a tak motivem ke zločinu byl spíše zisk, a ne sex. Špatná ekonomická situace, tvrdí dále Wilson, má za následek, že sex hraje až druhořadou roli. Leyton poukazuje na to, že vražda je formou jakéhosi třídního uplatnění, neboť většina masových vrahů pochází z dělnických rodin či z nižších sociálních kategorií a sociální kategorie, v nichž by se sami chtěli ocitnout, je nepřijímají, a proto se sami cítí odcizení. Jako ilustraci tohoto tvrzení uvádí psycholog příklad Francouze Gillese de Raisa, jenž v patnáctém století znásilnil, umučil a zabil sto padesát dětí. De Rais svými činy vyjadřoval jakousi aristokratickou obavu před tím, že by narůstající moc rolníků mohla ohrozit jeho vlastní autokracii, a tak se zabíjení jejich dětí stalo prostředkem jakéhosi druhu třídní tyranie. Od tohoto příkladu přechází Leyton k tvrzení, že takové činy, jichž se dopustil například Kemper, nejsou primárně motivovány sexuálně, ale naopak sociálně. K tomuto východisku mu posloužilo Kemperovo tvrzení o tom, že si za své oběti vybíral mladé ženy z vyšších společenských tříd. - "Dělal jsem užitečnou práci, likvidoval jsem dívky z té nejlepší společnosti." - A také vycházel z faktu, že Kemperova sexuální potence byla evidentně slabá.

Když odhlédneme od domněnek, že hrdost a zvyšování pocitu vlastní moci hrají rozhodující roli, zůstávají tato východiska pouze domněnkami. Při interpretaci sexuálního hlediska je podle Leytona jasné, že sex hraje až druhořadou roli - primární je smrt. "Je to smrt, a ne sex, co vrahy vzrušuje." Jiní vědci docházejí k podobným závěrům, když tvrdí, že uspokojení, jehož vrazi docházejí, je sexuálního rázu pouze výjimečně. To však platí pouze za podmínek, kdy budeme pracovat s normálními sexuálními normami, proti nimž vzrušení devianta funguje na mnohem primitivnějším principu než u ostatních lidí. Tyto normy neberou v potaz sexuální fantazie sadistů, které jejich činům často předcházejí a slouží jako pomůcka například při masturbaci. Smrt a krev jsou se sexem neoddělitelně spojeny, protože sexuální stimulace je dosahováno pouze za předpokladu, že se tyto dva faktory včleňují do sexuálních fantazií nebo do samotné reality. Tyto dvě věci nahrazují normální sexuální stimulaci... to ale neznamená, že by vražda nebyla motivována sexuálně. Skutečnost, že sexuální vrazi vždy zabíjejí pod vlivem vlastních sexuálních představ, tomu jenom nasvědčuje.

Při pokusu o vystopování paralel u obětí mezi predehrou a zabitím vždy figuruje orgasmus, který vrahovi poskytne fyzickou či mentální úlevu. Americký sexuální vrah David Berkowitz jednou podal vysvětlení své první vraždy takto: "Cítil jsem se šťastný... To nahromaděné pnutí uvnitř okamžitě zmizelo. Ačkoliv jsem neměl tělesný orgasmus v sexuálním slova smyslu, určitě jsem dosáhl toho psychologického." Psychiatr pennsylvánské univerzity doktor Martin Orné věří, že sexuální uspokojení je primární motiv a připomíná, že to by mohl být důvod k tomu, proč jsou si oběti masových vrahů většinou tak podobné. "Vrazi si jednoduše vybírají takové oběti, které co nejvíce odpovídají jejich sexuálním představám."

Sex a agrese se v raných fázích života těchto lidí komplikovaně propojily, takže sami v dospělosti tyto dvě věci nejsou schopni rozlišovat - proč se tak ale děje, zůstává i nadále nevyřešeno. Může být odpověď tak snadná, jako že za vším stojí výchova, jak se domnívají mnozí? Došlo dokonce i k takovým spekulacím, že fyziologické vzrušení dosahované působením bolesti nebo zážitky spojenými s ní není nepodobné sexuálnímu vzrušení; pak není divu, že v raných fázích sexuálního vývoje muže byt pro některé jedince rozlišení těchto dvou jevů obtížné a zvláště pak tehdy, pokud působení bolesti s sebou nese sexuální prvky.

Jak Kröll, tak Gein dávali vinu za své deviantní chování faktu, že jako náctiletí byli svědky vepřové porážky - a ten moment probudil jejich sexuální touhy. Albert Fish se zase zmínil o krutosti, již byl jako dítě cílem i svědkem; Peter Kürten byl zase jako dítě svědkem, jak jeho otec brutálně znásilnil manželku i třináctiletou dceru a sám jako devítiletý našel zálibu v tom, jak místní křesař mučí a znásilňuje zvířata. To vše muselo v dětském mozku zanechat viditelné stopy násilí i sexu. Jeffreyho Dahmera zase zamlada vzrušovalo, když mohl pitvat zvířata a při této předstávě masturboval. Jeho představy by nikdo jiný za vzrušující považovat nemohl. Někteří psychiatři se přou o to, jestli povaha první sexuální zkušenosti následované orgasmem zrealizované v kritické fázi vývoje jedince nemůže být rozhodující pro vývoj jakékoliv sexuální deviace podporované představami o takovém počinání.

Můžeme tedy s jistotou tvrdit, že takovéto zkušenosti z dětství jsou skutečnou příčinou extrémních deviací - nebo hrají jen zanedbatelnou roli? Albert Fish si totiž musel na své bití v mládí vzpomínat s radostí, již jeho oběti dozajista nezažily, a ve většině lidí by pohled na čtvrcení prasete mohl probouzet cokoliv, jen ne sexuální vzrušení - ne tak v Krollovi nebo Geinovi. I Dahmerovi spolužáci při laboratorních cvičeních pitvali zvířata, žádnému z nich však vnitřnosti nepřišly "sexy" a nikdo z nich, tak jak později řekl Dahmer policii, necítil vzrušení z tepla, které vycházelo z těla během pitvy. Mohou se tedy někteří lidé takovým věcem naučit, nebo se s výbavou krutosti už rodí? A pokud ano, týká se to všech, nebo jen některých lidí?

Je pravda, že první vražda je vždycky nejtěžší; v tom se výzkumy shodují. Psycholog Paul Cameron, který v této oblasti prováděl výzkumy v roce 1976, dále zjistil, že ti lidé, kteří už jednou zabili - jako třeba vojáci - tak činí snadněji než ti, kteří tak nikdy neučinili, a to se může týkat i vražd za účelem obohacení. Dále zjistil, že tito lidé překonávají zábrany relativně snadněji. Mají tedy někteří lidé k vraždám větší sklony než ostatní? Pokud bychom si představili škálu psychopatie (nebo snad sociopatie) - to znamená, že každý z nás by na ní mohl být umístěn podle charakteristických znaků, jež vykazuje, a to například podle míry narcismu, nedostatku spolehlivosti, zodpovědnosti, nízké úrovně hlubokých citů, nedostatku studu či sklonům ke lhaní - mohli bychom na základě umístění jednotlivců na této škále předpokládat, že určité životní situace vyvolávají u některých lidí agresivní chování snadněji než u druhých?

Profesor Anthony Storr, který prováděl výzkum na téma agrese a destruktivní sklony, přichází s domněnkou, že určitý druh agrese je pro lidi v rámci rozvoje a přežití nezbytný. Naprostá pasivita (jakou je například možno vidět na již zmíněných elcích z Wellsova Stroje času) by měla nejspíš za následek celkové zničení lidstva. Nicméně profesor Storr dále podotýká, že ve srovnání s ostatními zvířaty je to právě a jediné člověk, který "se vyznačuje znatelnou dědičnou predispozicí k agresivnímu chování" a kdo je výjimečně destruktivní. Vždyť jenom mezi lety 1820 a 1945 v důsledku "válek, vražd či jiných ničivých aktivit" došlo podle jiných výzkumů ke smrti celkem devětapadesáti milionů lidí.⁹¹ samotná historie nás samozřejmě spravuje o brutálních a agresivních instinktech člověka - především k agresi dospělého mužského jedince dochází nejnásledněji -, které nejsou pod pozlátkem takzvané civilizace, jež se jako taková vyznačuje celou řadou primitivních emočních mechanismů, nikterak hluboko. V některých zemích se i dodnes praktikuje, že cizoložné ženy nejsou sice snědeny, ale zato k smrti ukamenovány. Abychom plně pochopili lidskou schopnost záměrně působit utrpení a bolest s tím, že pomíneme skutečnost, že mnohdy se jen plní rozkazy, musíme se ohlédnout o půlstoletí zpět, kdy například nacistická zvěrstva praktikovaná na Židech nebyla nepodobná čarodějnickým procesům ve středověku. I v mnohem mladší historii docházelo k podobným událostem ze strany amerických vojáků při masakru ve vietnamském My Lai v roce 1969 či docela nedávno při válečných operacích v Bosně. I když budeme brát v úvahu propagandu, je jasné, že ke zvěrstvům docházelo a dochází na všech stranách, nicméně jsou to Srbové a Chorvati, kdo může být považován za agresory páchající genocidou vůči muslimům, kteří byli odnepaměti jejich sousedy. Na druhé straně můžeme ocitovat z ospravedlňující řeči chorvatského prezidenta Tudjmana, v níž se praví:

Genocida je přirozený jev, který je v souladu se společenskou i mytologickou božskou přirozeností. Genocida je nejen dovolena, je navíc doporučována, a dokonce nařizována slovem Nejvyššího kdykoliv, pokud je nutná pro přežití a pro nastolení království vyvoleného národa nebo pro zachování či šíření jeho jediné a správné víry.¹⁰ Pokud jsou takováto prohlášení veřejně činěna a na lidi podléhající autoritám - zvláště pak náboženským - působí i dnes, je jasné, že lidská primitivita se za celá tisíciletí vůbec nezměnila a že takzvaný "civilizovaný" svět není o nic civilizovanější, než byl v minulém století - ba dokonce před desítkami století. Potom je ale zvláštní, že původci takových nepopsatelných zvěrstev nebyli, nejsou a ani nebudou považováni za psychopaty, či jak je kdo chce nazvat. Strážní v nacistických koncentračních táborech nebyli výhradně sexuální sadisté a ani chorvatští vojáci, kteří v roce 1993 upálili zaživa muslimské ženy, jež údajně musely své děti zvednout, aby je vojáci mohli nejprve zastřelit, byli také zřejmě "normální" lidé.

Mnoho takových "normálních" lidí nepohlíží na ostatní jako na lidi, ale spíše jako na bezcenné předměty připravené ke zničení, jako na předměty připravené pro naplnění buď jejich sobeckých tužeb, nebo - jako v našem případě - k naplnění tužeb státu. Činí tak proto, že se zbaví osobní zodpovědnosti a začnou se vykazovat poslušností k autoritě a zároveň se oprostí od jakýchkoliv výčitek svědomí či vzhledu do utrpení bezmocných, které nemilosrdně zabíjejí -

stejným způsobem, jako to dělala monstra popisovaná na stránkách této knihy. "Nelze se domnívat, že popudy k agresi v rovině národa či státu jsou stejné jako ty, které nutí k agresi jednotlivce," říká dále Anthony Storr. Možná jsou motivy různé, ale nejsou výsledky stejné? Můžeme schopnost sadistických vrahů ponížovat lidské bytosti na pouhé předměty ke zničení porovnat s tou, kterou mají takzvaní normální lidé, když během válek zabíjejí či zneužívají druhé?

Tato transformace, během níž sadistický vrah začne jinou lidskou bytost považovat za bezmocnou loutku, je často opakovaným vzorcem, který mu umožní pocítit vlastní moc. Psycholog Kraft-Ebbing už v roce 1886 poukázal na to, "že pocit vlastnění a moci nad bezbrannou lidskou bytostí... je součástí sadismu" - a jako takový je i nedílnou součástí znásilnění. Ponižení, dominance, působení bolesti či pokoření oběti sadistovi poskytuje naprostou kontrolu nad obětí a právě tato kontrola je převažujícím motivujícím činitelem. Čím jsou prostředky takové kontroly extrémnější, tím se útočník ve vlastní mysli cítí silnější, čím je objekt bezbrannější, tím pravděpodobněji se může stát obětí. Čikadlo své oběti proto, aby neviděly nebo nemohly křičet, oslepoval nebo jim vyřezával jazyk, Dahmer zase v rámci vlastních homosexuálních zvrácených představ o zombie svým obětem navrtával lebku. Kroll začal zabíjet děti poté, co ho přestaly bavit nafukovací gumové panny - nicméně jeho představa, že se jich lze zbavit podobně, přetrvala. Kúrten považoval všechny své oběti za předměty určené ke zničení a nad jejich osudy nikdy nevyjádřil ani špetku lítosti, Chase přiznal, že Davida Ferreiru sice zabil a rozčtvrtl, aby se "dostal k jeho krvi", ale posléze dodal, že ve chvíli vraždy bylo dítě "něčím jiným". Kemper zase popsal, jak chtěl "z lidí dělat loutky"... a jeho fantazii vévodila představa "živoucí lidské loutky". Konečným potvrzením takové kontroly je fakt, že oběť bude snědena. Když srovnáme myšlení a činy těchto osamělých sadistů s činy "normálních" lidských bytostí, které jsou například v době válek podobně jako oni schopny vůči druhým stejných zvěrstev, můžeme spatřit jeden jev, kterým se člověk, na rozdíl od ostatních zástupců zvířecí říše, vyznačuje: a to představivost. Můžeme s jistotou tvrdit, že je to právě tato lidská vlastnost, která je zodpovědná za všechny technologický či vědecký pokrok, a to se vůbec nemusíme zmiňovat o umění či literatuře. Ale je to tatáž představivost, s níž pracují vůdci proto, aby podnítili skupinovou nenávist vůči protivníkovi - a to může být jak jiný národ, tak jiná rasa. Skupinová poslušnost lidí také připravuje o svědomí, neboť jedině tak sami rezignují na osobní zodpovědnost, kterou postupují svým vůdcům.

Celý tento proces se dá aplikovat i na psychopatického sadistického vraha. Také jeho naplňují představy, i on postrádá svědomí či společenské tlumící faktory, jimiž se vyznačuje normální člověk. Žije pouze svými představami, jimiž naplňuje lidský potenciál krutosti a destruktivity v jakémsi vnitřním mikrokosmu, který je opakem společenského makrokosmu. Ale tam se, jak dokazuje historie, děje prakticky totéž. V muži se na rozdíl od ženy agrese pojí se sexualitou v daleko větší míře, neboť jak sex, tak i agresi řídí mužský pohlavní hormon testosteron - v této souvislosti je zajímavé, že chlapci, z nichž vyrostli sexuální vrazi, byli v dětství často považováni za nadměrně sexuálně potentní - a tak nás nemusí moc překvapovat, když zjistíme, že podle jedné z vědeckých studií sadistickými představami či představami o moci nad druhým trpí i naprosto normální jedinci." Pouze u zlomku z nich se ale místo toho, aby zůstaly představami, transformují na ukrutnou realitu, o které je celá tato kniha. Na otázky, proč se tak děje a proč pouze někteří lidé takové představy udržují v hlavě, zatímco jiní nikoliv, zatím není uspokojivá odpověď, ačkoliv případy sexuálního zneužívání dětí, pocity méněcennosti či špatné sociální podmínky jsou často považovány za možné faktory. Jasnější je ale skutečnost, že zatímco realita života normálního člověka je taková, že mu dovoluje uzamknout představy tohoto druhu hluboko v hlavě, životní skutečnost sadistického vraha je neuspokojivá, a tak jeho představy začnou hrát disproporčně tak silnou roli, že se promění v realitu.

Proto jsou klíčem k rozpoznání sadistického vraha jeho představy. V dětství a adolescenci se takový člověk místo budování vztahu s druhými utíká právě ke svým krutým představám tak dlouho, až pomyslný pohár jednoho dne přeteče a krvavý sen se rázem splní. Colin Wilson ve své knize o masových vražích píše: "Pro sexuálního zločince je nejdůležitější ten krok, během něhož je propast mezi představou a skutečností konečně překročena." Představy mohou být mnohdy tak silné, že samy stačí k dosažení orgasmu. Během jednoho ze svých pobytů za mřížemi neměl vrah Peter Kúrten žádnou potřebu masturbace či pohlavního styku se spoluvězni, zato však zdokonalil techniku, během níž byl schopen ejakulace při představách scén plných smrti či katastrof.

Tato "imaginační revoluce" - jako krok vpřed ve srovnání s imaginativními schopnostmi člověka během uplynulých století - má podle Colina Wilsona za následek například zvýšení míry fetišismu (sexuální deviace, jejímž předmětem není osoba, ale věc, která jí patří) či jiné sexuální úchytky. Ve své knize s titulem Misfits (Ztracenci) Wilson tvrdí, že před mnoha stovkami let byla lidská imaginativnost v sexuálním slova smyslu oproti dnešku značně oslabena (i když například mytologie mnoha kultur obsahující více než dost dokladů jak erotiky, tak i nejrůznějších deviací, tomuto tvrzení odporuje). Cítuje názor Tolstého, že v současném moderním světě je tolik volného času, že ho lidé tráví tím, že sní o sexu, čímž skutečný sex zkrasují a degradují. Wilson nahlíží na nejrůznější formy sexuálních deviací a uzavírá, že lidská sexualita se vyvinula ve "vyšší" fázi; z té prostě reprodukční se stala jakási "symbolická" rovina, v níž k uspokojování nedochází skutečností, ale na základě představ. Teoreticky by se dalo předpokládat, že takto zvětšená nebo rozšířená představivost by vedla k zvětšené či rozšířené empatii k tomu, kdo trpí, nicméně Wilson

odkrývá i druhou stranu mince: představy krutosti podané markýzem de Sade jako sexuální stimul. Pornografie se rozšířila a stala dostupnou během viktoriánské éry a její bizarní povaha vstúpila lidem, jakým způsobem by měli používat vlastní představivost, domnívá se Wilson. Druhou stranou tohoto stimulujícího efektu však bylo poodkrytí imaginativního světa vedoucí k sexuální zločinnosti, která, podle Wilsona, začala hrát rozhodující úlohu teprve v devatenáctém století.

Diskuse o vzájemném vztahu sexuální zločinnosti a pornografie trvá dodnes. Pokud bychom se zaměřili na logickou spojitost mezi pornografickými obrázky a myšlenkovým procesem násilníka nebo sexuálního vraha, první, čeho bychom si všimli, je odosobnění a degradace oběti. Není pochyb o tom, že pornografie mění ženy na manipulovatelné sexuální oběti, které slouží mužskému uspokojení, a podobně vystupují ženy i v představách násilníků, sadistů či vrahů. Stejně tak jako ze strany pornografického obrázku, ani ze strany mrtvého těla nehrozí žádné nebezpečí. Ani jedno, ani druhé nehrozí tím, že by poukázalo na velikost vrahova penisu - to je mimo jiné další z komplexů méněcennosti, jímž mnoho sexuálních vrahů trpí. Navzdory výsledkům studií, které v roce 1983 prováděli američtí sociologové Straus a Baron a jejichž výsledkem bylo zjištění, že počet znásilnění je větší v těch státech, kde se lépe prodává časopis Playboy, většina vědců již léta zamítá jakoukoliv domněnku o tom, že by větší dostupnost pornografie podněcovala muže k tomu, aby se dopouštěli sexuálních útoků vůči ženám.

Ať tak, či tak, možná byla otázka špatně položena. Psychologové Edward Donnerstein a Neil Malamuth položili tu správnou: může agresivní pornografie u jejich příjemců vyvolat sklony k sexuální agresivní vůči ženám? A jejich odpověď bylo jednoznačné "ano". Zahrnující výsledky jiných studií na toto téma, došli oba k závěru, že kontakt s takovými materiály vede ke zvýšení agresivních sexuálních představ či má vliv na podobné vnímání žen s tím, že ovlivňuje přijatelnost takových sexuálních činů, jako je například znásilnění. Znovu zdůraznili obavy vzešlé z průzkumu prováděného v roce 1976 psychology Gagerem a Schurrem, který se zaměřil na vliv sadismu na sexuální uspokojení žen, které jsou po počátečním odmítání přemoženy a nato jsou "fyzicky zneužity a degradovány". "Je to jeden a tentýž vzorec, který se stále opakuje ve všech konkrétních případech."

Jak už bylo mnohokrát napsáno, byl to právě markýz de Sade, kdo řekl, že není lepšího způsobu, jak se seznámit se smrtí, než spojit si ji s lascivním obrázkem. Člověk, který dal sadismu jako sexuální úchylce jméno, zemřel v roce 1814 a doložil, že taková deviace není vůbec ničím novým. Stovky let před ním muselo pár těch, kdo jí trpěli, provozovat takové praktiky s pocitem studu a v tajnosti. Moc se o ní nevědělo, a to ani v lékařských kruzích. Dnes, v době tvrdé pornografie, která je dosažitelná snadněji než cokoli jiného, už snad neexistuje sexuální chování, jež by bylo zahaleno rouškou tajemství, a agresivní pornografie na bázi bondage a sadismu se stává v současném západním světě stále běžnější a rozšířenější. A ta bezpochyby musí přitahovat sexuální sadisty tím, že je naplňuje takovými představami, v nichž se mísí sex s agresí. Je snad mimo jakékoliv pochyby, že filmy s tematikou násilí, v nichž je například oběť (obvykle žena nebo dítě) zabita poté, co se stala objektem dlouhotrvajícího sexuálního násilí, jsou zaměřeny na diváky, kteří trpí sadistickými představami - a nejen zaměřeny na takové obecnstvo. Jsou stejnými lidmi dokonce vyráběny.

Filmaři by to sice mohli popřít, ale je to jedno a totéž obecnstvo, jemuž je určeno stále více takových filmů, které vzdávají hold kouzelníkům speciálních efektů bez přestání chrlicím stále krvavější scény zabírající celé plátno. Mohl by nárůst násilí a sexuální agresivity; stejně tak jako nárůst počtu sadistických vrahů, který nikdy předtím nedosáhl takového čísla, mít spojitost se scénami násilí, které jsou jako zábava bez ustání předkládány mladým lidem, kteří je navíc mají rádi? Nemá náhodou ta mnohokrát oslavovaná západní svoboda v sobě jeden háček, když v mladých lidech podporuje sklony k nežádoucímu chování a deviantním touhám tím, že jim vnucuje názor, že vlastně nic není abnormální? Jeden příklad za všechny. Zatímco kdysi byly sadomasochistické touhy považovány za perverzní a škodlivé, dnes jsou považovány pouze za jednu z voleb pro ty, kdo touží po novém sexuálním dobrodružství. Obvinění, že má filmové násilí na děti vliv, se psychologové snaží prosadit už dlouhé roky - a dva z nich, Albert Bandura a Alberta Siegelová, svými výzkumy přesvědčivě dokázali, že v dětech takovému násilí vystavených se agresivita skutečně zvyšuje - nicméně bez ohledu na to, jak se zvýšila míra fantazii podněcujícího, názorného a samoúčelného násilí či sexuální agrese ve filmech, nebyla jejich výsledkům věnována žádná pozornost. Copak si ještě nikdo neuvědomil brutální efekt tohoto druhu krvavé potavy na ty, jejichž emoce jsou formovány právě takovou životní zkušeností? Neformuje viděné násilí jejich představy v naprosto špatném směru? Nesměruje se tímto způsobem i jejich představivost? Mohou mezi těmi, již k tomu mají genové predispozice, takové vjemy způsobit, že na povrch vystoupí skryté touhy po krvi, násilí a sexuální agresivní - které jsou tak patrné například v době válek - a také mimo jiné touha po kanibalství? V rámci lidské svobody, která je občas sankcionována společností, se mezi námi pohybují i tací lidé, kteří se vyžívají v tom, že ostatním živým tvorům působí bolest z jediného důvodu: pro legraci - lovci, milovníci štvanic, příznivci psích zápasů - všichni, kdo cítí uspokojení působením bolesti a hlavně proléváním krve. Jak daleko jsou tyto sklony od nutkání, jemuž je vystaven například sexuální sadista?

Mnoho vrahů popisovaných v této knize nacházelo zálibu spíše v sadistické pornografii než v té klasické, "normální". Temná krypta hrůzy Eda Geina jí byla zcela přeplněna a stejně tak i Dahmerova ložnice. Čikatio

dokonce přiznal, že pornografie se sadistickou tematikou jeho činy podněcovala. Studie, již prováděla v roce 1980 FBI a která se týkala sadistických vraždů, ukázala, že celých sedmdesát procent z nich se cítilo "sexuálně neschopných", a proto raději nacházeli vizuální stimuly v takovém druhu pornografie. I když můžeme tvrdit, že tyto obrázky mohou podněcovat něčí sexuální agresí, na druhé straně je velmi nepravděpodobné, že je to právě a jen pornografie, co z člověka udělá sadistického kanibala. Ed Kemper byl fascinován policejními časopisy, v nichž byly obrázky mrtvých těl, sám si prohlížel i pornočasopisy, sledoval filmy plné násilí, a přitom se přiznal: "To vše nebylo příčinou, že jsem byl krutý. Jen to přilávalo olej do ohně."

Co ale tento oheň zapaluje? Jsme schopni připsat většinu zločinů - a to včetně vražd - na vrub sociálním podmínkám, osobnostním poruchám, zášti či chtíči, nicméně i ten nejvíce amorální zločinec by asi zamítl myšlenku, že ho sexuálně stimuluje čtvrcení těla, pití krve nebo konzumace lidského masa... nebo snad ano? Na druhou stranu, kolik z nich vzrušovalo znásilnění? Kolik z nich by znásilnění stále shledávalo vzrušujícím i v případech, že by bylo doprovázeno zraněními působícími krvácení - protože je to právě pohled na krev, co jim instinktivně působí vzrušení? Počet těch, kteří by se ocitli v této skupině, by byl možná menší než těch, jež stimuluje násilí, krvelačnost, nebo dokonce kanibalství jako takové, ale všechno je jen věc poměru. V psychiatrické a psychoanalytické literatuře je stále dost případů, které jsou s to potvrdit lidskou fascinaci krví či bolestí.

Pokud jsme uznali, že vampyrismus a kanibalství hrály v lidské evoluci významnou roli, potom můžeme přijmout fakt, že někde hluboko v lidské psyché i moderního člověka musely zůstat pozůstatky takového chování, stejně jako naše tělo dodnes nese některé znaky dávno zmizelých evolučních fází. Psycholog Carl Gustav Jung nazval tento jev pojmem "kolektivní nevědomí" a zároveň popsal mnoho archetypů, které mají spojitost s primitivní podstatou člověka - a jedním z těchto dědictví může být i touha po krvi. "Archetyp je jako staré koryto řeky, podél něhož si řeka života hloubila po celá staletí kanál. Čím déle tento kanál prohlubovala, tím pravděpodobněji se dříve či později dostala do svého původního koryta," říká Jung.³ Kombinace duchovních a sexuálních sil spojovaných s krví teče jako tajemná řeka v hlubokých temnotách lidského podvědomí a poukazuje na pradávne lidské náboženské zvyky spojené s touhou jíst lidské maso a pít lidskou krev. Fungují snad kanibalští zabijáci na stejné primitivní úrovni? V normálním sexuálním vztahu není kousání považováno za úchytku - ale kdy se jí stává? Vampyrismus je podle mnoha odborníků jako například Kraft-Ebinga také úchytkou, ale obvykle bývá doprovodným jevem jiných psychických poruch, jako schizofrenie či mentální retardace - nicméně pití krve, které nemusí nutně končit smrtí, je praktikou užívanější, než si většina z nás dokáže představit. I tak podle profesora klinické kriminologie Herschela Prinse, který je jedním z největších odborníků na upírské aktivity spojené se sexuálním chováním, je jen málo pacientů ochotno se k takovému počínání přiznat. Ostatně sám hovoří o "dvou samostatných, nicméně pevně propojených termínech: mytickém a klinickém vampyrismu" a dále vysvětluje, že sadistické představy o kousání jsou jen nástavbou k "upířím polibkám". Prins také spojuje nevědomé pudy, které jsou palivem fantazií a chování, a představu o schopnosti zachovat tu fázi života, v níž se upír právě nachází a která je přesně na rozhraní života a smrti. Ve své knize s názvem Bizarre Behaviours (Bizarní chování) profesor Prins podává několik příkladů lidí netrpících žádnou zřetelnou psychickou poruchou, jejichž touha pít krev je přivedla do kontaktu buď se zákonem, nebo s psychiatry. Jeden z nich, devatenáctiletý muž například tvrdil, že čerstvá lidská krev má "nadpřirozenou moc", která mu zajistí nesmrtelnost. Jak řekl sexuolog Havelock Ellis už v roce 1903:

Výsledkem milostného kousnutí je v nejextrémnější podobě krveprolití... jako smíšený pocit blízkého kontaktu, vášnivého spoutání, symbolického požití... blízké osoby... milostné kousání je ve skutečnosti spojeno s vědomou touhou, a to i když je více či méně vystaveno kontrole; sání krve je v tomto procesu skutečným požitkem, protože krev je láska. To se ale pravděpodobně děje jen u těch lidí, kteří nejsou zcela normální...

Další dva psychologové" v roce 1971 popsali rituál, který praktikoval jeden manželský pár.

Předehrou k jejich sexuálnímu styku bylo to, že muž sál krev z malé řezné rány, kterou učinil na dlani pravé ruky své partnerky. Ona poté stimulovala jeho penis tak, že krev z rány fungovala jako lubrikant. Poté nastal normální sexuální styk a v momentě, kdy muž ejakuloval, se mu žena hluboko zaryla nehty do zad nebo zadku.

Mezi mnoha dalšími případy je i případ dvacetiletého muže odsouzeného za krádež, který se ve vězení podvolil homosexuálním stykům s tím, že na oplátku bude smět sát partnerovu krev. Krev ho totiž vzrušovala už od osmi let, kdy jako dítě viděl, jak auto porazilo psa. Nebo četné případy jak mužů, tak i žen, kteří podali důkazy o sexuálním vzrušení na základě sání krve z partnerových zranění, nebo případ muže, který techniku pití vlastní krve z žíly zdokonalil tak, že mu krev tekla přímo do úst. Nebo dokonce takový případ, kdy psychicky narušená žena měla utkvělou představu, že se zmocní poslušné mladé dívky, jíž "ukousnu nebo uříznu prsa, která potom sním... Nakonec najdu cestu až k srdci, jehož krev také vypiji, potom srdce vytrhnu a také ho možná sním."

Vedle profesora Prinse¹⁷ je i mnoho dalších vědců toho názoru, že erotické vampyristické či kanibalské podněty nejsou v žádném případě ojedinělé. Profesor Prins klade v tomto smyslu otázku: je vampyrismus pouze patologická nástavba "milostného kousnutí" k němuž dochází i v rámci normálních sexuálních vztahů, sloužící k uspokojení těch nejzákladnějších orálně-sadistických potřeb, které jsou ve větší či menší míře stále nedílnou součástí našeho nitra?

Co je "normální"? Kde je ten bod, v němž se "normální" sexuální kontinuum mění v upířské chování? Může být do tohoto kontinua zahrnuto veškeré sexuální chování, na jehož jedné straně pak je vzájemný nezraňující sexuální styk a na straně druhé znásilnění s prvky krutosti, působení bolesti nebo dokonce zohavení? Na této škále, která je stejně tak spojena i s uplatněním síly, by se projevy primitivního chování jako upírství, sadismu a kanibalství ocitly někde na jejím nejnižším konci, stejně tak jako nutkání, jimž podléhají pouze někteří... ta, vyrůstající z nehlubšího lidského nevědomí, ta nejprimitivnější, nejhříšnější a nejnevyslovitelnější: ta, která mají na svědomí, že se z člověka stane kanibalský zabiják. Takové impulsy by se ocitly na samém dně této škály.

Spisovatelé těchto prapůvodních lidských podvědomých tužeb týkajících se krveprolévání či pití krve vědomě využili, a jakmile se na scéně objevil upír, sexuální hledisko bylo těmito projevy pouze posíleno. Upířský mýtus začal být silným inspiračním zdrojem už pro romantické básníky, stejně tak jako pro autory gotických románů raného devatenáctého století. Ti všichni se podíleli na vytvoření jakéhosi archetypu "osudového muže", jehož obraz lze podle Mario Praze vidět téměř všude od Milтона až po Byronovy hrdiny. V době, kdy Stoker psal v roce 1897 svého Dracula, dalo se ostatně využít i mnoha jiných věcí. Mezi roky 1859 a 1871 byly poprvé zveřejněny Darwinovy evoluční teorie, které se okamžitě uplatnily jako "intenzifikátorky" faktu, že v člověku neustále probíhá boj o prvenství mezi "nižším" a "vyšším" a že v lidské přirozenosti i přes civilizační fasádu neustále probublává cosi divokého. Právě tyto trendy inspirovaly vznik literárních děl, jakými byl v roce 1891 Wildův Obraz Doriana Graye či Stevensonův Podivuhodný případ doktora Jekylla a pana Hyda z roku 1889.

Vývoj upíra od historické legendy až k postavám románů devatenáctého století měl za následek stvoření takového zloducha, jenž zdaleka nemá mezi ostatními nadpřirozenými bytostmi obdoby, a to vše díky své mesmerické schopnosti svádění, pro své bezostyšné potěšení ze sexu, součástí něhož bylo prolévání krve. Vše, jak se můžeme pouze domnívat, inspiračně vychází z rumunského upíra Nosferatu, jenž zároveň se znásilněním žen sál jejich krev. Stejně tak jako pro "hrdiny" naší knihy jsou nedílnou součástí sexuality krev a smrt, podobně je tomu i u Stokerova upíra. Například když se kolem napůl spícího hrdiny Jonathana Harkera na Draculové hradě shromáždí tři krásné upírky, hrdinovy pocity jsou značně rozporuplné:

Vyzařovalo z nich něco, co mě naplňovalo neklidem, co ve mně vzbuzovalo temnou žádostivost a současně i smrtelný strach. V srdci jsem pocítil hanebnou, palčivou touhu, aby mě těmito rudými rty políbily. Ležel jsem nehybně a zpod víček jsem je pozoroval v trýzni rozkošnických předtuch. Plavá dívka vykročila vpřed a naklonila se nade mne, až jsem na sobě cítil její dech. Byl dost sladký, sladký jako med, a rozechvíval mi nervy stejným způsobem jako její hlas, ale pod sladkostí se skrývala jakási trpkost, odporná trpkost, jakou člověk cítí z krve. (Dracula, str. 29, nakl. Delfin, 1997.)

Až křiklavý sexuální symbolismus výše citované pasáže může zkušenému čtenáři dvacátého století připadat směšný, stejně tak jako scéna sama, v níž dochází k podivné záměně obvyklých rolí upíra a oběti. Stejně tak tomu je i ve scéně, kdy Dracula nutí Minu Harkerovou pít krev z vlastních prsou - což není nic jiného než symbolická záměna krve za semeno při felaci.

Při těchto slovech si rozepnul košili a dlouhým ostrým nehtem si otevřel žílu na prsou. Když z ní začala tryskat krev, jednou rukou mi pevně sevřel obě ruce, druhou mě uchopil za krk a přitiskl ústa k ráně, takže jsem se musela buď udusit, nebo polknout trochu té... můj Bože, můj Bože, co jsem to učinila? (Dracula, str. 188, nakl. Delfin, 1997.)

Historicky se tento nástin sexuálního symbolismu také potvrzuje. Pokud bychom se vrátili k nejrůznějším systémům víry popsaným v předchozí kapitole, a to včetně nejrůznějších projevů uctívání, zjistíme, že krev, sperma a další tělesné substance hrají důležitou roli a každá z nich je obdařena zvláštní mystickou či léčebnou silou, která se projevuje při jejich konzumaci: zvířecí sperma bylo považováno za zdroj mužnosti a podle folklorní tradice jak upíři, tak sukubové toužili po spermatu stejně jako po krvi. A jak už bylo řečeno, nejdůležitější roli jako životní esence, navíc obdařená zvláštní důležitostí, hrála vždy krev.

V literatuře je vampyrismus také často používán jako metafora pro vyjádření jakési interpersonální hnací síly, kdy jedna z osob přijímá energii, kterou pak používá ke zničení osoby druhé - je to jen obdoba toho, co lze najít v tom nejprimitivnějším lidském chování, jako je pojídání těl nepřátel či uctívání kmenových pohlavárů. Stejně tak jako v mýtu se i zde z oběti stává sám pachatel a také se proměňuje v upíra - zde se role pojídače a oběti směšuje. Může být snad tento fakt tím, co kanibalského zabijáka podněcuje? Jistě, důkazy, které kanibalští zabijáci poskytli, by mohly svádnout k takové dedukci. Jako tomu bylo v případě britského masového nekrofilního vraha Dennise Nillsona, který tvrdil, že zabil, sexuálně zneužil a rozčtvrtl patnáct mladíků, protože chtěl mít společnost a jeho činy mu zaručily, že oběti s ním zůstanou navždy. Ostatně něco podobného tvrdil i Jeffrey Dahmer. Také on se snažil udržet si je ve své blízkosti a mít nad nimi kontrolu, i když se oběti snažily utéct. Doktorka Judith Beckerová, kterou najal v Dahmerově případě vrahův obhájce Gerald Boyle, upozornila, že během procesu Dahmer přiznal fakt, že kanibalství mu způsobovalo sexuální vzrušení. "Cítil, že se ten člověk stává jeho součástí a ukládá se uvnitř něj. Dosvědčil, že

během jeho požívání měl erekci," dodala lékařka. Ed Kemper zase přiznal, že z nohou svých obětí odřezával kusy masa a jedl je, protože "jsem chtěl, aby se staly součástí mě - a teď se tak konečně stalo." U soudu vysvětlil přítomným, že zabíjel stopaře proto, že "to byl ten jediný způsob, jak se mohli stát mými. Vlastnil jsem jejich duše. A stále je vlastním." Nebylo by zde na místě to srovnat s Issei Sagawou, jehož sexuální a také kanibalská záliba tkvěla oproti vlastní subtilnosti ve vysokých a dobře stavených zdravých ženách a jehož touhou bylo přijmout tuto robustnost z důvodu, aby vyvážila jeho vlastní slabost? Jak upozorňuje antropolog M. Sahlins: "Kanibalství je vždy ‚symbolické‘, a to i když je skutečné."

Při pokusu o odhalení motivů vražd kanibalských zabijáků můžeme také uvažovat o něčem, co je dalším tématem odhaleným Bramem Stokerem v jeho Draculovi a co autor předkládá na příkladu pacienta psychiatrie Renfielda. V jednom okamžiku Renfield pořeže lékaře na zápěstí, padne na kolena a začne lízat krev na podlaze se slovy: "Krev je život, krev je život." I když by tento fakt mohl být trnem v oku křesťanskému čtenáři, který by se jistě opřel spíš o duchovní nauku, důkazy o tom, že pití krve je podstatné pro udržení vlastního života, byly podány v mnoha lékařských případech dvacátého století, včetně toho týkajícího se Richarda Chase. Ten je v lecčem Renfieldovi podobný - a to nehledě na fakt, že si kvůli tomu, že v psychiatrické léčebně zabíjel ptáky a sál jejich krev, vysloužil přezdívkou Dracula. I ve Stokerově románu Renfield chytá mouchy a nakonec vyjde najevo, že jimi krmí pavouka. Když pavouci zmizí, Renfield se zaměří na vrabce. Jeho žádost o kočku je zamítnuta a brzy poté mizí i vrabci. Později jejich zbytky Renfield vyzvrací. V knize se lékař pozastavuje nad tím, co by se asi stalo, kdyby Renfieldovi dovolili mít kočku - a stejně tak nemusí hádat ani čtenář.

Můj homicidní maniak patří do zvláštní skupiny. Budu muset pro něj vynalézt novou klasifikaci a zatím ho budu nazývat zoofágním (život požívajícím) maniakiem; jeho touhou je absorbovat co největší počet životů a tohoto cíle se snaží dosáhnout kumulativním způsobem. Rád bych věděl, za kolik životů mu stojí člověk, anebo snad pouze za jeden? (Dracula, str. 50, nakl. Delfín, 1997.)

SYSTEMATICKÉ ŠÍLENSTVÍ

Povídám pravdu, protože být blázen,
to je to samé jako bláznit, ne?
Hamlet, druhé dějství

Vždy svádí považovat činy teroristů, tyranů a sexuálních sadistických vrahů - nebo jednoduše takové činy, které jsou v rozporu s lidskostí a lze je hodnotit jako ohavné - za takové, jež musí mít na svědomí lidé nenormální. Ale jsou nenormální lidé systematických, pečlivě naplánovaných a s chladnokrevností uskutečněných vražd skutečně schopní? Jsou opravdu nemocní, nebo jen zlí? Nesdílejí nejružnější typy zabijáků mnoho společných rysů, které je činí tak nebezpečnými, jako jsou jednomyslná jistota jejich záměru, nestoudná bezohlednost v tom, jak tento záměr uskuteční a dosahují svého - a není tímto cílem v případech sexuálních sadistů a kanibalských zabijáků nic jiného než sexuální uspokojení? Je běžné, že pachatelé mnohdy tvrdí, že jsou duševně nemocní, ale nečiní tak pouze proto, aby unikli spravedlnosti? A vlastně podle jakých měřítek může za normálního být považován člověk, který, například jako Kemper, dosahoval sexuálního vzrušení tím, že někoho čtvrtil? "Pak uslyšíte takové prasknutí, oddělíte hlavu a tu pak držíte za vlasy. Držíte uříznutou hlavu a přitom tělo stále sedí na svém místě. To mě vzrušuje." Vražda s motivem, jakým může být chtivost, žárlivost či pomsta - ta je když ne ospravedlnitelná, tak alespoň pochopitelná - ale naproti tomu hrůzy, jaké napáchal Kemper, musejí být považovány za činy člověka nenormálního. U soudu však stačí, že se o člověku jednoduše prohlásí, že je nenormální, nebo že je duševně zdravý, ale nikoho nezajímá, co se tím slovem myslí. Během procesu s Jeffreyem Dahmerem jeho obhájce Gerald Boyle tvrdil, že Dahmerova smrtelná sexuální dysfunkce jasně svědčí o tom, že její "nositel" je duševně nemocná lidská bytost - "ne d'ábel, ale nemocná bytost, jejíž činy postupně dosahovaly hladiny abnormality, duševní choroby, jež rostla a rostla až do bodu, kdy se její nositel nebyl schopen přizpůsobit zákonu... byl ve své mysli izolován." Okresní státní zástupce Michael McCann naopak podotkl, že celý případ se týká Dahmerova stavu mysli ve chvílích, kdy zabíjel, a ne krvavých okolností vražd, neboť nelidské činy v právním slova smyslu ještě nepoukazují na duševní chorobu. "Můžete považovat sex s mrtvolou za nelidský," řekl McCann porotě, ale hned dodal, "tento soudní proces se týká zodpovědnosti za vraždu patnácti lidí. Ne zodpovědnosti za rozčtvrcení jejich těl ani ne zodpovědnosti za následný sex s nimi." Také připomněl, že Dahmer tak činil racionálně ve svém vlastním zájmu - například vždy používal kondom. "Pan Dahmer si byl v každém okamžiku vědom toho, že co činí, není správné... Na přetřes by měla být vzata zodpovědnost," zakončil McCann.

Otázka zodpovědnosti vyvstala i poté, co byl Andrej Čikatilo shledán vinným a v roce 1992 odsouzen k smrti. Jeho obhájce Marad Chabibulin si pro mentální nezpůsobilost svého mandanta naopak vybral velice neotřelý způsob, jímž obvinění odmítal tvrzením, že Čikatilo se nikdy žádných zločinů nedopustil. Rozsudek o vině byl založen převážně na Čikatilově přiznání, které bylo sporné, protože jak řekl "není duševně zdravý, a proto jsou důkazy nepřipustné, a stejně tak by měl být odvolán i rozsudek."

Byla pravda, že většinu do největších podrobností podaných důkazů o svých zločinech snesl sám Čikatilo, ale stejnou pravdu se o zločinech dozvěděla i policie z těl nalezených obětí. Navzdory Čikatilově podivnému chování, které se během procesu pohybovalo v mezích od obhajob až po nesouvislé blábolení, soudce Akubzanov jeho chování během činů a po nich analyzoval následujícím způsobem: úzkostlivě se na své útoky připravoval tak, že s sebou nosil náhradní oblečení pro případ, že se zašpíní krví. "Doslova pár minut poté, co spáchal násilnou vraždu doprovobenou zohavením oběti, byl schopen s naprostým klidem vyjít z lesa a dát se do řeči o houbách s náhodnými lidmi na autobusové zastávce," řekl soudce. "Každou fázi svých zločinů měl naprosto pod kontrolou. Svědomí mu nebránilo v ničem. Ten člověk má duši ze železa a nervy z oceli."

Hlavní problém rozhodnutí soudu, jestli je někdo duševně zdravý, nebo nemocný, leží v rozdílnosti právních a lékařských kritérií. Tento rozdíl není ničím novým; už byl předmětem sporů před stovkami let. V dřívějších dobách za předpokladu, že nebylo nebezpečné chování přičítáno posedlosti ďáblem, čarodějnictví či vlkodlactví, například anglické soudní dvory třináctého století přistupovaly k obviněnému s takzvaným "testem bestie" a na základě jeho výsledků byl obviněný považován buď za "idiota", nebo za "pomatence". Idiot se jako duševně nemocný již narodil a za své trestné činy nemohl být shledán zodpovědným; idiocie byla soudem testována tak, že obžalovaný dostal za úkol spočítat dvacet penicí, uvést jméno otce a matky a udat svůj věk. Naopak ti, kteří byli oceňováni jako pomatenci (šílenství projevující se až během života), museli dokázat, že jejich mentální schopnosti převyšují ty, jimiž se vyznačují divoká zvířata. O pár století později bylo přijato, že pomatenci mohou trpět dočasným šílenstvím - jemuž byli vystaveni během zločinu - a test takového šílenství potom tkvěl v tom, jestli "obviněný chápe či nechápe stejně jako čtrnáctileté dítě".

V roce 1839 rozlišil duševní zdraví od duševní nemoci americký psychiatr dr. Isaac Ray. Rozdíl, jak tvrdí, leží v metodice motivu činu a následném chování vraha. Duševně nemocný vrah, říká Ray, neplánuje čin metodicky, ale podléhá vnitřním vražedným impulsům "a poté se dobrovolně vzdává do rukou zákona". Jak jistě dosvědčí vynalézavé a dovedné praktiky vrahů na předchozích stránkách této knihy, u těch vrahů, kteří by rozhodně nemohli být považováni za duševně zdravé, je taková teorie přinejmenším problematická. Současný systém rozlišení není starý ani jedno století a poprvé byl použit v případě Angličana Daniela McNaghtena. McNaghten zastřelil pistolí policejního šéfa sira Roberta Peela, ale nakonec nebyl shledán duševně zdravým, a tak strávil jedenadvacet let v ústavu pro choromyslné. Od tohoto případu vešly v platnost takzvané "McNaghtenovy zákony", které mají za úkol trestní zodpovědnosti zbavit ty, "kteří ve chvíli páčání zločinu trpí rozumovou poruchou nebo jinou duševní nemocí do takové míry, že nejsou schopni rozpoznat povahu či vážnost činu... nebo pokud je rozpoznají, nevědí, že to, co činí, je špatné." S takovou výtku zasluhující neschopností rozlišit mezi morálním a nemorálním chováním, mezi dobrem a zlem, se přistupuje k mnoha lidem či takzvaným "idiotům" - k těm, kteří by si zasloužili spíše ústav než vězení - bohužel i dnes. A tak je vlastně duševní choroba přednesená u soudu černobílá: buď jsi duševně zdravý, nebo nejsi, buď své činy racionálně kontroluješ, nebo jsi impulzivní a ony mají pod kontrolou tebe. Nebezpečí však mnohdy tkví v tom, že bizarní a odporné činy svádějí k výkladu, že jejich pachatele je třeba soudit na základě jejich ohavnosti, a ne s ohledem na stav mysli, v němž je spáchal. A problém pro porotu leží v tom, že vrazi se ne vždy vykazují těmi očekávanými znaky duševní poruchy: například Dahmer nebo Sagawa - nebo dokonce Čikatilo, který se jako blázen začal chovat teprve až v soudní síni, když si uvědomil, že jediné tak může ujít nejtvrdějšímu rozsudku. Břemeno dokázání duševní nemoci leží také na obhajobě, neboť ta musí zohledňovat jak právní, tak lékařský pohled na věc. Dr. Donald Lundě, který se dopodrobna zabýval Kemperovým případem, tvrdí, že masoví vrazi jsou "téměř vždy duševně nemocní". Dále věří, že všichni obecně spadají do dvou skupin: do skupiny sexuálních sadistů a skupiny paranoidních schizofreniků. Předchozí kapitoly se snažily o rozbor identifikačních faktorů sexuálního sadismu; druhá skupina zahrnuje jednu z psychóz velmi často charakteristickou agresivitou, podezíráním, falešnými představami, pocity pronásledování a halucinacemi, a to i takovými sluchovými halucinacemi, během nichž vrahi naslouchá hlasům, jež mu nařizují vraždit. Takové důkazy byly podány například v případě yorkširského rozparovače Petera Sutcliffa, který tvrdil, že zabíjet (a následně také sexuálně ohavít) prostitutky mu nařídil Bůh, v případě Herberta Mullina ze Santa Cruz, který měl naopak utkvělou představu, že zabíjením uchrání Kalifornii před zemětřesením, a nakonec i případu Newyorčana Davida Berkowitza, který psychiatrům zdůvodnil své zabíjení tak, že ho k tomu přiměl sousedův pes, skrze nějž promlouval hlas démona.

I tak by asi mnozí psychiatři souhlasili s tím, že masoví vrazi většinou nejsou ani psychotiky v daném slova smyslu, ani, jak připomíná americký psychiatr Richard Rappaport, nespádají do skupiny lidí, kteří podlehnou emočnímu kolapsu poté, co jsou původci vraždících a krvavých žní. Sadističtí a masoví vrazi spíše spadají do kategorie lidí s

asociální poruchou osobnosti - je to však tato vnitřní neurální porucha, co je dělí od potřeb, jež mají ostatní, a co může být považováno za příčinu duševní nemoci? Kriminální psycholog dr. Silvano Arieti poté, co prohlédl bostonského škrtiče Alberta DeSalvu, jenž během osmnácti měsíců konče lednem 1964 zabil třináct žen, řekl, že vrah "není duševně nemocný v právním slova smyslu a není ani psychopat v tom lékařském. Je to spíš sociopat a nic víc. Zákon však nerozlišuje sociopatii jako duševní poruchu, která by pachatele zbavovala právní zodpovědnosti. V tomto bodu se zákonem ostře nesouhlasím." Sociopat je jen jiné označení psychopata a termín "asociální osobnost" je zaměnitelný za termín osobnostní porucha, z níž jednou z poruch je "narcistická porucha osobnosti". Právě ona má za následek, že má pouze na sebe zaměřený člověk přehnaný názor na vlastní jedinečnost a své schopnosti. Někteří sadistictví vrazi se touto poruchou vyznačují ve zvýšené míře a ve "slávě", již jim jejich činy přinesou, se až neuvěřitelně vyžívají - mnohdy například také považují svůj názor za názor "odborníka". Sociopatie má své diagnostické kořeny v raném devatenáctém století, kdy francouzský lékař jménem Philippe Pinel studoval případ aristokrata, který zmrskal koně, zkopal k smrti psa a jednu ze služebných shodil do studny. Lékař prohlásil, že muž trpí úchylkou zvanou mánie sans delire neboli vyšitím bez očividné duševní poruchy. Něčemu takovému v roce 1835 anglický psychiatr James Prichard přisoudil termín "morální šílenství", neboť kategorie nevyhovovala ani obvyklým etickým, ani právním kódům.

Sociopat ale nemusí být nutně zločinec. Odborník na sociopatii Hervey Cleckley v roce 1976 provedl její dnes už klasické rozčlenění, včetně takových diagnostických kritérií jako nadměrná míra egocentrismu a nečitelnosti, které vyžadují sebeuspokojování bez ohledu na druhé, chybějící pocit zodpovědnosti, nedostatečná zkušenost s pocitem viny nebo empatie s druhými, lživost, falešné představy, neuspokojivý sexuální život, nízká frustrační hladina, snadná vzrušivost a někdy výbušnost, značné vnějškové kouzlo, nadprůměrná inteligence a neschopnost učit se ze zkušenosti nebo trestu (ačkoliv je sporné, jestli se masoví vrazi ze svých zkušeností učí, nebo ne: jednoduše se učí to, co se chtějí učit. A jak jsme viděli na vrazích v této knize, ze svých chyb se učí, jak být ještě úspěšnějšími a nenechat se při tom chytit). Psychopati neznají výčitky svědomí, jsou natolik emočně ploší, že k utrpení, jež sami páchají, jsou chladní a lhostejní. Toto jsou slova dvaadvacetiletého Davida Bullocka, který na Manhattanu náhodným výběrem zabil šest lidí, a u soudu pronesl: "Udělal jsem to proto, že se mi to líbilo... všude kolem byla taková vánoční nálada... a já jsem se chtěl nějak pobavit."

Podobní vrazi, jako ten uvedený výše, se vyznačují značnou měrou samolibosti, touhou po slávě a až neuvěřitelně nelogickým způsobem myšlení. Domýšlivost je samozřejmě součástí jejich vlastní posedlosti sebou samým. Například Čikatilo věřil, že kvůli odlišnosti krevní skupiny a typu spermatu vlastní dvě duše; když chytili Alberta Fische, ten lítostivě pronesl: "To nejlepší už je za mnou!" Také John George Haigh byl extrémní narcista, nadutý představou o dokonalosti svého falzifikátorství i způsobu, jímž se zbavoval těl těch, které zabil. Jeho domýšlivost dosáhla takové meze, že nejen toužil být zvětšen v Sále hrůzy Muzea voskových figurín madamme Tussaudové, ale společnosti vyrábějící tyto figuríny dokonce odkázal pozůstatek svého šatníku, aby v muzeu vypadal dostatečně elegantně. Často je to právě tato nadutost, díky níž jsou vrazi nakonec dopadeni. Je to jejich narcismus, kvůli kterému věří, že jsou daleko chytřejší než ti, kteří se je snaží dopadnout. Mnohdy jsou s cílem ujištění se o vlastní výjimečnosti tak horliví, že zanedbávají jakékoliv nebezpečí, a při honu na vraha dokonce sekundují. Ed Kemper strávil spoustu času tím, že se potloukal po barech v Santa Cruz a policistů v civilu se vyptával na činy, které sám spáchal, a dokonce chtěl do řad policie sám vstoupit. Peter Kürten zašel po jedné ze svých vražd do nedalekého baru a naslouchal, co si zděšení lidé o činu povídají a co o něm čtou v novinách.

Až vězení způsobí, že se takoví lidé poprvé v životě stanou veřejně známými. Policejní výsledky způsobí, že mohou hovořit (a přitom se i znovu vzrušovat) o podrobnostech svých zločinů, které jsou nyní středem zájmu ostatních. V některých případech - jako u Issei Sagawy - dojde i k tomu, že pachatelé sepisují autobiografie obsahující detaily jejich sexuálních vražd. Jiní vrazi se přiznávají k více činům, než které spáchali, jen z toho důvodu, aby byli těmi "nejlepšími". Například Čikatilo řekl policejnímu vyšetřovateli o jednom vězni, který se chlubil tím, že zabil pět lidí. "Jak by mu bylo, kdybych mu řekl, že já jich mám na kontě pětapadesát?" a od srdce se zasmál.

Od normálních lidí zabijáky také mnohdy dělí nedostatek logiky. Detaily jejich závažných činů je mnohdy dovádějí k směšnému rozhořčení, a tak celek vypadá, jako že se jim děje nějaká nespravedlnost. Albert Fish byl dotčený a rozzlobený, když zjistil, že ho nějaký newyorský list nazval "pětašedesátiletým strašidlem". Také ho šokovalo, když se dozvěděl, že byl obviněn z únosu Grace Buddové. Vždyť Buddovi mu dali svolení k tomu, aby Grace šla s ním, stěžoval si jednomu z psychiatrů, tak jak by ji mohl unést. David Berkowitz uvažoval ve chvíli, kdy se jedna z jeho obětí třásla strachy, podobně nelogicky. "Vždyť jsem ji nechtěl okrást, dotknout se jí nebo ji snad znásilnit. Já jsem ji chtěl jenom zabít," řekl doslova. Andreje Čikatila zase naopak pobouřila jakákoliv zmínka, že by mohl oběti okrádat, a stejně tak byl rozhořčen i Ed Gein, když byl obviněn z krádeže peněz z pokladny, u níž zabil starší ženu, kterou později zbavil hlavy a ochutnal. Stejně jako Issei Sagawa mluvil o svém zločinu jako o nějakém uličnictví, ani Jeffrey Dahmer nebyl nikdy schopen pochopit hrůzu vlastních činů. Jeden z milwauckých policistů jménem Dennis Murphy, jemuž připadla povinnost vést celkem šedesát hodin výslechu s Dahmerem, si na vraha vzpomíná jako na

muže, kterého sice chytili při něčem špatném, ale on cítil minimální rozpaky. Psychopati jsou pravděpodobně nejširší skupinou recidivistů a snaha je léčit je vždy neúspěšná, říká dr. Cleckley. Poté, co strávil prací s psychopaty třicet let za použití nepřehledného množství terapeutických postupů, dosáhl Cleckley neveselého závěru (neveselého proto, že psychiatři neradi přiznávají neúspěch vlastních metod): "Neexistuje žádný důkaz, který by prokázal či naznačil, že psychiatrie již nalezla terapii vedoucí k léčbě nebo proměně osobnosti psychopata." My se raději vrátíme k samému jádru věci: znamená to, že v souladu s McNaghtenovými zákony je právě tohle činí duševně chorými? Není to spíš tak, že se psychopati nacházejí v takovém duševním zmatku, že nejsou schopni rozlišit mezi dobrem a zlem jen proto, že je jim to jedno, a jejich duševní porucha se zasluhuje o jejich bezstarostnost? Může z nich však taková porucha činit šílence? Nebo jsou - jak napsal Jack Levin ve své knize Masový vrah - "zlí, a ne šílení"?

Navzdory svému primitivnímu chování nejsou masoví vrazi bezpochyby na inteligenční úrovni neandrtálců. Psychotický vrah je často příliš vnitřně narušen a neschopen uvažovat logicky natolik, aby vykonal své činy úspěšně. Často se jeho "impuls zabíjení" správněji vykládá jako touha, která se mění ve zvyk. Sice možná abnormální, nicméně ne takový zvyk, který by nemohl být pod kontrolou. Psychiatři souhlasí, že taková osoba musí mít vysokou inteligenci, případně značnou míru té nejnižší prohnatosti, aby mohla úspěšně a beztrestně vraždit znovu a znovu. Konzultant FBI profesor Park Elliott Dietz to vidí takhle: "Aby mohl úspěšně opakovat vraždu - to znamená jednoduše se nenechal chytit, musí takový člověk disponovat nejen inteligencí, ale i schopností vyhybat se dopadení. Samozřejmě musí být společensky integrovaný a je nepravděpodobné, že by to byl člověk závislý na alkoholu nebo drogách. Obyčejně má i auto." Dietz ještě dodává: "Jedním z důvodů, proč je tak obtížné dopadnout masového vraha, je náš odvěký mylný předpoklad, že takovému člověku musí od huby téct pěna... Kdyby to tak bylo, jejich dopadení by bylo snadné. Co je na tom však nejhorší, je fakt, že ty nejhrůznější činy páchají takoví lidé, kteří se jinak chovají naprosto normálně."

V Anglii je soudním rozhodnutím za duševně nemocné považováno víc vrahů než v Americe. Tam, jak se zdá, mají větší strach z toho, že pokud by byl vrah za šílence označen, mohl by se nějakým způsobem vyhnout trestu a v ústavu by strávil jen relativně krátkou dobu. V těch státech, kde je trest za vraždu ten nejpřísnější, hraje roli také pochopitelná touha veřejnosti po pomstě, a to platí zvláště v těch nejsadističtějších případech. Prokurátor Stephen Kay to vše shrnul během případu Lawrence Bittakera a Roye Norrise, kteří v roce 1980 v Kalifornii hrůzným způsobem umučili a zabili pět nezletilých dívek: omluvil se porotě, že nejvyšší trest je v tomto případě "pouze" trest smrti - s tímto stanoviskem by jistě souhlasili i pozůstalí po Dahmerových nebo Čikatilových obětech. I tak existují tací, kteří by neváhali prohlásit, že trest smrti je užitečnější než doživotní vězení. Jak řekl sadistický vrah šesti žen Douglas Clark - a byl to právě on, kdo něco takového mohl říct: "Je zatracené mnohem víc horších věcí než umřít v plynové komoře." Je zajímavé, že když byl Albert Fish shledán duševně zdravým a v roce 1930 poslán na elektrické křeslo, později vyšlo najevo, že porota si jeho mentální způsobilost nebyla až tak docela jista. V New Yorku bylo prý několik lidí, kteří si přáli, aby Fish přežil; jak by to asi dopadlo v případě, kdyby byl prohlášen za šílence. Ve skutečnosti není ani v principu, ani ve skutečnosti pravda, že by lidé posláni do vězení přišli o osobní svobodu na delší dobu než ti, kteří jsou prohlášeni za šílence a odcházejí na léčení do ústavů: statistiky dokazují, že obyčejně věci fungují přesně naopak. Ve Spojených státech stráví lidé odsouzení za vraždu prvního stupně za mřížemi průměrně deset a půl roku a za vraždu druhého stupně pět let. Jak v Británii, tak v USA je výraz "doživotní žalář" spíše oxymoron - to znamená, že obě součásti termínu si odporují. Statistiky jsou však stavěny i na výjimkách. V případě, kdy psychiatři či psychologové ignorují například doporučení takových odborníků, jako je Cleckley, je na obou stranách Atlantiku strach veřejnosti naprosto namístě. Jedinci, kteří spáchali ty nejohavnější zločiny, jsou totiž mnohdy z ústavů s tou nejpřísnější ostrahou propouštěni na nákupy mezi normálními lidmi, jiní jsou na základě podmínky osvobození poté, co se tribunál přiklonil k názoru psychiatrů, že pacient není nebezpečný a že je ze svých deviantních sklonů vyléčen.

Stále častěji se doslýcháme o lidech páchajících ty nejbizarnější vraždy takřka okamžitě poté, co byli propuštěni na svobodu. Jen v této knize je podáno několik zářných příkladů psychiatrické nezodpovědnosti. Policejní záznamy dokazují, že v jedné nemocnici - z níž se nakonec dostal - byl upírský zabiják Richard Chase lékařem veden jako "násilný šílenec". I přesto mu bylo umožněno znovu se začlenit do společnosti. Vrah Peter Kurten byl opakovaně osvobozován či odsuzován na pár měsíců i přesto, že měl v záznamech několik útoků na ženy, a stejně to platilo i o Fritzovi Haarmannovi. Ed Kemper byl z ústavu, kde byl "léčen" za vraždu svých prarodičů, propuštěn jako vyléčený. Obhájce James Dempsey během procesu s Albertem Fishem obviněného označil za zakrnělého, šedivého starce, který sice sedí s hlavou v dlaních, ale který "byl šílenec v roce 1928, stejně jako zůstal šílencem i dnes". Zodpovědná je za to Nemocnice Bellevue, odkud ho v roce 1930 propustili jako vyléčeného, dodal Dempsey. I Issei Sagawa byl z japonské nemocnice, do níž byl před tím převezen, propuštěn jako vyléčený a dnes žije na svobodě.

Dr. Donald Lundě navrhuje, že mnohem užitečnější než hodnocení "zdravý - duševně nemocný" by bylo ohodnocení "vyléčitelný - nebezpečný", neboť v případě, že by někdo byl shledán nebezpečným, ale trpěl by vyléčitelnou nemocí, mohl by být léčen v nemocnici. Bohužel takové "léčbě" vedené psychology a psychiatry se vrazi často tiše

vysmívají. Pro pohotového psychopata není velký problém vodit psychology za nos a je už jedno, jestli je to před rozsudkem, nebo až po něm. Chytrému a vzdělanému zločinci s cílem dosáhnout verdiktu duševní choroby a s výhledem na brzké propuštění z ústavu nedělá problémy hrát schizofrenii, epilepsii, amnézii, nebo dokonce mnohočetnou osobnostní poruchu.

Již dříve zmíněný sadistický vrah David Berkowitz přesvědčil dva soudem najaté psychiatry o tom, že zabíjet mu přikázal sousedův pes, který byl posedlý tři tisíce let starým démonem a který na něj štěkal rozkazy ve smyslu, aby mohly být temné mocnosti ukojeny krví oběti. Psychiatr David Abrahamsen se však přesvědčit nenechal a byl to právě on, kdo soud přiměl k tomu, považovat Berkowitze za duševně zdravého. Udal totiž, že vrah se žádnými ostatními znaky šílenství nevyznačuje a svoje tvrzení dokázal faktem, že Berkowitz se s "chladnokrevnou vychytralostí" vyhýbal spravedlnosti celý rok. Berkowitz byl nakonec prohlášen za duševně zdravého a odsouzen k pětadvaceti letům žaláře. O tři roky později, v roce 1979 odsouzený konečně přiznal, že ďáblem posedlý pes byla pouze báchorka sloužící k tomu, aby byl považován za blázna.

Nekontrolovatelné vražedné nutkání je to poslední, co ovládalo Berkowitze, Čikatila, Joachima Krolla, Eda Kempera a další vrahy z této knihy. Ti všichni po dlouhé hodiny pečlivě vybírali své oběti, za nimiž se nakonec vydali. Berkowitz byl na lovu každou noc, ale zaútočil jen tehdy, když si byl svou bezpečností naprosto jist.

Taková promyšlená úkladnost je přímo v rozporu se soudním výrokem o duševní chorobě. Nicméně stejně jako jsou prohnání vrazi schopni simulovat šílenství, tak umějí předstírat i normalitu a vyléčení, jak jsme se o tom přesvědčili ve výše uvedených případech. Jeffrey Dahmer, který stanul poprvé před soudem, psychiatry provádějící po dobu několika měsíců pozorování přesvědčil o překonání svých sociálních problémů do té míry, že obdržel jen minimální trest. Nicméně během doby, kdy psychiatři konali svou práci, stačil zabít ještě několik lidí, přičemž toho posledního jen pár týdnů před tím, než stanul před soudem naposledy. Když se ocitl před soudem a z úst poroty si vyslechl, jak se změnil a jaký je kajcník, měl ve svém bytě v Millwaukee ještě poslední suvenýr: uvařenou hlavu Anthonyho Searse.

Podobně když byl z ústavu Atascadero propuštěn Ed Kemper, jeho matka se horlivě snažila, aby byl záznam o Edově vraždě prarodičů smazán a aby mohl chlapec začít nový život s čistým štítem. V září 1972 ho podrobili zkoumání dva psychiatři, kteří poukázali na ohromný pokrok, který učinil, jaké nápravy dosáhl a s tím, že nemůže být společensky nebezpečný, doporučovali smazání jeho kriminálních záznamů - k tomu došlo o dva měsíce později.

Jeden z psychiatrů poznamenal, že je potěšen faktem, že Ed konečně rezignoval na jízdu na motocyklu, protože "něco takového může být jeho zdravím mnohem nebezpečnější než komukoliv jinému". Během doby odborného dohledu už Ed zabil několik dalších žen, jejichž těla samozřejmě také zohavil. Svou poslední vraždu spáchal jen čtyři dny před tím, než odjel na pohovor s psychiatry. Tělo rozčtvrtil, tekutiny spláchl do kanálu a poté, co od těla oddělil ruce, části zakopal na různých místech. Hlavy se ale nezbavil, tu s sebou vozil v kufru auta, kde zůstala i během rozhovoru s lékaři - během stejného rozhovoru, kdy jeden z nich prohlásil, že "Ed je velice vyrovnaný mladík, který se snaží, je velice inteligentní a který je ze všech psychiatrických obtíží vyléčen..."

Existuje vážná obava, že taková nebezpečná individua mohou psychiatry "balamutit", i když by to ze všech lidí měli být právě tyto odborníci, kdo si má být vědom jejich legendárního kouzla, inteligence a přesvědčivého lhaní. A pak je tu ještě druhá věc: když je někdo schopen oklamat psychiatra do té míry, že je považován za blázna, je přece také později schopen hrát si na zdravého - a být propuštěn. Jak už bylo na úkor životů mnoha lidí dokázáno, psychiatři si mnohdy nebezpečně vykládají vrahovo chování jako skutečnou vnitřní změnu osobnosti. Jak říká Cleckley: psychopat "přesvědčí psychoterapeuta o tom, že jeho léčba byla úspěšná, v daleko větší míře než jakýkoliv jiný pachatel vážných zločinů. O tom, že použil ty správné metody k tomu, aby pacient doznal změn a přestal být společností nebezpečný." Velice často je chytrý a přesvědčivý natolik, že "způsobí, aby terapeut získal pocit, že léčba byla účinná právě proto, že byla postavena na terapeutových vlastních metodách a teoriích." "Vždyť," dodává Cleckley, "záznamy mnoha případů ozbrojených přepadení, znásilnění či vražd o takových chybných odhadech terapeutického optimismu pouze svědčí." Když zajdeme ještě dál, dodává Cleckley, existuje zde "obrovské přeceňování" vlivu psychiatrické léčby zločinců, a to bez ohledu na fakt, "jestli to jsou psychopati, nebo ne" a dále upozorňuje, že je to právě tento nesprávný odhad, "co hraje v těchto tragických případech hlavní roli."

Chytrý vrah, který má s psychology či psychologii jakékoliv zkušenosti, je připravený tyto zkušenosti okamžitě uvést v praxi, a to jak pro vlastní pobavení, tak proto, aby se ujistil o vlastní nadřazenosti, či z mnohem praktičtějšího důvodu - aby své okolí zmátl. Tak to dělal například Kemper, který si z těch, kdo ho vyslychali nebo s ním dělali rozhovor, vyloženě utahoval (měl doslova ďábelskou radost, když mohl jednu z žen šokovat popisem jedné hezké dívky: "...jeden hlas uvnitř mi říkal: To je ale hezká holčička, docela bych ji oslovil..., zatímco ten druhý se mě ptal: To by mě zajímalo, jak by vypadala její hlava napíchnutá na klacku?"), snažil se psychology zmást proměnlivými svědectvími či rozporuplnými vysvětleními, která se měnila podle okolností. Svými odpověďmi poskytl psychologům a jejich multifázovému osobnostnímu testu stejné podklady, které se zamlada nazpaměť naučil v

ústavu pro choromyslné poté, co zavraždil své prarodiče... a odkud byl později propuštěn, aby se mohl dopustit ještě mnohem hrůznějších činů.

Ochránit společnost od potenciálně nebezpečných jedinců se zdá nemožné z důvodu, že tyto osoby ještě žádný zločin nespáchaly. I když dojde k tak závažnému zločinu, jakým je vražda, rozsudková praxe se od zákona "život za život" mnohdy vzdaluje. Po celou dobu, kdy je vrah odsouzen na takzvané "doživotí", jsou prováděny nápravné experimenty, které už po několika málo letech splácejí dluh společnosti s prohlášením, že odsouzený byl "vyléčen" a v rámci potvrzení této teorie je poslán zpět mezi lidi. Ale otázka zní: kdo je potom tím pokusným králíkem?

Říká se, že prevence je důležitější než léčba. Proto by mohlo být jistým zdrojem optimismu, že psychiatři jsou schopni vyjmenovat takové predispoziční faktory, které poslouží k odhalení individuí, jež mají sklon vyvíjet se v deviaci. Ve skutečnosti jsou ale tato fakta nepoužitelná, protože krávy sice žerou trávu, ale ne všechno, co žere trávu, jsou krávy. Například všichni sexuální sadisté mohou začít u zvířat, ale ne ze všech dětských sadistů vyrostou sadističtí vrazi (i když jako dospělí mohou tyto sklony variovat do působení bolesti mnoha jinými způsoby). Týrání zvířat v dětství je mnohem častější než sadistická vražda, a tak nemůže být vždy považováno za předzvěst budoucího krvavého pekla. Předpovědi budoucí kriminality na základě dětského chování jsou v takovém případě přinejmenším zavádějící. I když víme, že se malý Honzík počurává, zapaluje ohničky, stahuje z kůže psy, miluje literaturu s nacistickou tematikou, má slabost pro zbraně, co proboha s jeho "sklony ke zločinu" můžeme dělat, když se žádného "vážného" ještě nedopustil? Tatínek Fritze Haarmanna u svého syna také tušil podobné sklony a viděl i jeho potenciální nebezpečnost, ale byli to opět lékaři, kdo jeho teorii zamítli a prohlásili, že dítě je neškodné.

Jednoduše ani nejde někoho zavřít jen pro to, co by mohl udělat v budoucnu, nicméně léčení takových jedinců, u nichž se objevují sadistické sklony už v mládí, by je pravděpodobně mohlo ochránit před budoucími těžšími zločiny. Dva psychiatři, Daniel S. Hellman a Nathan Blackman, v roce 1966 navrhli, že "odhalení takových dětí a péče o ně může předejít následné zločinnosti v jejich dospělosti", nicméně je velice komplikované odhadnout, čeho se dá dosáhnout bez přestoupení práv a svobod jedince a jaký důsledek má naopak stigmatizace dítěte - možná že právě tyto jevy způsobují inklinaci k pozdější nebezpečnosti. Hervey Cleckley je zastáncem rané identifikace problému a následných pozitivních opatření s tím, že pokud se dítě vyznačuje znaky schizofrenního onemocnění, případně jinou psychopatologií, ale není psychopat, lečťemu se dá předejít ještě před spácháním zločinu. Něco podobného platí i pro psychopaty, pokračuje Cleckley, ale "ti všichni, nebo alespoň většina z nich, v budoucnu (...) se nakonec stejně nějakého antisociálního činu dopustí." Řešení tohoto velice citlivého problému musí být základním cílem moderní psychologie, protože on jediný stojí za naší pozornost.

A CO BUDOUCNOST ?

Sade žil v atmosféře neskutečna, ve světě snů, které měl v hlavě. Byl však jedním z mála privilegovaných, kteří si tuto libůstku mohli dovolit. O dvě století později vytvořila společnost blahobytu takové podmínky, že by se potenciální de Sadové dali počítat na stovky. Colin Wilson: Masoví vrazi

V jistém smyslu není podstatné, jestli soudy rozhodují tak, že se sociopatii dá nálepka duševní choroby, nebo ne. Co je důležité - a kde právní systém mnohokrát podlehl tlaku společnosti vraha neobětovat - aby byl takový člověk doživotně svěřen ústavu a neměl sebemenší vyhlídky, že by mohl být kdy propuštěn na svobodu. V takovém případě je obhajoba ve smyslu duševní choroby také zbytečná, protože důkazy jasně mluví o tom, že sexuálního sadistu, jehož představy vstoupily do reality, nelze ani vyléčit, ani jakkoliv změnit. Názory psychiatrů jsou oproti těm jedné z největších psychiatrických autorit - Herveyho Cleckleyho - značně zaostalé. Cleckley říká: "Neexistuje žádný důkaz, kterým bychom dokázali nebo dosvědčili, že psychiatrie již našla terapii, která by léčila nebo v dostatečné míře změnila psychopata." Pro sadistického vraha neexistuje záchrana. Je ovládán svými hroznými představami a ty nehodlají zmizet už jen z toho důvodu, že je za jejich realizaci perzekvován. Samozřejmě takový člověk může říci, že jimi už netrpí, ale jakýchkoliv představ se nelze zbavit tak jednoduše. Markýze de Sade se mnozí lidé zastávají s tvrzením, že tento aristokratický sadista nikdy nikoho nezabil, ale vyžíval se pouze prostřednictvím své bohaté fantazie. I tak by však bylo na místě upozornit, že ho drželi za mřížemi a nepustili mezi lidi. Pokud by ho pustili, kdo ví, jestli by jeho představy, jež ho tolik vzrušovaly, neziskaly reálnou podobu. Jak to řekl při jednom z výslechů FBI Ed Kemper: "Co jsem potřeboval, byl konkrétní zážitek se skutečnou osobou, jíž jsem se mohl zmocnit způsobem, který mi vyhovoval; odděloval jsem lidi od jejich těl." Jinými slovy, jak podotýká Robert Ressler, který Kempera vyslyšel, "aby mohl dojít naplnění svých sexuálních představ, musel svého partnera zabít." Dr. Bernard Defer, jeden psychiatrů vyšetřujících Issei Sagawu v Paříži, se v podobném smyslu vyjádřil poté, co byl Sagawa propuštěn z psychiatrické léčebny. "Sexuální tužby, a zvláště ty perverzní, jsou něčím, co trvá, co je stálé. Část osobnosti je jimi

formována." Trest smrti vykonaný na lidech jako Fish nebo Čikatilo ale také není prospěšné řešení. Takový rozsudek sice může uspokojit touhu společnosti po odplatě či nějakým způsobem uklidnit naši zlost, ale s ohledem na příští případy a na databázi našich zkušeností v tomto směru nemá žádný užitek. Takoví jedinci si sice nezaslouží o nic milosrdnější zacházení, než jakého se dostalo jejich obětem, ale smrt pro takové devianty - jak o tom svědčí případ Andreje Čikatila - není trestem. Alespoň by se však za mřížemi mohli stát jakýmsi "pokusnými králíky", na základě jejichž výzkumu by bylo možné nejen identifikovat ty, kteří se vydali podobně krvavou cestou, ale také se před takovými lidmi bránit.

Vydat se po stopách na takové cestě je asi tím nejdůležitějším. Například když dojde k zatčení nějakého zločince, vyšetřovatelé se často dozvídají i o mnohem horších skutečnostech. Jak se o lidech páchajících sexuální zločiny "menší" důležitosti vyjádřil dr. Brittain: "Ne všichni, kdo se dopouštějí takových činů, jsou potenciální sexuální vrazi, protože mnozí z nich mohou být sami oběťmi společnosti. Nicméně i oni musejí být pečlivě vyšetřeni, neboť i kdyby taková možnost byla mizivá, o to nebezpečnější by mohli být." Při studiu kriminálních spisů těchto útočníků - a zejména pak i ze zdrojů, které nejsou kriminálního charakteru - mohou najevo vyjít skutečnosti, které by zákonu poskytl směr, jímž se má, co se týče zločince, ubírat. Například americký sadistický vrah Duane Samples byl na základě psychologických analýz na svobodě vyšetřován až do té doby, kdy Robert Ressler z FBI zjistil, že vrah psychologům ustavičně lhal a že ve skutečnosti již dlouhou dobu trpí představami o čtvrcení lidí. Často jsou však informace o vrahovi získány až tehdy, kdy je vrah ve vězení, kdy informace zveřejní novináři nebo spisovatelé, kteří se případem zabývají pozorněji. A právě tito lidé mnohdy odhalí šokující liknavost aparátu. Psychiatři mohou namítnout, že na rozdíl od novinářů a členů FBI nemají před vynesením soudu, jestli má pacient zůstat na svobodě, či jít do vězení, ani možnost, ani čas a ani chuť pátrat po vrahově minulosti na vlastní pěst mimo své ordinální hodiny. Pokud nejsou psychiatři schopni ujistit alespoň sebe o tom, že vrah není pro společnost nebezpečný, pak mohou společnosti být vděční, že ta mezi sebe taková individua nepouští.

Pokud je odpovědí na činy sadistického vraha doživotní vězení, tak co si potom počít s prevencí? Můžeme být schopni zařadit chování jak kanibalských, tak vampýrských zabijáků tvrzením, že je způsobeno nekrofilii smíšenou s infantilním oralismem a sadismem; zde je možné použít parafrázi jednoho z vědců, že k něčemu takovému dochází, když se dohromady smíchá mýtus, fantazie a realita - i zde však zůstává pouze u pojmenování, a nikoliv řešení problému.

Základní otázka "Co z lidí dělá taková monstra?" nemá jasnou odpověď. Genetické predispozice, vlivy v dětství, dvacáté století ve znamení sociální deprivace či vzrůstající počet lidí trpících násilnickými sexuálními představami. To vše se může spolupodílet na vzniku úchylky, v jejímž jádru leží primitivní lidské agrese či pozůstatky krvavých mýtů spjaté se sexuálním pudem, který daleko převyšuje zdravý rozum. Možná jsou to právě taková pnutí, čím jsou někteří jedinci smýkáni. Ti jedinci, jejichž temná stránka osobnosti - jak řekl Jung, "ten neviditelný ještěř ocas, který za sebou člověk stále táhne" - je ještě o něco málo tmavší než u většiny ostatních lidí.

Jestli jsou ale příčinou sadismu a kanibalství bídné a neutěšené životní podmínky takových lidí, kolik ostatních lidí vzešlých z podobných podmínek má k sadistickým zločinům předpoklady? Včetně takových jedinců, jejichž sexuální tužbou je zkonsumovat tělo toho druhého a jejichž výchova má na svědomí, že zatím zůstává pouze u tužeb. Zatím. Co je ale více zneklidňující: může být trvalý nárůst počtu masových vražd, násilných sexuálních zločinů, sadistických vražd nebo vražd "jen tak pro nic za nic" skutečné následkem všech těch zmíněných společenských faktorů, jako nedostatečné výchovy či rozpadu rodiny? Nebo snad nezaměstnanosti či chudoby? Nebo snad nedostatků ve výchově v domovech, školách nebo jednotlivých zemích? Nebo poklesu náboženského vlivu? Nárůstu míry násilí a zvláště sexuálního, za něž je zodpovědný filmový průmysl, nebo snad dokonce rozšíření sadistické pornografie?

Když uvěříme, že takovéto společenské nedostatky jsou úrodnou půdou, z níž klíčí osobnost deviantního jedince, pak je západní společnost půdou z nejurodnějších. Jak napsal Elliot Leyton ve své knize Lov na lidi:

Kdyby nás někdo pověřil vytvořením společnosti, v níž strukturní i kulturní mechanismy vedou k "výrobě" masových vražd, za model takové společnosti bychom nenalezli nic lepšího než moderní Ameriku.

Moderní civilizace - a to slovo nerada používám - se v současnosti potýká s novodobým morem dvacátého století: nemocí AIDS. Doufejme, že se naše pozornost upře také k infekci násilí, která ohrožuje naši společnost v neměnné míře.

MOIRA MARTINGALOVÁ KANIBALOVÉ - VRAŽDÍCÍ MONSTRA

Z anglického originálu Cannibal Killers (vydaného nakladatelstvem Robert Hale Limited v roce 1993) přeložil Kamil Petrák. Jazyková redakce Roman Lang. Obálka a grafická úprava studio Lacerta. Technická redakce Pavel Dvořák. Produkce Vanda Stankeová. Vydalo NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., v Praze roku 2006. Tisk Ekon, družstvo, Srážná 17, 586 01 Jihlava.

NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o.
U Vršovického nádraží 24/99, 101 00, Praha 10
tel.: 222 733 607, e-mail: info@xyz-knihy.cz
www.xyz-knihy.cz